

Region Skånes årsredovisning 2023

STRUKTUR

Målgrupper

Region Skånes årsredovisning avlämnas av regionstyrelsen till regionfullmäktige. Rapporten är avsedd för medborgare, kunder, patienter, medarbetare, revisorer, kreditgivare, leverantörer, samarbetspartners och övriga intressenter. Årsredovisningen produceras av koncernkontoret i Region Skåne.

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen redovisas året som gått, i enlighet med kapitel 4 i lagen om kommunal redovisning. I den inledande delen sammanfattas och kommenteras det viktigaste från året. I förvaltningsberättelsen finns uppföljning av de uppdrag som gavs i verksamhetsplan och budget 2023 kopplat till mål och prioriterade områden. Den ekonomiska redogörelsen kommer sist.

Verksamhetsberättelser

Regionstyrelsen och övriga nämnder har tagit fram motsvarande uppföljningsrapport för helåret, i form av en verksamhetsberättelse.

Digital version

Årsredovisningen finns främst i digital version och endast ett fåtal tryckta versioner görs. Den är anpassad till surfplattor och andra digitala plattformar, och det finns möjlighet att följa länkar för dem som vill fördjupa sig.

Region Skånes årsredovisning 2023

RF 2024-04-09

Grafisk form: Lena Granell

Foto omslag: Erik Leo (överst) och

Mickael Tannus (underst)

Övriga foto: Region Skåne, där inget annat anges.

Innehåll

INLEDNING

- 4 Regionstyrelsens ordförande har ordet
- 5 Ögonblick från året 2023

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- 8 Den regionala koncernen
- 13 Styrning och uppföljning av den regionala verksamheten
- 14 Översikt över verksamhetens utveckling
- 15 Viktiga förhållanden över resultat och ekonomisk ställning
- 20 Händelser av väsentlig betydelse
- 21 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Verksamhet

- 23 Hälsa- och sjukvård
- 46 Kollektivtrafik
- 50 Kulturverksamhet
- 53 Regional utveckling
- 58 Verksamhetsstöd och övriga

- 66 Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet
- 76 Långsiktigt stark ekonomi
- 79 Balanskravsresultat
- 80 Förväntad utveckling

FINANSIELLA TABELLER

- 81 Resultaträkning
- 82 Kassaflödesanalys
- 83 Balansräkning
- 84 Redovisnings- och värderingsprinciper
- 86 Noter till resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys
- 90 Leasingredovisning
- 90 Jämförelser med andra

DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

- 93 Driftredovisning
- 95 Investeringsredovisning

UTDRAG UR REVISIONSBERÄTTELSEN

REGION SKÅNES BOLAG

- 108 Koncernen
- 108 Bolagens redovisning

112 EKONOMISK ORDLISTA

Regionstyrelsens ordförande har ordet

■ **Det ekonomiska året 2023** präglades av hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande inflation. I princip samtliga av landets 21 regioner uppvisar negativt resultat. Region Skåne tillhör dem. Med ett minusresultat på 3,832 miljarder kan man inte vara nöjd. Att förklaringarna till det klena resultatet ligger i faktorer utanför Region Skånes kontroll, som oron i vår omvärld och kvardröjande pandemieffekter är en klen tröst.

Med anledning av den sviktande ekonomin påbörjade Region Skåne ett omfattande omställningsarbete under

åtgärder för att öka tillgängligheten till vården och korta köerna.

Vi arbetar på flera fronter samtidigt – vi ser över serviceförvaltningarnas roll, mandat och kostnadsutveckling, optimerar inköp och materialförsörjning, analyserar och utvärderar administration och it-stöd, allt i syfte att försäkra oss om att Region Skånes resurser används på allra bästa sätt och gör så stor nytta för skåningarna som möjligt. Under 2023 påbörjade vi också ett stort arbete för att skapa bättre villkor och en bättre arbetsmiljö för Region Skånes alla viktigaste resurs, nämligen personalen. Arbetet med att harmonisera avtal och villkor så att det ser likadant ut på alla skånska sjukhus har, tillsammans med hyrstopp för sjuksköterskor möjliggjort en rejäl höjning av ob-tilläggen för vårdpersonalen.

Hösten 2023 infördes hyrstopp för sjuksköterskor på vardagar och sedan i januari 2024 gäller hyrstoppet också kvällar och helger. Det är mycket

konstaterade vi att köerna minskade. Ett exempel att lyfta fram är Hässleholms sjukhus som minskade vårdköerna med hela 34 procent.

Trots kärva tider blickar vi framåt med tillförsikt och vi gör investeringar för framtiden. Planperioden 2023–2025 har den högsta investeringsnivån någonsin för Region Skåne. I maj 2023 invigdes den nya servicebyggnaden på Malmö sjukhusområde och i december tog regionstyrelsen ett inriktningsbeslut om framtida placering av Skånes universitetssjukhus i Lund på Smörlyckan.

Det intensiva omställningsarbete som påbörjats och fortgår i Region Skåne är helt nödvändigt för att säkra den skånska vården och kollektivtrifiken: De beslut vi fattar idag, det vi gör nu, formar vår gemensamma framtid.

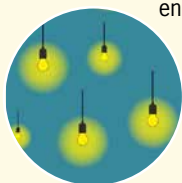
Ögonblick från året 2023

Januari

» **Enheten för kognitiv medicin** i Ängelholm är sedan årsskiftet personaldriven. Enheten är placerad under regionstyrelsen och är en del av Region Skåne.

» **Självsedering** införs vid ingrepp på gynnottagningen Centralsjukhuset Kristianstad, där patienten ger sig själv avslappnande läkemedel.

» Region Skåne **använder mindre el** och den positiva utvecklingen håller i sig. Under 2022 minskade energianvändningen med fem procent, varav elanvändningen med tre procent.

» Ängelholms sjukhus har öppnat Sveriges första helt digitala team inom cancerrehabilitering. **Cancerrehabilitering Skåne online** som tar emot patienter från hela Skåne.

Februari

» Många stannar kvar i Region Skåne efter stöttning med **svensk legitimation**. Hittills har närmare 60 sjuksköterskor, barnmorskor och läkare som verksamheten stöttat fått svensk legitimation.

» Region Skåne är med och utrotar en hel cancerform när kvinnor i Skåne födda 1994–1999 bjuds in till **kostnadsfri vaccination mot HPV** (humant papillomvirus).

Mars

» **Region Skånes kortfilmspris** för bästa barn- och ungdomskortfilm på barn- och ungdomsfilmfestivalen BUFF i Malmö tilldelas den nederländske regissören Wouter Keijzer. Han får priset för sin film "Outside".

April

» Barnmorskorna får mer tid att fokusera på patienterna när förlösningssvården och vården för kvinnors hälsa satsar på att anställa **servicemedarbetare**.

» Hälsomedicinskt Center i Hjärup får utmärkelsen **Skånes bästa vårdcentral 2023**, genom sitt arbetsätt med stort fokus på kvalitet, patientnöjdhet och toppresultatet i Nationella patientenkäten.

Maj

» **Nya servicebyggnaden på Malmö sjukhusområde invigs**. Den nya servicebyggnaden är porten för alla leveranser på sjukhusområdet.

FOTO © MADRS FREDERIK

» **Årets vinnare av Diabasen** är verksamhetsområde hematologi, onkologi och strålningsfysik vid Skånes universitetssjukvård. Fler patienter med akut leukemi kan vårdas hemma. Den som är sjuk kan nu själv sköta sin cytostatikabehandling med hjälp av en mobil pump, med bibehållen patientsäkerhet.

» Region Skåne skänker en akutambulans och **utrustning till det krigsdrabbade Ukraina**. Bland annat skickas ett stort antal kompletta, portabla utrustningar för patientövervakning och hjärtstart.

» Region Skåne planerar för att kraftigt **minska beroendet av inhyrd bemaning** i hälso- och sjukvården. En av de planerade åtgärderna är satsningar på ett regiongemensamt resursteam.

Juni

» **Cykelleden Skåne** som sträcker sig över stora delar av Skåne invigs på Cykelns dag. Under en helg fylld av aktiviteter invigs den 57 mil långa leden.

» **Hemtest för gonorré och klamydia** har utvecklats och ger möjligt att ta prov även från svalg och ändtarm. Prover som tidigare enbart kunde tas vid besök inom vården.

» Regionfullmäktige fastställde en samlad **antikorrupsionspolicy** för hela Region Skåne inklusive bolag.

» Region Skånes utökade **satsning på sommarjobb** gör att över 300 unga får chansen att prova på att jobba inom Region Skånes verksamheter.

FOTO © WANÅS/PER PIXEL

■ Juli

» Med stöd från Region Skåne har Wanås konst i Östra Göinge tagit fram en podd som vänder sig till de yngsta besökarna i skulpturparken och deras föräldrar. **Lilla Konstpodden** är ett slags ljudspår med konstprat, lekar och låtar. Podden är en del av Wanås språkfrämjande arbete inom ramen för Bokstart Skåne.

» Den som har väldigt stora problem med mycket dataspelning kan få diagnosen **gaming disorder**. Mottagningen Maria Skåne Malmö är en av landets två offentligt drivna mottagningar, som erbjuder stöd och behandling för problematiskt dataspelning.

■ Augusti

» Regionalt Cancercentrum Syd (RCC) arbetar med att **utveckla cancerprevention och vård i Region Skåne**. I sommar initierades ett samarbete med Svenska Fotbollförbundet för att nå barn över sex år.

» Genom att digitalisera ett av sina **verktyg "Det här är jag"** vill habiliteringen i Region Skåne ge barn större möjligheter att engagera sig och vara delaktiga i den egna vården.

» Region Skåne och Sveriges Arkitekter Skånes **årliga arkitekturpris** som inspirerar, engagerar och bidrar till det offentliga samtalet om livsmiljöer delas i år ut till **projektet Hage** av Brendeland & Kristoffersen Arkitekter.

■ September

» Barn- och ungdomspsykiatri satsar på ökad tillgänglighet och lanserar en ny tjänst där ungdomar mellan 13 och 18 år kan boka ett **digitalt samtal med Bup på egen hand**.

» Ängelholms sjukhus digitala **cancerrehabilitering blir en del i ett större internationellt projekt** som ska utveckla, testa och implementera e-hälsolösningar inom cancervården och göra vården mer jämlik.

» **Digital artrosskola** på 1177.se startar upp och möjliggör för vårdgivare i Region Skåne att erbjuda patienter artrosbehandling både digitalt och fysiskt efter vad som passar patienten bäst.

■ Oktober

» **Kolla bröstet på köpcentret** är en ny metod för att öka tillgängligheten till mammografiundersökning. Nu öppnas möjligheten att genomgå screeningundersökning med mammografi på köpcenter.

» Skånska män mellan 50 och 74 år blir under de kommande åren erbjudna **regelbunden testning för prostatacancer**. Region Skånes budskap till de berörda männen är att läsa på och ta ställning till om de vill testa sig.

» **Organdonatorer hedras** med Ijuständning utanför sjukhusen för att uppmärksamma Södra sjukvårdsregionen 28 organdonatorer.

■ November

» **1177 direkt** gör det enklare att nå vårdcentralen och slippa telefonköerna. Ett ärende kan startas digitalt hos alla Region Skånes offentligt drivna vårdcentraler oavsett tid på dygnet.

» **Mobilt Team närsjukvård Kristianstad** införs för att stärka tryggheten och tillgängligheten till vård som önskas i hemmet istället för sjukhus.

■ December

» Region Skåne inför systemet **Sms-livräddare** som gör det möjligt för HLR-utbildade invånare att ingripa vid ett misstänkt hjärtstopp utanför sjukhuset.

FOTO © JOHAN MÅNSSON CHRISTELL

» Region Skåne förbereder **generellt hyrstopp av sjuksköterskor** även för kvällar, nätter och helger. Hyrstoppet möjliggör satsningar på de egna medarbetarna och på sikt en bättre arbetsmiljö och säkrare vård.

» Skåne startar i samverkan med Region Östergötland nationell **högspecialiserad vård vid könsdysfori**. Den högspecialiserade vården kommer att bedrivas inom barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

FOTO: © APELOGA

Den regionala koncernen

Region Skåne är organiserad i en nämndorganisation samt en aktiebolagsrättslig koncern. Samtliga bolag i koncernen ägs till 100 procent av Region Skåne. Inför mandatperioden 2023–2026 beslutade regionfullmäktige i juni 2022 om vissa förändringar i såväl den politiska organisationen som i bolagsstrukturen. Inriktningen är också att den politiska organisationen och tjänstemannaorganisationen i huvudsak bör återspegla varandra och att tjänstemannaorganisationen har en struktur som möjliggör för de politiska organen att styra de olika förvaltningarna. Mot bakgrund av detta har förvaltningsstrukturen reviderats från 2023, främst genom en anpassning av den administrativa strukturen för hälso- och sjukvården i Region Skåne. Tidigare tre sjukhusförvaltningar (Skånes universitetssjukvård, Sus, Skånes sjukhus Nordväst samt Skånes sjukhus Nordost) har avvecklats och ersatts med åtta

sjukhusförvaltningar kopplade till respektive sjukhusstyrelse.

I den konsoliderade koncernen ingår, förutom alla nämnder och förvaltningar, moderbolaget Region Skåne Holding AB och Folk tandvården Skåne AB. Det bör framhållas att denna konsolidering endast i begränsad omfattning inverkar på helheten och därmed inte i väsentlig grad påverkar resultat och ställning.

Förändringar genomfördes i Region Skånes nya bolagsorganisation från och med 2023. Invest in Skåne AB har avvecklats som aktiebolag och verksamheten bedrivs nu i förvaltningsform inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. Business Region Skåne AB, Tourism in Skåne AB och Event in Skåne AB har fusionerats till ett gemensamt bolag, Visit Skåne AB, som rapporterar direkt till Region Skåne Holding AB. Film i Skåne AB är nu ett dotterbolag direkt under Region Skåne Holding

AB. Därutöver har bolagsstrukturen ändrats genom förvärv av Fastighets AB Region Skåne 1 (namnändrat från LB Kiel Pildammen AB) respektive Fastighets AB Region Skåne 2 (namnändrat från HSN N CRC Malmö AB). Läs mer om bolagsstrukturen och genomförda organisationsförändringar av bolagen under avsnitt *Region Skånes bolag*.

Region Skåne har även engagemang i andra bolag, men dessa är av betydligt mindre relevans för den regionala koncernen i sin helhet. Viss del av Region Skånes verksamhet bedrivs genom avtal med privata utförare alternativt samverkan med externa intressenter. Region Skåne har fyra vårdval (LOV – lagen om valfrihetssystem) inom primärvård och ytterligare fyra inom specialiserad sjukvård, två inom tandvård och ett inom området habilitering och hjälpmedel. Från och med 2023 finns även en personaldriven vårdenhet som är

DEN REGIONALA KONCERNEN

Nämndsorganisationen	Förvaltningsorganisation	Koncernbolag
Regionfullmäktige		Region Skåne Holding AB*
Revision	→ Revisionskontor	Folktandvården Skåne AB*
Patientnämnd	→ Patientnämndens kansli	Skåne Care AB
Regionstyrelse	→ Koncernkontoret	Innovation Skåne AB
Hälsa- och sjukvårdsnämnd	→ Koncernkontoret	Malmö Opera och Musikteater AB
Sjukhusstyrelse SUS	→ Skånes universitetssjukhus	Skånes Dansteater AB
Sjukhusstyrelse Landskrona	→ Lasarettet i Landskrona	Visit Skåne AB
Sjukhusstyrelse Helsingborg	→ Helsingborgs lasarett	Film i Skåne AB
Sjukhusstyrelse Ängelholm	→ Ängelholms sjukhus	Region Skåne Bussdepå Malmö AB
Sjukhusstyrelse Kristianstad	→ Centralsjukhuset Kristianstad	Fastighets AB Region Skåne 1
Sjukhusstyrelse Hässleholm	→ Hässleholms sjukhus	Fastighets AB Region Skåne 2
Sjukhusstyrelse Ystad	→ Lasarettet i Ystad	
Sjukhusstyrelse Trelleborg	→ Lasarettet Trelleborg	
Primärvårdsnämnd	→ Primärvården Skåne	
Nämnden för operativ regiongemensam verksamhet	→ Digitalisering IT/MT + Medicinsk service	
Psykatri-, rehabilitering- och hjälpmedelsnämnd	→ Psykiatri-, rehabilitering- och hjälpmedel	
Regional utvecklingsnämnd	→ Koncernkontoret	
Kollektivtrafiknämnd	→ Skånetrafiken	
Kulturnämnd	→ Region Skånes kulturförvaltning	
Personalnämnd	→ Koncernkontoret	
Fastighets- och servicenämnd	→ Regionfastigheter + Regionservice	

* Ingår i de sammanställda räkenskaper för den konsoliderade koncernen och samtliga bolag ägs till 100 procent av Region Skåne.

organisatorisk placerad under regionstyrelsen som en enskild verksamhet i offentlig regi.

Uppföljning och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare

En region kan enligt lag överlämna skötseln av en kommunal angelägenhet till en privat utförare. Detta kan till exempel ske genom upphandling enligt lag om offentlig upphandling (LOU) eller genom att kvalificera sig för att ingå i ett valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (LOV). I Region Skåne sköter privata utförare en del av de regionala angelägenheterna inom flera av regionens verksamhetsområden. Den stora andelen privata utförare, ur ett kostnadsmässigt perspektiv, återfinns inom trafik och hälso- och sjukvård men även inom fastighets- och serviceverksamheterna.

Uppföljningsansvaret samt mandat att vidta eventuella åtgärder finns reglerat i kommunallag, reglemente för regionstyrelse och nämnder samt *Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare*. Uppföljningen syftar också till att säkerställa att verksam-

heter lever upp till gällande lagar, regelverk och regionala beslut, i syfte att säkerställa en kvalitativ och säker verksamhet.

Uppföljning av program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare

Hälsa- och sjukvård

Hälsa- och sjukvårdsnämnden respektive primärvårdsnämnden ansvarar för uppföljning av insyn i verksamheter som bedriver vård i privat regi inom nämndernas respektive ansvarsområden. Ingångna avtal, LOU och LOV följs upp för att säkerställa att verksamheter fullgör upphandlat uppdrag och har måluppfyllelse för vad krav och avtal stipulerar. Inom LOV har verksamheter, oavsett driftsform, likalydande avtal, varför uppföljningen genomförs på ett enhetligt sätt och mot denna bakgrund redovisas en samlad uppföljning av både privat och offentlig verksamhet.

Löpande uppföljning görs dels månadsvis genom kontroll av produktion och ekonomi, dels utifrån en årlig plan för uppföljningar. *Fördjupad uppföljning* på tematisk grund, görs

där samtliga utförare ska besvara särskilda frågeställningar. Uppföljning görs även på förekommen anledning, utifrån inrapporterade eller vid uppföljning uppmärksammade avvikelser. Om avvikelser upptäcks vidtas åtgärder utifrån avvikelserns karaktär, avtalsformuleringar, avtalsform med mera. Vid val av åtgärder beaktas flera perspektiv, framför allt patientsäkerhet och medicinskt behov, men även Region Skånes ansvar för upprätthållande av en god ekonomisk hushållning. Aktuella åtgärder vidtas vanligen genom utredning av sanktioner. Till exempel kan begäran skickas till utförare att inom given tid inkomma med handlingsplan för åtgärd av avvikelser. Utföraren kan även utkrävas vite, få återbetalningskrav och ersättning kan hållas inne. Skadestånd kan aktualiseras om utföraren bryter mot förpliktelserna i avtalet. Som yttersta konsekvens kan avtal sägas upp eller hävas. Först redovisas genomförd uppföljning inom hälso- och sjukvårdsnämndens ansvarsområde under rapportperioden.

Uppföljning av specialistvårdval inom LOV Audionommottagning- grundläggande hörselrehabilitering för vuxna

Löpande uppföljning har utförts på samtliga verksamheter med utgångspunkt i kvalitetsindikatorer enligt krav i förfrågningsunderlaget. Administrativ uppföljning har genomförts avseende deltagande i nationellt kvalitetsregister. Uppföljningen visar på en generellt sett god avtalsefterlevnad. Vad avser uppföljningsindikatorn ”rätt målgrupp” har fem audionommottagningar fått anmodan då det framgick att en del besök görs av personer som inte har tillräckliga behov för att ingå i målgruppen. Under året tillkom fyra mottagningar. I december var 35 audionommottagningar i drift på 20 orter i Skåne. En av mottagningarna drivs i offentlig regi.

Hudsjukvård

En fördjupad uppföljning genomfördes under våren och 16 löpande verksamhetsuppföljningar (varav fyra i egen regi) under året. Ett avtal med privat utförare hävdades i mars efter att 14 allvarliga avvikelser och avtalsbrott upptäckts. Utöver hävningen kravställdes två verksamheter i privat regi att lämna in handlingsplaner. 17 hudmottagningar (varav fyra i egen regi) ingår i vårdvalet.

LARO – Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende

En löpande verksamhetsuppföljning hos privat utförare har genomförts. Det identifierades fem avvikelser i verksamheten vilket resulterade i krav på handlingsplan. Ett verifikationsbesök (inför driftstart) har genomförts. Under året har även administrativ uppföljning avseende registreringar genomförts, för såväl offentliga som privata utförare. Arbetet är fortsatt pågående. Enstaka verksamheter har under året justerat felaktiga registreringar. Nationell patientenkät genomfördes inom LARO under 2023. Resultatet visade på en viss förbättring sedan föregående mätning.

Öppen ögonsjukvård

Samtliga utförare har följts upp genom dialogmöten. Det finns 18 utförare, varav fem i egen regi. En utförare har ombetts inkomma med en handlingsplan för att säkerställa att alla delar av det medicinska uppdraget utförs. Under året har två nya utförare tillkommit och ett verifikationsbesök har genomförts hos en av dessa.

Grå starr

Uppföljning har skett i samlad form av alla utförare via dialogmöte. Det finns 23 utförare varav fyra i egen regi. Tre nya utförare har tillkommit och ett verifikationsbesök har genomförts hos den utförare som hunnit starta under året.

Tandvård för barn och unga vuxna – allmän och specialiserad

Verksamhetsbesök har utförts på två enheter inom allmän tandvård för barn och unga vuxna och uppföljning avseende efterlevnad av Region Skånes miljökrav har genomförts för två utförare. Uppföljningen visar på en delvis god avtalsföljsamhet, men delar avseende miljö och efterlevnad till förfrågningsunderlag visar behov av vidare utredning. Administrativ uppföljning av produktionsdata inom vårdval avseende tandvård för barn och unga vuxna, samt av den regionalt finansierade tandvården för vuxna med särskilda behov, sker löpande.

Uppföljning av verksamheter som verkar under LOU

72 löpande verksamhetsuppföljningar har genomförts inom LOU. En administrativ uppföljning har utförts avseende avtal om vaccinationer. Totalt har fyra avvikelser identifierats varav en erinran. Därutöver har 19 informations- och verifikationsmöten genomförts. För den uppsökande verksamheten inom tandvården genomfördes fördjupad uppföljning av LOU-avtalet i samverkan med kommunerna i Skåne. Uppföljningen visade på god avtalsföljsamhet.

Lag om läkarvårdersättning (LOL) och lag om ersättning för fysioterapi (LOF)

Vårdgivare verksamma enligt LOL (cirka 140 till antalet) och LOF (cirka 240), följs upp utifrån vad som framgår av lagstiftning och förordning. Årligen ska vårdgivaren inkomma med en verksamhetsredovisning där frågor om tillgänglighet, rutiner för att följa kvalitet, bemanning, med mera, följs upp. Vårdgivarna följs också upp på det så kallade heltidskravet för bedömning av bland annat vilken tillgänglighet som föreligger. På förekommen anledning genomförs även medicinsk revision som kan komma att omfatta journalgranskning och uppföljning av utbetald ersättning. Administrativ uppföljning har genomförts i form av kontroll av heltidskravet avseende år 2021 och 2022. Avvikelse i form av ej uppnått heltidskrav återfanns hos sju procent av läkarna (LOL) och elva procent av fysioterapeuterna (LOF). Inga beslut om sanktioner föreslogs med hänsyn tagen till pandemin.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Under året har tio löpande uppföljningar genomförts inom sex av de 13 verksamheter som verkar med överenskommelser om IOP. Uppföljningarna visade på en god följsamhet till träffade överenskommelser.

Uppföljning av vårdval på primärvårdsnivå

Från och med 2023 har ansvaret för Hälsoval Skåne, vilket omfattar vårdvalen för vårdcentral, barnvårdscentral, barnmorskemottagning samt psykoterapi, övergått till primärvårdsnämnden.

Barnvårdscentral (BVC)

Nio löpande verksamhetsuppföljningar har genomförts varav tre inom egen regi. Totalt identifierades 24 avvikelser varav sex inom egen regi. Detta har resulterat i krav på handlingsplan från berörda verksamheter. Ett särskilt fokus i uppföljningsarbetet har varit följsamhet till avtal gällande personer i utsatta livssituationer. Flertalet av

verksamheterna har brutit i kravet om att det ska finnas en lokal riktlinje som beskriver detta arbete. Fyra verifikationsbesök inför start av ny verksamhet har genomförts. Region Skåne har även följt upp 39 familjecentraler med BVC, varav 29 inom egen regi. Kontroller av samverkansavtal och verksamhetsberättelser har genomförts vilket har resulterat i en erinran och ett återkrav. Uppföljningen visar att det finns ett högt engagemang för uppdraget i verksamheterna trots vissa bemanningsutmaningar.

Barnmorskemottagning

Tio löpande verksamhetsuppföljningar, varav fyra inom egen regi, har genomförts. I åtta av verksamheterna identifierades 18 avvikelser, varav två i egen regi. Avvikelseerna resulterade i krav på handlingsplan från berörda verksamhet samt två erinringar. Uppföljningsarbetet har fokuserat på följsamhet till avtal gällande personer i utsatta livssituationer. Ett verifikationsbesök inför start av ny verksamhet har genomförts. Vidare har 30 familjecentraler med barnmorskemottagningar, varav 18 inom egen regi, följts upp administrativt avseende kontroll av samverkansavtal och verksamhetsberättelser, vilket har resulterat i en erinran och ett återkrav.

Psykoterapi

Under 2023 har 20 löpande verksamhetsuppföljningar genomförts för att kontrollera att verksamheterna arbetar utifrån gällande avtal och riktlinjer, samtliga i privat regi. Avvikelse har identifierats i 16 verksamheter med totalt 58 avvikelser vilket har resulterat i krav på handlingsplan från berörda. De vanligaste avvikelserna består av: brister i fysisk tillgänglighet, avsaknad av kvalitetsledningssystem, bristande journalföringssystem samt att det saknas rutin för att arbeta enligt Region Skånes vårdprogram för levnadsvanor. Administrativ uppföljning har genomförts avseende kontroll av att varje behandlare behandlar minst 20 patienter per avtalad behandlingsform under en löpande 12-månaders period. Efter

uppföljningen skickades brev till 17 vårdgivare med fråga om anledning till att aktuellt krav ej var uppfyllt samt åtgärdsplan för hur kravet kommer att uppfyllas framöver. Sju vårdgivare valde att säga upp avtalet och resterande angav skäl som bedömdes godtagbara till att kravet framöver kommer att godkännas.

Vårdcentral

Följande uppföljning avseende vårdcentraler har genomförts. Löpande uppföljningar av 64 vårdcentraler varav 21 inom egen regi; varav 13 uppföljningar resulterade i handlingsplan efter identifierade avvikelser. Fördjupad uppföljning genom journalgranskningar avseende diagnosregistrering och journaldokumentation på tolv vårdcentraler under april till juni 2023. Granskningarna resulterade i att nio av tolv vårdcentraler identifierades med allvarliga brister och meddelades beslut om erinran och vite under en 6-månaders period. Tolv informationsmöten har genomförts med privata vårdgivare inför planerad start av vårdcentral. Administrativ uppföljning avseende tilläggsuppdrag har genomförts avseende äldremottagning (124 enheter), mottagning för vuxna med varaktig funktionsnedsättning (två enheter), gynekologisk mottagning (15 enheter) samt öron-näsa-halsmottagning (sex enheter). Dessutom för mottagning för unga vuxna, där 25 enheter har aktivt tilläggsuppdrag. Tio enheter avslutade på egen begäran tilläggsuppdraget under början av 2023 (avser Malmös unga vuxna mottagning). Vidare har det genomförts administrativ årlig uppföljning genom ACG-genomlysning¹ av samtliga vårdcentraler avseende diagnosregistrering i januari med en kompletterande ACG-genomlysning i december.

1. ACG är ett beskrivningssystem för analys av en populations samlade sjuklighet (morbiditet). ACG ger en samlad bild av en vårdcentralers resursbehov och används som grund för justering av ersättning.

Kollektivtrafik

Inför varje upphandling där en regional angelägenhet överläts för genomförande till privat utförare, sker ett gediget arbete med att utforma kravställning och avtalsvillkor utifrån juridiska och affärsrättsliga aspekter. Processen för framtagning av upphandlingsdokumentation tillser att rätt krav, med rätt nivåer och rätt syften ställs på utföraren och att det finns en plan och organisation för att hantera konsekvenserna av kravställningen. Inom kollektivtrafikens område finns en strukturerad organisation och ett väl utvecklat arbetssätt för att arbeta med uppföljning av avtal för privata utförare. Arbetssätt och processer kring uppföljning skiljer sig något mellan de olika affärsområdena, men med gemensam nämnare att det sker en systematisk uppföljning avseende krav, avvikelser och förbättringsåtgärder i nära samverkan med leverantörerna.

Område Tåg

Avtal, kvalitetsbilaga och samverkansmodell skiljer sig något åt mellan Öresundståg och Pågatåg. Avtalen med trafikföretagen innehåller många krav, där en del av kraven är kopplade till incitament och andra till viten. En kvalitetsbilaga med tillhörande kvalitetsincitament och viten för utebliven leverans styr inte bara mot leverans utan även kvaliteten i leveransen. Genom en avtalad samverkansmodell med förutbestämd struktur följs månatligen verksamheten upp. Samverkansbilagan beskriver ett antal tvärfunktionella arbetsgrupper som kontinuerligt arbetar inom specifika områden och som styrs av en affärsledningsgrupp. Arbetsgrupperna arbetar och genomför aktiviteter för att nå målpåfyllelse enligt kvalitetsbilagan eller som på annat sätt ska bidra till att målen om fler och nöjdare kunder. Arbetsgrupperna är också forum för att löpande genomföra åtgärder eller diskutera tänkbara förbättrings- och utvecklingsmöjligheter. Avtalsuppföljning sker genom affärsledningen som träffas kontinuerligt och går igenom

avtalens krav samt verksamhetens leverans, resultat och nyckeltal. I de fall affären avviker från utsatta mål beslutar affärsledningen om aktiviteter som ska styra tillbaka mot målen. Kundens nöjdhet säkerställs genom kundundersökningar ett par gånger per år.

Område Buss

Under året har affärsområdet arbetat enligt satta rutiner och processer för uppföljning och utveckling av trafikavtal samt årets affärsplaner. I regionens trafikavtal grundas uppföljningen på mål, nyckeltal och beskrivning av genomförda aktiviteter. Utöver detta finns det flera incitament och viten som till exempel reglerar nivån av utförd trafik och punktlighet. Produktionsnyckeltal och aktiviteter analyseras i månatliga uppföljningsmöten inom ramen för respektive trafikavtal. I det fall avvikelser konstateras i den löpande uppföljningen upprättas handlingsplaner och aktiviteter som stäms av i samband med möten med trafikföretagen. Utöver uppföljningsmöten träffas avtalsansvariga i särskilda avtalsmöten för att stämma av mer principiella frågor och övergripande aktiviteter. Dessutom sker leveransmöten varje vecka för att agera på eventuella större trender åt fel håll. Externa kundundersökningar ombord på bussar genomförs. Kundens bedömning av leveransen inom olika kvalitetsområden avgör om vissa av de fastställda kvalitetsmålen i avtalen har uppnåtts och även detta genererar bonus eller avdrag för trafikföretaget.

Område Serviceresor

Avtalen med trafikföretagen innehåller krav men även incitament som bonus och viten som ska styra mot hög kvalitet i leverans. Bonus är en parameter som styr mot punktlighet och viten styr beteende och kvalitet. Utöver ekonomiska styrmedel arbetas det aktivt med partnersamverkan. Verksamheten gör löpande avtalsuppföljning samt har

kontinuerliga avstämningsmöten med samtliga trafikföretag varje kvartal. Vid dessa möten följs verksamheten och samarbetet upp och aktuella frågeställningar diskuteras för att hitta lösningar i samråd. Vid dessa tillfällen går även avvikelser och kundärenden igenom samt genomgång av resultat och relevanta nyckeltal. Syftet är att hålla en hög och jämn kvalitet samt att hela tiden utveckla den gemensamma affären. Vid avvikelser begärs handlingsplaner in för att åter styra mot avtalade mål. Kundens nöjdhet och trygghet följs och säkerställs löpande genom kundundersökningar. Förutom den löpande uppföljningen genomförs dessutom hållbarhetsrevisioner varje år. Det är en kontrollfunktion men syftet är också att skapa ett lärande. Det utvecklar samarbetet men betyder också att trafikföretagen utvecklar sin verksamhet. Det är ett arbetssätt som gagnar både kund, huvudman och avtalspart inför driftstart.

Fastighetsförvaltning och serviceverksamheter

Fastighetsförvaltning

Region Skåne har extern fastighetsdrift som utförs av privat utförare på sjukhusområdena i Ystad och Trelleborg inklusive Rättspsykiatriskt centrum i Trelleborg (RPC). Den löpande uppföljningen av den externa fastighetsdriften utförs inom ramen för fastighets- och servicenämndens ansvarsområde av regionfastigheters driftcontrollers som kontrollerar att leverans av tjänster och dess kostnader sker enligt avtal. Uppföljningen sker genom månadsvisa driftmöten och månadsrapporter från leverantören samt avtals-/kontraktsmöten fyra gånger per år. Den görs också via kontroller på utförandestatus i system kvartalsvis och genom fysiska statusbedömningar årligen. Under början av året har regionfastigheter dessutom infört så kallade ortsmöten då förvaltare, teknisk förvaltare, driftcontroller och extern utförare möts och gemen-

samt följer upp arbetet. Utöver ovanstående följer regionfastigheter löpande upp pågående entreprenader inom fastighetsdriften inom övriga sjukhusområden. Allt praktiskt underhåll inom sjukhusområdena utförs av någon av de entreprenörer som förvaltningen slutit ramavtal med. Det gäller underhållsarbete inom till exempel markarbete, bygg, ventilation, hissar, brandlarm, kylar, svag- och starkström, etcetera. Sammantaget arbetar regionfastigheter med att återkommande följa upp och kontrollera ett stort antal pågående entreprenader via månadsavstämningar och uppföljningsmöten inom samtliga sjukhusområden.

Serviceverksamheter

I Region Skåne är förvaltningen regionservice, utifrån fastighets- och servicenämndens ansvarsområde, beställare av avtal såsom lokalvård, logistiktjänster, måltider och livsmedel, post och avfall, fordon och transport, för att nämna några. Samtliga tjänster och produkter upphandlas med hjälp av Region Skånes centrala inköpsfunktion. Som beställare ansvarar regionservice för den operativa avtalsförvaltningen, det vill säga följer upp den löpande leveransen samt verkar för avtalstrohet. Detta arbete drivs med hjälp av avtalscontrollers i förvaltningen. De verkar även för förbättringar och effektiviseringar inom och under pågående avtal. Under avtals-tiden genomförs detta genom möten med såväl leverantör som kundmöten på olika nivåer inom Region Skåne. I avtalsuppföljningen utförs även olika slags regelbundna kontroller och kvalitetsmätningar i syfte att säkra att villkoren i avtalen uppfylls. Avtal samt avtalscontrollers är fördelade inom förvaltningens olika verksamhetsområden, utifrån regionservices struktur för tjänster och tjänsteansvar. Detta innebär att avtalsuppföljningen utförs i anslutning till den levererande verksamheten.

Styrning och uppföljning av den regionala verksamheten

Regionfullmäktiges och verksamhetsplanens övergripande mål skapar ramverket

Region Skånes vision, som gäller för hela organisationen och dess verksamheter är *Framtidstro och livskvalitet*. För att uppnå detta krävs stort förtroende samt god kvalitet och kundnytta i de tjänster som Region Skåne erbjuder. Våra resurser är verksamheten, medarbetarna och ekonomin. Vår organisationskultur utgår från de gemensamma värderingarna: välkomnande, drivande, omtanke och respekt. Utifrån detta är våra gemensamma övergripande mål:

- Bättre liv och hälsa för fler
- Tillgänglighet och kvalitet
- Hållbar utveckling i hela Skåne
- Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet
- Långsiktigt stark ekonomi

Regionfullmäktiges och verksamhetsplanens/budgetens övergripande mål är styrande för Region Skåne och omfattar all verksamhet. Dessa övergripande mål utgör ramverket för prioriteringar och skapar en röd tråd genom hela budget- och uppföljningsprocessen. I verksamhetsplan och budget anges, utifrån dessa mål, inriktning och mer specifika mål och uppdrag inom de olika områdenas respektive avsnitt.

De övergripande målen bryts ned i delmål och mätbara måltal för verksamheten. Med mål avses vad som särskilt sätts i fokus under budgetåret och planperioden. Måltal anger ambitionsnivån för det som ska mätas och följas upp. Det kan handla om en ökning från ett nuläge eller uppfyllelse av en procentuell nivå.

Regionstyrelsens uppsiktsplikt och intern kontroll

Regionstyrelsen har ansvar för att leda och samordna förvaltningen av Region Skånes angelägenheter och övervaka övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i Region Skånes bolag och därvid uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på Region Skånes utveckling och ekonomiska ställning. Uppsiktsplikten fullgörs bland annat genom att begära in uppföljningar och prognoser från olika nämnder, styrelser och bolag. I uppsiktsplikten ingår också att säkerställa att Region Skåne har en väl fungerande intern kontroll.

Löpande uppföljning

Nämnder och styrelser har ansvar för att löpande följa upp verksamhet, resultat och ekonomi samt att vidta åtgärder för att korrigera befarade avvikelser.

Månads- och delårsrapporter

Nämndernas uppföljningar sammanfattas i månads- och delårsrapporter som delges regionstyrelsen. Presta-

tioner, resultat och effekter av verksamheten samt prognoser, analyser och kommentarer ska framgå. Vid behov ska åtgärdsplaner för att rätta till eventuella avvikelser redovisas. Delårsrapporten för januari–augusti är en fördjupad uppföljning av årsredovisningskaraktär.

Bokslut och årsredovisning

Efter årets slut upprättas ett bokslut med resultat- och balansräkning med bilagor och specifikationer. I årsredovisningen görs en sammanfattande uppföljning av årets verksamhet som redovisas till regionfullmäktige.

Intern kontroll

Samtliga nämnder och styrelser har identifierat och värderat risker utifrån sitt uppdrag 2023.

Risker har systematiskt hanterats enligt respektive plan för intern kontroll och följts upp under året. Resultat och uppföljning 2023 visar att de största och mest utmanande riskområdena återfinns inom ekonomi, kompetensförsörjning, tillgänglighet och säker vård.

Systematiskt risk- och sårbarhetsarbete

Det systematiska risk- och sårbarhetsarbetet (SRSA) har under året vidareutvecklats och fortsatt integrerats med övriga styr- och ledningsfrågor. Omvärldsläget har, precis som under de senaste åren, medfört ett fortsatt fokus på området.

Översikt över verksamhetens utveckling

FEM ÅR I SAMMANDRAG

	2019	2020	2021	2022	2023
Skattesats (kronor)	11,18	11,18	11,18	11,18	11,18
Intäkter från skatt, statsbidrag och utjämning (miljoner kronor)	42 280	44 169	46 583	49 459	51 461
Verksamhetens nettokostnader (miljoner kronor)	39 728	42 181	44 979	45 586	52 104
Intäktsutveckling (procent)	8,4 %	4,5 %	5,5 %	6,2 %	4,0 %
Nettokostnadsutveckling (procent)	3,9 %	6,2 %	6,6 %	1,3 %	14,3 %
Nettokostnadsutveckling exklusive jämförelsestörande (procent)	3,9 %	6,2 %	6,6 %	1,3 %	14,3 %
Årets resultat (miljoner kronor)	1 056	958	-764	2 897	-4 035
Eget kapital (miljoner kronor), blandmodellen	-2 573	-1 965	-2 911	-658	-4 491
Eget kapital (miljoner kronor), fullfonderingsmodellen	-18 950	-17 992	-18 756	-15 859	-19 893
Likviditet per 31/12 (miljoner kronor)	1 074	2 408	3 118	1 996	1 764
Låneskuld per 31/12 (miljoner kronor)	7 274	8 744	9 380	8 817	10 800
Investeringsutgifter (miljoner kronor)	4 240	4 039	4 579	4 300	4 677
Pensionsförpliktelser intjänade fr o m 1998 (miljoner kronor)	16 530	17 921	20 397	21 623	25 503
Pensionsförpliktelser intjänade t o m 1997 (miljoner kronor)	16 377	16 027	15 845	15 200	15 403
Totala pensionsförpliktelser (miljoner kronor)	32 908	33 948	36 243	36 824	40 906
Soliditet, enligt blandmodell (procent)	-8 %	-5 %	-7 %	-2 %	-10 %
Soliditet, enligt fullfonderingsmodell (procent)	-60 %	-49 %	-48 %	-38 %	-44 %
Sveriges folkmängd (31/12)	10 327 589	10 379 295	10 452 326	10 521 556	10 551 707
Skånes folkmängd (31/12)	1 377 827	1 389 336	1 402 425	1 414 324	1 421 781
Andel i Skåne (procent)	13,34 %	13,39 %	13,42 %	13,44 %	13,47 %
Antal medarbetare ¹	34 666	35 622	36 036	36 193	37 147
Anställda årsarbetare ²	-	-	43 938	44 408	44 764
Använda årsarbetare ³	-	-	31 334	31 228	31 895
Andel använd/anställd ⁴ (procent)	-	-	71,3 %	70,3 %	71,3 %

1. Månadsavlönade per den siste december (2023-12-31).

2. Genomsnittlig schemalagd arbetstid för helåret. 1700 timmar motsvarar en årsarbetare.

3. Genomsnittlig arbetad tid, det vill säga reducerad med frånvaro. 1700 timmar motsvarar en årsarbetare.

2-4. På grund av ett större utvecklingsarbete saknas jämförbara data för 2019-2020.

Viktiga förhållanden över resultat och ekonomisk ställning

OMVÄRLDSFAKTORER SOM PÅVERKAR FÖRUTSÄTTNINGARNA

För att förstå Region Skånes resultat och ekonomiska ställning är det viktigt att ha kunskap om omvärldsutvecklingen och den rådande konjunkturen. Dessa speglar även de risker och osäkerhetsfaktorer som påverkar Region Skånes förutsättningar att bedriva verksamhet.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) beskriver i sin Ekonomirapport om kommuners och regioners ekonomiska situation samt den förväntade samhällsekonomiska utvecklingen. I den senaste rapporten tydliggörs den påtagliga ekonomiska utmaning som regionerna befinner sig i. Efterdyningarna från pandemin och det säkerhetspolitiska läget i världen har haft och har fortfarande inverkan på så väl det ekonomiska läget som förutsättningarna i samhället.

De komplexa samhällsutmaningarna för med sig behov av nya lösningar, arbetssätt och samverkan mellan aktörer. Förändringar som kan bidra till att klara välfärdens utmaningar är till exempel en mer tillgänglig och nära vård. Läs mer under avsnittet *Hälso- och sjukvård*.

För 2023 har 17 av 21 regioner budgeterat med underskott och Region Skåne är en av dessa. Det som bidrar till de historisk låga resultaten är hög inflation, stigande pensionskostnader och stigande räntekostnader. Nästan alla regioner förväntas redovisa negativa resultat 2023 och 2024 och SKR bedömer att de prognostiserade underskotten för vissa regioner är för stora för att övervinnas på kort sikt. Region Skåne har behov av åtgärder, både på kort och längre sikt, i syfte att förbättra förutsättningarna för en ekonomi i balans. Region Skåne har även beslutat om ett regionalt övergripande omställningsarbete för en

förbättrad tillgänglighet, säkrad kompetensförsörjning och ekonomi i balans. Läs mer under avsnittet *Händelser av väsentlig betydelse*.

Kompetensförsörjningen är en av de allra största utmaningarna för välfärdssektorn idag och framöver. För att hantera denna utmaning och säkra förmågan att bedriva verksamhet finns bland annat behov av att utveckla nya arbetssätt och dra nytta av digitaliseringen. Under året har kompetensförsörjning och bemaningsrelaterade frågor varit prioriterat i Region Skåne och är ett av sex insatsområden i omställningsarbetet. Den 15 oktober 2023 införde Region Skåne ett hyrstopp för inhyrda sjuksköterskor kvällar och nätter och från den 15 januari 2024 totalt stopp för hyrsjuksköterskor med syfte att skapa kontinuitet för patienter som leder till tryggare vård med högre kvalitet och bättre förutsättningar för ett långsiktigt utvecklingsarbete. Läs mer under avsnittet *Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet*.

Det säkerhetspolitiska läget har fortsatt att försämrats, vilket har och förväntas även framåt spela roll för de ekonomiska förutsättningarna och det finansiella läget. Tillsammans med kvarvarande effekter av covid-19-pandemin finns också fortsatta utbudsstörningar som har påverkan på världsekonomin. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har påverkat Europa bland annat via högre råvarupriser och detta har dämpat efterfrågan och bidragit till inflationen. Det oroliga världsläget har också medfört kostnadsökningar genom höjda priser i såväl nya upphandlingar som i befintliga avtal där villkoren medger leverantörerna denna möjlighet. Region Skåne har under året fortsatt stärka sin förmåga till kontinuerlig drift vid såväl fredstida kriser som höjd beredskap och krig genom

bland annat en regional struktur för lagerhållning avseende materialförsörjning via centrallager av vårdnära förbrukningsmateriel. Under året har också ett utbildningsmaterial kopplat till IT- och cybersäkerhet arbetats fram som blir tillgänglig i början av 2024. Läs mer under avsnitt *Robusta och säkra verksamheter*.

FINANSIELL UPPFÖLJNING OCH RISKHANTERING

De räntebärande finansiella tillgångarna uppgick vid årsskiftet till 2 398 miljoner kronor medan de räntebärande finansiella skulderna, exklusive pensionskulden uppgick till 11 335 miljoner kronor. Det innebär en räntebärande nettolåneskuld om 8 937 miljoner kronor. Den räntebärande nettolåneskulden har ökat med 1 857 miljoner kronor under året. Huvudorsaken är framför allt verksamhetens kraftigt avvikande resultat som delvis motverkas av investeringsutgifter som var lägre än budgeterat.

Likviditet

Region Skånes likviditet minskade under året med 232 miljoner kronor till att uppgå till 1 763 miljoner kronor den sista december. Gällande regelverk säger att 1 500 miljoner kronor bör hållas i likviditet. All likviditet har under året varit placerad i bankinlåning på konto. Alternativa placementsalternativ som tillåts inom policy är mindre förmånliga varvid upphandlade och förhandlade inlåningsvillkor på bankkonto har använts. Avkastningen på bankinlåningen uppgick till drygt 4 procent vid årets slut.

Räntebärande tillgångar inkluderar även reversslån till Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg uppgående till 85 miljoner kronor samt reversslån till stiftelsen Skånska landskap uppgående till 36 miljoner kronor och

därutöver reverslån till Region Skånes dotterbolag. Utestående reverslån till Region Skånes dotterbolag har under året ökat påtagligt som ett led i övertagande av två fastighetsbolag som regionen varit minoritetsägare av sedan en lång tid tillbaka. Därför har två reverslån tecknats uppgående till totalt 451 miljoner kronor. Totalt uppgår de räntebärande tillgångarna till 2 398 miljoner kronor.

Låneskuld

Den totala räntebärande låneskulden som omfattar både kreditmarknadsupplåning via obligations- och certifikatprogram, långfristiga bilaterala lån, långfristiga finansiella leasingavtal, deras kortfristiga del som utgörs av kommande års amortering samt inlåning från Region Skånes bolag uppgår vid årsskiftet till 11 335 miljoner kronor. Låne- och leasingskulden har planenligt amorterats med 2 416 miljoner kronor.

Under året har långfristig upplåning upptagits till motsvarande 4 900 miljoner kronor nominellt samt ytterligare 11,8 miljoner kronor beroende av att två lån upptagits till överkurser samtidigt som befintliga över och underkurser resultatförts. Total emitterades gröna obligationer vid tre tillfällen. I mars, juni och december. 2 300 miljoner kronor till fast ränta, 1 000 miljoner kronor till rörlig ränta samt med 4 respektive 5 års kapitalbindning. Bilaterala länelöften från Region Skånes finansieringsavtal med Europeiska Investeringsbanken för att finansiera nya sjukhuset i Malmö genomfördes vid 3 tillfällen under året uppgående till 1 600 miljoner kronor varav 400 miljoner kronor till rörlig ränta och 1 200 miljoner kronor till fast ränta. Kapitalbildningen på lånen var 5 respektive 7 år.

Delar av låneskulden löper med rörlig ränta och därför används ränteswappar för att förändra räntebindningstiden i existerande lån på portföljbasis. Under året har inga nya swapavtal tecknats då andelen rörlig ränta i nyupptagen skuld medgjort fortsatt balans i räntebindningen som befinner

sig inom tillåtet intervall.

Genomsnittsräntan under året för den totala låneskulden inklusive swapavtal uppgick 2023 till 1,69 procent, detta trots kraftigt stigande räntor. Huvudorsaken är en hög andel fasträntelån samt ränteswapavtal som tecknats i lägre räntemiljö.

Ej räntebärande finansiella tillgångar och skulder

Ej räntebärande finansiella tillgångar utgörs av aktier i dotter- och intressebolag om 229 miljoner kronor samt långfristiga fordringar på 106 miljoner kronor som avser förskottering till Trafikverket. Region Skåne äger enbart, utöver insatt kapital i dotter- och intressebolag, aktier i holdingbolaget Region Skåne Holding AB. Det har inte skett några förändringar av aktieinnehavet under året.

Utöver aktier och fordringar finns aktiverade bidrag med 641 miljoner kronor avseende statlig infrastruktur avseende ESS och utbyggnaden till fyra järnvägsspår mellan Lund och Malmö. Bidragen, som under 2023 uppgår till 641 miljoner kronor, aktiverades 2016 och upplöses under 25 år med cirka 38 miljoner kronor årligen. Räntelösa handkassar uppgår till 1 miljoner kronor.

Räntenetto

Under året har marknadsräntorna på samtliga löptider mellan 1 och 10 år succesivt ökat marginellt de första tre kvartalen för att falla åter något det sista kvartalet. Med utgångspunkt från ett år utan nyupplåning har påtaglig effekt av ett högre ränteläge och en omfattande nyupplåning under 2024 medfört att en högre räntenivå succesivt

inträtt. Snitträntan i låneskulden uppgick i januari till 1,1 procent och uppgick i december till 2,1 procent.

Utvecklingen härrör huvudsakligen till att all ny skuld som tas upp exponeras för en högre räntemiljö.

Räntenettet uppgår till -72,8 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelser från budget på -24,1 miljoner kronor. Räntekostnaderna uppgick för perioden till 160,0 miljoner kronor inklusive swapkontrakt. Vilket motverkats av ränteintäkter som översteg budget med 37,8 miljoner kronor. Räntenettet uppgår precis som de tidigare åren till 0,1 procent av skatteintäkter, utjämnings- och generella statsbidrag.

Ränteswapkontrakten som förlänger den genomsnittliga löptiden i låneportföljen övergick under slutet av 2022 att generera ett positivt kassaflöde. Det till följd av att kontrakten tecknats i lägre räntemiljö. Det har medfört att räntesäkringarna i swap-portföljen under 2023 genererat ett positivt kassaflöde på 37,2 miljoner kronor.

Eftersom Region Skåne hade hela likviditeten på konton i bank vid årsskiftet har inte någon värdering till verkligt värde för placeringsportföljen påverkat resultatet. Utöver räntenettet har uttagna avgifter för borgensåtaganden intäktsförts med 16,6 miljoner kronor.

Borgen

Ett av Region Skånes större borgensåtagande om 500,7 miljoner kronor består av solidarisk borgen för Transitio AB:s finansiering av tåganskaffning. Allt eftersom underliggande lån hos Transitio refinansieras minskas succesivt den solidariska borgen. Regressrätt föreligger mot övriga regioner med

RÄNTEKOSTNAD OCH AVKASTNING

Procent	2023	2022	2021	2020	2019
Räntekostnad långfristiga lån	2,02	0,64	0,35	0,45	0,39
Räntekostnad kortfristiga lån	3,11	0,34	-0,13	-0,07	-0,20
Räntekostnad leasing	4,20	0,89	0,18	0,33	0,16
Räntekostnad netto swapkontrakt	-2,97	0,04	0,90	0,91	1,62
Ränta total skuld inkl ränteswapkontrakt	1,69	0,69	0,57	0,69	0,75
Avkastning placeringar och bank	3,51	0,83	0,04	0,08	-0,07

351 miljoner kronor vilket innebär att Region Skåne själva svarar för 150 miljoner kronor. Tillsammans med tecknad proprieborgen om 14 miljoner kronor utgör Region Skånes egna ansvar 164 miljoner kronor.

Regionfullmäktige beslutade under 2017 att lämna borgen till direkt eller indirekt helägda bolag för deras pensionsutfästelser enligt avsättningen i bolagens balansräkningar för de bolag som är berörda. Borgen för Folkhandvården Skåne AB:s pensionsåtagande uppgår till 250 miljoner kronor, en ökning med 29 miljon kronor sedan föregående årsskifte.

Övriga borgensåtaganden består av beslutad borgen till Hälsostaden i Ängelholm AB om totalt 1 067 miljoner kronor för finansiering av renovering och nyproduktion av sjukvårdsfastigheter på Ängelholms sjukhusområde. Som säkerhet för borgensåtagandet finns underborgen med en tredjedel var från de andra delägarna i bolaget som utöver Region Skåne utgörs av Wihlborgs Fastigheter AB och Peab Sverige AB.

Riskhantering

De räntebärande finansiella tillgångarna och skulderna hanteras i enlighet med Region Skånes riktlinjer för medelsförvaltning vilken innehåller följande riskbegränsningar.

Ränterisk

Den genomsnittliga återstående ränteloptiden tillåts inte överskrida 2 år avseende penningmarknadsplaceringar. All likviditet finns på bankkonto och är omedelbart tillgänglig. För låneskulden gäller ett riktvärde om 2 år i genomsnittlig ränteloptid med en tillåten avvikelse inom intervallet 1 till 3 år samt att högst 50 procent av låneskulden får exponeras mot ränteförändringar det kommande året. Finansiell leasing jämföras med övrig upplåning och omfattas av samma limiter som låneskulden. De faktiska värdena vid årsskiftet framgår av tabell ovan.

Ränteswapkontrakt har tecknats om 1 000 miljoner kronor i avsikt

RÄNTEBINDNINGSTID

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Låneskuld, år	2,5	1,9	2,4	2	1,4	1,8
Swapkontrakt, år	0,1	0,2	0,4	0,7	0,6	0,8
Lån inklusive ränteswapkontrakt, år	2,6	2,1	2,8	2,7	1,9	2,6
Placeringar, år	0	0	0	0	0	0
Nettoskuld, år	3,1	2,7	4,2	3,8	2,2	3,8
Exponering mot ränteförändr inom 1 år, %	35,5	38,2	27,4	30,6	42,4	24,5

att uppnå rätt ränteförfallprofil och genomsnittlig återstående löptid. Ränteswapkontrakten förlänger den genomsnittliga ränteloptiden i låneskulden med 0,07 år till 2,61 år.

Räntebindningstiden avgör hur snabbt en ränteförändring påverkar finansnettot. Med befintlig räntebindning, påverkar en höjning av räntan med en procentenhet på balansdagen finansnettot med nedanstående belopp:

LÅNEPORTFÖLJ

Kommande året	Miljoner kronor
Certifikat	0,0
Låneskuld	-30,8
Leasingskuld	-0,9
Ränteswapkontrakt	7,8
Total låneportfölj	-23,8
Placeringar, konton	17,6
Nettoskuld	-6,3

Valutarisk

Enligt riktlinjerna ska alla lån i utländsk valuta samt alla avtal i utländsk valuta där motvärdet överstiger 5 miljoner kronor valutasäkras. Alla lån i låneportföljen är upptagna i svenska kronor. Det finns inga avtal om valutasäkringar vid årsskiftet.

Finansieringsrisk

Vid årsskiftet uppgick andelen förfallande låneskuld inom en och samma 12-månadersperiod i förhållande till total låneskuld till 9,9 procent vilket är under riktvärdet om 30 procent i riktlinjerna. Syftet med regeln är att minimera refinansieringsrisken i den befintliga skulden.

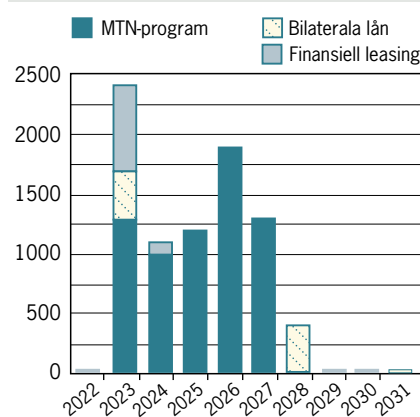
Under 2024 förfaller obligationslån uppgående till 1 000 miljoner kronor till betalning samt leasingavtal med 70,5 miljoner kronor. Förfalloprofilen

för låneskulden framgår av diagram nedan. Vid årsskiftet uppgick kapitalbindningen för låneskulden i genomsnitt till 3,4 år.

Rörelsekapitalet, som beräknas som samtliga omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder har under 2023 förbättrats med 797 miljoner kronor och uppgår vid årsskiftet till minus 5 167 miljoner kronor.

Tillgängliga likvida medel, som ska uppgå till minst 4 000 miljoner kronor vilket är en ökning med 1 000 miljoner kronor sedan föregående år, uppgick vid årets slut till 4 663 miljoner kronor. Förutom redovisad likviditet inkluderas i tillgänglig likviditet även outnyttjad checkräkningskredit om 1 000 miljoner kronor samt outnyttjad del av tecknat låneavtal med Europeiska Investeringsbanken om 1 900 miljoner kronor med ny- och ombyggnationen på Malmö sjukhusområde som underlag. Region Skåne kan klara sina betalningsåtaganden, trots ett negativt rörelsekapital, på grund av ett jämnt inflöde av säkra intäkter och outnyttjade bekräftade krediter om 2 900 miljoner kronor.

Förfallostruktur (miljoner kronor)

TILLGÄNGLIG LIKVIDITET

Per den 2023-12-31	2023	2022
Outnyttjad checkräkningskredit Swedbank	1 000	1000
Kreditfacilitet EIB	1 900	3 500
Tillgänglig likviditet	1 763	1 995
Summa	4 663	6 495

För närvarande bedöms också marknadsförutsättningarna för kapitalanskaffning genom Region Skånes korta och långa marknadsprogram och med ett ratingbetyg på AAA som mycket gynnsamma.

Likviditets- och kreditrisk

Likviditeten kan placeras i penningmarknaden utifrån krav på kreditvärdighet samt även i vissa fall med löptids- och beloppsbegränsningar. Likviditeten får placeras i paper utgivna av svenska staten, svenska kommuner och dess helägda bolag, säkerställda obligationer, svenska banker och bolåneinstitut samt i företag. För placeringar i företag, för vilka löptiden uppgår till högst tre månader, ställs krav på högsta kortfristig kreditvärdighet. Beloppsbegränsningar per kategori av emittenter innebär att väsentliga koncentrationer av kreditrisk undviks. Placeringar i räntemarknaden genomförs i värdepapper med god likviditet där löptiderna inte är längre än prognostiserat framtida utflöde av likviditet. På balansdagen hade samtliga motparter i ingångna derivatavtal en kreditvärdighet om A eller högre (Standard & Poor's).

Pensionsförpliktelser

De totala pensionsförpliktelserna, inklusive löneskatt, uppgick vid årsskiftet till 40 925 miljoner kronor, fördelat på 25 502 miljoner kronor som avser skuld intjänad från och med 1998 och 15 403 miljoner kronor som avser skuld intjänad före 1998. Pensionsförpliktelserna har ökat med 4 081 miljoner kronor sedan föregående år. Region Skåne har inte avsatt några medel till framtida pensionsutbetalningar utan återlånar medlen till in-

vesteringsverksamheten vilket innebär att någon specifik tillgångsportfölj för pensionsändamål inte föreligger.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Befolkningen ökar långsammare

Under 2023 ökade Skånes befolkning med 7 457 personer och landade vid årsskiftet 2023/2024 på 1 421 781 invånare. Detta motsvarar en procentuell ökning på 0,5 procent. Ökningen under 2023 är både i absoluta och relativa tal den lägsta på över 20 år.

Den låga befolkningstillväxten gäller även riket som helhet. Under 2023 ökade Sveriges befolkning med 30 200 personer, mindre än hälften så många som förra året och lägst antal sedan 2001. Folkmängden minskade i mer än hälften av Sveriges län under 2023. Skåne tillhör de län som ökade

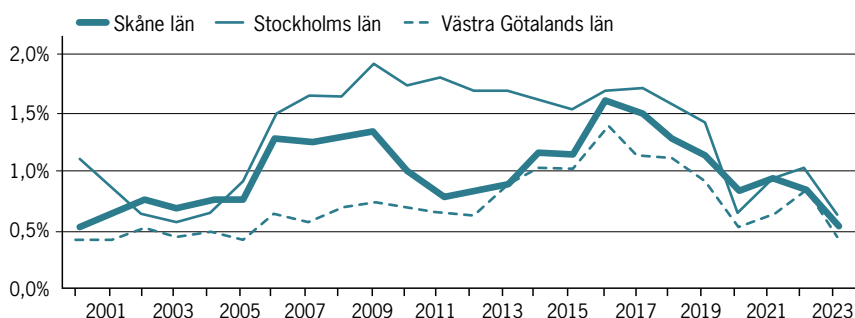
i folkmängd och kommer på en tredjeplats efter Stockholms och Västra Götalands län, som i vanlig ordning ökade med flest antal personer. Uppsala, Västerbotten och Stockholm är de län som ökat mest i relation till folkmängd (procentuell ökning), Skåne kommer på fjärdeplatsen.

Stor utvandring till följd av kontroll

Den största anledningen Skånes låga befolkningsökning är att invandringsöverskottet mer än halverades under 2023 jämfört med 2022. Detta beror på en väsentlig ökning av utvandringen. En viktig förklaring till detta är att Skatteverket under 2023 påbörjade ett omfattande arbete med att avregistrera personer som inte längre uppehåller sig i Sverige. Skatteverkets kontroller

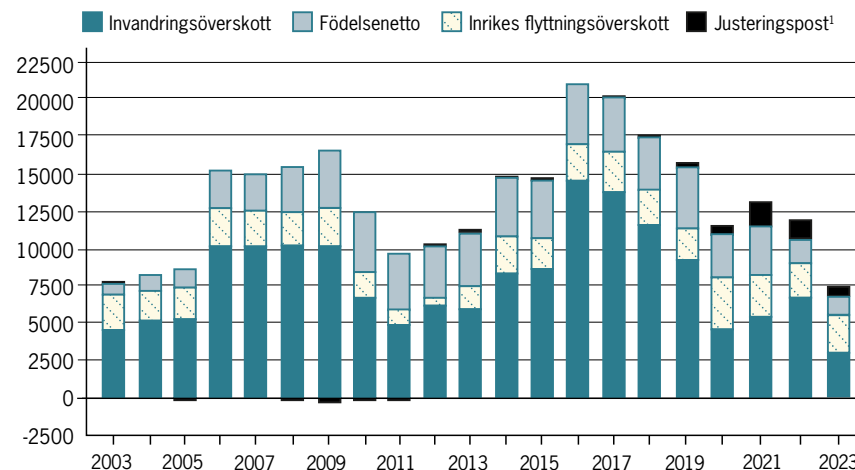
Procentuell folkökning i Sveriges storstadslän 2000–2023

Källa: SCB

Skånes befolkningsförändring 2003–2023

Källa: SCB

1. Den del av folkökningen som inte kan förklaras av födelse- och invandringsöverskott under perioden. Där ingår födselar, dödsfall, in- och utvandringar som rapporterats under perioden, men som inträffat före periodens början.

är baserade på information från Migrationsverket inom ramen för ett regeringsuppdrag och kontrollerna kommer att fortsätta under 2024. Många av de som har avregistrerats i Skåne har bott i Malmö, men allra flest har bott i Lund där många före detta studenter lär finnas bland de avregistrerade.

Bortsett från den del av utvandringen som skett till följd av utökade kontroller ligger antalet utvandrade ändå på en jämförelsevis hög nivå och bidrar till minskad befolkningsökning. Utflyttning från Skåne till andra platser i Sverige har dock minskat något, vilket gör att flyttningsöverskottet gentemot resten av Sverige var större 2023 jämfört med året innan. Skåne var faktiskt det län som hade störst inrikes flyttningsöverskott bland Sveriges alla län 2023.

Fortsatt låga födelsetal

En annan bidragande orsak till den blygsamma ökningen under 2023 är att det föds färre barn. Under 2010-talet föddes det nästan 16 000 barn per år i Skåne. År 2022 skedde en tämligen drastisk minskning till cirka 14 400 födda barn. Den nedåtgående trenden har fortsatt. Under 2023 föddes det 13 841 barn i Skåne, vilket är den lägsta nivån sedan 2005. Det låga barnafödandet gäller även landet som helhet, inte sedan 2003 har det fötts färre barn i Sverige.

Västra Skåne växer

Det är fortsatt de västra delarna av Skåne som står för befolkningsökningen i länet. Befolkningen i sydvästra Skåne ökade med 7 400 personer och i nordvästra Skåne med 1 100 personer. Detta till skillnad från både nordöstra och sydöstra Skåne som minskade sin befolkning under 2023 med sammanlagt 1 000 personer.

Malmö stod för merparten av befolkningsökningen i västra Skåne med uppåt 4 800 nya invånare. Lund ökade också mycket i absoluta tal men hade även störst procentuell ökning med nästan 1,5 procent, trots stor utvandring till följd av Skatteverkets

FOTO: © ELIN JÖNSSON

utökade kontroller. Även Ängelholm och Staffanstorp tillhör de kommuner som har ökat mest 2023.

Under 2023 minskade folkmängden i 17 av Skånes 33 kommuner. De krympande kommunerna återfinns främst i östra Skåne men även en del kranstkommuner till Malmö, så som Lomma och Burlöv, minskade i antal invånare under 2023. För andra året i rad minskade Östra Göingebefolkning mest i Skåne.

BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR

Kommun	Folkmängd	Folkökning	Födelse-netto	Flyttnings-netto	Mot Skåne	Mot övriga Sverige	Mot utlandet
Bjuv	15 968	-94	-15	-68	-82	9	5
Bromölla	12 498	-135	-39	-86	9	-62	-33
Burlöv	19 844	-38	28	-92	-153	-3	64
Båstad	15 912	88	-53	138	87	23	28
Eslöv	34 775	74	29	29	-190	136	83
Helsingborg	151 306	331	224	36	-505	450	91
Hässleholm	52 241	-128	-81	-59	-62	-112	115
Höganäs	28 193	90	-104	183	94	66	23
Hörby	15 585	-133	-33	-111	-86	-29	4
Höör	17 376	79	-1	70	78	4	-12
Klippan	17 723	-142	-34	-115	-117	18	-16
Kristianstad	86 560	-178	-8	-178	-136	-59	17
Kävlinge	32 430	-40	-2	-55	-32	-48	25
Landskrona	47 134	130	11	97	11	47	39
Lomma	24 627	-94	-40	-56	-101	6	39
Lund	130 288	1 904	104	1 764	487	758	519
Malmö	362 133	4 756	1 811	2 668	74	1 122	1 472
Osby	13 106	-132	-55	-89	-1	-51	-37
Perstorp	7 323	-119	-16	-104	-95	-26	17
Simrishamn	18 962	-112	-169	44	-81	92	33
Sjöbo	19 437	-110	-54	-55	-116	-6	67
Skurup	16 861	130	13	108	18	45	45
Staffanstorp	27 152	374	49	311	303	5	3
Svalöv	14 544	78	23	49	6	16	27
Svedala	23 470	182	35	141	164	-1	-22
Tomelilla	13 660	-152	-32	-124	-199	27	48
Trelleborg	46 936	287	-101	380	191	44	145
Vellinge	37 738	-83	-55	-30	-70	20	20
Ystad	31 911	197	-153	344	308	46	-10
Åstorp	16 458	117	27	76	58	40	-22
Ängelholm	44 866	598	-52	628	310	181	137
Örkelljunga	10 433	-22	-28	0	9	-40	31
Östra Göinge	14 331	-246	-37	-211	-181	-79	49
SKÅNE	1 421 781	7 457	1 192	5 633		2 639	2 994

Händelser av väsentlig betydelse

Omställningsarbetet

Den osäkra samhällsekonomiska utvecklingen och makroekonomiska läget har avspeglats i Region Skånes ekonomiska prognoser inför och under 2023. Regionstyrelsen beslutade därför i mars om en senarelagd budgetprocess. Detta för att omgående påbörja nödvändigt arbete med åtgärder och omställning. Grunden i detta arbete är omställningsarbetet som initierades under våren 2023 och tar fokus på förbättrad tillgänglighet, säkrad kompetensförsörjning och ekonomi i balans i slutet av planperioden 2024–2026. Omställningsarbetet består av sex insatsområden:

- Övergripande styrnings- och strukturfrågor inom hälso- och sjukvården
- Verksamhets- och producentrelaterade utmaningar inom hälso- och sjukvården
- Bemanning och kompetensförsörjning
- Inköp och materialförsörjning
- Serviceförvaltningarnas roll, mandat och kostnadsutveckling
- Administration och IT-stöd

2023 har varit ett formerande år för omställningsarbetet. Framtidens hälsosystem och dess utveckling förstärker det regionala omställningsarbetet. Under året har en strategisk plan för universitetssjukvården tagits fram. Strategin möjliggör en tydligare riktning för såväl nivåstrukturer, profilering som fortsatt omställning till den nära vården. Projekt mobilt närsjukvårdsteam har under året utvidgats och ska breddas under 2024. En ny incitamentsmodell för operationsverksamheten inom sjukhusens specialiserade somatiska vård infördes utifrån fullmäktiges beslut om Verksamhetsplan och budget 2023.

ILLUSTRATION: © REGION SKÅNE/FOJAB

Modellen innebär att sjukhusstyrelserna får ekonomisk ersättning efter genomförda operationer med syfte att öka produktionen. Till Verksamhetsplan och budget 2024 har en ny resursfördelningsmodell arbetats fram kopplat till de åtta sjukhusstyrelserna. Modellen syftar till att skapa en tydligare koppling mellan uppdrag och finansiering samt förbättra styrningen.

Som ett led i omställningsarbetet har regiondirektören under året bland annat beslutat om restriktioner för effektivare resursanvändning samt stopp för inhyrning av personal. Besluten innebär bland annat vakansprövning för administrativa tjänster, stor restriktivitet avseende avrop och användning av externa konsulter. Under våren 2023 fattades beslut att minska köp av bemanningstjänster, så kallat hyrstopp för sjuksköterskor. Beslutet trädde i kraft i oktober 2023 och innebär att sjuksköterskor endast hyrdes in på kvällar, nätter och helger. Från och med januari 2024 är det totalt hyrstopp gällande sjuksköterskor.

År 2024 fortsätter arbetet och i januari har regionövergripande beslut tagits med koppling till omställningsarbetet såsom översyn av administrativa lokaler för att effektivisera, inrätta central stödfunktion vid direktupphandling med målet att frigöra tid för chefer och medarbetare och konsolidering av automationsarbetet med syfte att öka tillgängligheten i vården.

Omställningsarbetet harmoniserar och kompletterar Region Skånes vision och övergripande mål genom att sätta ett särskilt fokus på identifierade områden. Det är med hela organisationens gemensamma engagemang som målsättningen om förbättrad tillgänglighet, säkrad kompetensförsörjning och ekonomi i balans nås i slutet av planperioden 2024–2026. I verksamhetsdelen av årsredovisningen återfinns delar som har koppling till omställningsarbetet och årets utveckling.

Investeringar för att möta framtiden

Genom att vara öppen för förändring, kontinuerligt anpassa sig och investera i mångsidiga lösningar ökar förmågan att skapa anpassningsbara strukturer som möjliggör förtlöpande omställning vilket återspeglas i investeringsnivåerna. Planperioden 2023–2025 har den högsta investeringsnivån någonsin för Region Skåne. I maj 2023 invigdes den nya servicebyggnaden på Malmö sjukhusområde och i december tog regionstyrelsen ett inriktningsbeslut om framtida placering av Skånes universitetssjukhus i Lund på Smörlyckan.

Förutsättningar för framtidens hälsosystem är bland annat anpassningsbara infrastrukturer, där lokalerna ska kunna förändras över tid och anpassas utifrån framtidens vårdbehov och arbetssätt. Detta för att vårdmiljöerna ska vara hållbara och bidra till en positiv patientupplevelse och god arbetsmiljö. Andra viktiga förutsättningar för omställningen till Framtidens hälsosystem är utvecklingen av digitala lösningar och en modern och sammanhållen digital vårdmiljö (SDV). Under året har det bland annat tagits beslut om regiongemensamma arbetssätt för medarbetarna inom hälso- och sjukvården samt genomförts olika acceptanstester.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Region Skånes vision och övergripande mål och vision

Region Skånes vision, som gäller för hela organisationen och dess verksamheter är *Framtidstro och livskvalitet*. Genom de fem målen, som vänder sig till all verksamhet ska vi nå visionen. Våra resurser är medarbetarna, verksamheten och ekonomin. Vår organisationskultur utgår från de gemensamma värderingarna: välkomnande, drivande, omtanke och respekt. Detta gäller i allt ledarskap, medarbetarskap liksom i alla möten med de vi finns till för och samverkar med. Enligt kommunallagen ska mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning anges. Region Skåne har i verksamhetsplan och budget 2023 med plan för 2024–2025 beslutat om fem övergripande mål, som ska leda till god ekonomisk hushållning.

Bättre liv och hälsa för fler: Ett mål med utåtriktat fokus på de vi är till för – befolkning, patienter, brukare, resenärer, besökare, kunder, samverkanspartners, turister, med flera.

Tillgänglighet och kvalitet: Ett mer inåtriktat mål för vår egen organisation med fokus på våra verksamheter och hur våra interna arbetsprocesser fungerar.

Hållbar utveckling i hela Skåne: Ett mål för hur våra verksamheter bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling och tillväxt i den egna organisationen och i Skåne

Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet: Ett mål för att attrahera, rekrytera, utveckla, motivera och behålla medarbetare i våra verksamheter.

Långsiktigt stark ekonomi: Ett mål för en modern, konkurrenskraftig och hållbar ekonomi som möjliggör beredskap, utveckling och fortsatta satsningar i verksamheten.

Regionfullmäktiges övergripande mål är styrande och omfattar all verksamhet. Dessa mål utgör ramverket för prioriteringar och skapar en röd tråd genom hela budget- och uppföljnings-

processen. I verksamhetsplan och budget anges, utifrån dessa mål, inriktning och mer specifika mål och uppdrag inom de olika områdenas respektive avsnitt. De övergripande målen bryts ned i delmål och mätbara måltal för verksamheten. Med mål avses vad som särskilt sätts i fokus under budgetåret och planperioden. Måltal anger ambitionsnivån för det som ska mätas och följas upp. Det kan handla om en ökning från ett nuläge eller uppfyllelse av en procentuell nivå.

Samlad bedömning av god ekonomisk hushållning

För att uppnå god ekonomisk hushållning och visionen *Framtidstro och livskvalitet* måste de fem övergripande mål som Region Skåne har beslutat om i verksamhetsplan och budget 2023 med plan för 2024–2025 uppnås. Utifrån den verksamhet som bedrivits under 2023 blir den samlade bedömningen att såväl pågående som planerade åtgärder måste fortsätta och i vissa fall ytterligare förstärkas, för att målen ska kunna uppnås.

För hälso- och sjukvården har under året, såväl vårdbehov som vårdproduktion inom många områden ökat jämfört med föregående år och tillgängligheten har inom vissa områden förbättrats. Antalet patienter som väntar på vård har minskat under året. Målen för tillgänglighet inom specialiserad vård och primärvård nås inte även om tillgängligheten inom vissa områden ökat. Tillgängligheten till undersökningar har i flera avseenden förbättrats under rapportperioden. Tillgängligheten vid akutmottagningar har varit i stort sett oförändrad medan ambulanssjukvårdens tillgänglighet förbättrats något. Region Skåne uppnår 2023 ledtidsmålet. Det innebär att 80 procent av alla patienter som får en cancerdiagnos ha genomgått ett standardiserat vårdförlopp, inom den för varje diagnos beslutade totala ledtiden, från välgrundad misstanke om cancer till start av behandling.

Arbetet med framtidens hälsosystem fortlöper under 2023. De milstolpar för 2023 som avser strukturer och planer bedöms i många fall ha uppnåtts medan de som avser helt nya arbets- och förhållningssätt kräver ytterligare insatser, lärande eller ibland revidering innan de kan anses uppnådda.

Kollektivtrafikens marknadsandel av samtliga motorburna resor har fortsatt att öka och uppgår för 2023 till 33 procent, vilket är en förbättring med 2 procentenheter mot 2022. Antal resor 2023 uppgick till cirka 164,5 miljoner och har jämfört med 2022 ökat med 12,2 procent. Resandeutvecklingen återspeglas även i självfinansieringsgraden som ökat och uppgår till 49,7 procent jämfört med 47,0 procent 2022. Genomförda Nöjd kund-index visar att resenärer ger ett lägre betyg 2023 jämfört med föregående år och målsättning. Det som påverkar kundnöjdheten mest är att kunna lita på att komma fram i tid. För 2023 uppgav 34 procent att de kan lita på att komma fram i tid. Det är ett betyg som blivit sämre med tiden. Punktligheten för Öresundstågen är som helhet oför-

ändrad mot 2022 men minskat något inom bland annat Pågatåg och service-resor.

Kulturnämnden fortsätter att verka för att invånarna i Skåne ska få lika förutsättningar att ta del av och delta i kulturlivet. Under 2023 har bland annat riktade satsningar gjorts mot barn och unga med funktionsnedsättning och seniora invånare. En kartläggning av kulturinsatsutbudet riktat till hälso- och sjukvården har också gjorts.

2023 har regionala utvecklingsnämnden bland annat riktat särskilt fokus mot elförsörjning, kvalitets-höjande insatser på Skåneleden, kompetensförsörjning och tillväxthöjande insatser för fler små och medelstora företag för att öka deras lönsamhet och konkurrenskraft. Region Skåne har under 2023 varit ordförande i Greater Copenhagen-samarbetet, med fokus på arbetet med att stärka den integrerade arbetsmarknadsregionens förutsättningar.

Servicefunktionerna har under året fortsatt utveckla tjänster för att avlasta vården och effektivisera servicetjänsterna. Under 2023 har breddinförande av servicevärdar fortlöpt och är nu införd på 87 sjukhusavdelningar. Under verksamhetsåret påbörjades implementeringen av automatiskt körande truckar (AGV:er) på sjukhusområdet i Malmö.

Att vara en attraktiv arbetsgivare med en professionell verksamhet innebär att ständigt arbeta för att skapa en

attraktiv arbetsplats, stödja medarbetarutveckling och använda kompetensen rätt. Utifrån ett regionövergripande perspektiv har bland annat resultatet från medarbetarundersökningen förbättrat sig jämfört med föregående år. Kompetensförsörjningen är fortsatt en utmaning. För att säkra kompetensförsörjningen kommer stora insatser krävas, bland annat avseende utveckling av nya arbetssätt som tillgodoser såväl verksamhetens som individens behov av utveckling samtidigt som de bidrar till en god arbetsmiljö.

De finansiella målen för självfinansiering av investeringar och resultat uppnås inte för 2023, vilket är negativt och visar behovet av att uthålliga förbättring krävs, för att långsiktigt stark ekonomi ska kunna uppnås. För 2023 har skuldsättningsmålet uppnåtts. Den ekonomiska obalansen mellan öknings-takten för intäkter och kostnader leder till underskott som ytterligare försämrar en redan svag ekonomisk ställning. Situationen är dock inte unik för Region Skåne utan ekonomin är mycket ansträngd inom kommun- och regionsektorn och alldeles speciellt 2023–2024.

Sammantaget blir bedömningen att det behövs fortsatt vidareutveckling och förbättring för att Region Skåne ska anses ha en god ekonomisk hushållning. Bedömning av den övergripande måluppfyllelsen blir ”delvis uppfyllt”. Läs mer i följande avsnitt där verksamhetens måluppfyllelse utifrån de olika perspektiven redovisas.

MÅLUPPFYLLELSE

MÅL		
Bättre liv och hälsa för fler	delvis uppfyllt	● Gul
Tillgänglighet och kvalitet	delvis uppfyllt	● Gul
Hållbar utveckling i hela Skåne	delvis uppfyllt	● Gul
Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet	delvis uppfyllt	● Gul
Långsiktigt stark ekonomi	ej uppfyllt	● Röd
SAMLAD BEDÖMNING	delvis uppfyllt	● Gul

Hälso- och sjukvård

Region Skåne har ansvar för att de som bor eller befinner sig i Skåne har tillgång till en god hälso- och sjukvård, inkluderat tandvård, av hög kvalitet. En samlad information finns i hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsberättelse och fördjupningar finns även i respektive nämnds och sjukhusstyrelsens verksamhetsberättelse.

FRAMTIDENS HÄLSOSYSTEM OCH VÅRDENS OMSTÄLLNING

För att möta dagens och morgondagens samhällsutmaningar och samtidigt uppnå bättre befolkningshälsa, bättre upplevelse för patienter och medarbetare, bättre kvalitet och effektiva processer samt ökad tillgänglighet, pågår ett aktivt och långsiktigt omställningsarbete mot framtidens hälsosystem med det övergripande målet *Bättre hälsa för fler*. Omställningen sker i enlighet med *Målbild och färdplan för framtidens hälsosystem (2020)*,

Mål och strategi för framtidens hälsosystem (2021) och den förändrings- och genomförandeplan 2023–2026 som revideras av hälso- och sjukvårdsnämnden årligen, senast i augusti 2023. Regionstyrelsens utpekande av sex insatsområden i sitt reviderade planeringsdirektiv 2024–2026 har förstärkt det långsiktiga arbetet med framtidens hälsosystem genom prioritering av en ökad tillgänglighet, en säkrad kompetensförsörjning och en ekonomi i balans på kortare sikt.

Arbetet med framtidens hälsosystem och det skånegemensamma arbetet med God och nära vård har under 2023 rört sig från att bygga strukturer och processer till att testa, lära och breddinföra nya arbetssätt, insatser och lärdomar där det bedöms lämpligt. Viktiga förutsättningar för denna utveckling är att ledningsstrukturer för framtidens hälsosystem och Vårdsamverkan Skåne har förstärkts. De milstolpar för

2023 som avser strukturer och planer bedöms i många fall ha uppnåtts medan de som avser helt nya arbets- och förhållningssätt kräver ytterligare insatser, lärande eller ibland revidering innan de kan anses uppnådda.

Viktiga framgångsfaktorer för arbetet med framtidens hälsosystem är involvering och samverkan över gränser i syfte att tillvarata den samlade kompetensen och resurserna i Skåne. Ett exempel på detta är att det under hösten lanserades en digital plattform för chefer och medarbetare på alla nivåer gällande invånarinvolvering. Andra exempel är förstärkt samverkan med andra samhällsaktörer genom initiativ rörande kultur och hälsa, barn och ungas hälsa, social gemenskap och ofrivillig ensamhet samt via samarbetet *Sätt Skåne i rörelse*.

Under 2023 har milstolpar i förändrings- och genomförandeplanen

STATUS FÖR MILSTOLPAR ATT UPPNÅ UNDER 2023 enligt förändrings- och genomförandeplanen 2023–2026

Insatsområde		Status	
Arbetsätt och processer	Personcentrerat arbetssätt	Struktur för invånarinvolvning implementerad i alla regionens förvaltningar.	● Gul
		Struktur för att implementera, följa upp och agera på personcentrerade sammanhållna vårdförlopp etablerad.	● Grön
	Hälsofrämjande och förebyggande insatser	Utifrån ett gemensamt formulerat syfte med primärprevention finns en handlingsplan framtagen i samverkan mellan berörda aktörer.	● Röd
		Regional samverkansgrupp Hälsa etablerad.	● Gul
		Skåneövergripande funktion för kunskapsstöd inom prevention etablerad.	● Gul
		Olika former och modeller för utformning av hälsoutbud är identifierade.	● Gul
		Kartläggning av kulturinsatser riktat till hälso- och sjukvård, omsorg genomförd.	● Grön
Organisation och styrning	Nära Vård	Gemensam definition av vårdnivåer och roller framtagen.	● Röd
		Modell för läkemedelshantering vid vård i hemmet är framtagen.	● Gul
		Samlad plan för olika former av mobil vård i hemmet framtagen.	● Gul
	Nivåstrukturer och profilering	Process och struktur för regional nivåstrukturering testad, beslutad och etablerad.	● Gul
		Strategisk plan för universitetssjukvården i Skåne.	● Grön
		Plan för nationella högspecialiserade uppdrag är beslutad.	● Grön
Förutsättningar	Medarbetare	Struktur för ändamålsenlig kompetensförsörjning är etablerad.	● Grön
		Regionövergripande strategi för breddinförande av kompetensmodeller och karriärtjänster framtagen och beslutad.	● Grön
		Strategi för utveckling och lärande beslutad.	● Gul
		Region Skånes ledarskapsakademi är etablerad.	● Grön
		Samordnade regiongemensamma arbetstidsmodeller i hälso- och sjukvården finns.	● Gul
	Digitalisering	Strategisk plan för digitalisering och digital transformation och informationsdriven vård är framtagen.	● Grön
		Etablerad samarbetsstruktur och arkitektur att stötta och driva virtuell vård.	● Gul
		Ny styr- och ansvarsmodell beslutad.	● Gul
		Skånes digitala infrastruktur (SDI) är uppstartad.	● Grön
	Fysisk infrastruktur	Uppstart regionalt programkontor.	● Gul

● grön = milstolpen är uppnådd ● gul = arbete och aktiviteter pågår för att uppnå milstolpen ● röd = arbete har inte påbörjats

för framtidens hälsosystem följts upp, varpå planen i augusti reviderades. Status för milstolparna för 2023 visualiseras i figur ovan.

Två milstolpar är rödmarkerade. Inom insatsområdet *Hälsofrämjande och förebyggande insatser* har samverkan mellan aktörer utvecklats under 2023, dock inte med specifikt fokus på primärprevention eller en handlingsplan, vilket milstolpen syftar på. Inom insatsområdet *Nära Vård* har diskussioner kring vårdnivåer och roller förekommit, till exempel i arbetet i strategisk plan för universitetssjukvården, men arbetet är inte slutfört. Milstolpen är dock relevant i det kommande arbetet med en plan för hälso- och vårdutbud i Skåne på kort och lång sikt. Milstolparna i figur 1 är delmål i den gemensamma riktning som pekas ut av de

fem fokusflyttningar som är beslutade i ovan nämnda *Mål och strategi för framtidens hälsosystem*. Nedan följer fler exempel på aktiviteter som under 2023 på regionövergripande nivå har bidragit till dessa flyttningar:

Från fokus på mottagare till aktiv medskapare

- Struktur för att implementera, följa upp och agera på personcentrerade sammanhållna vårdförlopp etablerad.
- Påbörjat arbete med en struktur för att en dokumenterad överenskommelse (patientkontrakt) ska kunna erbjudas till dem som har behov av det.
- Skånegemensam utbildning kring samordnad individuell plan (SIP) är framtagen.

Från fokus på sjukdom till fokus på hälsa

- Förstudie kring utformning av hälsoutbud inom ramen för *Väl-färdsguiden* (FINSAM) och utredning av möjligheter att utveckla databasen för fysisk aktivitet på recept pågår.
- Kartläggning av befintligt utbud av kulturinsatser riktat till hälso- och sjukvård har genomförts.
- Fortsatt arbete med former för en skånegemensam samverkansstruktur för hälsa.
- Aktiviteter för barns hälsa såsom *Sätt Skåne i rörelse* och *Tidiga Samordnade insatser* (TSI).
- Arbete med ett nytt regionalt vårdprogram för tandvård till barn och unga vuxna där hälsoaspekter tydligt lyfts.

- Det utökade hembesöksprogrammet *Växa tryggt* har införts som ett tilläggsuppdrag för barnmorskemottagningar och barnvårdscentraler i Hälsovalet.

Från fokus på sjukvårdens organisation till fokus på individens behov på vägen genom hälsosystemet

- Det skånegemensamma arbetet i enlighet med handlingsplanen för God och nära vård har bland annat, genom insatser av processledarteam som tillsatts av Region Skåne och Skånes kommuner gemensamt, bidragit till förbättrad samverkan vid vårdens övergångar och mer sammanhållna vårdflöden utifrån invånarens perspektiv.
- Uppstart av arbetet med sammanhållna planering 1177.
- En aktiv dialog har förts i olika forum kring behov och former för framtagande av en hälso- och vårdutbudskarta, där nästa steg är framtagande av en plan för hälso- och vårdutbud utifrån invånarnas behov på kort och lång sikt. Planen kommer även fungera som underlag för pågående och planerade byggprocesser. Beslut om nationella högspecialiserade uppdrag under 2023 är i sin tur underlag till planen för hälso- och vårdutbud.

Från fokus på platser eller lokaler till fokus på att möta invånaren på flera olika sätt efter behov

- Olika former av vård i hemmet såsom akutsjukhusvård i hemmet, basonkologi i nära vård, tandvård i hemmet och mobila team närsjukvård har testats och utvecklats. Samverkan mellan specialiserad vård, primärvård och kommunal hälso- och sjukvård är centralt i dessa. Förflyttningen mot att mer vård ges i hemmet får konsekvenser. Följande åtgärder har genomförts eller påbörjats:
 - ~ Beslut har fattats att mobila insatser i patientens hem i första hand ska ske på primärvårdsnivå och utgå från patientens och närståendes behov.

- ~ Utvecklingsarbete kring en enhetlig regional hantering av läkemedel i hemmiljö pågår.
- Arbetet pågår med att ta fram en styr- och ansvarsmodell för att driva strategisk utveckling av förutsättningar för digitalisering i verksamheterna i samverkan.
- Pilotprojekt digital specialistkonsultation.
- Användning av invånarperspektiv och verksamhetsdriven digifysisk utveckling.

Från fokus på kortsiktiga organisatoriska eller ekonomiska resultat till en helhetssyn där egna initiativ och lärande premieras

- Pågående arbete kring incitaments- och finansieringsmodeller som stimulerar och premierar omställningsarbetet till en nära vård.
- Uppstart av det EU-finansierade forskningsprojektet Invest4Health för att utforska nya incitaments- och finansieringsmodeller för preventiva och hälsofrämjande insatser.
- En regiongemensam strategi för utveckling och lärande har beslutats.

BÄTTRE LIV OCH HÄLSA FÖR FLER Högt förtroende för god och jämlik vård

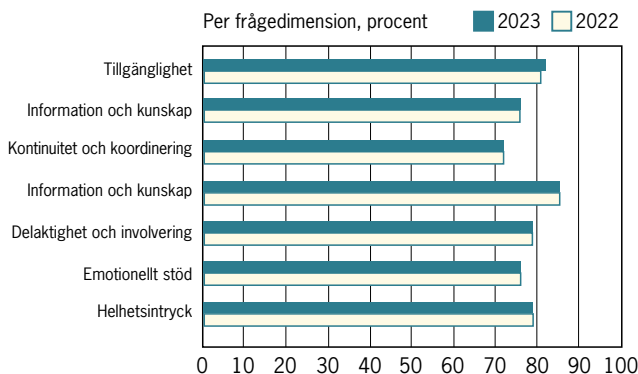
Region Skåne har under året genomfört uppföljning av den patientupplevda kvaliteten med hjälp av nationella patientenkäter (NPE). Region Skånes resultat är jämförbart med de andra stora regionernas och skiljer sig inte heller mycket från riket i stort.

► *Befolkningens uppfattning och patienternas upplevelse av hälso- och sjukvård ska förbättras.*

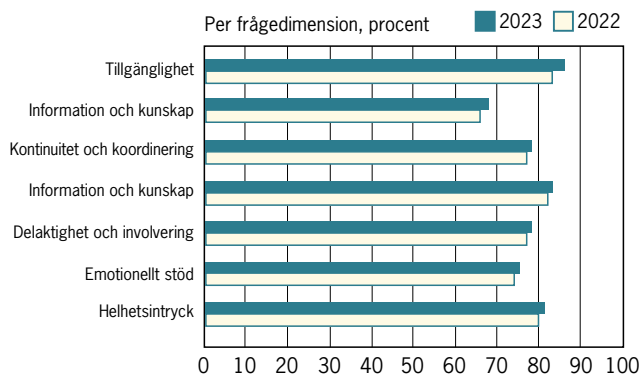
Primärvårdens resultat i NPE är i princip oförändrat jämfört med föregående mätning år 2022. Äldre åldersgrupper är mera positiva jämfört med yngre och kvinnor är över lag mer kritiska jämfört med män. Skånes resultat är något sämre än riksgenomsnittet.

Akutmottagningarnas resultat är något bättre än resultatet 2022. Förbättringar noteras för alla dimensioner men det går inte helt att bortse från att skillnaderna kan bero på slumpvariation.

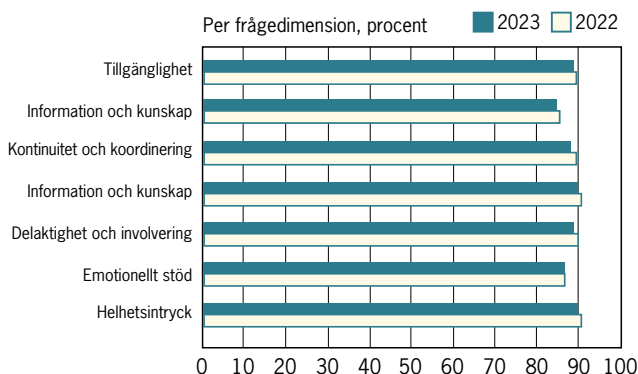
Primärvård vårdcentraler

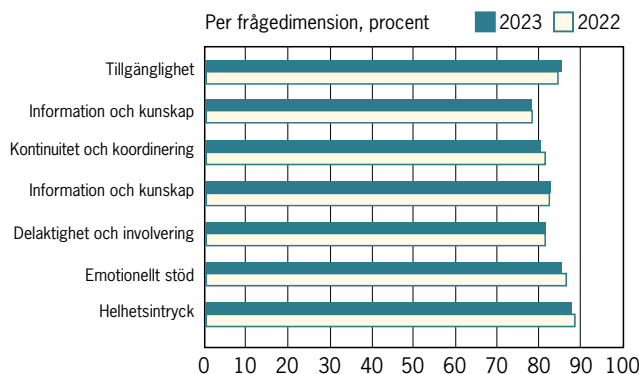
Akutmottagningar

Somatisk öppenvård

Somatisk slutenvård

Resultaten för den somatiska öppen- och slutenvården uppvisade små förändringar jämfört med senaste mätningen 2021. Urvalet för mätningen ändrades för den somatiska öppenvården mellan 2021 och 2023 vilket gör att den försämring som noteras i resultatet kan bero på urvalsändringen. För slutenvården är resultatet likartat jämfört med 2021. Resultaten framgår av ovan.

Nationell patientenkät lämpar sig bäst för att på lokal nivå ge underlag för verksamhetsförbättring, och det är på den nivån det går att se större variationer över tid.

Befolkningens förtroende för och attityder till hälso- och sjukvården kan följas via den nationella årliga undersökningen *Hälso- och sjukvårdsbarometern*¹. Region Skåne har i likhet med andra större regioner haft svaga resultat

i denna mätning över åren. I 2020 och 2021 års mätningar redovisades påtagligt mer positiva resultat i samtliga regioner. Denna tillfälliga uppgång, som även kunde ses i andra undersökningar, bedömdes vara en tydlig effekt av pandemin och har sedan 2022 återgått till nivåerna före denna. Förtroendet för vården och upplevelsen av tillgång till vård är högst bland de allra yngsta och de äldsta åldersgrupperna. Förtroendet minskar i takt med en sämre egenrapporterad hälsa. Några större skillnader baserat på exempelvis etnicitet kan inte ses, däremot har kvinnor, personer med dålig hälsa samt de med en högre utbildningsnivå en mer kritisk hållning till vården i allmänhet. Skåningarna har en något svalare inställning till att använda digitala lösningar vid vård, konsultation och behandling samt som komplement vid vård i hemmet än riket som helhet.

Under 2023 ställde Region Skåne extra frågor om målsättningarna för framtidens hälsosystem i Hälso- och sjukvårdsbarometern. Resultaten förväntas utgöra baslinje för kommande mätningar av hur invånarna uppfattar att regionen når målsättningarna. Av resultatet framgick att mer än 60 procent av respondenterna upplever att de har tillgång till ett hälso- och vårdutbud som passar deras behov, men färre än hälften håller med om att vården tar tillvara deras egna kunskaper och erfarenheter och att hälso- och vårdutbudet är tydligt och enkelt att förstå och hitta i.

Skåneenkäten är en digital enkät som genomförs årligen. I Skåneenkäten framgår sedan 2019 nöjdheten med den skånska vården och tandvården, förtroendet för personalen inom sjukvården och tandvården samt för Region Skånes politiker. En försiktig nedgång i nöjdheten respektive förtroendet kan

1. Publik publicering av Hälso- och sjukvårdsbarometern 2024 är planerad till den 28 februari.

ses för alla områden/grupper efter en tillfällig topp under pandemiåren.

Skånepanelen är Sveriges största medborgarpanel och består av drygt 10 000 skåningar som via webben regelbundet tillfrågas om sin hållning till Region Skånes olika ansvarsområden. Under hösten 2023 genomfördes en undersökning om sexuell hälsa i syfte att få mer kunskap om befolkningens behov när det gäller stöd och insatser.

Hälsoinriktad hälso- och sjukvård och förebyggande insatser

Det pågår flera insatser inom hälso- och sjukvården för att minska ohälsosamma levnadsvanor. Mätbara resultat inom området visar på en ökad medvetenhet kring möjligheterna att hjälpa patienter till medvetna val för en bättre hälsa. Det nationella vårdprogrammet vid ohälsosamma levnadsvanor används och strukturer för arbetet har börjat byggas upp.

► Ohälsosamma levnadsvanor ska minska.

För att ohälsosamma levnadsvanor ska kunna minska behöver olika delar av det förebyggande arbetet ske inom olika verksamheter och riktat till särskilda tillstånd. Exempelvis har den somatiska slutenvården uppdraget att förebygga att sjukdomstillstånd förvärras eller återkommer, medan primärvården möter patienter i ett tidigare skede. Rökning och alkohol utgör oberoende riskfaktorer för komplikationer i samband med operation. Patienter som ska opereras är en prioriterad grupp i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor och ska tillfrågas om rök- och alkoholvanor, informeras om komplikationsrisker samt erbjudas stöd och behandling.

► Riktade hälsosamtal, enligt Region Skånes modell, ska införas på samtliga vårdcentraler.

I nuläget har ungefär 500 samtalsledare utbildats och 168 av 176 vårdcentraler arbetar med riktade hälso-

samtal. Under 2023 avslutades pilotfasen för riktade hälsosamtal för 70-åringar och införandeplanen justerades. Fokus ligger framöver på att dels öka andelen inbjudna deltagare, dels öka andelen genomförda hälsosamtal för 40- och 50-åringar så att målen med 40- respektive 50 procent nås.

► Kartlägga befintligt utbud av kulturinsatser riktat till hälso- och sjukvård, omsorg samt inom det hälsofrämjande och förebyggande området.

Kartläggningen visade att det finns många goda exempel på kulturinsatser i hälso- och sjukvården, samtidigt som området kultur och hälsa är relativt okänt i verksamheterna. Resultaten utgör ett underlag för kommande kartläggning av hälsofrämjande insatser i Region Skåne.

TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET

God tillgänglighet

Såväl vårdbehov som vårdproduktion har inom många områden ökat jämfört med föregående år och tillgängligheten har inom vissa områden förbättrats. Antalet patienter som väntar på vård har minskat under året. Målen för tillgänglighet inom specialiserad vård och primärvård nås inte även om tillgängligheten inom vissa områden ökat. Tillgängligheten till undersökningar har i flera avseenden förbättrats under rapportperioden. Tillgängligheten vid akutmottagningar har varit i stort sett oförändrad medan ambulanssjukvårdens tillgänglighet förbättrats något.

Utmaningar relaterat till kompetensförsörjning utgör fortsatt den största begränsande faktorn för ökad vårdkapacitet och förbättrad tillgänglighet. Systematiserade arbetsätt för att minimera outnyttjad kapacitet, öka samverkan och strategier för nivåstrukturer och profilering har varit prioriterade åtgärder i tillgänglighetsarbetet.

En annan typ av tillgänglighet utgörs av tillgången till läkemedel. Antalet restanmälda läkemedel uppgick till 3 260 produkter år 2023,

vilket är en fördubbling jämfört med föregående år.

► Följsamhet till vårdgarantin.

Primärvårdens tillgänglighet avseende vårdgarantins tredagarsgräns (andel som fått medicinsk bedömning av legitimerad vårdpersonal inom 3 dagar) förbättrades under året med knappt en procentenhet till 86 procent. Primärvårdens telefontillgänglighet var vid senaste mätning (hösten 2023) i princip oförändrad jämfört med föregående års mätning då 89 procent av kontaktförsöken besvarades samma dag.

Inflödet till den somatiska specialistvården i egen regi ökade under året med 3,9 procent. Trots det har tillgängligheten förbättrats något. Andelen väntande inom vårdgarantins 90 dagar till första kontakt i specialistvården var i slutet av december drygt 67 procent, vilket är en förbättring jämfört med samma tidpunkt 2022 (drygt 65 procent). Det totala antalet väntande hade under samma period minskat från 78 000 till 70 000 enligt regionens rapportering till den nationella väntetidsdatabasen.

Under året har arbetet med att skapa tekniska möjligheter för att kunna inkludera privata vårdgivares väntetider i den nationella väntetidsdatabasen fortsatt. Allt eftersom rapporteringen förbättras för att så småningom helt automatiseras blir siffrorna inte helt jämförbara över tid. Den senaste manuella rapporteringen skedde i slutet av oktober. Andelen väntande till första besök inom 90 dagar hos privata vårdgivare var då 80 procent och totalantalet väntande var 11 500.

Tillgängligheten till operation/åtgärd i specialistvården har förbättrats något jämfört med 2022. Andelen väntande inom 90 dagar till operation/åtgärd i egen regi (utredningar och behandlingar inom psykiatri bortråkade) var 52 procent i slutet av december jämfört med 48 procent vid samma tidpunkt 2022. Det totala antalet väntande hade under samma period minskat från drygt 24 000 till ungefär 22 500 enligt regionens rapportering

till den nationella väntetidsdatabasen. Den senaste manuella rapporteringen av väntande hos privata vårdgivare i slutet av oktober visar att andelen väntande till operation/åtgärd inom 90 dagar var nästan 83 procent och totalantalet väntande var 5 400.

Patienter som löper risk att inte kunna tas emot inom vårdgarantins tidsgräns erbjuds om möjligt vård hos en annan vårdgivare i en process som kallas samordning. Samordningen ökade med 24 procent under 2023 och knappt 68 000 patienter hänvisades för samordning till annan vårdgivare. Siffran inkluderar även hänvisningar från privata vårdgivare med behov av samordning. De vårdområden som hade flest hänvisade patienter för samordning till remissbesök var öron-näsa-hals, ögonsjukvård samt hudsjukvård, medan flest hänvisningar för samordning till operation/åtgärd gjordes inom områdena koloskopi, gastroskopi och neuropsykiatrisk utredning.

Väntetiden till undersökningar omfattas inte av vårdgarantin. God tillgänglighet till undersökningar är dock central för att vårdgarantin för besök och operationer ska kunna hållas. Tillgängligheten inom bild- och funktionsmedicin förbättrades under 2023, inte minst tillgängligheten till undersökning med magnetkamera (MR). 57 procent av de som vid årets slut väntade på en undersökning hade väntat mindre än 30 dagar jämfört med 28 procent vid slutet av 2022. Region Skånes mål är 80 procent. Under samma tid har antalet väntande patienter successivt minskat från cirka 9 500 till cirka 5 500. Den förbättrade tillgängligheten är en följd av ett ökat regionalt samarbete, en uppgradering av utrustning, bättre kapacitetsutnyttjande samt att avtal träffats med en ny leverantör vilket bidragit till ökad kapacitet i regionen. Även tillgängligheten till undersökningar inom klinisk fysiologi (till exempel ultraljudsundersökning av hjärta och långtids-EKG) har förbättrats men kompetensbrist avseende biomedicinska analytiker utgör en utmaning i strävan att förbättra tillgängligheten ytterligare.

FOTO: © NIKLAS LAURIN

► Öka tillgänglighet till specialistvård.

Kartläggningar av planeringsprocesser, standardisering, utbildningsinsatser av planerare/koordinatorer och en ökad digitalisering har varit viktiga delar i tillgänglighetsarbetet under 2023, liksom insatser för att systematisera kvalitetssäkringsarbetet rörande väntelister. Specifika åtgärder riktade mot patienter som har väntat länge på ett mottagningsbesök eller en operation, så kallade fokusveckor, har genomförts. Insatser som fokuserat på att minimera outnyttjad kapacitet, såsom undvikande av sena avbokningar till operation och minskat antal uteblivna patientbesök, har också genomförts.

Nya upphandlingar och avtalsstarter har genomförts inom bland annat kirurgi, logopedi, ortopedi, plastikkirurgi, urologi och öron-näsa-hals. Exempel på andra insatser är:

- Fortsatt arbete med att stärka rutiner för operationsplanering.
- Nivåstrukturering – förflyttning av operationer från slutenvård till öppenvård och dagkirurgi.
- Flödesoptimering/ständiga förbättringar kopplat till tidig operationsstart.
- Intensifierat arbete kring produktionsplanering kopplat till ny för-

enklad applikation och till pågående upphandling vad gäller IT-verktyg för produktionsplanering.

- Rätt använd kompetens – förflyttning av arbetsuppgifter för att optimera flöden.
- Produktionsökning och extra mottagningsinsatser.
- Förvaltningsövergripande projekt vid Skånes universitetssjukvård (Sus) för förbättrad tillgänglighet (start i oktober 2023).

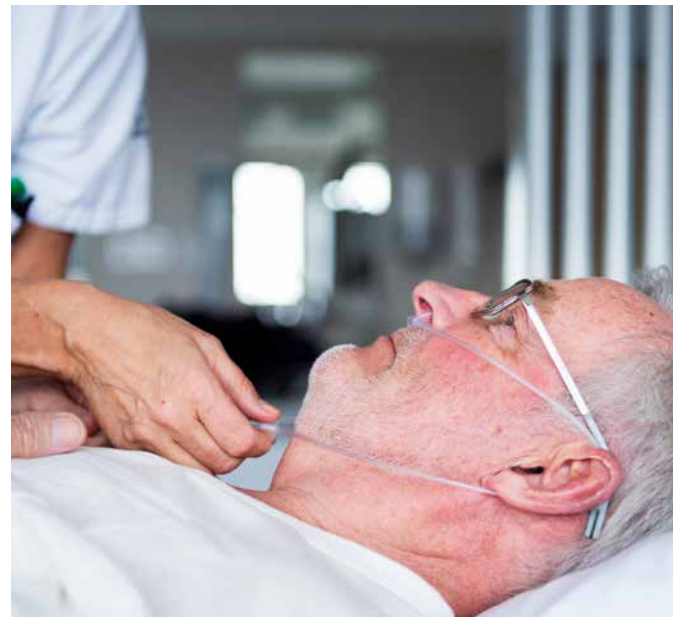
► Ökad tillgänglighet till vård vid psykisk ohälsa.

Tillgängligheten till första besök inom vuxenpsykiatri har försämrats något och andelen som väntar inom vårdgarantins 90 dagar var i slutet av året ungefär 80 procent. Även inom Barn- och ungdomspsykiatri (Bup) har tillgängligheten till första besök försämrats. I slutet av året var andelen väntande inom den överenskomna förstärkta vårdgarantins 30-dagarsgräns 63 procent jämfört med 57 procent i slutet av 2022. Tillgängligheten till utredning har försämrats kraftigt under året. Detta gäller såväl inom vuxenpsykiatri som inom Bup. Den sista december var det mindre än 20 procent av patienterna som väntade på utredning inom Bup som hade väntat i mindre än 30 dagar. Motsvarande siffra förra året var 39 procent. I de flesta fall har patienter som väntar på utredning kontakt med sin mottagning och får andra insatser innan utredning.

I syfte att möta ett ökat vårdbehov utlöste Region Skåne i oktober 2023 en option i avtalen med de vårdgivare som i april 2022 startade upp mottagningar med fokus på utredning och/eller behandling. Utöver dessa vårdgivare nyttjade Region Skåne även det avtal som Region Dalarna hade fram till augusti 2023 rörande neuropsykiatriska utredningar för barn, unga och vuxna. Under hösten har det därför varit svårare att hitta vårdgivare med kortare väntetid för denna typ av utredningar. Under året hänvisades cirka 2 500 patienter till annan vårdgivare för neuropsykiatriska utred-

FOTO © ERIK LEO

FOTO © EMIL LANGVAD

ningar varav knappt 2 000 var 18 år eller yngre.

► *Barn- och ungdomspsykiatrin ska arbeta för att korta köerna – inget barn ska vänta mer än 30 dagar på besök, utredning eller behandling.*

Det har fortsatt varit en mycket hög efterfrågan på utredning och behandling, i synnerhet inom barn- och ungdomspsykiatrin. Ett flertal åtgärder har genomförts för att förbättra tillgängligheten. Implementering och uppföljning av standardiserade vårdprocesser (SVP) i psykiatrin har fortsatt. Satsning på utbildning av medarbetare i evidensbaserade behandlingsmetoder bedöms kunna höja kvaliteten samt effektivisera vård och behandling.

► *En ny ersättningsmodell ska införas med 2024 års budget.*

Inför 2024 har en ny ersättningsmodell införts för sjukhusstyrelserna för all verksamhet som inte ingår i ovan nämnda incitamentsmodell, vårdval, övriga internfinansierade uppdrag eller utomlänsvård. Modellen innebär ett nytt sätt att beräkna de fasta regionbidragen som dels utgår från mer aktuella produktionsdata och uppdrag,

dels inkluderar önskvärda incitament för kvalitet och kostnadseffektivitet. De huvudsakliga mekanismerna i beräkningsmodellen är en utjämning av resursåtgång och kostnader för jämförbara och gemensamma patientflöden, mellan olika sjukhusstyrelser. Arbetet med att vidareutveckla modellen fortsätter.

► *En ny ersättningsmodell ska inledas med flytt av medel för prestationsersättning i syfte att korta vårdköer i budget 2023.*

En ny ersättningsmodell, en så kallad incitamentsmodell för operationer, infördes 2023. Modellen innebär att regionbidrag för att finansiera operationsverksamheten har flyttats från sjukhusstyrelserna till hälso- och sjukvårdsnämnden. Detta för att sedan återföras till sjukhusstyrelserna efter utförda operationer med en fast ersättning per DRG-poäng (diagnosrelaterade grupper). Sjukhusstyrelserna har under 2023 åstadkommit en ökning av antalet planerade operationer (+7 procent) men har totalt sett inte nått upp till sina budgeterade volymer. Läs mer om incitamentsmodell för operationer under avsnitt *Produktion*.

► *Möjligheten att införa tillfälliga vårdval med fokus på att korta köerna ska utredas under 2023.*

Under 2023 har en utredning om ett tillfälligt vårdval inom logopedi genomförts och i oktober beslutade regionfullmäktige att ett sådant ska inrättas. Arbetet med att ta fram ett förfrågningsunderlag inklusive ersättningsmodell pågår inför beslut 2024.

► *Uppdrag att fortsätta utveckla det nya samordningskansliet och utveckla tillgänglighetsuppföljningen.*

Inrättandet av ett vårdgarantikansli/samordningskansli påbörjades under våren. Projektet har två delmål; inrättande av ett vårdgarantikansli samt framtagande av digital lösning för att effektivisera regional samordning av patienter utifrån vårdgarantin. Arbetet med det förstnämnda har försenats på grund av byte av projektledning. Avseende det andra delmålet har ett omfattande genomlysningsarbete av arbetssättet för samordningspatienter genomförts under hösten.

► För att uppnå vårdgarantin och fungerande samordningskansli bör premissen vara att patienter är flyttbara om inget annat angetts från början av ansvarig läkare.

Arbete pågår för att förbättra och effektivisera regional samordningsprocess. Ett pilotprojekt har påbörjats inom en utvald specialitet med stora patientvolymerna och bland annat ska försök till smidigare samtyckeshantering och registrering göras.

► Följa upp utredningar kring orsaken till att fler barn och unga har kontakt med BUP i Skåne jämfört med övriga landet. Arbetet förstärks med att se över hur andra regioner med bättre tillgänglighet inom psykiatri, särskilt med barn och unga, arbetar och utbyta kunskap om arbetsätt, organisation och samarbete med andra aktörer med målet att förbättra tillgängligheten till utredning och behandling samt habilitering.

I Sverige har antalet ungdomar som söker till Bup ökat kraftigt den senaste 15-årsperioden. Det finns dock inget som talar för att den psykiska hälsan är sämre i Skåne än i andra delar av landet även om andelen skånska barn som har kontakt med Bup är något högre än rikssnittet. Vården för barn och unga med psykisk ohälsa är olika organiserad i olika delar av landet. Några av regionerna som har lägre andel patienter än riksgenomsnittet kan ha högre krav på problematikens omfattning och art för att ta emot sökanden som patienter inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatri.

Jämlik hälso- och sjukvård

Jämlikhet i hälso- och sjukvården och tandvården innebär att vården ges på lika villkor och efter behov, där den med det största behovet ska ges företräde till vården. Jämlikhet i vården går att förstå som frånvaron av omotiverade skillnader mellan vårdenheter eller mellan olika grupper, som män och kvinnor eller socioekonomiska

grupper i samhället. Det finns en stark koppling mellan jämlik hälso- och sjukvård och en effektiv och kunskapsbaserad hälso- och sjukvård.

Den mest framträdande aktiviteten i Region Skåne för en mer jämlik vård utgörs av kunskapsstyrning, med fokus på personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp och riktlinjer. Alla lokala programområden i regionens kunskapsstyrningsorganisation har i uppdrag att utveckla en jämlik vård genom att stödja implementering av riktlinjer, vårdprogram och vårdförlopp.

För att stärka Region Skånes förmåga att följa upp om omotiverade skillnader finns, initierades projektet *Hälso- och sjukvårdsuppföljning jämlik vård*, som slutfördes 2023. Projektet genomfördes i samverkan med Lunds universitet med uppdrag om att föreslå hur uppföljningen av jämlik vård kan stärkas. Projektet slutredovisas våren 2024.

Region Skåne arbetar med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Via *Region Skånes likarättsakademi* erbjuds bland annat utbildning till certifierad likarättsambassadör och HBTQI-utbildning. Likarättsakademien arrangerar även de återkommande Stora Likarättsdagarna som nationellt välkomnar alla yrkesgrupper till utbildning och fortbildning. Därutöver erbjuder Region Skåne flertalet utbildningar som på olika sätt berör jämlik vård.

► Verksamheterna ska kontinuerligt utvärdera vården utifrån ett jämlikhetsperspektiv för att kunna uppnå planperiodens mål att minska omotiverade skillnader i hälso- och sjukvården.

Det finns i verksamheterna ambitioner om att analysera gruppskillnader och att integrera analysen som en del i kunskapsstyrningen, men analys har enbart utförts i enstaka fall.

Säker hälso- och sjukvård

Arbetet för en säker vård följer den riktning som framgår av Handlings-

plan för ökad patientsäkerhet i Region Skåne. En grundförutsättning för säker vård är att det finns vårdpersonal med rätt kompetens med förutsättningar att göra ett bra arbete. I verksamheter med hög mognadsgrad och riskmedvetenhet finns goda exempel på arbetssätt där det fokuseras på befintliga resurser med bibehållen säkerhet. Ett exempel är modellen Framtidens vårdavdelning på Centralsjukhuset Kristianstad. Modellen innebär att arbetsuppgifter utförs av den yrkeskategori som har rätt kompetens samt att det finns utvecklingsmöjligheter för vårdpersonalen. Som en följd har personalomsättningen minskat och medarbetare som tidigare lämnat har återvänt.

En annan grundförutsättning för säker vård är en god säkerhetskultur, vilket innebär att arbeta aktivt med att identifiera och minimera risker för skador. I linje med det har en metod för uppföljning av omvårdnads kvalitet utvecklats. Metoden har testats under året och ska gå i drift 2024. Syftet är, förutom uppföljning av omvårdnads kvalitet, att skapa lärandesituationer och engagemang.

► Minska förekomsten av trycksår, fallolyckor, vårdrelaterade infektioner och undernäring.

Trycksår

Ett led i det preventiva arbetet i slutenvården är att göra en riskbedömning och vid behov upprätta en individuell vårdplan med förebyggande åtgärder. Målet i Region Skåne är att max 4 procent av de patienter som vårdas i slutenvård ska få nytillkommet trycksår av allvarlig kategori. Andelen patienter med nytillkommet trycksår var vid mätning av trycksår under hösten 6 procent. Andelen utförda riskbedömningar och upprättade vårdplaner behöver öka för att uppsatta målnivåer ska nås.

Flera aktiviteter har vidtagits för att öka kunskapen om trycksår, bland annat relaterade till vårdprogram och riktlinjer. Primärvården Skåne och flera av sjukhusförvaltningarna har infört sårkonsulter, specialutbildade

sjuksköterskor, som bland annat kan ge konkreta råd om svårläkta sår.

Fallhändelser

Risken att falla ökar med stigande ålder och en riskbedömning ska göras för äldre personer som vårdas i slutenvård. Vid behov ska en vårdplan med individuella åtgärder upprättas. Region Skåne uppnår delmålen för genomförda riskbedömningar (75 procent, vilket är delmålet) och för upprättade vårdplaner (90 procent, delmålet är 80 procent). Vid en jämförelse framgår att antalet patienter som fallit och det sammanlagda antalet fall har minskat under perioden 2020–2023.

Vårdrelaterade infektioner (VRI)

Samtliga sjukhus i Region Skåne deltog i Europeiska smittskyddsmyndighetens (ECDC) punktprevalensmätning av antibiotikaanvändning och VRI 2023. Utfallet för Region Skåne visade att cirka 11 procent av patienterna hade minst en pågående VRI. Motsvarande siffra för Sverige var cirka 10 procent. Mer än 80 procent av patienterna med VRI på sjukhusen i Region Skåne hade smittats på det egna eller ett annat sjukhus. VRI har många orsaker och resultaten analyseras lokalt för att rätt förbättringsåtgärder ska kunna genomföras. Följsamheten till basala hygienrutiner och regler för arbetskläder (BHK) en viktig faktor för att minska risken för VRI. Mätningar av BHK visar på förbättrings utrymme. Det finns krav på att hygienronder genomförs var 18:e månad och det ger möjlighet till lärtillfällen.

Undernäring

Målnivån för riskbedömning av vuxna patienter inom slutenvården uppnås inte då riskbedömningar utförs i omkring 64 procent av fallen. Målet är 80 procent och resultaten är oförändrade jämfört med förra året. Resultatet visar även att 25 procent av riskbedömda vuxna patienter har ökad risk för undernäring, vilket innebär 16 procent av alla vårdtillfällen. Andelen ökar med stigande ålder och är oförändrad jämfört med 2022. Variationen inom

och mellan förvaltningarna är stor. Inom barnsjukvården nås inte målnivåerna för riskbedömning och upprättad vårdplan. Bemanningssituation samt personalomsättning bidrar sannolikt till minskade förutsättningar att följa rutiner och föreskrifter.

► Minska överbeläggning, utlokalisering samt överflyttning av intensivvårdspatienter.

Överbeläggningarna har ökat något och utlokaliseringarna har minskat något när 2023 jämförs med 2022, och målen uppnås inte. Däremot uppnås målet för överflyttning av intensivvårdspatienter på grund av resursbrist. Det finns en brist på vårdplatser som innebär att överbeläggningar och utlokaliseringar sker. Den största orsaken är bristande tillgång till sjuksköterskor vilket medfört att antalet disponibla vårdplatser minskat. Se avsnitt *Fortsätta öppna upp de fastställda vårdplatserna*.

► Ökad säkerhet i läkemedelsanvändningen.

I slutenvården genomfördes cirka 9 000 läkemedelsgenomgångar under 2023. Detta omfattar både äldre patienter på läkemedelsintensiva avdelningar och remisspatienter där läkaren bedömt att patienten är i behov av en läkemedelsgenomgång. För Skåne-modellen nås inte målet på 50 procent av målpopulationen, men antalet remisspatienter ökar.

I primärvården genomfördes cirka 4 000 läkemedelsgenomgångar för patienter 65 år och äldre, vilket är lägre än tidigare år. En bidragande orsak till att mål inte nås i primärvården kan vara att genomförda genomgångar inte alltid registreras. Fler kliniska farmaceuter skulle kunna bidra till att öka antalet läkemedelsgenomgångar och tillika avlasta övrig personal i läkemedelsfrågor rörande rester och brister.

Risken för felaktigheter i läkemedelsanvändningen är särskilt stor i vårdens övergångar. Risken halveras genom att patienten och mottagande

vårdinstans tillhandahåller en utskrivningsinformation. Andelen patienter under 2023 som har erhållit utskrivningsinformation var 68 procent. Målet var 70 procent. Resurser och avsaknad av rutiner kan spela en roll i att målet inte nås. Det är också viktigt att primärvården har rutiner för att ta tillvara utskrivningsinformationen.

Behandlingstrycket med olämpliga läkemedel till äldre ska enligt uppsatt mål inte överstiga 20 000 DDD² per 1 000 invånare 75 år eller äldre. Med ett resultat på 18 543 uppfylls målet. Sett över tid och jämfört med riket uppvisar Region Skåne en mer uttalad minskning.

► Minska onödig antibiotikaförskrivning

Under 2023 ökade antalet uthämtade antibiotikarecept i alla regioner. Nivåerna är dock fortfarande något lägre än före pandemin då kraftiga minskningar i antibiotikaförskrivningen kunde ses. Antalet uthämtade antibiotikarecept per 1 000 invånare var i Skåne 303, vilket är en ökning på 8 procent jämfört med 2022. Skåne ligger fortsatt högst i landet. Störst ökning ses för antibiotika som ofta används vid luftvägsinfektioner (+14 procent). Samverkan mot antibiotikaresistens Skåne (Strama) arbetar enligt aktuell handlingsplan för en ökad följsamhet till rekommendationer, för att minska risken med överförskrivning av antibiotika samt resistensutveckling.

Personcentrerad hälso- och sjukvård och personcentrerat arbetssätt ska utvecklas

Personcentrerad hälso- och sjukvård innebär att se den enskilda personen samt involvera och anpassa vården efter individens behov, resurser och förutsättningar. Resultatet från 2023 års nationella patientenkät för de dimensioner som bedöms fånga upplevelsen av personcentrerad, *kontinuitet och koordinering* samt *delaktighet och involvering*, är relativt likt utfallet från tidigare år.

2. Definierad dygnsdos.

► *Personcentrerade sammanhållna vårdförlopp ska införas enligt nationell plan och Region Skånes införandeprocess.*

De personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen är ett kunskapsstöd som utarbetas inom det nationella kunskapsstyrningssystemet. Vårdförloppen införs succesivt i Region Skånes verksamheter enligt en särskild process. Målen med införandet är bland annat att öka jämlikheten, effektiviteten och kvaliteten i vården, samt att patienter ska uppleva en mer välorganiserad och helhetsorienterad process utan onödig väntetid. Vid årets slut befann sig 27 av 32 nationellt godkända vårdförlopp i någon fas av den regionala införandeprocessen och förflyttningen går framåt. Beslut om införande med stöd av handlingsplaner fattas i det regionala kunskapsstyrningsrådet. Under 2023 fattades beslut om handlingsplaner avseende vårdförloppen kritisk benischemi, schizofreni (del 1), stroke och TIA (del 1), hjärtsvikt (nydebuterad), osteoporos – sekundärprevention efter fraktur, höftledsartros (del 1), knäledsartros (del 1) och KOL (del 1).

► *Ta fram en strategisk plan för precisionsmedicin.*

Under året har ett förslag på avtal mellan Region Skåne och Lunds universitet tagits fram gällande inrättande av ett precisionsmedicinskt centrum i Skåne för att stärka den regionala positionen nationellt. Avgränsning och beskrivning av funktionsområden som ska biläggas avtalet har tagits fram under hösten. En första uppgift för det nya centrumet kommer att vara att ta fram en strategisk plan för precisionsmedicin.

► *Fler våldsutsatta personer ska identifieras och stöttas.*

Region Skåne har en övergripande struktur för arbete mot våld i nära relationer. Det finns rutiner gällande skyddad journalföring och en etable-

rad måluppföljning av hur många personer som tillfrågas om våldsutsatthet. En positiv utveckling kan ses avseende antalet journalanteckningar om våld i nära relationer. Dessa har mer än fördubblats till 13 000 under 2023 jämfört med 5 700 under 2022. Specialistvården stod för 96 procent av anteckningarna under 2023 och kvinno-sjukvården stod för mer än 90 procent av dessa (11 600). Inom primärvården gjordes drygt 500 journalanteckningar, vilket är en ökning jämfört med föregående år. I relation till antalet besök i primärvården kan antalet journalanteckningar anses vara mycket lågt. Antalet samtal om våld i nära relation och antalet orosanmälningar har ökat jämfört med föregående år. Antalet samtal med vuxen om barns behov har i stort sett varit oförändrat under de senaste tre åren, vilket indikerar en stor utvecklingspotential.

Eftersom våldsutsatta patienter finns i de flesta vårdverksamheter behöver arbetet mot våld i nära relationer stärkas ytterligare i hela hälso- och sjukvården och tandvården. Övergripande regionalt arbete har inneburit att Socialstyrelsens nya allmänna råd, liksom ett ökat fokus på barns rättigheter och hedersrelaterat våld och förtryck, har integrerats i en uppdaterad version av det regionala vårdprogrammet mot våld i nära relationer. Ett nystartat regionalt professionellt nätverk mot hedersrelaterat våld och förtryck förväntas bidra till ökad kännedom om hälso- och sjukvårdens och tandvårdens ansvar. Vidare ha samverkan skett med exempelvis

Länsstyrelsen avseende uppstart av *Resurscentrum heder Skåne*. Flera verksamheter i Region Skåne har lokala utvecklingsprojekt inom området.

God och nära vård. Nära vård med primärvård som nav

Omställningen mot en God och nära vård innebär en vård som i sin grund utformas i samskapande med invånarna. Ett hälso- och sjukvårdssystem som flyttar fokus mot tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet och som skapar förutsättningar att möta invånarna mer personcentrerat, proaktivt, hälsofrämjande och sammanhållet. Primärvården ska utgöra den gemensamma basen och fungera som vårdens nav. I samspel med övrig hälso- och sjukvård, socialtjänst och andra intressenter ska målet med omställningen nås: att skapa en god, nära och samordnad vård och omsorg som främjar hälsan.

För effektivt nyttjande av resurser, och en vård som ges på rätt vårdnivå är samverkan inom och mellan specialiserad vård och primärvård avgörande. Exempel är etablerande av samverkansstrukturer på såväl operativ som strategisk nivå mellan samtliga vårdaktörer och uppbyggnad av konsultstöd mellan specialist- och primärvård. Tillgängliggörande av subakuta mottagnings-tider, identifiering av mångsökare samt sköra äldre på akutmottagningar är ytterligare exempel. Förbättringspotential ses dock kring utvärdering av effekt av insatser samt spridning av goda exempel.

UPPFÖLJNINGSSINDIKATORER VÅLDSUTSATTAS PERSONER

Indikator	IDnr/KVÅ	2023	2022	2021
Journalanteckningar om våld i nära relationer	ID0367	13 058	5 716	4 283
Råd eller information om våld i nära relation	GB015	5 811	3 422	2 742
Anmälan enligt SoL, barn som far illa	GD008	2 569	2 071	1 829
Samtal med vuxen patient om minderårigs behov och möjlighet till stöd	DU055	2 829	2 618	2 704

Urval av uppföljningsindikatorer som för arbetet med att fler våldsutsatta personer ska identifieras och stöttas. Det har ännu inte satts något mål för indikatorerna i tabellen. Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ) avser åtgärdskod i journalsystemet.

► *Vårdsamverkan Skåne – Reviderad modell för läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård samt inventering av behov av stödfunktioner för att underlätta omställningen till God och Nära vård*

Utifrån handlingsplan för mobil och prehospital vård pågår ett arbete för att revidera modellen. Patienter som idag får vård och behandling inom ordinärt boende är fler, och har mer komplex sjukdomsbild än tidigare. För att den regionala och den kommunala primärvården ska kunna ge vård utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper inom ramen för primärvårdsnivå, behövs råd och stöd på klinisk nivå såväl som i strategiska frågor och tillgång till kompetensutveckling. Under året har en parts-gemensam inventering av behov av stödfunktioner gjorts, områden har prioriterats och utredning av förutsättningar inom respektive prioriterat område påbörjats.

► *Implementera handlingsplaner för god och nära vård. I enlighet med Överenskommelse om en god och nära vård*

En stor del av implementeringen av God och nära vård ryms inom ramen för Vårdsamverkan Skåne. Kontinuer-

ligt partsgemensamt utvecklingsarbete sker via delregionala och lokala samverkansstrukturer samt via Skånegemensamma samverkansgrupper inom digitalisering, vårdens övergångar, psykiatri, rehabilitering, habilitering, hjälpmedel samt nutrition. Under året har partsgemensamma processledare lett arbete med framtagande av delregionala handlingsplaner samt med att bygga upp och stärka såväl de strategiska som operativa delregionala och lokala samverkansstrukturerna.

Primärvården har en viktig roll i utvecklingen mot en mer sammanhållen God och nära vård för barn och unga vad gäller förebyggande, hälsofrämjande och hälso- och sjukvårdande insatser. Under året har den gemensamma stödstrukturen för familjecentraler etablerats inom ramen för Vårdsamverkan Skåne, där även avtal om samverkan inom det utökade hembesöksprogrammet *Växa Tryggt* ryms. Under året har projekt inletts för att ta fram en modell för Skåneövergripande struktur gällande *Tidiga samordnade insatser* (TSI) mellan Region Skåne, de skånska kommunerna samt andra samhällsaktörer med syfte att gemensamt ge barn och unga tidigt stöd vid en ogynnsam utveckling.

Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp samt Patientkon-

trakt är två verktyg som på kompletterande sätt stödjer utvecklingen mot ökad personcentrering. Utveckling och implementering pågår i enlighet med beslutade processer.

► *Fast vårdkontakt ska erbjudas på vårdcentralerna*

Verksamhetschefen ska enligt lag utse fast läkarkontakt och fast vårdkontakt om patienten begär det eller för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet. Listade individer över 75 år samt patienter med kronisk sjukdom eller kontinuerligt vårdbehov ska ha namngiven fast läkarkontakt. Vid årets slut hade 75 procent av skåningarna namngiven fast läkarkontakt. Detta är en minskning med en procent sedan halvårsskiftet och två procent sedan föregående årsskifte. 113 av 175 vårdcentraler uppnår målet att minst 75 procent av de listade individerna har namngiven fast läkarkontakt. På sikt ska alla skåningar ha fast läkarkontakt.

► *Etablering av familjecentraler ska öka*

Arbetet med att fler familjecentraler ska etableras i Skåne fortsätter. Målsättningen är att det ska finnas minst en i varje kommun. Under 2023 har

ytterligare en kommun i Skåne startat familjecentral vilket innebär att 22 kommuner i Skåne har minst en familjecentral. Det finns totalt 39 familjecentraler i Skåne. Ersättningen till barnmorskemottagning (BMM) och barnavårdscentral (BVC) för tilläggsuppdraget familjecentral höjdes 2023. I slutet av året var 34 procent av barn 0–5 år i Skåne listade på en BVC med tilläggsuppdrag familjecentral.

► *Specialiserad stroke-rehabilitering i hemmet ska bedrivas i samverkan med berörda vårdaktörer från såväl kommunal som regional verksamhet och med samordning i Vårdsamverkan Skåne.*

Early Supported Discharge, ESD (Specialiserad rehabilitering i hemmet), innebär att ett multidisciplinärt stroke-team koordinerar och ansvarar för utskrivning från sjukhus och rehabilitering i hemmet, i samverkan med den kommunala hälso- och sjukvården samt omsorgen. Idag erbjuds specialiserad rehabilitering i hemmet på de flesta sjukhus i Region Skåne men utformning avseende kompetenssammansättning och omfattning varierar.

► *Implementering av utvecklad basonkologisk verksamhet.*

För redovisning hänvisas till avsnittet *Högkvalitativ cancervård i hela Skåne.*

► *Genomföra projekt för att utveckla ett nytt arbetssätt med närsjukvårdsteam i Landskrona³ i samverkan med berörda parter. Parter ska skapa och utvärdera en modell som är möjlig att använda över hela Skåne vid lyckat utfall.*

Projektet har under 2023 utvecklat en mobil vårdform där primärvårdens roll blir tydligare för att stärka kontinuiteten för patienter med behov av somatisk

3. Av regionstyrelsens beslut § 110 2023-05-23 följer att projektet utvidgats till att omfatta ett team nordost utgående från ASIH Kristianstad och ett team sydost utgående från ASIH i Ystad. Samverkan ska ske med berörda sjukhus, ASIH Hässleholm, vårdcentraler och andra aktörer i närområdet.

slutenvård. Under hösten utvidgades projektet till att omfatta ytterligare två team utgående från Kristianstad respektive Ystad. En uppskattning utifrån utfallet av pilotprojektet i Landskrona är att ett breddinförande av närsjukvårdsteam i Region Skåne skulle kunna frigöra drygt 50 slutenvårdsplatser på årsbasis. De arbetssätt som använts i projektet bedöms också leda till att sköra patienter i lägre utsträckning behöver söka vård vid akutmottagning. Efter beslut i november 2023 ansvarar primärvårdsnämnden för breddinförande av mobila team närsjukvård, inkluderat utvecklad basonkologi, i Skåne under 2024.

► *Fortsätta öppna upp de fastställda vårdplatserna.*

Jämfört med 2022 har det genomsnittliga antalet disponibla vårdplatser i regionen minskat med drygt 5 procent. Inom akutsomatiken och barnsjukvården var det färre disponibla vårdplatser under januari till augusti jämfört med samma period 2022, medan förhållandet var det omvända under september till december. Antalet disponibla palliativa vårdplatser 2023 var marginellt högre än 2022. Samtliga barn- och ungdomspsykiatriska vårdplatser hölls öppna under sommarmånaderna, vilket på årsbasis innebar en ökning av disponibla vårdplatser med 8,2 procent. Inom vuxenpsykiatrin minskade antalet disponibla vårdplatser med 3,4 procent, framför allt på grund av svårigheter att hålla vårdplatser öppna på Centralsjukhuset Kristianstad och Helsingborgs lasarett.

Andelen av de fastställda vårdplatserna som var tillgängliga (disponibla) var i genomsnitt 83 procent under 2023, vilket innebär en minskning med tre procentenheter jämfört med 2022. Jämförelsen påverkas markant av pandemin då andelen var runt 90 procent under de första fyra månaderna 2022. Under november och december var skillnaden mellan åren ungefär 0,5 procent.

Vårdplatser i hemmen är en vårdform som ökar i Region Skåne, men

utbudet är skiftande utifrån såväl geografi som innehåll. Genomförda utvärderingar uppvisar goda resultat avseende effektivitet och patientsäkerhet samt patient- och medarbetarnöjdhet. Mer vård i hemmet utmanar såväl lagar som samverkansavtal och ställer krav på nya digitala lösningar och tydliggörande av gränssnitt gällande vårdnivåer.

Trots stora ansträngningar med ökad samverkan indikerar den fortsatt höga belastningen på vårdplatser inom slutenvården ett behov av ökat fokus på mer proaktiva insatser inom såväl den regionala som kommunala primärvården för patienter inom identifierade riskgrupper.

Mycket arbete med potentiell bäring på arbetsmiljö, arbetssätt, organisationsformer och flöden som kan påverka förmågan att öppna upp vårdplatser framöver pågår. Magnetmodellen, utvecklingen av en ny generisk kompetens- och tjänstemodell, utbildningsavdelningar, utbildningsanställningar och utbildningslön kan bidra till att kompetens i högre utsträckning behålls, utvecklas och attraheras.

Tillgången till medarbetare, främst sjuksköterskor, har varit gränssättande och kan förklara den nettominskning av disponibla vårdplatser som sker trots alla ansträngningar.

► *Överta ansvar för ungdomsmottagningarna, med oförändrat uppdrag, i en samlad verksamhet med En väg in och Första linjen. Utredda och föreslå gemensamma åldersgränser inom den samlade verksamheten inom barn- och ungdomspsykiatris första linje samt Mariamottagningarna och beskriva konsekvenser på vårdcentralens uppdrag för barn och ungas psykiska ohälsa.*

Förflyttningen av ungdomsmottagningarna från Primärvården Skåne till psykiatri, habilitering och hjälpmedel genomfördes under våren och har fungerat väl. En utredning har genomförts utifrån en gemensam digital ingång för målgruppen samt för att beskriva konsekvenser på vårdcentralens

uppdag för barn och ungas psykiska ohälsa, och en handlingsplan är under framtagande.

► *Arbetet med att patienter digitalt ska kunna boka in sina tider efter remiss och bedömda åtgärder på samma sätt på jämförbara mottagningar ska fortsätta i ökad takt.*

Arbete i verksamheterna pågår för att öka patienternas möjlighet att boka tider digitalt då förutsättningar för allt fler e-tjänster tillgängliggjorts. Detta inkluderar såväl nybesök som återbesök samt möjlighet till av- och ombokning. Behov som ses inom delar av verksamheterna och utmanar framdriften är att balansera patientens möjligheter att boka tider gentemot vårdgaranti och medicinsk prioritet. Utöver detta finns en utvecklingspotential i schemalaggningsen som skulle kunna ha positiva effekter på såväl patienternas möjlighet att boka tider som på andra angelägna områden, inte minst kopplat till produktions- och kapacitetsplanering.

► *På alla vårdcentraler införa möjligheten för patienter att kunna boka sina egna tider för vårdbesök på primärvårdsnivå i hela Skåne.*

Möjligheten är införd via krav i avtal avseende olika tjänster inom 1177. Varje vårdcentral avgör vilken typ av tidsbokning och vilka vårdgivarkategorier som ska ingå i utbudet, där möjligheten för patienten att boka egna tider får avvägas mot behov av medicinsk bedömning och prioritering.

► *Under 2023 utreda möjligheterna för 1177 telefonrådgivning att boka tider till vårdcentral.*

Möjligheterna har under året utretts i samverkan mellan primärvården Skåne och medicinsk service. Utredningen föreslår att ett införande ska avvakta implementering av Skånes digitala vårdssystem (SDV) då en förnyad bedömning av förutsättningarna behöver göras.

Psykisk hälsa

Under 2023 har Region Skåne fortsatt arbeta med tillgänglighet och vård för personer med psykisk ohälsa utifrån den regionövergripande strategiska planen för psykisk hälsa. Den största utmaningen inom området är tillgängligheten till vård. Allt fler söker vård för psykisk ohälsa, både på primärvårds- och specialiserad nivå.

► *Kunskapen behöver öka och metoder förbättras i primärvården avseende diagnostik och behandling av psykisk ohälsa.*

Inom primärvården har det under året anordnats utbildningar med fokus på psykisk hälsa; såsom motiverande samtal, kognitiv beteendeterapi (KBT) och behandling vid posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). Utbildning i suicidprevention tillsammans med kommuner och vårdcentraler har genomförts. Vidare har en utbildning för rehabiliteringskoordinatorer tillsammans med kommuner och berörda myndigheter med fokus på förbättrad samverkan kring patienter med sjukskrivning för att minska psykisk ohälsa genomförts.

► *Psykisk ohälsa hos äldre ska motverkas och insatser för detta behöver utvecklas.*

För att motverka psykisk ohälsa hos äldre implementerar specialistpsykiatri fler äldrepsykiatriska team och mottagningar. Till dessa enheter kommer patienter som är 65 år eller äldre och som har behov av psykiatrisk vård. Centralt i arbetet är starkt fokus på teamarbete och nära samarbete mellan mottagning och avdelning samt kommun, boende och primärvård.

► *Arbetet med att förebygga suicid i enlighet med Region Skånes nollvision och Handlingsplan för suicidprevention 2018–2022 ska fortsätta. Psykiatri, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden ansvarar för samordningen av det suicidpreventiva arbetet.*

Regionstyrelsen beslutade i början av 2023 om en ny regionövergripande strategi för suicidprevention 2023–2028, vilken ersatte den handlingsplan som tidigare funnit för området 2018–2022. Den nya strategin möjliggör ett permanent, systematiskt och långsiktigt suicidpreventivt arbete i

hela Skåne. En ny länsgemensam suicidpreventiv handlingsplan 2023–2028 som knyter an till den regionala strategin har tagits fram i samverkan med Skånes kommuner, Primärvården Skåne, kommunala suicidpreventiva samordnare och intresse- och brukarföreningar.

Beroendevården behöver utvecklas så att vårdens aktiviteter blir en väl fungerande helhet ur individens perspektiv. Samverkan ska förbättras och struktureras mellan primärvård, specialiserad vård, kommunala insatser och andra berörda parter

Inom ett delregionalt område har kommuner och vårdcentraler, utvecklat återkommande dialogmöten för chefer och medarbetare som arbetar med patienter som har en beroendeproblematik. Under gemensamma kompetensutvecklingsdagar har nämnda aktörer arbetat med bland annat fallbeskrivningar och samsjuklighetsutredningen *Från delar till helhet (SOU 2023:5)*.

Beroendemottagningen i Helsingborg är först ut med att omstrukturera mottagningen för att arbeta med multiprofessionella team som erbjuder hjälp från både kommun och psykiatri enligt FACT-modellen⁴.

Arbete med översyn av ersättningsmodell inom LARO har påbörjats och fortsätter under 2024.

► *Den somatiska ohälsan hos personer med psykisk sjukdom ska särskilt uppmärksammas genom målinriktade insatser såsom ökad medvetenhet, kompetenshöjande insatser och samverkan inom berörda vårdnivåer.*

I samarbete mellan psykiatrin i egen regi, representanter från privat psykiatrisk verksamhet och AKO Skåne⁵ har handläggningsöverenskommelsen avseende vuxna med psykisk ohälsa

4. FACT (Flexible Assertive Community Treatment). Teamens huvudsakliga uppdrag är att stödja återhämtning och att arbeta förebyggande samt fokus på samverkan mellan kommun, psykiatri och andra berörda parter.

5. AKO (Allmänläkarkonsult Skåne) arbetar för samverkan mellan primärvårdens Hälsoval och specialiserad sjukvård. Enheten tillhör Kompetenscentrum för primärvård i Skåne som arbetar producentneutralt.

reviderats under året. Handläggningsöverenskommelsen beskriver ansvarsfördelningen mellan primärvård och specialistpsykiatri för vuxna.

Psykiatrin i egen regi har intensifierat sitt samarbete med de somatiska verksamheterna. Strukturerade dialogmöten med dessa har bland annat resulterat i förbättrade rutiner för när ineliggande patienter i psykiatrin behöver somatisk vård. Flera utbildningstillfällen har arrangerats inom psykiatrin för att stärka medvetenheten om somatiska sjukdomar och riskläkemedel.

► *Skapa forskning om effektiva förebyggande åtgärder mot suicid i samverkan mellan primärvårdens hälsosamtal och psykiatri.*

Region Skåne driver tillsammans med Lunds universitet och andra samarbetspartners ett forskningsprojekt som granskar sjukhusjournaler från nästan alla personer som suiciderade i Sverige under 2015. De fynd som hittills gjorts visar att nästan 50 procent av individerna hade haft kontakt med primärvården inom tre månader före dödsfallet och cirka 20 procent inom 30 dagar före dödsfallet. Suicidrisken hade endast uppmärksammats i 6 procent av de aktuella primärvårdsbesöken inom 30 dagar före dödsfallet.

► *Se över hur det förebyggande arbetet inom barn och ungas psykiska hälsa och samverkan med kommuner vid utredning av insatser till barn och unga med behov på primärvårdsnivå kan stärkas ytterligare.*

Under året har ett barn- och unga-utskott bildats utifrån det regionala samverkansorganet med deltagare från regionens och kommunernas verksamheter. Fokusområden är bland annat att arbeta för att stärka välbefinnandet med hälsofrämjande och förebyggande insatser, skapa likvärdigt uppväxtvillkor, likvärdig skola, fritid, stöd i hemmiljö och verka för likvärdig hälso- och sjukvård. I Skåne förs även en dialog mellan regionen och kommu-

nerna om hur skolornas elevhälsa kan stärkas.

Regionala riktlinjer gällande vård vid övervikt och fetma riktad till personer med psykiatrisk problematik har tagits fram och första linjens psykiatri för barn och unga på primärvårdsnivå erbjuder förebyggande insatser för att främja hälsosamma levnadsvanor inom områdena fysisk aktivitet, sömn, alkohol- och drogvanor, matvanor och hygien. Samverkan med kommunen i dessa frågor sker inom ramen för *Sätt Skåne i rörelse* som är ett samarbete mellan offentlig verksamhet, idéburen sektor, lärosäten och näringslivet i Skåne.

► *Revidera Region Skånes strategiska plan för psykisk hälsa för fortsatt utveckling kommande år.*

Arbete pågår för fastställande av den strategiska planen under 2024. Den strategiska planen för psykisk hälsa 2017–2023 har därför förlängts över 2024.

Högkvalitativ cancervård i hela Skåne

Cancervården i Region Skåne håller hög medicinsk kvalitet och får genomgående höga betyg i genomförda patientenkäter. Planering och utredning för förbättrat omhändertagande av patienter i olika delar av cancersjukdomens förlopp har genomförts inom flera områden.

Pilotprojekt basonkologi i nära vård, har under åren 2022–2023 anslutit patienter med behov relaterade till cancerbehandling i olika stadium av sjukdomsförloppet. Utgångspunkten är att vård ges i anslutning till hemmet och att sjukhusvård ges då medicinska behov och allmäntillstånd kräver specialistvård. Pilotprojektet slutfördes december 2023 och inför 2024 beslutades i Region Skånes verksamhetsplan och budget om införande av mobila team närsjukvård, inkluderat utvecklad basonkologi, i hela Skåne baserat på erfarenheter från pilotprojektet.

FOTO: © EMIL LANGVAD

Organiserad prostatacancertestning (OPT) fortsätter att utökas med fler åldersgrupper och målet är att vara i fas med inkludering av alla män 50–68 år tills dess att screening förväntas bli rekommenderad av Socialstyrelsen i mitten av decenniet.

Som en del i en nationell studie, i vilken samtliga svenska regioner deltar, startade HPV⁶-vaccinstudien *Skåne* i februari 2023. Ett trettiotal barnmorskemottagningar deltar i studien. Målgruppen är kvinnor födda 1994–1999 som erbjuds kostnadsfri vaccination med efterföljande egenprov HPV. Målsättningen är att 70 procent av målgruppen, som utgörs av drygt 50 000 kvinnor, ska vaccineras. Under 2023 vaccinerades 11,5 procent av målgruppen i Skåne.

Teledermatioskopi introducerades som ett projekt för tidig diagnostisering av maligna melanom med fotoöverföring från primärvård till hudkliniker för bedömning. Projektet avslutades i december 2023 och samtliga vårdcentraler har nu möjlighet att ta foto på misstänkta maligna melanom, skicka till hudläkarna på sjukhusen och få en bedömning inom tre arbetsdagar, oftast snabbare.

Förutsättningar för regionövergripande mottagning för individer med ärftlig risk för cancer, med placering på Skånes universitetssjukhus (Sus) har utretts och planerats starta 2024.

Arbete pågår för att stärka cancer-vård för barn och unga. Syftet är att stärka vårdkedjan runt det sjuka barnet med familj och övergången till vuxensjukvård då detta är aktuellt. Kontaktsjuksköterska med ansvar för transitionstiden mellan barn och vuxen är exempel på en genomförd satsning.

Antalet patienter som har tagit del av Min vårdplan cancer på 1177.se har mer än fördubblats jämfört med 2022 och var 5 424 i slutet av 2023. Implementeringen är i slutfas och det digitala patientinformationssystemet börjar bli en etablerad del av cancer-vården. I samarbete med Regionalt cancercentrum (RCC) pågår arbete

6. Humant papillomvirus (HPV)

med att digitalisera utbildningar och uppföljningsmöjligheter för ökad tillgänglighet i verksamheterna.

Den regionövergripande digitala mottagningen Digi-CaRe för cancerrehabilitering har byggts upp och driftsatts inom ramen för innovationsprojektet under 2023. Verksamhetens etablering, flöden och roll har utformats i dialog med berörda förvaltningar och ska utvärderas tillsammans med en samverkansgrupp som består av representanter från berörda förvaltningar inklusive AKO/primärvården. För närvarande utreds huruvida innovationsprojektet ska permanentas. Parallellt med detta arbete har primärvården byggt upp en organisation för basrehabilitering med webbutbildningar. Arbete med information om primärvårdens arbetssätt inom rehabilitering och aktiva överlämningar pågår med workshops och lokala mötesinitiativ mellan primärvård och sjukhusvård.

Omhändertagandet av patienter med lymfödem har genomlysts och beslutats få en tydligare organisations- och ansvarsmodell med riktade utbildningsinsatser och en sammanhållen funktion inom primärvården för förnyelse av hjälpmedel.⁷

7. Region Skånes verksamhetsplan och budget 2024

► *Fortsatt utveckling av standardiserade vårdförlopp (SVF).*

Enligt leddidsmålet ska 80 procent av alla patienter som får en cancerdiagnos ha genomgått ett standardiserat vårdförlopp, inom den för varje diagnos beslutade totala leddiden, från välgrundad misstanke om cancer till start av behandling. Region Skåne nådde detta leddidsmål under 2023. Region Skåne har sammantaget haft en sjunkande måluppfyllelse de senaste åren där en del av orsakerna är bristen på nyckelkompetenser, vilket leder till långa väntetider till bland annat bild- och funktionsundersökningar, patologi, koloskopi, operation och strålbehandling. Omfattande arbete pågår för att stärka enskilda diagnosprocesser på regionens sjukhus, samt för att identifiera påverkbara delar av diagnosprocesser i samverkan med de verksamheter som ansvarar för olika delar av utredningsförloppet. Inom urologin har leddiderna förkortats genom kartläggning av arbetssätt och samarbeten med såväl patienter som andra verksamheter. I syfte att förbättra leddiderna har en regional handlingsplan tagits fram som stöd till berörda verksamheter.

Målen för andelen patienter som erhåller kontaktsjuksköterska vid cancer och andelen patienter med cancerdiagnos som ingår i ett standardiserat vårdförlopp, uppfylldes under

rapportperioden. Andelen patienter som får en tidig rehabiliteringsbedömning har ökat under rapportperioden och delmålet om 50 procent nås.

Tillgänglig och effektiv akutsjukvård

► Effektivt omhändertagande av patienter som söker akutsjukvård.

URVAL AV UPPFÖLJNINGSSINDIKATORER FÖR CANCERVÅRD

	ID	Mål	2022	2023
Kontaktsjuksköterska vid cancer	ID0242	>80 %	82 %	82 %
Standardiserade vårdförlopp (SVF) inom stipulerad tid	ID0341	≥80 %	28 %	36 %
Andel patienter med cancerdiagnos som ingår i ett SVF-förlopp	ID0342	≥70 %	78 %	76 %
Tidig rehabiliteringsbedömning till SVF-patienter	ID0343	≥80 %	44 %	50 %

ANTAL STARTADE SVF-UTREDNINGAR (SVF = standardiserade vårdförlopp)

SVF-utredningar Måluppfyllelse 80 procent	2023 Antal	2023 Andel	2022 Antal	2022 Andel	2021 Antal	2021 Andel	2023 jmf med 2022
AML/ALL	28	96 %	45	89 %	37	95 %	↑ grön
Analcancer	44	23 %	48	29 %	58	50 %	↓ röd
Bröstcancer	1 353	22 %	1 210	25 %	1 223	29 %	↓ röd
Buksarkom	9	11 %	29	24 %	35	43 %	↓ röd
Cancer i bukspottkörteln	125	24 %	161	22 %	161	25 %	↑ grön
Cancer i gallblåsa/gallgång	46	24 %	30	20 %	68	31 %	↑ grön
Cancer i urinblåsa och urinvägar	384	16 %	468	4 %	384	3 %	↑ grön
Hjärtumörer	94	40 %	106	38 %	110	44 %	↑ grön
Hudmelanom	755	51 %	753	54 %	847	64 %	↓ röd
Huvud-halscancer	303	45 %	265	40 %	344	42 %	↓ röd
Levercancer	81	10 %	79	22 %	85	18 %	↓ röd
Livmoderhalscancer	66	11 %	72	14 %	63	30 %	↓ röd
Livmoderkroppscancer	198	18 %	185	30 %	201	37 %	↓ röd
Lungcancer	511	14 %	513	12 %	519	24 %	↑ grön
Maligna lymfom/KLL	243	40 %	277	51 %	269	54 %	↓ röd
Matstrups- och magsäckscancer	171	28 %	186	37 %	172	35 %	↓ röd
Myelom	85	44 %	82	55 %	83	64 %	↓ röd
Myeloproliferativ neoplasi	38	61 %	iu	iu	iu	iu	ej möjlig
Neuroendokrina buktumörer	2	0 %	10	40 %	6	67 %	↓ röd
Njurcancer	221	25 %	225	17 %	186	20 %	↑ grön
Peniscancer	38	16 %	29	38 %	26	27 %	↓ röd
Prostatacancer	740	19 %	789	15 %	610	23 %	↑ grön
Skelett- och mjukdels-sarkom	39	31 %	35	63 %	26	27 %	↓ röd
Sköldkörtelcancer	140	16 %	101	10 %	126	14 %	↑ grön
Testikelcancer	59	10 %	45	22 %	55	25 %	↓ röd
Tjock- och ändtarmscancer	873	27 %	881	33 %	802	48 %	↓ röd
Vulvacancer	36	11 %	41	10 %	29	28 %	↑ grön
Äggstockscancer							
TOTALT	6 682	27 %	6 665	28 %	6 525	36 %	↓ röd

iu = ingen uppgift ↑ grön = förbättring ↓ röd = försämring ↔ gul = oförändrad

Tabellen visar hur stor andel av patienterna som startar behandling inom den angivna ledtiden för respektive förlopp samt utvecklingen över tid. Andelen utgör måluppfyllelsen. Målet är 80 procent.

Inflödet av patienter till akutmottagning har varit fortsatt högt samtidigt som vårdplatsläget varit ansträngt på alla sjukhus i Skåne. Tillgänglighetsmålen för akutmottagningarna har inte uppnåtts under rapportperioden. Resultaten är i princip oförändrade. Andelen patienter med en vistelsetid på högst fyra timmar på akutmottagningen har ökat från 54 procent till drygt 56 procent 2023. Andelen som väntat kortare tid än två timmar på inskrivning till vårdavdelning från akutmottagningarna har ökat från 41 procent till 43 procent. Även andelen patienter som väntat mindre än en timme till första läkarbedömning har ökat från 42 till 45 procent. Målen för de mått som nämnts är 80 procent. Tillgängligheten till operation av höftfraktur inom 24 timmar har försämrats från 49 procent till 41 procent. Orsaken till detta är svårigheter med att bemanna operationssalar i tillräcklig utsträckning.

Samverkan mellan akutmottagningar, specialistvård och primärvård har ökat. Insatserna, som bland annat bedrivits vid Sus inom ramen för projektet *Omställning akuta vårdflöden*, har dels inriktats på att erbjuda primärvårdsläkare ökade möjligheter till specialistläkarkonsultation med läkare på sjukhusens specialistmottagningar, dels på att akutmottagningarna i vissa fall själva beretts möjlighet att dirigera om patienter till sjukhusens specialistmottagningar. Vissa patienter som sökt sig till akutmottagning eller vårdcentral har på detta sätt kunnat få en tid på specialistmottagning nästföljande dag, medan andra kunnat tas omhand i primärvården efter att primärvårdsläkare rådgjort med sjukhus-specialist via direktlinje. Projektet har bidragit till att kontaktvägarna mellan de olika vårdnivåerna tydliggjorts och att patienterna blivit omhändertagna på rätt vårdnivå och med kortare väntetid.

Ambulanssjukvårdens tillgänglighet har förbättrats något under rapportperioden. Det totala antalet ambulansuppdrag ökade under året, men antalet med högsta prioritet sjönk något i antal. En annan del i det akuta omhändertagandet – mediantiden från ankomst till sjukhus till trombolysstart – har minskat de senaste åren och var vid senaste mätning 40,5 minuter, vilket är nära målet (<40 min).

God förlossnings-, neonatalvård och kvinnohälsa

I Graviditetsenkäten svarar 79 procent av kvinnorna i Skåne att de är mycket nöjda med sin förlossning i jämförelse med rikets genomsnitt på 76 procent. Insatser som förstärkt personalitet och förbättrad arbetsmiljö, trygg och sammanhållen vård, neonatalvård, förstärkt eftervård, kompetensutveckling och kunskapsstöd för medarbetarna har prioriterats. Fler riskgrupper har identifierats där tidigare lagd igångsättning av förlossning och fler kontroller rekommenderas. Antalet fall med dödfödda barn efter 41 graviditetsveckor har minskat från totalt 20 fall under 4-årsperioden 2016–2019 till fyra fall under 4-årsperioden 2020–2023.

► *Gravida och födande kvinnor ska uppleva tillgänglig, trygg, säker och sammanhållen vård.*

Antalet förlossningar har, när 2023 jämförs med 2021, minskat med cirka 1 700 (-12 procent) och därmed har även antalet inskrivna gravida på barnmorskemottagningarna minskat. Kvinnor i förlossning ska omhändertas på vald förlossningsavdelning och hänvisning ska endast ske då det medicinska tillståndet kräver vård på annat ställe. Under 2023 födde 96,7 procent på vald förlossningsavdelning, vilket innebär en ökning med 0,8 procent jämfört med föregående år. Den vanligaste orsaken till att kvinnor hänvisas till annan förlossningsavdelning är brist på förlossningsrum och personal. En satsning på att minska andelen allvarliga bristningar har med-

FOTO: © BENGT FLEMARK

fört goda resultat sedan den infördes 2015. Andelen allvarliga bristningar är 2,1 procent, vilket är i nivå med riksgenomsnittet.

Beslut om pilotprojekt för en sammanhållen och teambaserad vårdkedja i förlossningsvården på Sus i Malmö fattades av hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) i april. Planerad start för vårdmodellen är hösten 2024.

BB-hemma innebär att nyblivna mammor och deras nyfödda erbjuds besök i hemmet av barnmorska veckan efter förlossning. BB-hemma erbjuds i nuläget i Malmö, Lund och Helsingborg medan Kristianstad planerar att starta under 2024.

Barnmorskemottagningarna ska från 2022, utöver det fysiska eftervårdsbesöket, erbjuda en tidig kontakt inom två veckor efter förlossningen i syfte att tidigt fånga kvinnans fysiska och psykiska mående. Andelen som deltagit på det fysiska eftervårdsbesöket har ökat från 90 till 93 procent.

Andelen barn som amrades helt eller delvis vid sex månaders ålder var i Skåne 68 procent under 2023 vilket var en ökning med 2 procent jämfört med 2022. Andelen barn i Skåne som helammas vid sex månaders ålder behöver öka. Ett digitalt amningsstöd, *Lär dig om amning*, riktat till blivande och nyblivna föräldrar är utarbetat och

kommer att bedrivas i pilotprojekt under 2024.

Sköldkörtelrubbing i samband med graviditet kan odiagnostiserat leda till missfall eller graviditetskomplikationer. Screening för sköldkörtelfunktion i tidig graviditet i samband med inskrivning har införts i basprogrammet för graviditetsövervakning under 2023.

Nivåstrukturering och profilering

Nivåstrukturering och profilering av hälso- och sjukvård innebär processer där hälso- och sjukvård antingen kan erbjudas på fler utbudspunkter eller koncentreras till färre utbudspunkter i syfte att nå högre kvalitet för fler patienter samt skapa tydligare långsiktig profil. Under året har en strategisk plan för universitetssjukvården tagits fram. Strategin möjliggör en tydligare riktning för såväl nivåstrukturering, profilering som fortsatt omställning till den nära vården. Andra arbeten som har bäring på nivåstrukturering som pågått under rapportperioden är införandet av mobila team närsjukvård, uppstart av 1177 direkt, pilotprojekt digital specialistkonsultation samt en utökning av akut sjukhusvård i hemmet. Insatser med syfte att förbättra flöden och kvalitet genomförs även i form av samarbetsprojekt inom ramen för Södra sjukvårdsregionen, bland annat inom gynekologisk och urologisk vård.

► *Utveckling av akut ortopedisk verksamhet.*

Lasarettet i Ystad har ett utökat uppdrag inom ortopedi. Deluppdrag ett rör allmän ortopedisk kirurgi, vanligen frakturer, för vilka patienterna i huvudsak kan behandlas polikliniskt och därmed gå hem samma dag som operationen. Uppdraget är satt till drygt 520 operationer och uppnåddes till 87 procent under 2023. Deluppdrag två rör höftfrakturer med ett uppskattat behov om cirka 430 patienter per år. 397 patienter togs om hand under 2023, vilket är en ökning med 70 patienter jämfört med 2022.

FOTO: © CAJSA NOLSKOG

FOTO: © LISA WIKSTRAND

► *Inrätta verksamhet för patienter i behov av behandling med ryggmärgsstimulering vid svåra lokaliserade smärttillstånd samt att inom 2 år utveckla verksamheten till en sjukvårdsregional funktion, med ansvar för att utreda, behandla och följa upp samtliga patienter i Södra sjukvårdsregionen.*

Sus har startat upp verksamhet för patienter i behov av behandling med ryggmärgsstimulering vid svåra tillstånd med neuropatisk smärta. Målet är att inom 1-2 år ha en fullt utvecklad verksamhet till en sjukvårdsregional funktion med ansvar för att utreda, behandla och följa upp samtliga patienter i Södra sjukvårdsregionen.

Mobil vård

Vård ska ges på rätt vårdnivå, vilket bland annat förutsätter en utvecklad samverkan i hälso- och sjukvårdssystemet, mer vård nära patienten. En väl fungerande mobil primärvård kan öka patientupplevd vårdkvalitet och förhindra slutenvård.

► *Psykiatriambulansen som startade som ett pilotprojekt 2020 ska göras permanent och gradvis införas i hela Skåne. Under 2023 ska en utökning av psykiatriambulansen ske med en bas i*

Kristianstad som tjänar östra Skåne. Därtill ska psykiatriambulans i nordväst permanentas.

Under 2023 har Region Skåne haft tre psykiatriambulanser i drift periodvis. Dessa har utgått från Malmö, Helsingborg samt Kristianstad. Samtliga psykiatriambulanser är permanenta dock med olika drifttider. Arbetet fortsätter för att utöka tiderna som dessa är i drift, dock tas hänsyn till psykiatriens svårigheter att bemanna i främst nordöstra Skåne.

► *Utredning av mobil vård i Skåne pågår och ska föreslå beslut som behöver tas för utvecklingen av detta 2023. Inriktningen är att alla sjukhus med akutmottagning ska kunna nyttja modellen med Sjukhusvård i hemmet.*

Den utredning som genomfördes under 2022 visade på behovet av samordning och utveckling av prehospital och mobil vård i Region Skåne på såväl kort som lång sikt. Utifrån genomförd kartläggning fastställde regionstyrelsen i maj en handlingsplan för prehospital och mobil vård. Projekt mobilt närsjukvårdsteam Landskrona har enligt beslut utvidgats till att omfatta ytterligare två team utgående från Kristianstad respektive Ystad. Under

2024 ska mobila team närsjukvård breddas införas i Skåne.

Efter genomlysning av befintliga sjukhusbaserade mobila team har vårdnivån för mobila insatser i patientens hem fastställts. Vården ska ske på primärvårdsnivå och utgå från patients och närståendes behov. Mobila insatser i patientens hem riktade till patientgrupper med specifika behov kan efter särskilt beslut ske på specialistnivå.

God och jämlik tandhälsa i befolkningen

Arbetet för att skapa en mer jämlik tandhälsa har fortsatt, inte minst genom de lokala arbetsgruppernas insatser inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen. Ett nytt vårdprogram med syfte att skapa förutsättningar för en mer jämlik tandhälsa har tagits fram, liksom ett nytt prioriteringsindex som syftar till att säkerställa en mer jämlik bedömning vid tandregleringsbehandlingar, så att de med störst vårdbehov får vård.

Utbildningsinsatserna riktade till kommunal omvårdnadspersonal via en upphandlad munvårdsutbildning har fortsatt. Syftet är att stärka personalens kompetens i att stödja patienter som har omfattande omvårdnadsbehov med munvård. Det föreligger stora skillnader mellan kommunerna i fråga

om hur stor del av personalen som utbildas.

Något som ökat jämlikheten avseende tillgång till tandvård är att fler skånska invånare har fått rätt till något av de regionala tandvårdsstöden som riktar sig till vuxna med särskilda behov (N- S- och F-tandvård⁸). Ökningen av berättigade till tandvårdsstöd har skett över hela Skåne och beror sannolikt på en ökad kännedom om tandvårdsstöden till följd av riktade informationsinsatser. Ur ett geografiskt tillgänglighetsperspektiv finns det vårdgivare i alla Skånes kommuner med avtal eller överenskommande om att utföra regionalt finansierad tandvård. Antalet vårdgivare är cirka 500 och har ökat sedan föregående år.

Fler patienter än tidigare har fått vård inom den regionalt finansierade tandvården under året. Fler narkostider har tilldelats tandvården, men väntetiderna för att få tandvårdsbehandling under narkos är oförändrade jämfört med föregående år. För att tidigt kunna fånga upp barn i utsatta livssituationer har alla medarbetare i tandvården erbjudits fortbildning inom området Barn som får illa. En ny modell för helgjour för tandvård är genomförd där Folk tandvården Skåne AB har uppdraget för hela Skåne. Som patient är det nu enklare och tydligare då det är en kanal in för att söka jour under helger.

► **Öka samverkan med olika aktörer för att förbättra tandhälsan hos barn och unga, beroende, äldre samt sköra personer med funktionsnedsättning.**

En kartläggning av nuläget kring samverkan mellan tandvården och BVC har genomförts, vilket har utmynnat i ett förslag till en långsiktig plan för hälsofrämjande insatser i bland annat kommande vårdprogram. Insatser har även genomförts för att förbättra tandvårdens samverkan med hälso- och

8. Tandvård till vuxna med särskilda behov, kopplat till omfattande och varaktiga omvårdnadsbehov (N-tandvård), som en del av sjukdomsbehandling (S-tandvård) eller på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning (F-tandvård).

sjukvårdens operationskliniker rörande tandvårdspatienter som behöver sövas.

Utbildningsinsatser för att stärka kunskapen om tandvårdsstöden hos berörda delar inom hälso- och sjukvården och kommunerna har genomförts. Syftet är att fler omsorgsberoende äldre och sköra personer med funktionsnedsättning ska nås med aktuella tandvårdsstöd.

Ett nytt LOU-avtal för den uppsökande verksamheten inom de regionala tandvårdsstöden för vuxna trädde i kraft den 1 juli 2023. I det nya avtalet stärks fokuset på samverkan mellan tandvården och kommunerna.

HÅLLBAR UTVECKLING I HELA SKÅNE Digitalisering

Arbetet med digitalisering har drivits av initiativ relaterade till Skånes digitala vårdssystem (SDV) samt arbetet med nationella tjänster. Arbetet med att förbereda för en förstärkt verksamhetsdriven digital utveckling och mottagande organisation för verksamhetsförvaltningen av SDV har påbörjats. Arbete med en ny styr- och ansvarsmodell har inletts i syfte att skapa en effektiv tjänsteförvaltning. Ett arbete för att ta fram en AI-strategi har initierats. För att öka förutsättningarna för Region Skåne att bli en datadriven organisation har utvecklingsprogrammet *Skånes Digitala Infrastruktur* (SDI) startat. Enligt nuvarande plan ska införandet av SDV påbörjas i mars 2025.

► **Digitala tjänster ska fortsatt utvecklas och införas i hälso- och sjukvården och goda erfarenheter avseende användningen av e-tjänsterna på 1177.se och digital vård under pandemin ska tillvaratas.**

Arbetet med att utveckla och införa digitala tjänster är ett prioriterat område. *Samutveckling invånartjänster* i syfte att utveckla infrastruktur och tjänster för att skapa en sammanhållen upplevelse på 1177 har fortsatt enligt plan. Projektet syftar till att skapa tekniska förutsättningar för att

invånare ska få jämlik tillgång till digital funktionalitet via 1177-plattformen, oavsett vilket verksamhetsområde invånaren har kontakt med.

1177 direkt är en digital tjänst för symtombedömning, hänvisning och chatt där invånaren blir en mer aktiv deltagare i sin egen vård och hälsa. Tjänsten ska ses som ett komplement till övriga kontaktvägar till invånarens listade vårdcentral. 1177 direkt finns nu tillgänglig för alla Primärvården Skånes vårdcentraler och för Primärvården Skåne online. Region Skåne arbetar stegvis med implementeringen av 1177 direkt för att tillgängliggöra tjänsten för samtliga vårdcentraler i Hälsovalet.

Stöd och behandlingsplattformen är en av e-tjänsterna inom 1177.se. Under rapportperioden har antalet startade behandlingar och stödutbildningar ökat med över 4 000 till drygt 14 000 och antalet aktiva behandlare har ökat med 169 till totalt 778. En stor del av ökningen härrör från införandet av *Min vårdplan cancer*. Under rapportperioden startade även införandet av *Artrosskolan* där cirka 180 behandlare vid hälften av vårdcentralerna har anslutits och 600 utbildningar har startats.

Säker digital kommunikation (SDK), har under rapportperioden genomgått en pilot med positivt resultat. Arbetet med att etablera tjänsten fortsätter. SDK är en satsning för att öka förmågan till kommunikation med kommunal vård och omsorg och bedrivs inom ramen för samarbetsorganet *Skånegemensam digitalisering* (SGD). *Mina Planer* är ett insatsområde i SGD:s handlingsplan. Ett mobilt användargränssnitt har tillkommit och inloggning via både *e-SITHS* och *Freja* har möjliggjorts och detta skapar förutsättningar för ökad användning i hemmiljö. Likaså har möjligheten att överföra dokument i *Mina planer* effektiviserat och förenklat vardagen för medarbetarna. Genom den nya digitala processen för samverkan vid akutbesök, *Akutbladet*, säkerställs informationsöverföringen mellan kommunal och regional primärvård och sjukhusens akutmottagningar.

Klinisk forskning

Region Skåne är Skånes näst största forskningsaktör efter Lunds universitet. Forskningen som bedrivs är av hög kvalitet och internationellt framstående inom flera områden.

I mars publicerade Vetenskapsrådet sin senaste utvärdering av den kliniska forskning som bedrivs av regioner med universitetssjukvård. I utvärderingen, som avser perioden 2018–2022, tilldelades Region Skåne tillsammans med Lunds universitet betyget ”God-hög kvalitet”. Utvärderingen konstaterar att Skåne ligger på en fortsatt hög nivå avseende den forskning som produceras och de strukturer som stödjer forskning men att andra regioner har visat en relativt sett större utveckling under utvärderingsperioden. I utvärderingen lyftes även vissa svagheter avseende uttag av forskningstid för doktorander, jämställdhet bland forskare på lektors- och professorsnivå, mångfald bortom jämställdhet samt internationell mobilitet för nydisputerade medarbetare (postdoktorstjänster). Under 2023 påbörjades ett arbete tillsammans med Lunds universitet för att följa upp utvärderingens resultat med mål att identifiera förbättringsåtgärder.

Socialstyrelsen har också genomfört en utvärdering för perioden 2018–2021 där det konstateras att Region Skåne generellt uppfyller de nationella minimikraven för universitetssjukvård men har en relativt svag uppfyllelse inom vissa minimikrav gällande till exempel handledarutbildning och tillämpning av strategier för innovation. Resultaten har följts upp och universitetssjukvårdsenheterna (USVE) har beskrivit vidtagna eller planerade åtgärder i de fall Socialstyrelsen har bedömt att verksamheten inte uppfyller minimikrav.

Under året har en ny fördelningsmodell implementerats för Region Skånes riktade forskningsmedel med nya forskningsutrymmen för forskning inom hälso- och sjukvården. Under året har 132 nya forskningsutrymmen tilldelats medarbetare inom Region Skånes universitetssjukvård. Forsk-

FOTO: © LISELOTTE ÖSTERLIND

ningsutrymmena innebär forskningstid på mellan 30–50 procent i fyra år inom ramen för medarbetarens kliniska tjänst. Syftet har varit att gynna den patientnära forskningen inom regionen och skapa fler möjligheter för medarbetare med akademiska värdebildningar att forska – till exempel sjuksköterskor, fysioterapeuter och biomedicinska analytiker. Totalt har 51 av utrymmena tilldelats medarbetare med akademiska värdebildningar.

Återväxten av docenter – erfarna forskare som kan handleda forskarstuderande – har försvagats på senare år. Forskningsutrymmena har därför riktats främst åt juniora forskare innan docentnivå i linje med Region Skånes mål att stödja karriärutveckling för kliniska forskare och stärka Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare. Ett annat led i detta arbete har varit den karriärskurs för blivande docenter som pågått under 2023 i samverkan

mellan Skånes universitetssjukhus (Sus) och Lunds universitet.

► *Den kliniska forskningen ska öka.*

Antalet registrerade forskningsprojekt inom Region Skånes hälso- och sjukvård har visat en mindre ökning under 2023, vilket också är fallet för antalet kliniska forskare på professors- och lektorsnivå. Sjukvårdsförvaltningarna har rapporterat att forskningstid har tagits ut i stort sett enligt planering. Siffror för deltidsdoktorander från Medicinska fakulteten vid Lunds universitet visar att antalet disputationer under 2023 låg på en lägre nivå (82 stycken) jämfört med de föregående två åren (97) (tabell 4). Siffrorna för 2023 är i linje med åren 2018–2020.

Region Skånes egen preliminära analys av publicerad forskning visar att antalet utgivna vetenskapliga artiklar inom klinisk forskning ligger på en stabil nivå.

Ovan nämnda utvärderingar, tillsammans med en uppföljande undersökning av förutsättningarna för kliniska forskare, pekar på att det finns ett flertal hinder gällande incitament och tid för forskning inom svensk hälso- och sjukvård. Inom Region Skåne har steg tagits för att minska dessa hinder, exempelvis genom de forskningsutrymmen som nämns ovan, och fler insatser planeras.

Nationell högspecialiserad vård

► *Region Skåne ska vara ledande i nationell högspecialiserad vård.*

Nationell högspecialiserad vård (NHV) innebär en koncentration av

AKTIVITETER RELATERADE TILL KLINISK FORSKNING

Aktiviteter	2023	2022	2021
Antal registrerade forskningsprojekt med budget för ALF, regionalt forskningsstöd och externa anslag samt utdelning ur stiftelser och donationer ^{a)}	2 099	1 947	2 034
Antal vetenskapliga publikationer inom Region Skåne ^{b)}	1 539 ¹	1 801	1 828
Antal disputationer ^{c)}	82	97	97

a) inrapporterat från Region Skånes förvaltningar

b) analys av bibliometri utförd av HTA Syd vid Sus.

c) deltidsdoktorander vid medicinska fakulteten, Lunds universitet

1. Resultaten för 2023 är inte kompletta förrän under andra kvartalet 2024.

FOTO: © ERIK LEO

högspecialiserad vård på nationell nivå, tidigare benämnd rikssjukvård. Sedan tidigare har Region Skåne tillstånd att bedriva NHV inom 23 områden. Under 2023 ansökte Region Skåne om tillstånd för åtta av 13 utlysta områden (tabell 5). Region Skåne beviljades tillstånd för samtliga och bedriver därmed vård inom 31 av 54 beslutade områden. De områden som Region Skåne avstått från att ansöka om, omfattar få patienter och/eller högspecialiserad vård som redan är koncentrerad till andra sjukvårdsregioner.

Inom Södra sjukvårdsregionen pågår olika samarbeten för att vidareutveckla den specialiserade sjukvården i Skåne, Blekinge, Halland och Kronoberg. Detta för att stärka profileringen mellan olika vårdnivåer, underlätta utbildning och kompetensförsörjning och bidra till ökad tillgänglighet.

► *Ta fram en strategisk inriktning för Region Skånes fortsatta arbete med nationell högspecialiserad vård och utveckling av universitetssjukvården i Skåne.*

Ett förslag till strategi har tagits fram där samtliga sjukhusstyrelser och sjukvårdsnämnder har varit remissinstans.

Utbildningsuppdraget

► *Utreda förutsättningar för införande av utbildningsuppdraget och därefter införa detta vid lasarettet i Landskrona*

En inventering har gjorts på lasarettet i Landskrona som visade att det finns möjlighet att ta emot fler studenter inom följande kategorier: läkarstudenter, undersköterskestudenter (kirurgi/medicin), ST-läkares sidoutbildning (medicin), specialistsjuksköterskestudenter (medicinmottagning) och biomedicinska analytiker.

► *Utöka antalet platser för praktisk tjänstgöring för psykologer (PTP), 15 miljoner kronor.*

Beslut om fördelning av 26 platser för praktisk tjänstgöring för psykologer har fattats och platserna tillsattes under året.

► *Utreda förutsättningarna att införa tydliga bemanningsmål i förlossningsvården enligt principen "en födande, en barnmorska".*

En utredning är genomförd vilken konstaterade att arbetssättet en födande, en barnmorska eftersträvas och i flera fall uppfylls vid regionens förlossningskliniker. Det pågår ett aktivt arbete att hitta arbetssätt och lösningar samt säkra att befintlig kompetens används på det sätt som bäst gynnar både verksamheten och den födande. Den rådande barnmorskebristen inom förlossningsvården är en betydande utmaning som skulle kvarstå trots införandet av tydliga bemanningsmål⁹.

9. Utredning av förutsättningarna att införa tydliga bemanningsmål enligt principen en födande, en barnmorska (HSN 2023-12-05 §127)

NATIONELL HÖGSPECIALISERAD VÅRD (NHV) 2023

Vårdområde	Ansökningsfas	Beslut	Start	Huvudansvar
Extraktion av pacemakerutrustning	Tillstånd NHV	2023-03-08	2024-01-01	Sus
Könsdysfori	Tillstånd samarbetspartner NHV	2023-03-09	2024-01-01	PHH*
Gendermatoser	Avstått söka	2023-05-24	2024-01-01	Sus
Resttillstånd efter polio	Tillstånd NHV	2023-05-24	2024-01-01	Sus
Tarmrehabilitering för barn	Tillstånd NHV	2023-05-24	2024-01-01	Sus
Visceral transplantation	Avstått söka	2023-05-24	2024-01-01	Sus
Vård vid tarmsvikt hos vuxna	Avstått söka	2023-05-24	2024-01-01	Sus
Epilepsikirurgisk utredning och behandling	Tillstånd NHV	2023-03-08	2024-07-01	Sus
Medfödd metabol sjukdom inklusive nedföddhetscreening	Tillstånd NHV	2023-03-08	2024-07-01	Sus
Systemisk amyloidos	Avstått söka	2023-03-08	2024-07-01	Sus
Bäckenkirurgi	Tillstånd NHV	2023-05-24	2024-07-01	Sus
Svåra hudsyndrom	Tillstånd NHV	2023-05-24	2024-07-01	Sus
Högisoleringsvård vid högsmittsamma sjukdomar	Avstått söka	2023-12-13	2025-05-01	Sus

Utlysning och tilldelning av nationell högspecialiserad vård (NHV) 2023

*PHH = förvaltning psykiatri, habilitering och hjälpmedel

PRODUKTION

Incitamentsmodell operationer

En ny ersättningsmodell för sjukhusens opererande verksamheter infördes 2023. Alla operationer har ingått i modellen med undantag av operationer inom vårdvalen, utomlänsvården samt den högspecialiserade vården. Den rörliga delen (75 procent) av kostnaderna för operationerna överfördes från sjukhusstyrelserna (2 794,3 miljoner kronor) till hälso- och sjukvårdsnämnden och räknades upp med den generella uppräkningen för 2023 om 2,2 procent. Hälso- och sjukvårdsnämnden frigjorde därutöver med 600 miljoner kronor från sin egen budgetram som kunde delas ut om produktionen ökade kraftigt. Totalt kostnadstak för modellen blev därmed 3 455,8 miljoner kronor. Därefter har sjukhusstyrelserna erhållit ersättning från hälso- och sjukvårdsnämnden i efterhand, per producerad DRG-poäng för genomförda operationer.

Sjukhusstyrelsernas totala intäktsbudget inom modellen 2023 uppgick till 3 081,8 miljoner kronor, vilket alltså innebar att endast cirka hälften av hälso- och sjukvårdsnämndens avsättning till modellen ianspråktoes i den motpartsavstämda internbudgeten. Nedan framgår produktionsuppföljning samt avstämning mot budget för produktion inom modellen.

Volymerna i tabellerna baseras på operationer registrerade till och med den 18 januari. Den ekonomiska avstämningen har av praktiska bokförings- och redovisningsskäl, baserat sig på operationer registrerade till och med den 5 januari. Differensen mellan dessa tidpunkter är 624 DRG-poäng eller 31,5 miljoner kronor, varav 28,5 miljoner kronor avser Skånes universitetssjukhus (Sus).

Sjukhusstyrelserna nådde totalt sett inte upp till sin budgeterade volym och mer än hälften av hälso- och sjukvårdsnämndens avsättning till modellen

förblev därmed oförbrukad. Överblivna medel har därmed kunnat styras in inom hälso- och sjukvårdsnämnden till den ökade volymen av externt köpt vård. Dock visar den övre tabellen att sjukhusstyrelserna ändå med god marginal överträffade tidigare års producerade volymer. Särskilt har volymerna ökat inom den elektiva operationsverksamheten, vilket var modellens ursprungliga syfte. Hur mycket av denna ökning som är en effekt av de starkare ekonomiska incitamenten går dock inte att säga då många olika faktorer påverkar produktionsutfallen.

En analys har gjorts av eventuellt negativa styreffekter av modellen, kopplat till prioritering och samverkan. Denna analys har inte kunnat påvisa förekomsten av några signifikanta negativa styreffekter. Identifierade risker för negativa styreffekter kommer fortsätta följas upp även 2024.

Vårdproduktion och vårdkonsumtion

Inom den somatiska vården är det en marginell ökning av antalet vårdtillfällen samtidigt som antalet vård dagar minskar. Antalet besök i annan regi ökar, främst distanskontakter. Besök i egen regi har förändrats marginellt jämfört med föregående år. Läkarbesök ökar något medan övriga besök minskar. Antalet vårdtillfällen och antalet vård dagar inom psykiatri minskar. Besöken inom psykiatri i annan regi ökar, i egen regi är det en liten minskning av läkarbesök samtidigt som övriga besök ökar. Besöken i primärvården minskar jämfört med föregående år. Denna jämförelse påverkas av minskade covidvaccinationer.

Tabellen Vårdproduktion (på nästa sida) visar hur mycket vård som har utförts i Region Skåne under 2023 jämfört med 2022. Den innefattar all vård, oavsett om patienterna är folkbokförda i Skåne eller inte.

Tabellen Vårdkonsumtion visar vården som Skånes invånare konsumerat under 2023 jämfört med 2022, både inom och utanför Region Skåne.

INCITAMENTSMODELL OPERATIONER – SOMATIK

Antal	2022	2023	Förändring antal	Förändring procent
Sluten vård				
Vårdtillfällen (avslutade sjukhusvårdtillfälle)	30 330	31 064	734	2,4 %
Vård dagar (periodiserade)	138 988	138 664	-324	-0,2 %
DRG-poäng	43 275	43 593	318	0,7 %
Öppen vård				
Besök	92 001	98 267	6 266	6,8 %
– varav läkarbesök	88 140	93 214	5 074	5,8 %
– varav övriga vårdgivare (endast skopier)	3 861	5 053	1 192	30,9 %
DRG-poäng	15 071	16 411	1 340	8,9 %
Totalt operationer				
Totalt antal operationer	122 331	129 331	7 000	5,7 %
– varav akuta	23 770	23 879	109	0,5 %
– varav planerade	98 561	105 452	6 891	7,0 %
DRG-poäng	58 347	60 004	1 657	2,8 %

PRODUKTIONSUPPFÖLJNING

Sjukhusstyrelse	2023 Budget	2023 Utfall	Budgetavvikelse DRG	Avvikelse tusental SEK
Hässleholm	4 956,7	4 757,4	-199,3	-10 053
Helsingborg	12 229,0	12 068,2	-160,8	-8 114
Kristianstad	6 672,4	7 123,3	450,9	22 746
Landskrona	1 245,0	1 514,6	269,6	13 600
Sus	29 013,6	28 522,0	-491,6	-24 800
Trelleborg	2 082,4	2 312,0	229,6	11 582
Ystad	3 947,6	3 706,6	-241,1	-12 160
Summa	60 147	60 004	-143	-7 198

VÅRDPRODUKTION OCH VÅRDKONSUMTION

Miljoner kronor	2022			2023			FÖRÄNDRING %		
	Egen regi	Annan regi	TOTALT	Egen regi	Annan regi	TOTALT	Egen regi	Annan regi	TOTALT
VÅRDPRODUKTION									
SOMATISK VÅRD									
Vårdtillfällen	143 527	8 438	151 965	143 282	9 730	153 012	0%	15%	1%
– varav Avancerad sjukvård i hemmet	3 253			3 461			6%		6%
Vård dagar	826 900	24 542	851 442	808 379	28 038	836 417	-2%	14%	-2%
– varav Avancerad sjukvård i hemmet	118 185			117 469			-1%		-1%
Läkarbesök	1 221 458	485 200	1 706 658	1 239 815	536 620	1 776 435	2%	11%	4%
Övriga besök	842 449	195 199	1 037 648	798 132	235 044	1 033 176	-5%	20%	0%
Kvalificerade distanskontakter	320 560	30 081	350 641	318 987	44 503	363 490	0%	48%	4%
Antal mixpoäng	275 702	33 429	309 131	282 434	37 372	319 807	2%	12%	3%
PSYKIATRISK VÅRD									
Vårdtillfällen	11 306		11 306	10 887		10 887	-4%		-4%
Vård dagar	149 733		149 733	144 320		144 320	-4%		-4%
Läkarbesök	82 386	57 810	140 196	81 748	60 479	142 227	-1%	5%	1%
Övriga besök	382 475	189 455	571 930	403 646	210 361	614 007	6%	11%	7%
Kvalificerade distanskontakter	171 550	14 856	186 406	170 777	16 532	187 309	0%	11%	0%
Antal mixpoäng	32 995	6 552	39 548	32 929	7 152	40 081	0%	9%	1%
PRIMÄRVÅRD									
Läkarbesök	872 924	804 948	1 677 872	852 943	845 189	1 698 132	-2%	5%	1%
Övriga besök	1 779 887	2 219 884	3 999 771	1 595 340	2 121 362	3 716 702	-10%	-4%	-7%
Kvalificerade distanskontakter	2 568 874	1 853 513	4 422 387	1 761 186	1 483 110	3 244 296	-31%	-20%	-27%
Antal mixpoäng	49 711	42 787	92 498	43 084	40 202	83 286	-13%	-6%	-10%
HABILITERING									
Läkarbesök	3 351		3 351	3 390		3 390	1%		1%
Övriga besök	100 490		100 490	116 100		116 100	16%		16%
Kvalificerade distanskontakter	58 957		58 957	52 529		52 529	-11%		-11%
VÅRDKONSUMTION									
SOMATISK VÅRD									
Vårdtillfällen	136 442	6 793	143 235	136 146	7 787	143 933	0%	15%	0%
– varav Avancerad sjukvård i hemmet	3 253			3 461			6%		6%
Vård dagar	789 901	19 451	809 352	773 028	22 505	795 533	-2%	16%	-2%
– varav Avancerad sjukvård i hemmet	118 185			117 469			-1%		-1%
Läkarbesök	1 179 379	470 231	1 649 610	1 196 212	520 284	1 716 496	1%	11%	4%
Övriga besök	820 004	192 059	1 012 063	775 008	231 163	1 006 171	-5%	20%	-1%
Kvalificerade distanskontakter	309 760	27 005	336 765	308 813	40 620	349 433	0%	50%	4%
Antal mixpoäng	275 702	33 429	309 131	282 434	37 372	319 807	2%	12%	3%
PSYKIATRISK VÅRD									
Vårdtillfällen	10 636		10 636	10 165		10 165	-4%		-4%
Vård dagar	144 312		144 312	138 984		138 984	-4%		-4%
Läkarbesök	80 301	54 694	134 995	79 580	56 907	136 487	-1%	4%	1%
Övriga besök	375 142	174 431	549 573	395 692	194 195	589 887	5%	11%	7%
Kvalificerade distanskontakter	168 066	14 129	182 195	167 393	15 665	183 058	0%	11%	0%
Antal mixpoäng	32 995	6 552	39 548	32 929	7 152	40 081	0%	9%	1%
PRIMÄRVÅRD									
Läkarbesök	856 806	791 595	1 648 401	837 219	832 123	1 669 342	-2%	5%	1%
Övriga besök	1 749 917	2 187 825	3 937 742	1 567 467	2 093 495	3 660 962	-10%	-4%	-7%
Kvalificerade distanskontakter	2 539 237	1 829 044	4 368 281	1 743 225	1 431 745	3 174 970	-31%	-22%	-27%
Antal mixpoäng	49 711	42 787	92 498	43 084	40 202	83 286	-13%	-6%	-10%
HABILITERING									
Läkarbesök	3 273		3 273	3 304		3 304	1%		1%
Övriga besök	98 883		98 883	114 275		114 275	16%		16%
Kvalificerade distanskontakter	58 120		58 120	51 770		51 770	-11%		-11%
VÅRD I ANDRA REGIONER¹									
Vårdtillfällen	704	103	807	826		826	17%	-100%	2%
Vård dagar	4 852	312	5 164	6 444		6 444	33%	-100%	25%
Öppen vård inkl digitala vårdkontakter	14 919	150 095	165 014	15 826	186 160	201 986	6%	24%	22%

1. Uppgifter om vård i andra regioner är inte komplett för 2022 till följd av byte av system.

FOTO © APELÖGA

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiknämnden ansvarar för planering och genomförande av regional kollektivtrafik som följer av att Region Skåne är regional kollektivtrafikmyndighet enligt lag. Nämnden har det samlade kundansvaret för kollektivtrafiken och ansvarar för utvecklingen av densamma. Nämnden driver, i samverkan med sex sydlän, Öresundstågstrafiken. Nämnden ansvarar för färdtjänsten i 26 kommuner och för sjukresorna i Skåne. Mer information och fördjupning finns i nämndens verksamhetsberättelse.

BÄTTRE LIV OCH HÄLSA FÖR FLER

► *Antalet resor med Skånetrafiken ska öka så att marknadsandelsmålet om 40 procent av samtliga motorburna resor 2030 kan infrias.*

Resandet har börjat återhämta sig sedan åren med coronarestriktioner, vilket också syns i marknadsandelarna. Efter att ha varit nere på 22 procent respektive 21 procent 2020 och 2021 landade marknadsandelen 2022 på 31 procent vilket är i nivå med

resultatet innan pandemin. För 2023 blev resultatet 33 procent (mål 32 procent).

► *8 av 10 resenärer ska vara nöjda med Skånetrafiken 2025 enligt Nöjd kund-index (NKI).*

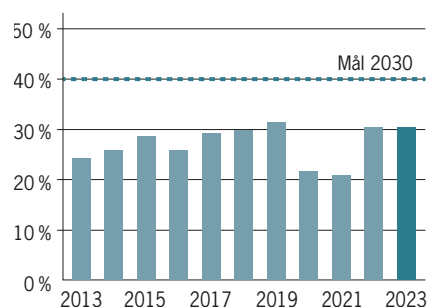
För helåret 2023 landar Nöjd-kund-index (NKI) på 55 procent (mål 63 procent) vilket är en minskning jämfört med 2022 då NKI var 60 procent.

För 2023 uppgav 74 procent att de var nöjda med den senaste resan, vilket är lägre än 2022 (76 procent). Det som är viktigast för resenärerna och det som påverkar kundnöjdheten mest är att kunna lita på att komma fram i tid. Den frågan var den viktigaste även 2022 och 2021. I förhållande till hur viktigt kunderna tycker det är att lita på att komma fram i tid, är betyget jämförelsevis lågt. För 2023 uppgav 34 procent att de kan lita på att komma fram i tid. Det är ett betyg som också blivit sämre med tiden. Samtidigt har frågan blivit allt viktigare för vad som driver NKI.

NKI Serviceresor

För perioden januari till december 2023 är det sammanfattande betyget för senaste resan, från beställning samt hämtning till lämning, 85 procent. Det är en minskning med 1 procentenhet jämfört med samma period 2022. Målet för 2023 var 92 procent.

Kollektivtrafikens marknadsandelar

Marknadsandel= det totala antalet kollektiva resor delat på det totala antalet motoriserade resor. Mäts genom den nationella undersökningen Kollektivtrafikbarometern. Svensk Kollektivtrafik ansvarar för undersökningen.

TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET

► *Punktligheten ska vara hög och resenärerna ska komma fram i tid.*

För 2023 var punktligheten för Öresundståg oförändrad jämfört med 2022, 82 procent (mål 86 procent RT+3). Punktligheten för Pågatågen har gått ned jämfört med 2022, 85 procent (mål 92 procent RT+3) 2023 jämfört med 88 procent 2022.

Punktligheten i Öresundstågssystemet är något bättre på Väst kustbanan än på Södra stambanan. Skåne som helhet har också något lägre punktlighet än trafiken över Öresundsbron och i Danmark.

Punktligheten för Pågatågen varierar stort beroende på sträcka, där vissa sträckor har betydligt större punktlighetsproblem än andra, där främst Ystadbanan och Rååbanan sticker ut negativt. De största förseningsorsakerna under 2023 sett till antal förseningsminuter är ”driftledning” som står för cirka 34 procent av Pågatågens förseningsminuter. Driftledningskategorin består i detta sammanhang framför allt av operativa prioriteringar från Trafikverket.

Kollektivtrafiken har haft och har fortfarande i viss utsträckning stora problem kopplat till Trafikverkets skifte av planerings- och tåglednings-

system. Den operativa styrningen har blivit trögare och vissa funktioner för störningshantering är inte fullt implementerade ännu.

Buss

Punktligheten för stadsbuss ligger på samma nivå som föregående år, 81 procent (mål 2023 82 procent) medan punktligheten för regionbuss har ökat till 81 procent (mål 82 procent) 2023 jämfört med 79 procent för 2022.

I stadstrafiken har det under 2023 pågått flera planerade omläggningar. Trots proaktivt arbete innebär omläggningarna ofta stor påverkan på framkomligheten i trafiken, vilket försvårar för trafikoperatörerna att sätta optimala körtider och upprätthålla punktligheten över tid.

Regiontrafiken har haft start av flera nya avtal under december 2021 respektive 2022 med bland annat högre punktlighetskrav, vilket bidrar till en förbättrad nivå under 2023. Ett par avtal har dock inte lyckats uppnå kravnivå, varför årets punktlighetsmål inte uppnås.

Serviceresor

Punktligheten för serviceresor är 89 procent för 2023. Det är en minskning med 2 procentenheter jämfört med samma period 2022. Målet för helår 2023 är 92 procent.

Punktligheten visar på en nedåtgående trend vilket främst beror på ökat resande i förhållande till tillgången av fordon, förarbrist samt en viss påverkan av IT-störningar. Antalet sjukresor har ökat kraftigt under och efter pandemin. Antalet resor sammantaget är högre än före pandemin.

► *Det ska kännas tryggt att resa med Skånetrafiken. Pilotprojekt med livekameror respektive flexibla nattstopp ska utvärderas.*

NKI Trygghet

Resultatet för 2023 är att 68 procent av kunderna uppger att de känner sig trygga när de reser (mål 70 procent) jämfört med 69 procent för 2022.

Den försämrade tilliten till att komma fram i tid är troligen en bidragande orsak till att trygghetsbetyget inte höjt sig under 2023 jämfört med 2022. Pilotprojektet med livekameror på bussar i Malmö har varit positivt både ur kund- och förarperspektiv. Därför införs nu livekameror permanent på alla stadsbusslinjer i Malmö. Pilotprojektet gällande flexibla nattstopp på regionbuss ska fortsätta även in på 2024 med förhoppning att det bidrar till ökad trygghet i landsbygdstrafiken.

År 1983 rullade det första pågatåget "Bombi Bitt" ut i trafik och den 9 januari 2023 firade Pågatågen 40-årsjubileum på Malmö centralstation.

NKI Serviceresor Trygghet

Resultatet för januari till december 2023 är 76 procent (mål 80 procent) jämfört med 78 procent 2022. Det pågår ett arbete kring kundtrygghet. Målsättningen är att identifiera vilka faktorer som påverkar tryggheten för serviceresors kunder. Detta för att kunna jobba med insatser som driver mot målet att öka tryggheten.

► *Resenärer ska få snabbare och ökad tillgång till information om störningar (förseningar och oplanerade stopp) i kollektivtrafiken. Ersättningstrafiken ska utvärderas.*

NKI information vid stopp och störning

Resultatet för 2023 är 49 procent (mål 50 procent) jämfört med 48 procent 2022. Under 2023 har personalresurser omfördelats för att kunna öka både frekvensen och utförligheten i informationen vid akuta störningar. Resenären kommer att kunna få tillgång till fördjupad information om en pågående störning, till exempel digitala kartor över tillfälligt förändrade hållplatser och körvägar, fördjupad information om vad som orsakar störningen och vilka alternativ som finns. Informationen kommer att kunna läsas på såväl app som hemsida.

Det har även inletts ett fördjupat, riktat, samarbete för att tillsammans med Trafikverket säkerställa att information vid akuta störningar uppdateras oftare och synkroniserat mellan Trafikverket och Region Skåne.

Ersättningstrafiken ska utvärderas

Ersättningstrafiken har utvärderats under året och arbetet fortsätter 2024. Utvärderingen gällde både akut och planerad ersättningstrafik samt operativ styrning av ersättningstrafiken.

► *Öka den geografiska tillgängligheten för kollektivt resande på landsbygden. Inled ett nytt pilotprojekt med plusresor.*

Pilotprojekt gällande flexibel landsbygdstrafik, så kallade plusresor ska fortsätta och utvecklas för att stärka

landsbygdstrafiken och göra den mer robust över tid. Kollektivtrafiknämnden har gett förvaltningen i uppdrag att inleda två nya pilotprojekt för plusresor med start i augusti/september 2024. Pilotprojekten kommer att genomföras tillsammans med Svalöv och Sjöbos kommuner under tolv månader.

► *Utvärdera zonindelningen utifrån zonstorlek och zonernas utformning.*

Våren 2023 initierades ett arbete att se över och utvärdera nuvarande zonstorlek och utformning. Utfallet av utvärderingen av nuvarande zonindelning presenteras för kollektivtrafiknämnden under våren 2024.

► *Utreda en seniorrabatt i den skånska kollektivtrafiken.*

Region Skåne har beslutat om att införa en regional seniorrabatt. Alla personer som är 70 år eller äldre kommer att erbjudas en rabatt om 25 procent på samtliga biljetter i ordinarie sortiment från och med den 1 april 2024.

► *Ansvara för och säkerställa rätt kompetens för samtliga sjukresor för patienter utan specifika vårdbehov. Uppdraget ersätter tidigare Direktiv 65 – Uppdrag utan specifikt vårdbehov inom ambulanssjukvården i Skåne som därmed upphör att gälla.*

Den 1 juli startade komplexa service-resor, som innebär resor där kunden bor svårtillgängligt eller då kundens vikt kräver extra hjälpmedel vid förflyttning. Inför start av uppdraget upphandlades ett specialanpassat fordon som utrustats med särskilda hjälpmedel för att klara komplexa förflyttningar. De förare som bemannar fordonet har särskild utbildning i ergonomi och förflyttningsteknik. Under perioden 3 juli till 31 december har 262 komplexa serviceresor utförts. Detta betyder cirka 44 resor i genomsnitt per månad och prognosen var cirka 30 resor per månad.

HÅLLBAR UTVECKLING I HELA SKÅNE

► *Kollektivtrafiken ska fortsätta utvecklas på ett effektivt sätt genom att självfinansieringsgraden bibehålls eller ökar*

Resandeutveckling

Antal resor 2023 uppgick till cirka 164,5 miljoner och har jämfört med 2022 ökat med 12,2 procent. Resorna för januari och februari 2022 var starkt påverkade av restriktioner (covid-19). Mål för 2023 var att uppnå 170 miljoner resor, 16 procent jämfört med 2022.

Tåg

Antalet resor med tåg under perioden januari–december har ökat med 7 procent, jämfört med samma period 2022. Utfallet blev 48,3 miljoner resor 2023 vilket är 6,7 miljoner (12 procent) lägre än målet för perioden (mål 55 miljoner resor).

Buss

För busstrafiken har resorna ökat med 15 procent 2023 jämfört med 2022. Stadsbuss har ökat 17 procent och regionbuss har ökat 9 procent. Det totala resandet uppgick till 114 miljoner, vilket överträffade målet på 113,5 miljoner resor.

FOTO © LARS DAREBERG

FOTO © SKÅNETRAFIKEN

Serviceresor

Antalet serviceresor 2023 har ökat med cirka 10 procent jämfört med 2022. Antalet resor ligger över målet med cirka 75 000 resor och ökat med cirka 130 000 resor jämfört med samma period 2022.

Sjukresor fortsätter ha en stor efterfrågan och förväntas fortsätta att öka. Antalet sjukresor har ökat med cirka 9 procent jämfört med 2022. Vården signalerar fortsatt ökat behov av resor, även resandet utanför Skåne kan fortsätta att öka.

Antalet färdtjänstresor har ökat med cirka 10 procent jämfört med januari–december 2022 (färdtjänstresor i 26 kommuner). Ökningen är störst under årets första månader vilket tyder på att det är fortsatt återhämtning efter pandemin då det fortfarande var restriktioner fram till april 2022.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden för 2023 uppgår till 51,5 procent. Därmed uppfylls målet om att självfinansieringsgraden ska bibehållas eller öka. Självfinansieringsgraden i budget 2023 för helår var 49,7 procent. År 2022 var utfallet 47,0 procent. Den högre självfinansieringsgraden år 2023 beror på att biljettintäkterna är högre än budget och kostnaderna lägre.

► *Den allmänna kollektivtrafiken är fossilfri. Arbetet fortsätter för att även den särskilda kollektivtrafiken ska bli fossilfri.*

Kollektivtrafiken har som all trafik en påverkan på klimatet genom utsläpp av växthusgaser som bidrar till klimatförändringar och global uppvärmning. För att uppnå en klimatneutral kollektivtrafik krävs att utsläppen från kollektivtrafiken under hela livscykeln från produktionsfasen till drifts- och avvecklingsfasen är noll.

Den allmänna kollektivtrafiken minskade sina koldioxidutsläpp per personkilometer 2022 till 7 gram per personkilometer (pkm), jämfört med 2021, då den låg på 11,5 gram per pkm. Varje kollektiv resa med den allmänna kollektivtrafiken minskar koldioxidbelastningen på miljön med cirka 93 procent jämfört med bilåkning.

Särskild kollektivtrafik innefattar färdtjänst och sjukresor. Under 2022 uppnådde serviceresor det satta klimatmålet till 2025 om att koldioxidutsläppen (g/pkm) från driften av serviceresor ska ha minskat med minst 30 procent senast den 31 december 2025 jämfört med 2019 års nivåer. Skånetrafiken har därför under 2023 utrett och antagit nya klimatmål för service-

Den 9 december invigdes trafiken på de nya fyrsparren mellan Malmö och Lund som går via Burlöv, Åarp, Hjärup, nya stationen Klostergården i Lund och vidare till Lund C.

resor. Målen som gäller från och med den 1 januari 2024 handlar om att minska antalet tomma kilometer, bommade resor (resor där resenärer av olika anledningar inte dyker upp till sin bokade resa) och en ökad samordningsgrad. Skånetrafiken ser tydliga klimatvinster med att minska andelen tomma kilometer, det vill säga de kilometer som körs utan resenärer, och därmed även sänka Skånetrafikens totala koldioxidutsläpp.

2021 blev serviceresor första särskilda kollektivtrafik att omfattas av Naturskyddsföreningens miljömärkning, *Bra Miljöval*. Licensen förnyades under 2023.

SKÅNES DANSTEATER "GOING STEADY". FOTO © THOMAS ZAMOLO

Kulturverksamhet

Kulturnämnden har ansvar för Region Skånes kulturfrämjande verksamhet och bedriver ett utvecklingsarbete där flera insatser samspelar för att nå resultat och effekter. Mer information och fördjupning finns i nämndens verksamhetsberättelse.

BÄTTRE LIV OCH HÄLSA FÖR FLER

► *Alla ska kunna ta del av och utöva kultur oavsett individuella förutsättningar såsom till exempel funktionsvariation.*

Alla invånare i Skåne ska ha möjlighet att ta del av och uttrycka sig genom kultur. Fortfarande finns skillnader i tillgången till och delaktigheten i kulturlivet, och ojämlikheter råder mellan grupper i samhället som tar del av den offentligt finansierade kulturen.

Kulturnämnden gav stöd till två scenkonstverksamheter med särskild inriktning på personer med funktionsnedsättning. Förstärkning gjordes även genom verksamhetsstöd till en scen-

konstgrupp som arbetar i medskapande processer i nära samarbete med barn och unga med funktionsnedsättning och deras pedagoger.

Arbetet med att stärka infrastrukturen för att möta barn och unga inom konst- och kulturområdena litteratur och serier, bild och form samt film och rörlig bild fortsatte. Elever ska ges möjlighet att möta fler konstuttryck i skolan och ett pilotprojekt genomfördes tillsammans med kommuner och kulturaktörer. En modell för dialog med barn och unga utvecklades i samarbete med KulturCrew.

► *Utreda möjligheten till fler skånska mötesplatser för seniora invånare där kultur och bildning står i centrum under 2023.*

Deltagande och delaktighet i kulturlivet kan stärka hälsan, erbjuda sociala sammanhang och vara en väg till ett fortsatt rikt liv för äldre. De kultur-

verksamheter som erhåller verksamhetsstöd eller projektmedel från kulturnämnden når på olika sätt seniora invånare och mycket av den ordinarie verksamheten attraherar målgruppen. Flera bibliotek har riktad verksamhet till målgruppen seniorer och även den allmänna programverksamheten attraherar seniora invånare. Riktad verksamhet är till stor del uppsökande till olika boende.

Resultatet av kartläggningen och enkäten redovisades i rapporten *Kartläggning över Skånes konst- och kulturaktörers befintliga mötesplatser för seniora invånare med förslag på framtida insatser*. Målgruppen seniorer är heterogen med ett brett åldersspann och skillnader i bakgrund, ekonomi, hälsotillstånd, kulturvana och intresse. För att fler seniorer ska kunna nås, och lyftas fram som resurs, krävs samverkan mellan aktörer på olika nivåer, både strategiskt och operativt. Region Skåne bör därför

främja kulturaktörers möjlighet till dialog och delaktighetsarbete med målgruppen.

► *Kartlägga befintligt utbud av kulturinsatser riktat till hälso- och sjukvård, omsorg samt inom det hälsofrämjande och förebyggande området.*

En kartläggning av befintligt utbud av kulturinsatser inom hälso- och sjukvård genomfördes under året i samarbete med hälso- och sjukvårdsnämnden. Syftet med kartläggningen var att skapa en överblick över pågående insatser inom området och identifiera utvecklingsbehov. Kartläggningen presenterades i rapporten *Kartläggning av kultur och hälsainsatser i Region Skåne*. Även om kulturaktiviteter inte lämpar sig för all vårdverksamhet, tyder resultatet på att kulturaktiviteter i vården inte är särskilt vanligt förekommande. Kunskapen om vad kultur och hälsainsatser innebär och kan bidra till, behöver höjas. Möjliga åtgärder är stärkt dialog och samverkan samt kunskaphöjande insatser och projekt.

TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET

► *Verka för ökad tvärsektoriell samverkan inom Region Skåne. Med särskilt fokus på gestaltad livsmiljö och samhällsplanering, kultur och hälsa, kreativa kulturnärings- och regional biblioteksverksamhet.*

Verktyg för att nå de kulturpolitiska målen finns inom flera politikområden. Genom tvärsektoriell samverkan, strategiskt och finansiellt, mellan Region Skånes nämnder och förvaltningar stärks möjligheterna för Skånes invånare att få tillgång till ett rikt kulturliv i hela Skåne. Ett kontinuerligt och långsiktigt arbete krävs dock för fullt genomslag.

Kulturnämnden fortsatte tillsammans med regionala utvecklingsnämnden och regionfastigheter arbetet med implementeringen av Region Skånes strategi för gestaltad livsmiljö och Riktlinje för konstnärlig gestaltning. Ett resultat av utbildningen som tidig-

are genomförts för kommuner är ett nätverk där samtliga skånska kommuner ingår. Kulturförvaltningen deltar även i arbetet med yttranden över kommunala översiktsplaner och strategidokument, med särskilt fokus på kulturmiljö och gestaltad livsmiljö.

Kulturnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden fortsatte implementeringen av den gemensamma strategin för kultur och hälsa som antagits av nämnderna. Ett nätverk inrättades med fokus på kommunikations- och kunskaphöjande insatser. Nämnderna samfinansierade en kultur och hälsa-strategi och forskningsprojektet *Kultur på recept*. Ett pilotprojekt genomfördes också med insatser för konstpedagogiska förmedling i ett antal vårdverksamheter.

Goda förutsättningar för kulturella och kreativa branscher gynnar hela det kulturella ekosystemet, inte minst genom fler arbetstillfällen. Utvecklingsarbetet har fokus på kunskap om branschernas villkor och möjligheter att utvecklas. Under våren beviljades Region Skåne och Region Blekinge

EU-medel till ett treårigt projekt som ska stärka lokal, kommunal och regional innovationsförmåga.

Den regionala biblioteksplanen utgör grund för samarbete mellan den regionala biblioteksverksamheten och sjukhusbiblioteken. Då folkbiblioteken får många frågor om 1177, genomfördes under året en kompetensutvecklingsinsats till folkbibliotekier med pedagogiskt stöd från 1177. Kvalitetsgranskade lästipslistor från sjukhusbiblioteken tillgängliggjordes också på folkbiblioteken.

I samarbete med barnhälsovården är en infrastruktur etablerad för dialogläsningar och vid hembesök en bokgåva vid åtta månaders ålder.

HÅLLBAR UTVECKLING I HELA SKÅNE

► *Ett rikt kulturliv och möjligheter till skapande i hela Skåne.*

Kulturnämnden fördelade verksamhetsstöd till 99 kulturverksamheter inom olika konst- och kulturområden. Verksamheterna representerade en

FOTO: HANNA FOLKEMARK ELLBORG

Ellen Winberg, palliativvårdsläkare och Johan Rosqvist, sjuksköterska, avdelningen för Avancerad sjukvård i hemmet (ASIH) i Lund, ingår i det nystartade kulturteamet på avdelningen.

FOTO © DET STORA PERSPEKTIVET

FOTO © THOMAS ZAMOLO

Bästa Festivalen är Sveriges största konsthändelse för barn och unga och arrangeras av Bästa Biennalen med stöd från Region Skåne. 2023 blev ett rekordår med över 5 000 deltagande barn och unga på 90 platser i Sydsverige.

Rachel Tess, dansare och koreograf, fick Region Skånes kulturpris 2023.

mångfald av kulturuttryck som bidrar till ett rikt och dynamiskt kulturliv i Skåne. Merparten av verksamheterna är lokaliserade till sydvästra Skåne, men turnéverksamhet, aktiviteter och uppsökande verksamhet har en stor geografisk spridning. Mottagarkapacitet, såväl praktisk som ekonomisk, hos kommuner och andra aktörer kan dock vara en försvärande faktor. Genom utvecklingsarbetet som inletts med kommunbesök och kommundialoger ska kunskapen om kommunernas förutsättningar och behov kring bland annat platsutveckling stärkas. Startstöd för hållbar platsutveckling beviljades till 14 kommuner.

Centrumbildningar, konstnärliga resurscentrum och kollektivverkstäder är centrala resurser för konstnärer och kulturskapare. Stöd ges också till olika resurscentrum och kollektivverkstäder. Inom ramen för den nationella sats-

ningen *Konsten att delta*, påbörjades ett pilotprojekt med inriktning på yrkesintroduktion för professionella konstnärer och kulturutövare.

Samarbetet fortsatte med Inter Arts Center vid Lunds universitet (IAC) om digitaliseringens möjligheter för nya konstnärliga metoder, tekniker och uttryck. Utbildningssektorn är en viktig förutsättning för konstnärligt skapande och professionella konstnärer- och kulturutövares villkor. Region Skåne arbetar för att stärka samverkan mellan kultur- och utbildningssektorn.

Kulturnämnden fortsatte att genom projektstöd till de nationella minoriteternas egna föreningar främja möjligheterna för minoriteterna att behålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Även stöden till olika kulturverksamheter är ett av kulturnämndens verktyg för att främja de nationella minoritet-

ernas språk och kultur. Tillsammans med Länsstyrelsen Skåne arrangerades öppna samråd.

► *Verka för att Skånes Dansteater får status som nationalscen för samtida dans.*

Stärkt kulturell infrastruktur för dansområdet är ett prioriterat utvecklingsområde, vilket också resulterat i att allt fler professionella danskonstnärer och kompanier valt att etablera sig i Skåne. Skånes Dansteater har en central roll i utvecklingsarbetet, inte minst i förhållande till det fria professionella dansfältet. Region Skåne har fortsatt dialogen med kulturdepartementet för ett nationellt uppdrag för Skånes Dansteater. Själva begreppet nationalscen finns dock inte längre.

FOTO: © APELÖGA

Regional utveckling

Region Skåne har ett regionalt utvecklingsansvar och ska genom regionala utvecklingsnämnden vara en drivande aktör som verkar för en hållbar tillväxt i ett sammanhållet Skåne. Mer information och fördjupning finns i nämndens verksamhetsberättelse.

BÄTTRE LIV OCH HÄLSA FÖR FLER

► *Tillsammans med olika aktörer stödja den regionala utvecklingen inom områdena kompetensförsörjning, näringsliv, miljö, hälsa, infrastruktur och fysisk planering.*

För att skapa bättre och enklare förutsättningar för de skånska företagen att verka och utvecklas, beslutade regionala utvecklingsnämnden om 6 miljoner kronor i utvecklingsmedel att tillgå för kommunerna under tre år. Projektet avslutades i augusti och resultat är ett ökat lärande och utbyte mellan kommunerna i Skåne. I Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) insiktsmätning syntes en positiv

utveckling för Skåne jämfört med 2021 års siffror.

En utvärdering av verksamhetsfinansieringsprogrammet för främjaraktörer 2017–2021 har skett. Utvärderingen ligger som underlag för en treårig satsning för att ge verksamhetsbidrag till organisationer som främjar innovation och hållbara växande företag. 23 organisationer har fått verksamhetsfinansiering för att bidra till näringslivets utveckling inom fyra insatsområden: forskning och utveckling, affärsutveckling, kompetens samt kapital.

Inom ramen för Regionplan för Skåne 2022–2040 har ett projekt genomförts för att utveckla och tillämpa en GIS-baserad analysmodell med forskningsgrund för ”3-30-300-regeln” som handlar om hur mycket träd och vegetation en tätort behöver för en hälsofrämjande och hållbar stadsutveckling. Analysen har omfattat Skånes nio största orter och har uppmärksammats både nationellt och inom EU.

Skåne lider av den effektbrist som råder i elnätet vilket försvårar och i många fall förhindrar etableringar och investeringar från utländska företag. Summering av förfrågningar från utländska företag visar att regionala utvecklingsnämnden har avböjt etableringsförfrågningar motsvarande 4 500 årstidsarbetstillfällen. Dessutom upplevs en fallande mängd sådana förfrågningar då effektbristen har blivit mer känd.

I september beslutade regionstyrelsen om en ny Strategisk inriktning och prioritering för Region Skånes internationella arbete 2023–2026.

Region Skåne ingår i partnerskap med den nationella organisationen AI Sweden. Syftet är att öka kunskapen och användandet av AI hos företag och offentliga aktörer i Skåne. Med stöd av AI Sweden driver Region Skåne även sitt interna AI-arbete som ska underlätta de utmaningar som verksamheterna står inför.

FOTO: © SARA NÄSVALL

I juni invigdes Skåneleken på Skåneleden vid Kristianstad. En plats för lek och lärande i naturen som är en del av Region Skånes och Kristianstads kommuns satsning på barn och ungas rörelse i naturen.

Folkhälsorapport Skåne 2023

En ny folkhälsorapport för vuxna togs fram där drygt 29 000 skåningar i åldern 16+ under 2022 svarat på frågor om sina livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Rapporten utgör ett viktigt kunskapsunderlag för såväl Region Skåne som andra regionala och kommunala aktörer i Skåne.

EU-programmen

En uppföljning av deltagandet i EU-projekt under perioden 2014–2021 visar att hela Skåne har mottagit nästan 6 miljarder kronor i stöd från Skåne-Blekinge programmet för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Regionalfonden), Europeiska Socialfonden plus (Socialfonden), Interreg och Horisont Europa. Avdelningen för regional utveckling har upparbetat omkring 60 miljoner kronor i stöd genom olika EU-projekt under perioden.

Sedan öppnandet av Regionalfonden i januari har 16 projekt beviljats. Regionalfonden ska bidra till att stärka den regionala kapaciteten genom att öka produktivitet och innovation och genom att fokusera ännu mer på hållbarhet.

De första projekten inom Social-

fonden startade under januari, och sedan programöppnande har cirka 270 miljoner kronor i EU-stöd beviljats till totalt 38 projekt som totalt omfattar cirka 497 miljoner kronor (EU-finansiering om 54 procent). Socialfonden ska bidra till att framtidssäkra kompetensen på arbetsmarknaden, stärka möjligheterna till ett hållbart arbetsliv, öka deltagandet på arbetsmarknaden samt främja att fler fullföljer sina studier.

Region Skåne erbjuder ett samlat stöd för de företag och organisationer som vill öka sina chanser att lyckas med sin ansökan till Horisont Europa, EU:s program för forskning och innovation. Med målet att öka antalet beviljade ansökningar till Horisont Europa kompletterades befintlig stödfunktion med ett virtuellt projektkontor med särskilt fokus på hälsa.

► *Rusta upp Skåneleden och fortsätta utveckla cykelvägar för att stärka hälsa och bevara grönområden.*

Projektet Kvalitetshöjande åtgärder för upprustning av Skåneleden fortsatte och resulterade i fler naturlekplatser, bättre skyltning, fler vindskydd och toaletter, självstängande grindar med

mera. Satsningen fortsätter i ett projekt finansierat av Landsbygdsprogrammet (3,6 miljoner kronor) där leder röjts och markerats bättre i åtta kommuner samt etablerat många nya anläggningar.

I juni invigdes Cykelleden Skåne som omfattar 57 kvalitetssäkrade cykelmil med tre deller genom 17 kommuner. Cykelleden Skåne mottog i juni även pris av Cykelfrämjandet som Årets cykelfrämjare i Skåne.

► *Arbeta för ökad psykisk hälsa bland unga.*

Genom Sätt Skåne i rörelse har metoder spridits till 30 av Skånes 33 kommuner för att få fler barn och unga i rörelse. I samverkan med olika organisationer sprids olika metoder för rörelse till ett stort antal skolor och inom idrotten. En särskild insats genomförs i idrottssvaga områden i nio kommuner.

Skåneveckan för psykisk hälsa genomfördes den 9–15 oktober med fokus på hälsofrämjande insatser, kunskap och ökad medvetenhet om hur man på olika sätt kan främja psykisk hälsa. Totalt drevs 270 arrangemang på 30 orter samt digitalt med ungefär 13 000 deltagare. Under september–oktober gjordes knappt 84 000 besök på hemsidan.

Satsningen på Femteklassare på Skåneleden har under skollåret 2022–2023 tagit ut 4 025 elever under 93 genomförda vandringsdagar i naturen. För flera tolvåringar är det första gången de är i naturen. Totalt har 31 av 33 kommuner varit delaktiga i projektet detta första år.

24 barn- och ungdomsorganisationer samt åtta idéburna organisationer med specifik verksamhet riktad inom området psykisk hälsa unga erhöll bidrag om totalt 8,3 miljoner kronor från Region Skåne.

Avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning, avdelningen för regional utveckling samt RF-SISU Skåne samverkar om en FaR-aktivitetsdatabas (Fysisk aktivitet på Recept), som samlar ett stort antal aktiviteter och aktörer. Den används av såväl Region Skånes personal som kan erbjuda

aktivitet genom en FaR-förskrivning och som en del av ett riktat hälsosamtal för medborgare som själva kan söka i databasen.

TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET

► *Stärka Region Skånes pågående arbete med ett tillväxtprogram för mindre, skånska företag som syftar till att öka deras hållbarhet, lönsamhet och konkurrenskraft.*

Projektet Fokus Tillväxt ska lägga grunden för en långsiktig struktur, lättillgänglig och anpassad efter de små och medelstora företagens behov för att öka deras lönsamhet och konkurrenskraft. 1 125 kunskaps-höjande tillfällen har ägt rum. Företag har tagit del av 549 unika kunderbjudande. Andelen företag från östra sidan som tar del av erbjudandena har ökat och 51 företag har deltagit i en fokusgrupp.

Region Skåne beviljades 37 miljoner kronor för finansiering av affärsutvecklingscheckar via EU-React (EU:s återhämtningsfond), vilket tillsammans med statliga medel samlat den hittills största budgeten för checkarna om totalt 40 miljoner kronor. 192 företag har beviljats en affärsutvecklingscheck för satsningar inom internationalisering, digitalise-

ring, hållbarhet eller kompetens. Uppföljning visar bättre sysselsättningstillväxt samt högre tillväxt av förädlingsvärde i stödföretagen än i kontrollgruppen.

Fler än 300 skånska företag har deltagit i gemensamma aktiviteter inom ramen för RES. Region Skåne arbetar kontinuerligt tillsammans med flera aktörer med att besluta om, fördela och följa upp internationaliseringscheckar till företag och ytterligare 3,6 miljoner kronor fördelades till 15 företag.

Den treåriga satsningen ”Vägar till hållbar utveckling i Skåne” som har bidragit till kompetenshöjning, starkare tvärssektoriell dialog och rekommendationer för fortsatt hållbarhetsarbete inom Region Skåne summerades. Den har även bidragit till att stärka Almi Skånes arbete med hållbarhetscheckar och föreningen Hållbar Utveckling Skånes spridning av den så kallade Ystadmodellen.

► *Utveckling av sommarjobb och arbetet med den interna kompetensförsörjningen ska fortsätta och utökas.*

Söktrycket från ungdomar om sommarjobb var stort där över 1 800 ansökningar inkom (2022: 950) varav 1 400 var behöriga. Totalt sommarjobbade

308 ungdomar under fyra veckor fördelat på två perioder (2022: 84). Erfarenheter och utvärderingsresultat från 2022 bidrog med lärdomar till 2023, då samtliga Region Skånes förvaltningar var mottagande.

Det interna kompetensförsörjningsarbetet har vidareutvecklats och kan användas som hävstång för regionalt utvecklingsarbete. En ny kurs till forskningskoordinator inom hälsa och sjukvård var översökt och startade under hösten med sex uppdragsstudenter och 25 ordinarie studenter.

Pilotkurserna Intensivsvenska i hälso- och sjukvård samt Avancerad sjukvårdssvenska var mer framgångsrika än förväntat. Detta har resulterat i att fler klarat Socialstyrelsens kunskapsprov för svensk legitimation, trygghet i språket, högre patientsäkerhet och bättre arbetsmiljö med kollegor.

Under våren har det fjärde av totalt sex planerade digitala studiebesöket publicerats, vilket visar fram många av regionservice framtidsyrken. Målet är att locka unga till att utbilda sig för att på sikt arbeta inom Region Skånes framtidsyrken. Totalt synliggörs 25 olika yrkeskategorier i de digitala studiebesöken samt även olika specialister och chefer.

FOTO: © CHRISTIAN ANDERSSON

FOTO: © APELÖGA

FOTO: © NEWS ØRESUND/JOHAN WESSMAN

► *Verka för ett väldimensionerat utbildningssystem, medvetna och effektiva utbildningsval samt stärka ersättningen till folkhögskolor.*

Efter ändringen augusti 2022 i lagen om regionalt utvecklingsansvar, har regionala utvecklingsnämnden för första gången tagit fram underlag för Skolverkets rekommendation till huvudmän, om dimensionering av gymnasieutbildning. Dessa bedömningar ska framgent göras utifrån en treårscykel.

I januari genomförde regionala utvecklingsnämnden det årliga kompetensforum där cirka 200 deltagare samlades för att samverka brett kring frågor som rör kompetenssamverkan.

Arbetet med Prao i Skåne har fortsatt hos kommunerna genom en gemensam modell. Regionala nätverksträffar arrangeras kontinuerligt som bidrar till ökad kvalitet och likvärdighet för praon i Skåne.

Cirka 12 500 elever i Skåne har nått av arbetsmarknadskunskap. Utvärderingar från extern part visar att insatsen bidrar i studie- och yrkesvägledningen och har effekt på ungas framtida utbildnings- och yrkesval.

Skånska kommuner driver under sommaren särskilda projekt för att öka ungas förståelse för entreprenörskap

och utveckla deras entreprenöriella förmågor. Uppåt 800 deltagande ungdomar har genomfört ett program inom Sommarentreprenörerna. 30 kommuner sökte medfinansiering från Region Skåne, vilket är rekord sedan starten 2014. Region Skåne finansierade också sju projekt med syfte att möjliggöra ökad samverkan mellan kommuner och organisationer som utbildar unga inom entreprenörskap. Cirka 2 800 ungdomar nåddes av projekten och resultaten visar på framgångar vad gäller inkludering och ett starkt ungdomsengagemang.

Tolv organisationer beviljades verksamhetsfinansiering av Region Skåne för att utbilda unga individer inom entreprenörskap och uppmuntra deras entreprenöriella förmågor. Målgrupp är personer mellan 15 och 30 år alternativt studerar någon form av högre utbildning.

HÅLLBAR UTVECKLING I HELA SKÅNE

► *Hela Skåne ska kopplas upp och satsningen på bredbandsutbyggnad ska fortsätta.*

För att kunna bygga ut den digitala infrastrukturen till de byggnader på landsbygden som inte får del av det nationella stödet beslutade regionala

utvecklingsnämnden om ett regionalt bredbandsstöd om 35 miljoner kronor. Under våren har arbete skett för att stärka Skånes förutsättningar för tilldelning av statliga stödmedel för bredbandsutbyggnad.

► *Fortsätta att utveckla Greater Copenhagen som Nordens största arbetsmarknads- och utbildningsregion.*

Region Skåne var ordförande i Greater Copenhagen-samarbetet, med fokus på arbetet med att stärka den integrerade arbetsmarknadsregionens förutsättningar. Fokus har legat på att fortsätta påverkansarbetet gentemot den svenska och danska regeringen med syfte att revidera det Öresundsavtal som reglerar gränsplandares skatteförhållanden. För att motverka regeringspartiernas förslag om stärkta inre gränskontroller och återinförda ID-kontroller har Greater Copenhagen och näringslivsrepresentanter arrangerat ett antal möten med bland annat den svenska Nordenministern och riksdagsledamöter.

Region Skåne och Region Hovedstaden har fått beviljat en ansökan om tekniskt stöd (TSI) från EU gällande tredjelandsmedborgares möjligheter till pendling inom Greater Copenhagen. Nuvarande lagstiftning tillåter inte tredjelandsmedborgare att bosätta sig på ena sidan Öresund och arbeta på den andra. Den långsiktigt önskvärda effekten är att stärka den integrerade arbetsmarknaden, öka möjligheterna för tredjelandsmedborgare till sysselsättning samt möjliggöra arbetsgivares tillgång till kompetens inom hela Greater Copenhagen.

► *Arbeta tillsammans i Greater Copenhagen och i STRING för att möta klimathotet genom att bidra till att utveckla nya innovationer och att sprida dessa.*

Regionala utvecklingsnämnden arbetar med utveckling av starka samarbeten inom Life Science-sektorn i Greater Copenhagen genom organisationen Medicon Valley Alliance (MVA) för

att attrahera EU-medel och privata fonder att investera i innovation. Insatser som startat är en ny version av reproduktionsmedicinskt samarbete och ett inom tandhälsa. MVA fokuserar på att attrahera strategiska medlemmar inom Life Science och har ökat medlemstalet med 20 till totalt 330 medlemmar.

STRING-samarbetet i korridoren Hamburg-Oslo, som syftar till att maximera nyttan av den kommande fasta förbindelsen över Fehmarn Bält, har fått City of Kiel som ny medlem. Inom fokusområdet Green Hub skapas gemensamma kriterier för hållbar upphandling. Arbete har också intensifierats för att marknadsföra STRING-geografin i resten av världen i syfte att attrahera utländska investeringar till regionen.

STRING-samarbetet har gjort tre rapporter som beskriver effekterna av den kommande Fehmarn Belt Fixed Link (FBFL). FBFL kommer att ta bort flaskhalsar, göra transporttiden kortare och minska kostnaderna för transporter mellan övriga Europa och norra Skandinavien. Detta i sin tur leder till ökad handel, en större, utvidgad arbetsmarknadsregion och ökade innovationer. Med dagens förutsättningar kommer trafiken på väg att öka snabbare än den på järnväg. Detta kommer att medföra en ökad belastning på redan hårt ansträngda vägar. För att maximera nyttorna av FBFL behövs ny infrastruktur både på väg och järnväg för att möta den ökade trafiken.

► Utveckla hållbara infrastrukturinvesteringar i Skåne.

För att möta kapacitetsbehovet på järnvägarna i Skåne är berörda myndigheter, grannregioner och kommuner eniga om att Södra stambanan behöver byggas ut med två nya spår mellan Hässleholm och Lund. Trafikverkets uppdrag att genomföra en lokaliseringstudie och påföljande järnvägsplan kommer att påverka såväl kommunerna som Region Skåne. Region Skåne jobbar med direkt berörda kommuner för att få till en sam-

syn om principer kring utbyggnaden av nya spår som möjliggör en effektiv planeringsprocess och utbyggnad.

De två första supercykelvägarna invigdes i Skåne 2023 och därmed också de första i Sverige. Konceptet handlar till stor del om att befintliga cykelvägar rustas upp för att locka fler att cykelpendla, och är väl genomarbetat med myndigheter samt kommunerna, andra regioner och organisationer.

► *Skåne ska ligga i framkant vad det gäller näringslivets gröna omställning. Ett prioriterat samarbete för att lyckas med grön omställning är Skånes effektkommission.*

Skånes effektkommission har tagit fram en färdplan och en genomförandeplan för att visa på vad som behöver göras för att elförsörjningen ska nå ett uppsatt visionsmål om en självförsörjningsgrad på 50 procent (idag cirka 17 procent). Färdplanen avhandlar fysiska behov inom produktion, distribution och användning samt möjliga kopplingar inom olika sektorer. Genomförandeplanen pekar ut ansvariga aktörer.

Region Skåne koordinerar och faciliterar Forsknings- och Innovationsrådet i Skåne (FIRS) som utgör en systemledningsfunktion för att stärka näringslivets omställning och innovationsförmåga.

Ett antal rapporter och utvärderingar har tagits fram under året, som bland annat belyser:

- problem som identifierats kring testbäddar i Skånes Innovationsstrategi för hållbar tillväxt.
- ökad effektivitet i finansiella åtgärder i främjarsystemet för innovation och entreprenörskap.

- resultat för det innovationsfrämjande arbetet inom livsmedelssektorn.
- tydliggörande av roller, ansvar och insatser inom organiseringen av FIRS.

Cirkulär utvecklingshubb för livsmedel

För skånsk kraftsamling kring ett mer hållbart livsmedelssystem har kunskapspridning och dialog skett där över 300 personer involverats. Aktiviteterna har gett en förbättrad kunskap hos företagen vad gäller möjligheter att genom sin egen verksamhet bidra till mer cirkulära flöden och resursoptimering.

Investment Readiness in Skåne (IRIS) och The Drop

IRIS är ett projekt med syfte att förbättra förutsättningarna för fler hållbara investeringar i skånska bolag. Konferensen The Drop är en del av IRIS och samlade i september över 1 000 deltagare. 450 investerare, 350 startup-företag samt flera av världens ledande klimatinvestorer var på plats för att bygga relationer, nätverka och möta de mest lovande bolagen från Skåne, övriga Sverige och världen.

► *Region Skåne ska verka för att bli en pilotregion för gårdsförsäljning av öl och vin.*

Regionala utvecklingsnämnden bevakar frågan och följer utvecklingen tillsammans med branschen. Efter remiss från en statlig utredning i frågan, som nämnden yttrade sig över, har det inte kommit några ytterligare initiativ från regeringshåll.

Verksamhetsstöd och övriga

Patientnämndens uppgift är att stödja och hjälpa patienter och närstående att föra fram klagomål i offentligt finansierad hälso- och sjukvård och viss tandvård. Verksamhetsstöd utförs genom samordning och gemensamma serviceverksamheter som bidrar till möjligheter att skapa en kostnadseffektiv organisation för att hela verksamhetskedjan ska kunna fungera på ett bra sätt. Mer information och fördjupning finns i respektive nämnds och styrelsens verksamhetsberättelse.

BÄTTRE LIV OCH HÄLSA FÖR FLER

Patienters och närståendes upplevelser av hälso- och sjukvården

Patientnämnden har under 2023 mottagit fler klagomål på den skånska vården än någonsin tidigare, 6 456 ärenden. Det är bra. Genom att vara öppna och mottagliga för patienters och närståendes upplevelser förbättras hälso- och sjukvårdens möjligheter att anpassa vården efter patienternas behov och förutsättningar. Detta

förutsätter förstås att vårdgivarna tar del av klagomålen och låter dem påverka rutiner, utbildningar och metoder.

Klagomålssystemet är överlag – och alltfjämt – svårt både för patienterna och vårdpersonalen. 70 procent av de klagande använder möjligheten att klaga direkt till sin vårdgivare, 30 procent väljer att få stöd och hjälp av patientnämndens förvaltning. Dessvärre finns varken samlad statistik eller någon analys av samtliga inkomna klagomål i Region Skåne, eftersom den regionala vården och patientnämnden hanterar och kategoriserar patientupplevelserna olika. Detta var en sak som revisionen också påpekade när den i december 2023 presenterade sin granskning av regionens samlade klagomålshantering.

Det finns med andra ord en hel del att göra både för att fånga upp patienternas upplevelser och att ge dem tyngd nog att påverka hälso- och sjukvården. När Region Skåne får ett

nytt avvikelssystem under 2024 kan förhoppningsvis en gemensam e-tjänst för klagomål skapas på 1177, enligt nationell modell.

Åtterrapporeringen till vårdgivarna är en viktig drivkraft för patienterna. De som klagat via patientnämnden vill som regel att vårdgivaren ska ta del av klagomålet, men man går via patientnämnden eftersom man anser sig behöva stöd och stöttning. Dessvärre är erfarenheten att många vårdgivare inte ser alla klagomål. Det blir endast de klagomål i vilka patientnämnden begär ett skriftligt yttrande som får uppmärksamhet, vilket är olyckligt då dessa endast utgör 16 procent av alla klagomål. Resterande del av klagomålen kan rymma minst lika viktiga tankar och erfarenheter av vården, viktiga för verksamhetsansvariga att ta del av.

För att synliggöra patienternas upplevelser tar patientnämnden fram sju analyser om året. En av analyserna är årlig och avser kommunal hälso- och

sjukvård. Den grundar sig på att patientnämnden har avtal med de 33 skånska kommunerna om att bedriva patientnämndsverksamhet åt kommunernas vägnar. Övriga sex analyser tas fram utifrån de statistiska observationer som görs i skattkistan av inkomna klagomål. Mest uppmärksamhet har analysen av klagomål från patienter som upplever att de har diskriminerats, *Welcome to Sweden*, fått. För den förädrades patientnämndens medarbetare Stora likarättspriset.

Vid sidan om återrapportering och analyser har patientnämnden under 2023 haft dialoger med många av de för hälso- och sjukvården ansvariga politiska nämnderna och styrelserna. Patientnämnden har också uppmärksammat vårdgivare på patienters erfarenheter av till exempel övervakade urinprover och hanteringen av nervblockader.

Patienterna är ensamma om att ha hela bilden av den vårdkedja de har hanterats i. Patienternas upplevelser kan därför alltid bidra till en god utveckling av vården, även om de inte skulle vara så många som under 2023.

TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET

Robusta och säkra verksamheter

Region Skåne har ansvar för viktiga samhällsfunktioner som måste fungera även under svåra omständigheter. En stabil vardag och god beredskap skapar förutsättningar att hantera kriser och bidrar till att förebygga risker för störningar som påverkar verksamheten. Utmaningar och samhällsstörningar i såväl nutid som framtid medför att behov och krav på robusthet ökar.

Krisberedskapsförmåga

Under året har Region Skåne fortsatt sitt arbete för att stärka förmågan att kontinuerligt kunna tillhandahålla hälso- och sjukvård, kollektivtrafik samt i det regionala utvecklingsarbetet skapa förutsättningar för robusthet, redundans och resiliens i verksamheten. En mer robust verksamhet i vardagen skapar bättre förutsättningar för krisberedskap och hantering av

samhällsstörningar samt för den beredskap som är nödvändig för att kunna möta behoven även vid höjd beredskap och krig. Systematiska förbättringar och utveckling pågår som ska leda till mer robusta och hållbara försörjningsflöden för att tillgodose verksamheternas behov och bidra till att regionala och nationella mål uppnås. Under året har stort fokus lagts på övning och utbildning för olika verksamheter och medarbetare, exempelvis inom kris- och katastrofmedicin. Ett antal större fullskaleövningar har genomförts i samverkan, till exempel med inriktning tunnel, flygplats och Öresundsförbindelsen. Utbildningar och övningar har också under året genomförts inom andra insatsområden både nationellt och i samverkan med Södra sjukvårdsregionen. En väsentlig faktor för det fortsatta arbetet är en tydlig övergripande strategisk inriktning och målsättning för Region Skånes försörjningsförmåga, beredskap och uthållighet.

Mot bakgrund av återkommande bristsituationer, erfarenheterna från pandemin tillsammans med det försämrade säkerhetsläget har arbetet fortsatt med att stärka, utveckla och samordna olika insatser som tillsammans ska konsolidera Region Skånes

krisberedskapsförmåga. Civilt försvar ska utgöra en integrerad del av Region Skånes ordinarie robusthets- och förmågehöjande arbete och ansluta till kontinuitetshandling, risk- och sårbarhetsanalys (RSA) samt övriga krisberedskaps- och säkerhetsarbeten. Inom områdena civilt försvar och krisberedskap hanteras också olika statliga överenskommelser med landets regioner, inklusive riktade statsbidrag och kostnadsersättningar. Det regionala arbetet har under året fortsatt med att säkerställa tillgång till prioriterade läkemedel samt sådana medicintekniska produkter som är nödvändiga för att administrera läkemedlen för minst en månads normalförbrukning. I fokus för en ökad försörjningsberedskap för läkemedel är intensivvård, prehospital vård och akut tandvård utifrån en förmåga att bedriva god vård i vardagen. Vidare att kunna utföra prioriterad slutenvård avseende den vård som inte kan anstå.

Region Skåne har under året arbetat med andra robustethöjande åtgärder i syfte att stärka förmågan till kontinuerlig drift vid såväl fredstida kriser som höjd beredskap och krig. En regional struktur för lagerhållning avseende materialförsörjning via centrallager av vårdnära förbrukningsmateriel finns

VERKSAMHET

VERKSAMHETSSTÖD OCH ÖVRIGA

FOTO: © BENGT FLEMARK

FOTO: © JOHAN MÅNSSON CHRISTELL

utformad som är oberoende av val av driftform, utförare och organisation. Region Skåne har tidigare fattat beslut om extern förhyrning av fastighet som möjliggör ökad lagerhållning i Skåne och under året beslutade regionstyrelsen om uppdrag att etablera centrallager i egen regi. Åtgärder med att säkerställa robust och omsättningsbar lagerhållning i vardagen är ett långsiktigt arbete, som utgör ett av flera verktyg för att uppnå en ökad försörjningstrygghet och motståndskraft vid störningar. I samband med genomförda upphandlingar finns också robustgörande åtgärder inkluderade i förhållande till externa leverantörer, exempelvis avseende logistik- och lagertjänst respektive tjänster för läkemedelsförsörjningen till Region Skånes sjukvård. En betydande faktor för en mer robust försörjningsförmåga och beredskap är tillgången till relevant och aktuell information som är oberoende i förhållande till driftform, organisation och utförare, vilket förutsätter adekvata och säkra systemstöd och digitala verktyg. Under året har även förberedelsearbete genomförts i förhållande till att skapa system för lagerhantering som ska bidra till förbättrad informationstillgång och en samlad överblick av den regionala försörjningsberedskapen.

De kontinuerliga uppgifter som Region Skåne ska arbeta med utifrån lagar med mera om regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har förtlöpt enligt plan. Under året har regionens information, utbildningar och övningar fortsatt för att bidra till att regionen stärker sin förmåga att bedriva ledning och samverkan vid särskilda händelser samt vid höjd beredskap och krig. Detta inkluderar också den regionala katastrofmedicinska beredskapen inklusive förstärkningsresurser samt förmåga att hantera till exempel masskadeutfall och CBRNE-händelser (händelser med kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen). Ett arbete har varit att förstärka verksamheternas förutsättningar för samverkan och ledning genom det nationella kommunikationssystemet RAKEL (radiokommunikation för effektiv ledning).

Arbete pågår löpande för att utveckla metodstöd och stärka kopplingen mellan analyser av risker, sårbarheter och kontinuitethantering, bland annat för att bättre förena dessa delar med verksamheternas ordinarie processer för planering och uppföljning. Ett syfte är att på ett mer systematiskt sätt kunna identifiera regionens samhällsviktiga verksam-

heter och kritiska beroenden samt behov av förmågehöjande åtgärder. Under året har också övergripande risker och sårbarheter identifierats utifrån verksamheternas kvalitativa förmågebedömningar. Genomförda åtgärder har sammanställts och värderats i Region Skånes risk- och sårbarhetsanalys (RSA), som rapporterats till berörda myndigheter. Arbetet fortsätter med att revidera regionövergripande policy, planer, riktlinjer, instruktioner, processer och rutiner inför beslut och implementering av uppdaterade styrdokument inom krisberedskap.

Säkerhetsarbete

Säkerhetsarbetet i Region Skåne har till syfte att skapa en trygg och säker miljö för patienter, besökare, resenärer och medarbetare och invånare. Ett systematiskt förbättringsarbete bidrar till ökade möjligheter för lärande samt kunskap och förmåga, såväl i den dagliga verksamheten som i kris- och beredskapslägen. Under året har bland annat arbete genomförts i verksamheterna för att stärka säkerhetsorganisationen inom områdena brandsäkerhet, hot och våld samt informationssäkerhet. Som exempel kan nämnas inventeringar av brandfarliga varor samt informations- och utbildningsinsatser om brandskydd.

Avseende hot- och våldssituationer har bland annat utbildningar genomförts i verksamheterna om bemötande i situationer med hot- och våld. Mot bakgrund av ökade säkerhetsutmaningar gällande säkerhet har också informationsmaterial tagits fram i syfte att öka kunskapen om Region Skånes interna säkerhet samt vägleda om agerande i situationer där dödligt våld pågår. Region Skånes verksamheter samarbetar såväl inom organisationen som med andra aktörer, till exempel polisen, inom området för att förebygga och hantera situationer med hot och våld. Även utveckling och införande av olika tekniska säkerhetslösningar har gett verksamheterna ökade möjligheter att förebygga hot.

Informationssäkerhet är en strategiskt viktig fråga för Region Skåne och det ska finnas en trygghet i att den är tillgänglig och riktig samt hanteras med konfidentialitet när så krävs. Verksamheterna följer systematiskt upp säkerhetsincidenter där bristande informationshantering förekommer och rapporterar avvikelser till bland annat Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Under året har många nya tekniska lösningar implementerats och behovet av riskbedömningar ur ett informationssäkerhetsperspektiv ökar ständigt i takt med digitaliseringen, till exempel vid införande av tjänsteplattformar för distansmonitorering och videokommunikationstjänster. Med anledning av ökade hot och attacker mot Region Skånes IT-miljö har en ny utbildning i IT- och cybersäkerhet tagits fram som blir tillgänglig i början av 2024.

Robusta IT-system och informationsmiljö

Ett väl fungerande IT-säkerhetsarbete är en förutsättning för att Region Skånes IT-system och digitala lösningar ska vara robusta och under året har det genomförts olika robust- och förmågehöjande åtgärder. Under året har penetrationstester och sårbarhets-skanning av delar av IT-miljön genomförts. Åtgärder mot identifierade sårbarheter har vidtagits löpande samt även

gjorts återkoppling gentemot berörda leverantörer. Införandet av en modern och sammanhållen digital vårdmiljö (SDV) i Region Skåne förtöper parallellt med förvaltning, drift, support och effektiv konsolidering av dagens befintliga IT-miljö.

Service- och administrativa tjänster som frigör tid

Fastighets- och servicenämnden har i uppdrag att förse Region Skånes verksamheter med service- och administrativa tjänster. Servicetjänsterna ska bidra till en säker vårdmiljö och ett mervärde till Region Skånes verksamheter. Detta genom att frigöra tid för vårdpersonal vad gäller arbetsuppgifter, såväl vårdnära som administrativa, som har förutsättningar att utföras av servicemedarbetare.

Region Skåne beslutade om ett breddinförande av servicevärdar från 2022 utifrån bemanning och rätt använd kompetens och där yrkeskategori servicevärdar även införs som egen profession. Under verksamhetsåret har Region Skånes arbete fortsatt, bland annat vid sjukhusen i Kristianstad och Lund. För sjukhuset i Lund genomfördes ett införande vid åtta

avdelningar. För sjukhuset i Kristianstad har servicevärdar införts på samtliga aktuella avdelningar, inklusive psykiatrins verksamheter. Servicevärdar finns således på sjukhusområdena i Kristianstad, Hässleholm, Ängelholm, Lund, Malmö, Ystad och Helsingborg. Totalt sett finns servicevärdar införda vid 87 avdelningar vid Region Skånes sjukhus och för ytterligare fem avdelningar finns beslut taget om implementering. Detta innebär att 55 procent (täckningsgrad) av vårdavdelningarna på Region Skånes sjukhus har infört servicevärdar. Ett arbete pågår med att ta fram en plan för fortsatt utrustning av breddinförande med servicevärdar.

I juni beslutade fastighets- och servicenämnden att återta servicetjänsterna vid fastigheten Landsdomaren på Baravägen i Lund, vilken inrymmer verksamheten vuxenpsykiatri. De aktuella servicetjänsterna ska istället ska utföras i förvaltningsregi. Förslaget innebär flera skalfördelar och möjlighet till högre grad av standardisering, samtidigt som de totala driftskostnaderna bedöms kunna minska, bland annat genom implementering av Region Skånes servicevärdar- respektive måltidskoncept.

FOTO: © FREDDY BILLQVIST

För att bidra till minskad administration för vårdpersonal ingår nämndens serviceverksamhet i ett samarbetsprojekt kallat Rätt administration, under ledning av Centralsjukhuset i Kristianstad (CSK). Inom ramen för projektet inventeras administrativa uppgifter för läkare och förvaltningsledning i syfte att identifiera överflödigt administration eller administration som lämpligen kan skötas av annan kompetens. Arbetet påbörjades under 2023 och beräknas pågå en bit in i 2024. Under 2023 fördes exempelvis även en särskild dialog med kvinnokliniken på CSK i syfte att avlasta dess vårdpersonal avseende vissa administrativa arbetsuppgifter.

Under verksamhetsåret påbörjades implementeringen av automatiskt körande truckar (AGV:er) på sjukhusområdet i Malmö. Implementeringen innebär att nya serviceflöden är i gång för samtliga flöden alla dagar i veckan, parallellt med att systemet optimeras och justeras, vilket även kommer fortsätta under kommande period.

Effektiv och hållbar fastighetsförvaltning

Fastighets- och servicenämnden ansvarar för ägande, underhåll och utveckling av Region Skånes fastighetsbestånd samt för de externa förhållningar där Region Skåne är hyresgäst. Förvaltningen har ett tydligt verksamhetsfokus utifrån de strukturella och verksamhetsmässiga förutsättningar som definieras av hälso- och sjukvården.

Byggprojekt färdigställs och andra påbörjas

Regionstyrelsen fattade i december 2023 inriktningsbeslut om att utöka Smörlyckan i Lund som framtida placering för Skånes universitetssjukhus (Sus) i Lund. Samarbetet med Lunds kommun och Lunds universitet fördjupas nu i kommande arbete med planprogram. Upphandling av totalentreprenör i samverkan för om- och tillbyggnad av lokaler för kvinnosjukvård, neonatalvård och infektionssjukdomar vid Sus i Lund är genomförd och kontrakt är tecknat.

Rivning inför byggnation av ett nytt produktionskök i Kristianstad.

På Sus i Malmö har ny servicebyggnad invigts och tagits i drift. Sjukhusets nya familje-BB är färdigbyggt och verksamheten har flyttat in i de nya lokalerna. Ombyggnation för öron-, näsa-, hals- samt barn- och ungdomsmottagning på Sus Malmö pågår. Den första nya vårdbyggnaden färdigställdes vid årsskiftet 2023/2024. På södra sjukhusområdet i Malmö har arbetet med att utveckla 65 000 kvadratmeter för framför allt psykiatri men även rehabilitering och hjälpmedel samt palliativ vård inletts. Förstudie och behovsanalys är genomförd. Arbeta med programhandling samt planering för tömning av lokaler har påbörjats. Region Skåne har förvärvat ytterligare två fastigheter inom sjukhusområdet Malmö – Clinical Research Centre, (CRC), samt Hälsa och samhälle. Lunds universitet samt Malmös universitet fortsätter att bedriva verksamhet i fastigheterna.

Förstudie för befintligt sjukhusområde i Helsingborg är färdigställt och arbete med programhandling samt upphandling av entreprenadarbeten pågår. Viss byggproduktion har inletts. Upphandling av entreprenör för att bygga Framtidens ortopedi i Hässleholm, FORTH, är genomförd och avtal för byggprojektet är skrivet. Beslut om medelstilldelning hanteras inom kort.

Tidigare restaurang Blekedamm på Centralsjukhuset i Kristianstad (CSK) är rivet. Arbetet med att bygga ett nytt produktionskök som ska laga 5 000 portioner om dagen har inletts. Parallellt pågår ombyggnation av de cirka 160 avdelningskök som ska ta emot, värma och servera måltiderna inom Region Skånes nya måltidskoncept. För att kunna bygga ett centrallager för Region Skånes sjukvårdsmaterial har en 17 000 kvadratmeter stor tomt hyrts in.

Arbetet med elektrifiering av bussdepå på området Gastelyckan i Lund är färdigställt och anläggningen är driftsatt. Om- och tillbyggnad av bussdepån på Gastelyckan pågår genom totalentreprenad. Arbete med systemhandling och förfrågningsunderlag pågår för bussdepåerna i Malmö hamn samt Lockarp.

Lokalers nyttjande kan kontrolleras inför eventuell ombyggnation

I regionfastigheter pågår arbetet med att utveckla tekniken att effektivt mäta hur och när specifika lokaler används. Nyttjandegradsmätningen kommer att ge vårdverksamheten underlag på hur befintliga lokaler faktiskt används. Syftet är att möjliggöra faktabaserade underlag inför eventuell ombyggnation och på så vis stödja såväl den aktuella verksamheten som regionfastigheter till en mer effektiv resursanvändning.

Omvärldsläget kräver stort fokus på säkerhetsarbetet

Det har genomförts en säkerhets-skyddsanalys som identifierat vilka fastigheter som behöver skyddas, mot vilka hot och på vilket sätt skyddet behövs. Analysen tydliggör vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver göras och arbete med att hantera dessa har inletts.

Även eventuella risker och sårbarheter i fastighetsförvaltningens leveranskedjor har analyserats utifrån det osäkra omvärldsläget. Utifrån analysens resultat, pågår arbete med att avhjälpa de brister som framkommit och förbättra krishanteringsförmågan.

Den utvecklade förmågan har

resulterat i reell och planerad förbättrad säkerhet inom bland annat dricksvatten, diesellagring och IT-/OT-system. OT står för ”Operational Technology”, på svenska ungefär ”operativ teknik” eller realtidsstyrning, och avser hårdvara och mjukvara i vissa tekniska installationer. OT-system berör till exempel värme-, vatten- och övriga fastighetssystem.

Energiförbrukningen fortsätter att minska

Den klimatkorrigerade specifika energianvändningen har minskat från 200 till 194 kilowattimmar per kvadratmeter och år i Region Skånes egenägda fastigheter inklusive all däri bedrivna verksamhet. Motsvarande icke-klimatkorrigerade utfall, det vill säga faktisk eller fakturerad energianvändning, har minskat från 194 till 188 kilowattimmar per kvadratmeter och år.

Energianvändningen har minskat tack vare bland annat nattvandringar som identifierar till exempel belysning som står på i onödan nattetid, termografering som identifierar värmeläckage från fastigheter samt att temperaturen har sänkts i alla lokaler där det inte bedrivs vård. Det tekniska utvecklingsarbetet har kompletterats av kommunikationsinsatser och kunskapshöjande åtgärder som till exempel energikampanjen Följ strömmen. Arbetet med energieffektivisering styrs av Region Skånes Energistrategi 2030 och konkretiseras av Taktisk handlingsplan energi år 2023–2025. För att vidareutveckla energiarbetet har ny energioorganisation etablerats som driver effektiviseringsarbetet.

Korrekta och kostnadseffektiva upphandlingar

Region Skånes upphandlingar ska vara kostnadseffektiva, rättssäkra och ta tillvara konkurrensen på marknaden. Inköpen ska främja innovativa lösningar och säkerställa ekologisk och social hänsyn.

Under året har upphandlingar genomförts utifrån organisationens behov. Upphandlingarna bidrar till ökad kvalitet och robusthet i Region Skåne. Utifrån det oroliga världsläget kan det dock konstateras att prishöjningar som bland annat härrör från energi- och råvarukostnader medför att det i ett flertal upphandlingar inte varit möjligt att er hålla en kostnadsminskning. Därutöver inkommer avtalade leverantörer med begäran om prishöjningar i takt med att pågående avtal och villkor så medger. För att öka möjligheten för små och medelstora företag samt idéburen sektor att inkomma med anbud har inspirationsseminarium genomförts samt att upphandlingsunderlagen utformats för att möjliggöra ökad konkurrens. I upphandlingsunderlagen anges i större utsträckning beskrivning av funktion för varan eller tjänsten för att på så sätt möjliggöra för mer innovativa lösningar. Härutöver pågår arbete med att i alla upphandlingar kartlägga icke upphandlat sortiment samt opti-

mera sortimentet för att såväl öka robustheten som er hålla mer kostnadseffektiva varor och tjänster.

Samtliga regioner har genomfört en nationell bemanningsupphandling av läkare och sjuksköterskor. Detta innebär att framöver kommer regionerna enbart göra avrop på det nationellt framtagna avtalet. Den gemensamma upphandlingen har möjliggjort utvidgad konkurrensutsättning vilket reflekterats i lägre avtalspriser och därmed besparingsmöjlighet för regionen.

I Region Skåne bedrivs sedan en tid tillbaka ett innovationsarbete kring ett nytt vårdinformationssystem och framtidens läkemedelsförsörjning. Innovationsarbetet innefattar bland annat bedside scanning, läkemedelsautomater, sammanhållen lagerstruktur, generisk förskrivning och införande av singel patientindividuell dos. Innovationsarbetet inkluderar även ett helt nytt tekniskt system som förkortas CLMA, ”Closed loop medication administration”. CLMA innebär förkortat elektronisk information, spårbarhet och scanning av databärare för unik identifiering av läkemedel ner på nivån primärförpackning.

Carematrix är ett europeiskt H2020 Pre-Commercial Procurement (PCP)-projekt för integrerade vårdlösningar utformat för att utmana hälsomarknaden att utveckla innovativ teknologi

för människor med multisjukdom. Under våren 2023 har Region Skåne tilldelat en förkommersiell upphandling. Upphandlingsarbetet har bedrivits i samarbete med Innovation Skåne, Spanien och Norge.

Medicinteknisk utrustning befinner sig i en ständig teknikutveckling, genom dialog med marknaden inför upphandling och genom att ställa funktionskrav öppnar vi upp för alternativa lösningar och effektiva arbetssätt. Exempelvis kan nämnas upphandlingen av MR-kameror som har resulterat i en utrustning som både har kortare undersökningstid och som är mer precis i sin bildtagning vilket bidrar till en högre robusthet och en högre kapacitet i form av möjlighet till större patientflöde och färre omtagningar.

Upphandlingen av Spotcheckmonitörer (system för patientövervakning) med integration till journalsystem möjliggör elektronisk överföring av vitalparametrar till mottagande journalsystem något som bidrar till ökad kvalitet samtidigt som det avlastar den kliniska personalen.

Genom att ställa funktionskrav som kombinerar bildtagning och skiktröntgen (PET-DT), för att i samma bild se både mjuka organ och hårda ben, har anbudsgivare kunnat offerera ny teknik som täcker Region Skånes ökande behov av diagnostik av svårt sjuka och vårdkrävande patienter. Systemet ger hög patientgenomströmning på grund av snabbhet, användarvänlighet och hög bildkvalitet i förhållande till stråldos vilket ger snabb och säker diagnostik.

För att säkra behovet av vårdrelaterat förbrukningsmaterial har det under året arbetats med att teckna avtal med fler leverantörer för kritiska produkter. Därutöver pågår arbete med att identifiera produkter som i nuläget inte är upphandlade, att optimera likartade produkter samt säkra förbrukningsmaterial till medicinteknisk utrustning. Inom läkemedel pågår arbetet med att identifiera nya kritiska läkemedel och skapa ökad robusthet för dessa.

HÅLLBAR UTVECKLING I HELA SKÅNE

Framsynt internt miljöarbete

Region Skåne ska bedriva ett ändamålsenligt och effektivt miljöarbete som bidrar till mervärde för Skånes invånare och minskar verksamhetens miljöpåverkan. De långsiktiga målen och inriktning för detta miljöarbete presenteras i miljöprogram för Region Skåne 2030, vilket innefattar regionens miljöpolicy, samt ett antal strategiska miljömål som är grupperade inom de tre fokusområdena: 1. Resurseffektiv och cirkulär ekonomi, 2. Låg klimatpåverkan, och 3. Frisk och hälsosam miljö. Nedan följer status inom ett urval av målen i miljöprogrammet. För en komplett redogörelse av Region Skånes miljöarbete hänvisas till Region Skånes miljöredovisning 2023.

► Resurseffektiv och cirkulär ekonomi

Förbrukningsmaterial

Region Skåne ska minska inflödet av förbrukningsmaterial i förhållande till vårdproduktion med 30 procent jämfört med 2019.

Under 2023 har en arbetsgrupp bestående av miljöstrateger tagit fram en guide med syfte att vägleda och inspirera sjuk- och hälsovårdspersonal att minska konsumtionen av förbrukningsartiklar. Guiden har arbetats fram i samarbete med Vårdhygien och tar vid det arbete som har genomförts under många år inom Primärvården Skåne.

Region Skånes hälso- och sjukvårdsförvaltningar har också fortsatt följa upp mängden inköpta förbrukningsartiklar inom egna utvalda kategorier. Ett exempel är Skånes universitetssjukhus (Sus) som valde att följa upp fyra olika produktkategorier, bland annat engångshandskar och avfallspåsar, och redovisade minskningar inom ett spann mellan 1 och 14 procent för samtliga utvalda kategorier.

Även på regional nivå har målutvecklingen varit positiv. Det preliminära regionala resultatet visar på att mängden inköpta förbrukningsartiklar

FOTO © PETER ZUPANOVIC

per producerad vårdtjänst minskade 2 procent under 2023 jämfört med 2019. Årets resultat motsvarar också en minskning på 5 procent jämfört med föregående år.

Matsvinn

Till 2030 ska Region Skåne halvera matsvinnet från patientmåltider jämfört med 2019.

Under 2023 har Region Skåne fortsatt med implementeringen av regionala matsvinnsmätningar och en handlingsplan för att minska matsvinn. Det sammanlagda resultatet från vårens och höstens matsvinnsmätningar blev 29,5 procent, vilket motsvarar en minskning med 10,5 procent jämfört med 2019. Det är värt att nämna att höstens resultat, 26,7 procent totalt matsvinn, är det bästa resultatet sedan mätningarna infördes i Region Skåne. Ett bra exempel är serveringssvinnet för Ängelholms sjukhus vilket under hösten uppgick till knappt 1,1 kg. Serveringssvinn är mat som ställs fram i serveringen men som slängs innan den nått matgästens tallrik. Resultatet bidrog till sjukhusets låga totala matsvinn på 12,8 procent vilket är det lägsta totala matsvinnet för ett sjukhus inom Region Skåne sedan mätningarna infördes. För att åstadkomma denna förbättring har Ängelholms sjukhus, utöver implementeringen av Region Skånes nya måltidskoncept, aktivt arbetat med att sälja mat som går ut i datum till sin personal.

FOTO © PETER KROON

► Låg klimatpåverkan

Fossilbränsle fria landtransporter i egen och extern regi

Region Skåne ska ha 100 procent fossilbränsle fria landbaserade transporter till 2030.

Under 2023 uppgick andelen fossilbränsle fritt i de drivmedel som användes för drift av Region Skånes egna person- och lastbilar inklusive ambulanser i egen regi till 80,7 procent, vilket motsvarar en liten försämring i andelen fossilbränsle fria drivmedel på cirka 1 procent jämfört med år 2022. Anledningen till denna försämring kan härledas till att den interna användningen av diesel ökade cirka 1 procentenhet jämfört med fjolåret.

Målet om att Region Skåne ska uppnå 100 procent fossilbränsle fria landtransporter omfattar även drivmedelanvändning i den allmänna och den särskilda kollektivtrafiken. Den förstnämnda är 100 procent fossilbränsle fri sedan 2018. Resultatet för den särskilda kollektivtrafiken är vid skrivande stund inte färdigt men det kan nämnas att under 2022 uppgick dess andel fossilbränsle fria drivmedel till 67,8 procent.

Region Skånes landtransporter som

utförs i extern regi, såsom bud-, byggavfallstransporter, med mera, tillkommer också i detta mål. En kartläggning av de externa transporterna genomfördes i slutet av 2023. Kartläggningen ligger till grund för att prioritera bland de externa transporterna och börja samla in och följa upp drivmedelanvändningen. Det första beräknade resultatet för transporter i extern regi uppgick till 63,9 procent fossilbränsle fria drivmedel för 2023. Denna andel förväntas förändras allt eftersom ett flertal av Region Skånes leverantörer omfattas av uppföljningen.

Utsläpp av lustgas och anestesigaser

Region Skånes utsläpp från anestesigaserna desfluran, sevofluran och isofluran gick ned under 2023 med hela 85 procent jämfört med 2019. Minskningen var mest påtaglig för desfluran, den anestesigasen med högst klimatpåverkan, vars utsläpp har minskat 95 procent jämfört med referensåret.

Resultatet för lustgas blev däremot en utsläppsökning med 40 procent jämfört med referensåret. Den utsläppsökningen beror på de allvarliga drift-

problem som har drabbat destruktöranläggningarna för lustgas under de senaste åren. En upphandling av nya lustgasdestruktörer genomfördes under 2023 och installationen av de upphandlade anläggningarna pågår.

Under 2023 blev det sammanlagda resultatet för utsläppet av lustgas och anestesigaser en minskning med 10 procent jämfört med 2019. Målet att Region Skåne ska minska utsläppet av lustgas och anestesigaser med 50 procent jämfört med 2019 bedöms fortfarande kunna uppnås.

Tjänsteresor

Region Skåne har inte ett strategiskt mål kopplat till tjänsteresor. Däremot ingår den uppföljningen i framtagningen av Region Skånes klimatbokslut. Flygresor är en särskilt uppmärksam del i detta område, såväl internt som externt. Under 2023 uppgick växt-husgasutsläppet från Region Skånes flygresor till cirka 2 900 ton koldioxid-ekvivalenter, vilket motsvarar en ökning på knappt 1 procent jämfört med föregående år. Det totala antalet flygresor ökade med cirka 344 resor och färdsträckan ökade 2 procent, båda jämfört med fjolåret.

Ett positivt resultat är att andelen flygresor som genomförs mellan Skåne och Stockholm stadigt har minskat sedan 2020. Under 2023 uppgick andelen flygresor till Stockholm till knappt 13 procent för hela Region Skåne. Detta motsvarar en minskning på 8 procentenheter (38 procent) jämfört med föregående års resultat. Detta innebär att Region Skånes medarbetare i allt större utsträckning väljer tåg framför flyg för dessa resor.

Frisk och hälsosam miljö

Vid skrivande stund finns inga färdiga resultat att delge för detta fokusområde. För mer information hänvisas till Region Skånes miljöredovisning 2023.

FOTO © ERIK LEO

Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet

Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare har avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens idag och framöver. Att vara en attraktiv arbetsgivare med en professionell verksamhet innebär att ständigt arbeta för att skapa en attraktiv arbetsplats, stödja medarbetarutveckling och använda kompetensen rätt.

Personalnämnden ansvarar för utarbetande av principer och riktlinjer för den övergripande personalpolitiken i Region Skåne, i enlighet med av fullmäktige fastställda mål. En samlad information finns i personalnämndens verksamhetsberättelse och fördjupningar finns även i respektive nämnds och styrelses verksamhetsberättelse.

HÅLLBAR OCH LÅNGSIKTIG KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Kompetensförsörjningen är en av Region Skånes stora utmaningar. En genomtänkt strategisk kompetensförsörjning är en förutsättning för att klara framtidens uppdrag. Bedömning-

en är att dagens och framtidens utbildningsvolymer inte kommer räcka till för att säkerställa tillgången på rätt kompetens. Förändringar behövs av såväl arbetssätt som kompetensstruktur för att möta kompetensförsörjningsutmaningen.

► *Bemanning av verksamheten*

För att ge förutsättningar för rätt grundbemanning behöver arbetssätt omprövas, kompetensen användas rätt och ny kompetens tillföras. Arbetssätt omprövas ständigt i Region Skånes verksamheter, likaså sker ett kontinuerligt arbete med rätt använd kompetens. För att kunna tillföra kompetens genom rekrytering utvecklas och stärks Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare samtidigt som det genomförs stora insatser för att utveckla kompetensen hos de som arbetar i regionens olika verksamheter.

Under 2023 har ett nytt arbetssätt för kompetensförsörjningsplaner

beslutats av regionstyrelsen. Principerna för det nya arbetssättet är en regiongemensam långsiktig kompetensförsörjningsstrategi kombinerat med ett förenklat och bredare angreppssätt tillsammans med en tydligare återkoppling på förvaltningsrapportering. Fokus ska ligga på görande, helhet och resultat. Det nya arbetssättet har tagits fram utifrån den respons som kommit från förvaltningarna gällande tidigare arbetsupplägg. Arbete med att ta fram stödmaterial för implementering av det nya arbetssättet inleddes i januari 2024.

Kompetensförsörjningsfrågan genomsyrar arbetet kopplat till attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet.

Utvecklingen av anställningsvolym – månadsavlönade

2023-12-31 hade Region Skåne 37 147 månadsavlönade medarbetare inom förvaltningsdriven verksamhet, en ökning med 954 medarbetare (3 procent) jämfört med samma datum

föregående år. De personalgrupper som ökat mest i faktiska tal är undersköterskor, skötare med flera, handläggare, sjuksköterskor och övriga specialiteter inom hälso- och sjukvård. Större minskningar finns i grupperna administratörer vård (medicinska sekreterare) samt köks- och måltidsarbete.

Resultat från medarbetarenkät

I Region Skåne genomförs årligen en medarbetarenkät. Resultatet ger ett underlag för dialog på arbetsplatsen och är en del i arbetsmiljöarbetet. Resultatet av medarbetarenkäten 2023 blev ett HME (hållbart medarbetar-engagemang) på 79 jämfört med 78 i medarbetarenkäten 2022 vilket indikerar en övergripande positiv förflyttning. Region Skånes resultat för HME är högre än 2023 års rikssnitt för regioner (76).

ANTAL MÅNADSAVLÖNADE MEDARBETARE

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Avser förhållandet den 31 december respektive år	2023	2022	Förändring antal	Förändring procent
Totalt antal månadsavlönade	37 147	36 193	954	3%
Administratörer	1 832	1 741	91	5%
Administratörer, vård	1 960	1 996	-36	-2%
Arbetsterapeuter	419	408	11	3%
Barnmorskor	568	568	0	0%
Biomedicinska analytiker	908	907	1	0%
Dietister	137	134	3	2%
Fysioterapeut	793	781	12	2%
Handläggare	2 477	2 313	164	7%
Ingenjörer	308	279	29	10%
Kultur, turism och friluftsliv	23	27	-4	-15%
Kurativt och socialt arbete	736	709	27	4%
Köks- och måltidsarbete	130	156	-26	-17%
Ledningsarbete	1 652	1 584	68	4%
Logopeder	184	172	12	7%
Läkare icke specialistkompetenta	2 117	2 091	26	1%
Läkare specialistkompetenta	3 044	3 023	21	1%
Psykologer	649	621	28	5%
Psykoterapeuter	10	11	-1	-9%
Sjuksköterskor	8 675	8 572	103	1%
Skola	139	134	5	4%
Städ-, tvätt- och renhållningsarbete	574	582	-8	-1%
Tandläkare	28	29	-1	-3%
Tandsköterskor	28	28	0	0%
Tekniker	341	297	44	15%
Undersköterskor, skötare, m fl	8 104	7 813	291	4%
Vaktmästeri, trädgård, anläggning, m m	416	407	9	2%
Övriga specialiteter inom hälso- och sjukvård	733	645	88	14%
Övrigt rehabiliteringsarbete	162	165	-3	-2%

Trygga anställningar

Region Skåne ska erbjuda trygga anställningar, heltidstjänst ska vara norm och deltid ska ses som en möjlighet om medarbetaren så önskar. Den genomsnittligt överenskomna sysselsättningsgraden är hög i Region Skåne där andelen heltidsanställda har fortsatt öka för såväl kvinnor som män.

Den absolut övervägande delen av medarbetarna i Region Skåne är tillsvidareanställda. Andelen tillsvidareanställda har även fortsatt att öka under 2023, såväl bland kvinnor som män.

Jämställda löner

Årlig lönekartläggning ska genomföras och är en viktig del i arbetet med att upptäcka och vid behov åtgärda osakliga löneskillnader. Osakliga löneskill-

ANDEL HELTIDSANSTÄLLDA

– andel av samtliga månadsavlönade som har anställning på heltid (avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Per den 31 december	2023	2022
Kvinnor	92,7%	92,1%
Män	96,9%	96,5%
Totalt	93,7%	93,1%

ANDEL TILLSVIDAREANSTÄLLDA

– andel av samtliga månadsavlönade som har tillsvidareanställning (avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Per den 31 december	2023	2022
Kvinnor	94,7%	94,1%
Män	90,8%	89,7%
Totalt	93,8%	93,1%

nader ska inte förekomma i Region Skåne. I enlighet med diskrimineringslagen genomfördes en lönekartläggning under 2023. Analysen färdigställdes för samverkan med de fackliga organisationerna under inledningen av 2024. Under 2023 upphandlades även ett systemstöd för genomförande av lönekartläggning.

Arbete med lika rättigheter och möjligheter

Likarättsarbetet är en angelägenhet för alla och är också kopplat till Region Skånes arbete som en attraktiv arbetsgivare. Ett aktivt arbete för lika rättigheter och möjligheter gagnar medarbetare, patienter, resenärer och samarbetspartners. Insatser ska även fortsatt göras gentemot nuvarande och framtida medarbetare för att säkerställa ett bemötande med omtanke och respekt, vilket är en förutsättning för att öka förtroendet för Region Skåne.

Region Skåne har under 2023 fortsatt arbetat med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Centrala delar i likarättsarbetet handlar om jämställdhet och jämlikhet samt antidiskriminering för att kunna välkomna alla medarbetare och medmänniskor med både omtanke och respekt. Att identifiera och undanröja hinder är en högprioriterad del av arbetet. Insatser

Årets Stora Lekarättspris 2023 gick till Malin Sturesson och Mikael Olausson på Patientnämnden Skåne. Mottogs av Jonas Duveborn, förvaltningschef Patientnämnden (i mitten).

har genomförts på flera nivåer i organisationen i ett processbaserat arbetssätt integrerat i lönebildning, arbetsmiljö och kompetensförsörjning.

Under 2023 genomfördes grundutbildningar i likarätt och fortbildningsdagar på temat ålder. Varje år utbildas certifierade Lekarättsambassadörer under sammanlagt fem dagars utbildning, som därefter aktivt kan föra ut kunskapen på den egna arbetsplatsen.

En återkommande del i likarättsarbetet är att arrangera Stora Lekarättsdagarna och Stora Lekarättsgalan, inklusive produktion av en likarätts-tidning. Det har också genomförts ett heldagsprogram vid den nationella läkarkongressen Framtidens specialistläkare (FSL) som arrangerades i september 2023. Drygt 200 ST-läkare från hela Sverige fick utbildning i etik, mångfald och jämlikhet med kursintyg motsvarande SoS krav på delmål i specialiseringsutbildningen.

Stora likarättspriset delas ut varje år. Personalnämndens presidium utgör jury för priset. Årets Stora Lekarättspris 2023 gick till två medarbetare på Patientnämnden Skåne som undersökt inkomna synpunkter på kommunikation och bemötande relaterat till diskrimineringsgrunderna.

Det finns tre pilotprojekt, ett värnar om "välkommandet" i samarbete med Musik i Syd och Malmö Opera. Under våren har det i podden "Alla föds nakna" producerats ett nytt avsnitt "musik i väntrummet under patientresan" som del i detta. Ett pilotprojekt om "likarättsrond" drivs med aktiva åtgärder och antidiskriminering i fokus. Det har under 2023 fått en tydligare struktur och process för att under kommande år kunna lyftas in som en valbar fördjupningsdel i arbetsmiljö-ronden. Ytterligare ett pilotprojekt ger kunskapsstöd till certifierade likarättsambassadörer inför deras kommande arbete med likarättsronden. Det är en praktisk (digital plattform) träning i medveten närvaro som skapar goda förutsättningar för bra möte och gott bemötande så att fler patienter och medarbetare kan känna sig välkomna i Region Skånes verksamheter.

► **Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)**

Ett hälsofrämjande och systematiskt arbetsmiljöarbete med engagerade medarbetare och ledare ger förutsättningar för en god kvalitet i verksamheten och nöjda medborgare.

Region Skånes årliga uppföljning av

det systematiska arbetsmiljöarbetet besvarades 2023 av 87 procent av Region Skånes chefer, en ökning med tre procentenheter jämfört med 2022. Sammantaget beskriver verksamheterna Region Skånes styrkor inom det systematiska arbetsmiljöarbetet som att det finns kunskap om lagar och regler samt risker och hur de kan förebyggas och åtgärdas, samt att de rutiner och riktlinjer som stödjer en god arbetsmiljö inom området "undersökning och riskbedömning" är kända och tillämpas på arbetsplatserna. En ytterligare styrka är att arbetsmiljöfaktorer tar hänsyn till när beslut fattas och åtgärder vidtas i det vardagliga arbetet. Detta är viktiga grundförutsättningar för ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete och bedöms ha stärkts via den regionala introduktion till arbetsmiljöarbetet som är obligatorisk för nya chefer och skyddsombud. Detta tillsammans med det stödmaterial som finns avseende riskbedömning av vanligt förekommande risker i Region Skånes verksamhet.

De identifierade brister som verksamheterna sammantaget beskriver som mest väsentliga att åtgärda sammanfaller med de åtgärder som förvaltningarna sammantaget kommer arbeta med under 2024. Det handlar i synnerhet om att det saknas skyddsombud på arbetsplatsen, att arbetet inte görs utifrån konkreta mål för arbetsmiljöarbetet och vad det ska leda till, samt att medarbetare saknar kännedom om innehållet i Region Skånes policy för hälsofrämjande arbetsmiljö.

Inom ramen för Ledarskapsakademien kommer också material för regional arbetsmiljöutbildning att tas fram, för att chefer oavsett verksamhet ska få en likvärdig grundutbildning och lika förutsättningarna för att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

► **Påbörja en utredning med syfte att ta fram ett nytt och regionövergripande 24/7-tillägg för den som väljer att arbeta på obekvämt arbetstid**

Under 2023 utreddes frågan och beslut fattades om att införa ”Förstärkt ersättning för arbete på obekvämt arbetstid” från och med den 1 januari 2024. Beslutet gäller tills vidare och omfattar samtliga medarbetare som är berättigade till O-tilläggsstid enligt Allmänna Bestämmelser (AB). Beslutet är ett delresultat av arbetet med ”Lika villkor” och innebär att ersättningen vid arbete på obekvämt arbetstid stärks utöver den ersättning som ges i AB. Detta ska stärka regionens möjlighet att bemanna verksamheterna alla tider på dygnet genom att erbjuda en högre ersättning. Samtidigt kommer nattlägg, sommarersättning och extrapassersättning upphöra som en del i att finansiera den förstärkta ersättningen samt för att likrikta erbjudandet till regionens medarbetare.

► Verka för fler utbildningsplatser för barnmorskor på skånska lärosäten

Det råder en nationell brist på barnmorskor och så även i Skåne. Åtgärder och aktiviteter görs både lokalt på förvaltningsnivå samt regionalt för att behålla barnmorskor och för att ta emot fler barnmorskestuderande på verksamhetsförlagd utbildning. Kontinuerliga dialoger sker med lärosäten och förlossningssjukvården i Region Skåne i syfte att öka antalet barnmorskestuderande genom att tillsammans utveckla lärmiljöer, handledning och arbetssätt för att skapa förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning.

ATTRAKTIV ARBETSPLATS

Region Skånes arbetsplatser ska vara trygga och säkra för såväl medarbetare som för alla som befinner sig i någon av Region Skånes verksamheter. En attraktiv arbetsplats med god arbetsmiljö är en av de avgörande förutsättningarna för att möta kompetensutmaningen.

Region Skånes regiongemensamma KPIer (Key Performance Indicators) kopplade till målområdet Attraktiv arbetsplats, Chefstäthet, Personalerör-

FOTO: © ERIK LEO

lighet, Frånvaro och ledarskap, visar att organisationen på en övergripande nivå förbättrat sina resultat under 2023 jämfört med föregående år. Den verksamhetsnära analysen av Region Skånes regiongemensamma KPI:er återfinns i respektive nämnd/styrelsens verksamhetsberättelse.

Utifrån ett regionövergripande perspektiv befinner sig chefstätheten på en stabil nivå i förhållande till flera år med ett genomsnitt på 24 medarbetare per chef. Variationen ser olika ut utifrån nämndernas verksamhetsuppdrag och personalgruppers konstellationer.

På regionövergripande nivå har andelen månadsavlönade medarbetare som lämnat Region Skåne (exklusive pensionsavgångar) minskat med 0,6 procentenheter till 14,8 procent, under perioden januari till december 2023, i jämförelse med 2022. Helårets faktiska antal externa avgångar var 6 319 (2022: 6 484). Andelen avgångar var betydligt högre om jämförelser görs till samma period 2021 vilken präglades av pandemin.

Månadsavlönades andel frånvaro minskade regionövergripande med 1,0 procentenheter till 28,7 procent, under perioden januari till december 2023, i jämförelse med 2022. Den främsta anledningen till att andelen

frånvaro minskat återfinns inom KPI sjukfrånvaro (2021: 5,8 procent, 2022: 6,2 procent och 2023: 5,6 procent). Sjukfrånvaron har minskat med 0,6 procentenheter jämfört med samma period föregående år.

Samtliga åldersgrupper har minskat sin andel frånvaro denna period 2023 jämfört med 2022, förutom åldersgruppen -19 år, där anledningen är att denna grupp har ökat sitt semesteruttag och andel tjänstledighet utan lön. Bland åldersgrupperna 20–29 år, 30–39 år samt 40–49 år beror minskningen till största del av minskat föräldraledighetsuttag. Både kvinnor och män har en minskad andel frånvaro under 2023 jämfört med 2022.

Resultatet för delindexet Ledarskap i medarbetarenkäten 2023 blev (80) jämfört med (78) 2022.

► Sjukfrånvaro

Region Skånes sjukfrånvaro har under perioden januari till december 2023 minskat i jämförelse med samma period 2022. Sjukfrånvaron uppgick 2023 till 5,82 procent vilket innebar en minskning med totalt 0,64 procentenheter jämfört med 2022. Sjukfrånvaron bland kvinnor minskade från 7,08 procent 2022 till 6,41 procent 2023. Även sjukfrånvaron hos män minskade från 4,3 procent 2022 till 3,85 procent 2023. Sett till åldersgrupperna har en minskning skett i samtliga åldersgrupper under 2023.

Under 2023 har det fortsatta arbetsplatsnära arbetet bedrivits utifrån process för arbetsanpassning och rehabilitering. Utöver det bedrivs ett systematiskt arbetsmiljöarbete som innefattar förebyggande insatser för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

► Arbetet med lika villkor och förmåner

I samverkan med de fackliga organisationerna arbetar Region Skåne för anställnings- och lönevillkor som möjliggör en god kompetensförsörjning. En sammanhållen lönepolitik med regiongemensamma principer för

FOTO: © CAJSA NOLSKOG

FOTO: © ERIK LEO

lönesättning förebygger osakliga löneskillnader. Region Skåne gör årlig lönekartläggning och återkommande löneanalyser i syfte att klarlägga rådande lönestrukturer och identifiera behov av lönestrukturerna förändringar. Lön är en av regionens största återkommande kostnader, och det är viktigt att lön används som ett av flera styrmedel för att styra verksamheterna i önskvärd riktning genom att premiera de bästa, mest erfarna medarbetare.

Den 6 september 2023 fattades beslut om att införa ”Förstärkt ersättning för arbete på obekvämt arbetstid” från och med den 1 januari 2024. Beslutet gäller tills vidare och omfattar samtliga medarbetare som är berättigade till O-tilläggstid enligt Allmänna Bestämmelser (AB). Beslutet är ett delresultat av arbetet med ”Lika villkor” och innebär att ersättningen vid arbete på obekvämt arbetstid stärks utöver den ersättning som ges i AB. Detta ska stärka regionens möjlighet att bemanna verksamheterna alla tider på dygnet genom att erbjuda en högre ersättning. Samtidigt kommer natttillägg, sommarersättning och extrapassersättning upphöra som en del i att finansiera den förstärkta ersättningen samt för att likrikta erbjudandet till regionens medarbetare.

Under 2023 påbörjades ett arbete

med inventering av regionens befintliga beslut och avtal om ersättningar med målsättningen att minska variationen och lokala variationer. Arbetet med regionens olika arbetstidsmodeller fortsätter med syftet att i framtiden kunna likrikta erbjudandet till medarbetarna även i denna del.

► *Fler arbetsplatser inom den skånska hälso- och sjukvården ska kunna testa nya metoder och arbetssätt för arbetstidsförkortning.*

Arbetet med detta uppdrag att testa nya metoder och arbetssätt inryms i arbetet ”Lika Villkor”. Syftet är att Region Skånes erbjudande ska se så lika ut som möjligt för yrkesgruppen oavsett var i regionen medarbetaren arbetar.

► *Utreda möjligheten att införa avgiftsfria hälsokontroller för anställda inom hälso- och sjukvården.*

Under 2023 utreddes möjligheten att införa avgiftsfria hälsokontroller inom hälso- och sjukvården. Förutsättningarna undersöktes utifrån den evidens som finns gällande hälsoundersökningar i Sverige. Hälsoundersökningar utan efterföljande insatser och uppföljning saknar evidens, vilket bör beaktas

inför ett eventuellt ett införande av hälsokontroller. Utredningen konstaterade även vikten av att beakta nuvarande rutiner för hälsokontroller vid nyanställning och att lagstadgade medicinska kontroller finns för viss typ av arbete i hälso- och sjukvården. Till detta kommer Region Skånes systematiska arbetsmiljöarbete med anpassade företagshälsovårdstjänster där såväl främjande och förebyggande stöd som efterhjälpande stöd finns upphandlat för verksamheterna. Det bedöms därför inte vara aktuellt att införa denna typ av hälsokontroller.

► *Utreda införandet av en handledarbonus för den som handleder.*

För att uppmuntra fler medarbetare att delta i handledning har det utretts om möjligheten att införa en handledarbonus för den som handleder. Rapporten är klar för beredning inför personalnämnden i mars 2024.

► *Utreda möjligheten att införa en rekryteringsbonus.*

Under 2023 har möjligheten att införa en rekryteringsbonus utretts. Utredningen kommer sammanställas och presenteras för personalnämnden i april 2024.

► För att fortsätta utveckla medarbetarnas inflytande över sin arbetsplats ska arbetet med personaldrivna enheter utvärderas och antalet personaldrivna enheter bör öka.

Utvecklingen av personaldrivna vårdenheter syftar till att erbjuda medarbetarna ett större inflytande över verksamheten för att därigenom främja och stödja den utvecklingskraft som finns på verksamhetsnivå. Under våren 2022 beviljades den första formella ansökan som också beslutades av regionfullmäktige. Startdatum för den första personaldrivna vårdenheten, Kognitiv medicin Ängelholm, sattes till den 1 januari 2023.

Vid utvärdering av ansökningsprocessen har lärdomar dragits inför kommande ansökningar, framför allt gällande det stora behovet av administrativt stöd. Under 2023 har det inkommit en preliminär intresseanmälan om att bilda en personaldriven vårdenhet

► Att arbeta hälsofrämjande för att förebygga sjukfrånvaro är lika viktigt som att tidigt och med rätt insatser agera mot ohälsa. Utifrån analyserna kommer olika insatser att sättas in för att minska sjukfrånvaron.

Under 2023 har samarbetet med Försäkringskassan formaliserats i en överenskommelse fram till mitten av juni 2024. Samarbeten med insatser på förvaltningsnivå har initierats i syfte att förebygga sjukfrånvaro. Till detta behöver inverkan på sjukfrånvaron beaktas. Under 2023 har personalnämnden haft i uppdrag att utreda och belysa sjukfrånvaron ur ett jämställdhetsperspektiv. Strukturella skillnader i sjukfrånvaron konstateras mellan kvinnor och män. Ett fortsatt arbete beträffande insatser för att förebygga sjukfrånvaro är därmed nödvändigt, dels för att åstadkomma förändringar beträffande skillnader i sjukfrånvaron mellan kvinnor och män, dels för att genom ett hälsofrämjande arbete med fokus på friskfaktorer uppfylla Region Skånes målsättning om låg sjukfrånvaro.

► Under 2023 ska de projekt som under 2022 genomförts i Region Skåne med finansiering genom statsbidraget Återhämtningsbonus, utvärderas.

Verksamheterna inom Region Skåne hade för 2022 möjlighet att ansöka om statsbidraget Återhämtningsbonus, som syftar till att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personal inom vård och omsorg. Tio projekt ansökte om bidrag 2022 och nio beviljades. Under 2023 lämnade respektive förvaltning in en återrapportering till Koncernstab HR i syfte att skapa lärande och goda exempel som kan komma till nytta för andra förvaltningar eller regionövergripande. Underlaget sammanställdes i en rapport där varje projekt beskrivs genom bakgrund, syfte och mål, slutsats och eventuella förslag på fortsatta åtgärder eller fortsatt arbete. Bland projekten återfinns exempelvis schemaläggning och bemanningsplanering, rehabilitering och återgång i arbete samt attraktiv och hållbar arbetsmiljö. 2023 års projekt redovisas 2024.

► Ett viktigt arbete för att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet och uppföljningen av arbetsmiljöarbetet är införandet av ett nytt regiongemensamt avvikelshanteringssystem i Region Skåne under 2023.

Förutsättningarna att registrera tillbud och arbetsskador är viktiga för identifieringen av arbetsmiljörisker och förbättringsområden i verksamheterna. Ett projekt har pågått under 2023 rörande digitala lösningar för ett nytt regiongemensamt avvikelshanteringssystem med nio olika processflöden, däribland tillbud och arbetsskada. Projektets tidplan har skjutits fram vilket inneburit att ett regiongemensamt avvikelshanteringssystem inte har kunnat implementeras under 2023. För närvarande finns ett digitalt IT-stöd i Region Skåne för registrering av tillbud och arbetsskador, vilket är en förutsättning för ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

STÖD MEDARBETARUTVECKLING

Lärande och kompetensutveckling är idag en självklarhet genom hela yrkeslivet. En attraktiv arbetsgivare både förväntas och behöver skapa utrymme till lärande i vardagen. Region Skåne ska ge förutsättningar för medarbetare att utvecklas i takt med ett ständigt föränderligt arbetsliv.

Region Skånes regiongemensamma KPI:er kopplade till målområdet Stöd medarbetarutveckling, Återhämtning, Personlrörlighet, Närvaro och Motivation, visar att organisationen på en övergripande nivå förbättrat sina resultat under 2023 jämfört med föregående år. Den verksamhetsnära analysen av de regiongemensamma KPI:erna återfinns i respektive nämnd/styrelsens verksamhetsberättelse.

För KPI Återhämtning (57,3 procent 2023) finns inget referensvärde att jämföra mot föregående år. Orsaken är att en ny datamodell införts från och med årsskiftet 2022/2023. KPI semesteruttag, som återfinns i andelen frånvaro, påvisar att semesteruttaget minskade under perioden januari till december men däremot ökade i jämförelse med samma period fram till augusti. Detta tyder på att semesteruttaget koncentrerats till första halvåret och sommarperioden.

På regionövergripande nivå ökade månadsavlönades andel närvaro under perioden januari till december med 0,9 procentenheter till 66,3 procent jämfört med samma period föregående år. Ökningen återfanns i samtliga personalgrupper bortsett från ingenjörer, vilka minskade sin närvaro med 0,3 procentenheter jämfört med föregående år. I samtliga åldersgrupper ökade andelen närvaro 2023 jämfört med 2022. För både kvinnor och män ökade andelen närvaro 2023 jämfört med 2022

Resultatet för delindexet Motivation i medarbetarenkäten 2023 blev (81) jämfört med (80) 2022.

► *Kompetensutvecklingsinsatser för sjuksköterskor*

Inom Region Skåne finns två möjligheter för finansiering av specialistutbildning via arbetsgivaren; utbildningsanställning och utbildningslön. Med utbildningsanställning menas en specifik tjänst som utannonseras och som innebär studier på halvfart och som innebär studier på halvfart på lärosätet i kombination med klinisk utbildning i verksamheten på halvtid. Med utbildningslön menas att sjuksköterskor med anställning i Region Skåne som antagits till en specialistutbildning kan ansöka om att behålla sin grundlön under studietiden.

Under 2023 har åtta medarbetare haft en pågående utbildningsanställning och 495 medarbetare har haft utbildningslön. Vissa studier går på deltid och andra på heltid vilket innebär att antalet tjänster skiljer sig från antalet medarbetare. Under året har 253 av dessa medarbetare fullföljt sina studier till specialistsjuksköterska. Av de som fullföljt sina studier har sju medarbetare haft utbildningsanställning medan 246 medarbetare har haft utbildningslön.

► *Kompetensutvecklingsinsatser för undersköterskor/skötare med flera*

För undersköterskor finns flera olika möjligheter för kompetensutveckling. En möjlighet är att via yrkeshögskolan utbildas till specialistundersköterska. I Region Skåne ges möjlighet för medarbetare att få specialistutbildning finansierad av arbetsgivaren genom en så kallad utbildningsanställning eller genom utbildningslön. Utbildningsanställning är en specifik heltidstjänst som innebär studier på deltid och där resterande tid förläggs i verksamheten med fokus på klinisk fördjupning utifrån individuella studieplaner. Med utbildningslön avses att undersköterskor/skötare/barnskötare behåller sin grundlön under studietiden. För att utöka flexibiliteten och bredda möjligheten till kompetensutveckling kan andra regionalt prioriterade utbildningsinsatser erbjudas.

FOTO: © ANN-SOFIE HOLM

Under 2023 har 65 medarbetare haft en pågående utbildningslön. Vissa studier går på deltid och andra på heltid vilket innebär att antalet tjänster skiljer sig från antalet medarbetare. Under året har 19 personer fullföljt sina studier.

Särskilda satsningar görs på kompetensutvecklingsinsatser för undersköterskor för att stimulera nytänkande på arbetsplatser angående utveckling av undersköterskans roll och kompetens. Satsningarna i förvaltningarna har innefattat såväl introduktion för nya undersköterskor som kurs- och träningsmoment för erfarna. Under 2023 har det genomförts tre olika uppdragsutbildningar inom akut omhändertagande av patienter med andnings- och cirkulationsproblem, fördjupad kirurgisk omvårdnad och fördjupad medicinsk omvårdnad med medel från Omställningsfonden.

Regeringen har beslutat om skyddad yrkestitel för undersköterska. Detta föranleder ett arbete kring yrkesgruppens befintliga kompetens inför övergången och en struktur för att så många undersköterskor som möjligt ska få förutsättningar att ansöka och få bevis om skyddad yrkestitel. Finansiering sker via Omställningsfonden (KOM-KR).

Region Skåne är en aktiv part i Vård- och omsorgscollege som är en

samverkan mellan utbildningsanordnare och arbetsliv inom vård och omsorg. Region Skåne deltar tillsammans med kommuner, utbildningsanordnare, Arbetsförmedlingen och Malmö Universitet i både regionala och lokala sammanhang. Syftet är att säkerställa kvalitativ utbildning och tillräckliga volymer av utbildade undersköterskor. Region Skåne finansierar årligen Vård- och omsorgscollege Skåne med ett verksamhetsbidrag för gemensamma marknadsförings- och utbildningsinsatser med fokus att stärka undersköterskans kompetens och roll.

► *Tydliga karriär- och utvecklingsvägar för medarbetare och chefer.*

Medarbetarnas kompetens är avgörande för att möta framtidens behov med god vårdkvalitet och hög patientsäkerhet. En alltmer avancerad sjukvård kräver tillgång till välutbildade och erfarna medarbetare som kan arbeta självständigt samt säkerställa god och patientsäker vård. Under 2022 fattades beslut om att utveckla en generisk kompetensmodell som kan tillämpas för samtliga yrkeskategorier. Arbetet är påbörjat och har intensifierats under 2023. Utgångspunkten är modellen Core Curriculum. Befintliga kompetensstegar kommer att inkluderas i kompetensmodellen och ligga till

grund för den kompetensutveckling som verksamheten kommer att behöva nu och för framtiden.

Implementeringen av Kompetensplattformen har påbörjats i Region Skånes verksamheter under 2023. IT-stödet kommer att synliggöra verksamheternas totala kompetens och ge chefer ett stöd för att kontinuerligt planera och följa upp kompetensutvecklingsinsatser i enlighet med verksamhetens uppdrag och mål. Kompetensplattformen kommer att utgöra ett stöd för organisationens planering av införande av ny kompetens, kompetensväxling och av omställning.

Region Skånes medarbetare kommer med Kompetensplattformen att få en samlad bild av sin kompetens och en överblick av den utveckling av kompetens som förväntas och som är möjlig, bland annat genom Region Skånes kompetensmodeller. Genom att synliggöra utvecklings- och karriärvägar stärks arbetsgivarens möjligheter att attrahera, behålla och ge utveckling för medarbetarna i enlighet med verksamheternas behov.

► *Region Skånes ledarskapsakademi*

Projektet att etablera Region Skånes ledarskapsakademi har fortlöpt enligt projektplanen. Arbetet under 2023 har fokuserat på att ha rätt förutsättningar för att fylla akademien med innehåll.

Ramverket ”att vara chef och ledare i Region Skåne” har färdigställts. Detta ramverk omfattar bland annat fem vägledande principer som syftar till att stärka kopplingen mellan Region Skånes övergripande vision och mål samt färdriktningen i framtidens hälsosystem med ledarskapet och vidareutvecklingen av chefer.

Arbetet för att färdigställa strukturer och systematik för hanteringen av ledarskapsutbildning för olika chefsroller slutfördes och beslutades i juni 2023. Under hösten 2023 fortsatte arbetet med att integrera befintligt innehåll med ledarskapsakademins ramverk och principer.

Beslut om inrättande av Region Skånes ledarskapsakademi fattades den 20 december 2023. Med start den 1 januari 2024 drivs utvecklingsarbetet inom ledarskapsakademien som en permanent organisatorisk enhet. Dedikerade resurser kommer att rekryteras internt och externt.

► *Personal som har tillräckliga språkkunskaper men som vill stärka dessa för att kunna förmedla en ännu bättre vård, ska kunna ta del av insatser som språkstöd och språkombud.*

Olika insatser för att stärka språkkunskaper görs bland annat via International Office i samarbete med avdelningen för regional utveckling. Utbildning

i Avancerad sjukvårdssvenska vänder sig till anställda på Region Skåne där fokus är på sjukvårdssvenska medan intensivutbildning i sjukvårdssvenska vänder sig till presumtivt nya yrkesverksamma i Region Skåne.

► *Utreda hur Region Skåne kan utveckla och stärka yrkesintroduktionen för nyutbildade och nyanställda medarbetare.*

Region Skåne vill attrahera och rekrytera nya medarbetare men också samtidigt behålla medarbetare genom att skapa de bästa förutsättningar för att alla ska kunna lyckas i sin yrkesprofession. Utbildningsinsatser och yrkesintroduktion kommer beskrivas inom ramen för projektet för Kompetens och tjänstemodell. En rapport är klar för behandling i personalnämnden under 2024.

ANVÄND KOMPETENSEN RÄTT

Att använda alla medarbetares kompetens på bästa sätt är en komplex utmaning. För att lyckas behövs fortsatt arbete med kontinuerlig verksamhetsutveckling och anpassning av arbetsuppgifternas fördelning. Normer och arbetssätt behöver utmanas och nya perspektiv och innovation bejakas.

Att använda kompetensen rätt och att ge medarbetarna möjlighet att arbeta utifrån sin kompetens och verksam-

hetens behov är en nödvändig insats för att möta kompetensförsörjningsutmaningen. Rätt använd kompetens kan innebära exempelvis uppgiftsväxling mellan yrkeskategorier och införande av nya kompetenser.

Kompetensutmaningen kommer inte att lösas enbart genom att nyrekrytera då efterfrågan på olika kompetenser överstiger tillgången. För att möta framtidens behov av service samt möta invånarens behov krävs andra åtgärder. Region Skåne har initierat flera insatser för att förändra arbetssätt och processer som svar på utmaningarna, varav breddinförande av servicevärdar är en av dem (läs mer om breddinförande av servicevärdar under avsnitt *Service och administrativa tjänster som frigör tid*). För att lyckas med kompetensutmaningen behöver regionen utveckla både verksamheten och medarbetarna tillsammans. Det handlar om att erbjuda bra arbetsförhållanden inom Region Skåne och att stödja kontinuerlig medarbetarutveckling. Att använda kompetens rätt innebär att kompetenserna i arbetsgruppen sätts samman och arbetsuppgifterna delas för att möta patienternas behov på ett så effektivt sätt som möjligt. Arbetet med rätt använd kompetens är påbörjat och kommer fortsätta genom att stödja integrering av det strategiska kompetensförsörjningsarbetet i Region Skåne med verksamheternas långsiktiga förändringsarbete med utgångspunkten: vilka kompetenser kan behövs i framtidens vård och hur ska de tillförsäkras.

Omställningsavtalet KOM-KR och de medel som finns att ansöka om för förebyggande insatser är en tillgång i omställnings- och kompetensutvecklingsarbetet, och ska användas på bästa sätt utifrån Region Skånes samlade kompetensbehov. Under perioden 2020–2023 har Region Skåne använt 27,6 miljoner kronor till förebyggande insatser; motsvarande hela summan som regionen tilldelades. Medel har använts för kompetenshöjande insatser i många yrkesgrupper såsom handledarutbildning, utökad kompetens hos undersköterskor i syfte att kunna avlasta sjuksköterskor samt språkutbildning.

Region Skånes regiongemensamma KPI:er kopplade till målområdet Använd kompetens rätt, *Närvaro, Utökad närvaro, Chefstâthet* och *Styrning*, visar att organisationen på en övergripande nivå förbättrat sina resultat under 2023 jämfört med föregående år. Den verksamhetsnära analysen av de regiongemensamma KPI:erna återfinns i respektive nämnd/styrelses verksamhetsberättelse.

På regionövergripande nivå ökade månadsavlönades andel närvaro under perioden januari till december med 0,9 procentenheter till 66,3 procent jämfört med samma period föregående år. Månadsavlönades andel utökad närvaro minskat under perioden januari till december med 0,2 procentenheter till 4,9 procent jämfört med samma period föregående år. Den främsta orsaken till minskningen är att KPI timplön samt övertid har minskat.

Samtliga åldersgrupper har minskat sin utökade närvaro. Den största minskningen återfinns inom åldersgrupperna 30–39 år samt 40–49 år denna period 2023 jämfört med 2022. Minskningen återfinns bland både kvinnor och män.

Resultatet för delindexet Styrning i medarbetarenkäten 2023 blev (77) jämfört med (75) 2022.

► **Oberoende av inhyrning från bemanningsföretag**

Under ett antal år har regionerna samarbetat nationellt med att minska beroendet av inhyrd personal. Region Skåne har sedan 2019 arbetat med att skapa gemensamma insatser för att nå målet om en stabil och varaktig bemanning med egna medarbetare för den löpande verksamheten. Detta för att värna patientsäkerhet, arbetsmiljö,

verksamhetsutveckling och ett kvalitetssäkrat utbildningsuppdrag.

Region Skåne har deltagit aktivt i den regiongemensamma, nationella, upphandlingen av inhyrning av sjuksköterskor och läkare, som avslutades under hösten 2023. Med det gemensamma ramavtalet blir regionerna tillsammans en stark och tydlig kravställare med fokus på pris och kvalitet. I de fall Region Skåne fortsatt är i behov av hyrbemanning, kommer det nya ramavtalet att gälla från maj 2024.

Efter en minskad inhyrning av såväl sjuksköterskor som läkare under några år, skedde en ökning under 2023. Inhyrningskostnaden ökade såväl i primärvård som i slutenvård, främst på grund av att den planerade verksamheten inte längre är reducerad som under pandemiåren. Både sjuksköterskor och läkare har hyrts in från bemanningsföretag för en ökad patienttillgänglighet till operation och planerad vård. Den nationella bristen på sjuksköterskor har bidragit till svårigheter att återbesätta vakanser och hålla vårdplatser öppna, vilket lett till ett ökat behov av hyrbemanning inom både psykiatri och slutenvård.

Andelen inhyrningskostnad under perioden januari till december 2023 uppgick till 2,61 procent av den totala personalkostnaden inom hälso- och sjukvården.

Under 2023 fattades beslut om begränsning av inhyrning av sjuksköterskor. Detta för att ett ökat behov av inhyrda sjuksköterskor leder till sämre kontinuitet och patientsäkerhet, en försämrad arbetsmiljö och utgör ett hinder för utvecklingsarbete i verksamheterna, samtidigt som det ökar personalkostnaderna. Från den 1 oktober 2023 hyrdes sjuksköterskor endast

KOSTNADER FÖR INHYRD PERSONAL FRÅN BEMANNINGSFÖRETAG

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

Miljoner kronor	2023	2022	Förändring mnkr	Förändring procent
Läkare	295,6	231,5	64,0	28 %
Sjuksköterskor	312,1	209,9	102,1	49 %
Övriga	12,7	11,7	1,1	9 %
TOTALT	620,4	453,2	167,2	36,9 %

in på kvällar, nätter och helger. Det beslutades och planerades också för ett totalt stopp för inhyrda sjuksköterskor från den 15 januari 2024.

I jämförelse med föregående år har antalet anställda sjuksköterskor ökat med ett 90-tal och i takt med att regionens verksamheter under hösten hyrde in allt färre ökade intresset för en anställning i Region Skåne. Under andra halvan av 2023 ökade antalet sökanden till regionens utannonserade tjänster.

► *Utreda hur medarbetares arbete inom flera verksamheter kan stimuleras och hur eventuella hinder för sådana lösningar kan motverkas.*

Utredningen har pågått under 2023 med fortlöpande information till personalnämnden. Under inledningen av 2024 kommer hälso- och sjukvårdsnämndens, primärvårdsnämndens och personalnämndens presidier samlas för en genomgång av arbetsrättsliga/avtalsmässiga förutsättningar som behöver beaktas gällande kombinationstjänster i verksamhet i offentlig och privat regi.

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare har avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens idag och i framtiden. Att chefer och medarbetare förstår att de gör skillnad, känner meningsfullhet i sin vardag och kan följa och planera för sin utveckling, är en förutsättning för att få medarbetare att söka sig till organisationen och att vilja stanna kvar. Region Skåne har under 2023 gjort flera insatser för att stärka attraktiviteten genom att:

- Beslut har fattats om Region Skånes kompetensförsörjningsplan 2023 inkluderande strategier för kompetensförsörjning samt ett nytt arbetssätt för kompetensplanering.
- Beslut har fattats om inrättande av Region Skånes ledarskapsakademi från den 1 januari 2024.
- Medel har fördelats till hälso- och

sjukvårdsverksamheten i syfte att stärka förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning.

- Ett kunskapsunderlag och förstärkta insatser för minskad sjukfrånvaro har utarbetats.
- Ett arbete för att se över förvaltningslokala avtal samt regiongemensamma avtal har påbörjats under 2023. Arbetet syftar till att lika villkor ska gälla för Region Skånes medarbetare.
- Beslut har fattats om kraftigt minskande av inhyrning av sjuksköterskor.

Dessa insatser har även en direkt koppling till omställningsarbetet. Nya arbetsätt för kompetensplanering, olika riktade kompetensförsörjningsinsatser, arbetet med lika villkor och minskad inhyrning av sjuksköterskor är viktiga delar för att säkra bemanningen och kompetensförsörjningen.

2023-12-31 hade Region Skåne 37 147 månadsavlönade medarbetare

inom förvaltningsdriven verksamhet, en ökning med 954 medarbetare (+3,0 procent) jämfört med samma datum föregående år.

Den externa personalrörligheten, det vill säga andelen månadsavlönade som lämnar organisationen, exklusive pensionsavgångar, uppgick för perioden januari till december 2023 till 14,8 procent, en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med motsvarande period 2022.

Region Skånes sjukfrånvaro har under perioden januari till december 2023 minskat i jämförelse med samma period 2022. Sjukfrånvaron uppgick 2023 till 5,82 procent vilket innebär en minskning med totalt 0,64 procentenheter jämfört med 2022. Sjukfrånvaron bland kvinnor minskade från 7,08 procent 2022 till 6,41 procent 2023. Även sjukfrånvaron hos män minskade, från 4,3 procent 2022 till 3,85 procent 2023. Sett till åldersgrupperna har en minskning skett i samtliga åldersgrupper under 2023.

Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning

Kostnaden för inhyrd bemanning har för rapportperioden ökat med 36,9 procent jämfört med samma period föregående år och uppgick till 620,4 miljoner kronor. Region Skåne fattade beslut om en radikal minskning av inhyrningen genom att endast hyra in sjuksköterskor på kvällar, nätter och helger från 2023-10-01. Från 2024-01-15 kommer det att vara totalstopp för inhyrning av sjuksköterskor för ordinarie löpande verksamhet.

OBLIGATORISK SJUKFRÅNVAROREDOVISNING

(avser Region Skånes förvaltningsdrivna verksamhet)

	2023 jan-dec	2022 jan-dec	Förändring 2023-2022
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	5,82 %	6,46 %	-0,64 %
Kvinnor	6,41 %	7,08 %	-0,68 %
Män	3,85 %	4,34 %	-0,49 %
Åldersgruppen 29 år eller yngre	5,58 %	5,94 %	-0,36 %
Åldersgruppen 30-49 år	5,42 %	5,98 %	-0,56 %
Åldersgruppen 50 år eller äldre	6,45 %	7,29 %	-0,84 %
Långtidssjukfrånvaro (60+ dagar) som andel av samtlig sjukfrånvaro	40,29 %	36,61 %	3,68 %

Långsiktigt stark ekonomi

Årets resultat och ekonomisk ställning

Region Skånes samlade resultat 2023 är -4 035 miljoner kronor vilket är en negativ avvikelse med -3 195 miljoner kronor mot budgeterat resultat. Årets resultat uppgår till -7,8 procent av de samlade intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Resultatet är en försämring med 6 932 miljoner kronor jämfört med 2022. Av detta är huvuddelen hänförligt till inflationen som genererat ökade pensionskostnader och en i övrigt hög bruttokostnadsutveckling samt lägre specialdestinerade statsbidrag.

Senaste helårsprognosen uppgick till -4 506 miljoner kronor. Utfallet är därmed 471 miljoner kronor bättre. Den största obalansen finns inom hälso- och sjukvården och uppgår till cirka 3 889 miljoner kronor. Redovisat resultat är historiskt lågt och det ekonomiska läget mycket allvarligt. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har det reala skatteunderlaget minskat för första gången på 20 år. Minskningen uppgår till 1,1 procent 2023 att jämföra med 2022 där det reala skatteunderlaget ökade med 1,6 procent. Relaterat till bud-

getomslutningen rör detta sig om en skillnad på cirka 1,4 miljarder kronor mellan åren.

Region Skåne tillämpar sedan 2010 efter beslut i regionfullmäktige, fullfonderingsmodellen vid redovisning av pensionskostnader. Fullfonderingsmodellen ger ett sämre resultat än blandmodellen, när utbetalningarna av pension intjänad före 1998 är lägre än värdesäkring (kostnaden) för denna del av pensionsskulden. Årets resultat enligt blandmodellen uppgår till -3 832 miljoner kronor.

I den konsoliderade koncernen ingår förutom alla nämnder/styrelser, moderbolaget Region Skåne Holding AB och Folkandvården Skåne AB. Koncernresultatet uppgår till -4 001 miljoner kronor enligt fullfonderingsmodellen och -3 798 miljoner kronor enligt blandmodellen.

Årets intäkter och kostnader

Intäkterna från skatt, generella statsbidrag och utjämning ökade med 4 procent jämfört med 2022. Region Skånes skatteintäkter uppvisar bättre utfall än vad som prognostiserats för både 2022 och 2023. Skatteutfallet för 2023 ligger cirka 1 miljard kronor över budgeterad

nivå och ytterligare cirka 1,2 miljarder kronor bättre än 2022. Ökningen av verksamhetens nettokostnader uppgick till 14,3 procent 2023 jämfört med 2022 års nivå på 1,3 procent. Orsaken är en kombination av ökade personalkostnader med 13,3 procent och ökade omkostnader med 9,3 procent, samtidigt som verksamhetsintäkterna har minskat med 1,9 procent och avskrivningarna ligger kvar på ungefär samma nivå. Intäktsminskningen beror främst på lägre specialdestinerade statsbidrag.

Bruttokostnadsökningen på 10,7 procent är betydligt högre än motsvarande ökning av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt verksamhetens intäkter, vilket medför en negativ ekonomisk obalans. Den höga inflationen har drivit upp ränteläget och den allmänna prisnivån för varor och tjänster som köps in. Drygt hälften av personalkostnadsökningen beror på ökade pensionskostnader.

Budgetföljsamhet

Region Skånes samlade resultat är 3 195 miljoner kronor sämre än budgeterad nivå. Huvudsaklig förklaring är en kombination av en hög nettokostnadsutveckling som överstiger budget

BUDGETUPPFÖLJNING

Miljoner kronor	ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL			ENLIGT BLANDMODELL		
	Bokslut 2023	Budget 2023	Budget-avvikelse	Bokslut 2023	Budget 2023	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter	12 616	11 401	1 215	12 616	11 401	1 215
Personalkostnader	-28 425	-26 446	-1 979	-29 593	-26 715	-2 878
Omkostnader	-34 516	-30 962	-3 554	-34 516	-30 962	-3 554
Avskrivningar	-1 779	-1 862	82	-1 779	-1 862	82
Verksamhetens nettokostnader	-52 104	-47 868	-4 236	-53 272	-48 137	-5 135
Skatteintäkter	39 101	38 104	997	39 101	38 104	997
Kommunalekonomisk utjämning	7 630	7 686	-55	7 630	7 686	-55
Generella statliga bidrag	4 730	4 589	141	4 730	4 589	141
Skatt, utjämning och bidrag	51 461	50 378	1 083	51 461	50 378	1 083
Finansiella intäkter	246	153	93	246	153	93
Finansiella kostnader	-158	-104	-54	-158	-104	-54
Värdesäkring av pensionsskuld	-3 479	-3 398	-81	-2 109	-3 079	970
Finansnetto	-3 392	-3 349	-42	-2 021	-3 030	1 008
RESULTAT	-4 035	-839	-3 195	-3 832	-789	-3 043

med 8,8 procent. Intäkterna från skatt, utjämning och generella statsbidrag överstiger budget med 2,1 procent. Verksamhetens nettokostnad gav ett underskott på 4 236 miljoner kronor och finansnettot summeras till ett underskott på 42 miljoner kronor inklusive värdesäkring av pensions-skuld. Intäkterna från skatt, utjämning och bidrag blev sammantaget 1 083 miljoner kronor bättre än budgeterat. Verksamhetens intäkter gav ett överskott på 1 215 miljoner kronor varav huvuddelen kommer från biljettintäkter. Personalkostnaderna uppvisade ett utfall på 1 979 miljoner kronor högre än budget. Omkostnaderna översteg budgeterad nivå med 3 554 miljoner kronor. Budgetöverskridandet är främst kopplat till köp av verksamhet, material och tjänster och övriga omkostnader. De finansiella pensionskostnaderna blev 81 miljoner kronor högre än budget. Läs mer om verksamheternas ekonomiska uppföljning under avsnitt *Drift- och investeringsredovisning*.

Prognossäkerhet

Årsprognoser har upprättats per:

- 2023-03-31 (-4 325 miljoner kronor)
- 2023-05-31 (-4 994 miljoner kronor)
- 2023-08-31 (-4 533 miljoner kronor)
- 2023-10-31 (-4 506 miljoner kronor)

Med anledning av prognostiserat underskott i årsprognosen per 2023-03-31 beslutade regionstyrelsen i april om att uppmana samtliga nämnder och styrelser att omgående vidta åtgärder för att verksamheten ska uppfylla regionfullmäktiges beslutade verksamhetsplan och budget inkluderande ekonomiska ramar för 2023 samt att återkomma med långsiktiga åtgärder för en ekonomi i balans i samband med beslut om reviderat planeringsdirektiv 2024–2026. Grunden i detta arbete är omställningsarbetet som tar fokus på förbättrad tillgänglighet, säkrad kompetensförsörjning och ekonomi i balans i slutet av planperioden 2024–2026.

Årets resultat blev 471 miljoner kronor bättre än den senaste prognos-

bedömningen från oktober. Den främsta förklaringen är kopplat till den skatteunderlagsprognos som kom i december och som förbättrade utfallet med drygt 400 miljoner kronor. Samtidigt försämrade verksamheterna sitt ekonomiska resultat med 138 miljoner kronor jämfört med prognosen, varav hälso- och sjukvården stod för en försämring med 205 miljoner kronor.

Känslighetsanalys

I tabellen nedan redovisas hur ett antal scenarier skulle påverka Region Skånes ekonomi beräknat i 2023 års prismet.

KÄNSLIGHETSANALYS

Miljoner kronor	Kostnad/intäkt 2023
Förändring av skattekraften med 1 %-enhet (brutto)	± 410
Förändring av skattekraften med 1 %-enhet (netto)	± 66
Förändring av utjämningsbidrag/avgift med 100 kr per invånare	± 140
10 öre förändrad utdebitering	± 355
Personalkostnadsförändring 1 %	± 284
Omkostnadsförändring 1 %	± 345
Läkemedelskostnadsförändring 1 %	± 66
LPIK-förändring 1 %	± 507
Ränteförändring på skuld 1 %	± 23,8
Ränteförändring på likviditet 1 %	± 7,6

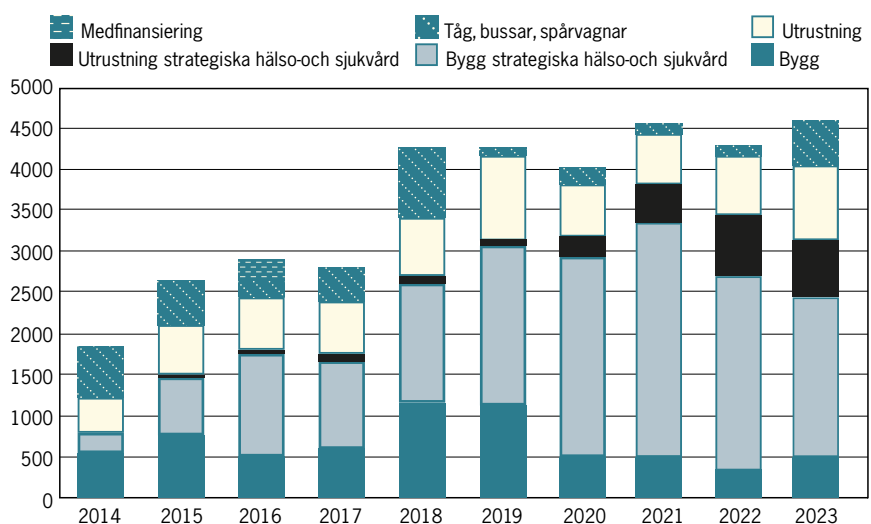
Investeringar

Investeringsbudgeten under året var 5 648 miljoner kronor och utfallet blev 4 677 miljoner kronor. Budgetavvikelsen 2023 blev 971 miljoner kronor. Av överskottet kan 860 miljoner kronor kopplas till bygginvesteringar.

Region Skåne är i genomförandefasen av flera mycket stora investeringar inom såväl hälso- och sjukvården som kollektivtrafiken. Planperioden 2023–2025 innebär Region Skånes högsta investeringsnivåer någonsin.

Genomförandet av investeringsbudgeten har under året präglats av den oro som finns på marknaden med kraftigt ökade priser. Det har inneburit att flera upphandlingar har avbrutits på grund av uteblivna anbud eller anbud som legat långt över budget. Det har i sin tur inneburit att utfallet blivit lägre. Påverkan finns framför allt på byggsidan men även för medicinteknisk utrustning har året påverkats av långa leveranstider och högre priser. I budget 2024 infördes en ny indexmodell som på ett bättre sätt tar hänsyn till förändringar i prisläget än tidigare. I samband med detta har en justering av budgetbeloppen gjorts för flertalet strategiska bygginvesteringar baserat på den nya indexmodellen. Läs mer om investeringarna under avsnitt *Drift- och investeringsredovisning*.

Investeringar (miljoner kronor)

Utveckling av eget kapital och soliditet

Av balansräkning framgår att Region Skånes egna kapital vid årsskiftet uppgår till -19 894 miljoner kronor. Motsvarande siffra efter 2022 var -15 859 miljoner kronor. Soliditeten, det egna kapitalet i förhållande till tillgångarna uppgår till -44,4 procent, vilket är en försämring med cirka 7 procentenheter jämfört med föregående år. Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel. Soliditetsförsämringen härrör från resultatet på -4 035 miljoner kronor för perioden i kombination med att balansomslutningen har ökat från 42,3 miljarder kronor till 44,8 miljarder kronor. Den i särklass största skuldposten är Region Skånes pensionsskuld, som uppgår till 40 905 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4 081 miljoner kronor. Pensionskulden som avser 1998 och senare har ökat med 3 879 miljoner kronor främst beroende på värdesäkring (ränteuppräkning) och nyintjänad förmånpension. Pensionsskulden som är intjänad till och med 1997 påverkas enbart av pensionsutbetalningar och värdesäkring (ränteuppräkning). På grund av att utbetalningarna understeg värdesäkring, har denna del av pensionsskulden ökat med 202 miljoner kronor.

FINANSIELLA MÅL

► Resultatmål

Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod uppgå till minst 2 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Resultatet ska också årligen uppfylla det lagstadgade balanskravet. Resultatnivån för 2023 innebär att resultatmålet inte uppfylls, varken för 5-årsperioden 2019–2023 eller för det enskilda året 2023.

► Finansieringsmål

Investeringar ska så långt möjligt finansieras med egna medel. Upplåning kan användas för att delfinansiera större investeringsprojekt. Summan av årsresultat och avskrivningar understiger investeringsnivån på 4,7 miljarder kronor. Målet uppnås ej år 2023.

► Skuldsättningsmål

Region Skånes externa räntebärande nettolåneskuld får högst uppgå till 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Nettoskulden uppgår till 17 procent av de samlade intäkterna från skatt,

kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag, vilket innebär att skuldsättningsmålet uppnås 2023.

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Den ekonomiska situationen är allvarlig med åren 2023–2024 som särskilt utmanande. Region Skånes ekonomi och verksamhet har under 2023 blivit påverkade av effekter från det mycket ansträngda makroekonomiska läget. I synnerhet inflationen är besvärande, då den förutom att driva upp prisnivåerna även urholkar det reala skatteunderlaget och pressar ekonomin från både kostnads- och intäktssidan. Med en negativ soliditet som utgångsläge är det angeläget att omgående komma tillrätta med obalansen mellan intäkt- och kostnadsutveckling samt uppnå följsamhet mot de finansiella målen för att säkerställa framtida handlingsutrymme.

Balanskravsresultat

Det lagstadgade balanskravet innebär en miniminivå där intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Ett negativt balanskrav ska, i normalfallet, återställas inom tre år. Efter ianspråktagande av 1 015 miljoner kronor från resultatutjämningsreserven (RUR) uppgår balanskravsresultatet 2023 till -2 867 miljoner kronor enligt nedan. Ianspråktagande av resultatutjämningsreserven är möjlig utifrån Principer och regelverk för resultatutjämningsreserv i Region Skåne.

Det övergripande kravet på Region Skånes ekonomi är att man ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Detta är portalparagrafen i kommunallagens ekonomikapitel (11 kap 1 § KL).

Balanskravet är ett minimikrav medan kravet på god ekonomisk hushållning innebär att ekonomin i Region Skåne på längre sikt ska konsolideras, med hänsyn till bland annat det samlade pensionsåtagandet och behovet av reinvesteringar. Ett eventuellt negativt balanskravsresultat ska återställas inom tre år (11 kap 12 § KL).

Regionfullmäktige kan åberopa synnerliga skäl för att inte återställa ett negativt resultat (11 kap 13 § KL). ”Med synnerliga skäl avses enligt förarbetena fall där ett frångående från kravet att återställa det egna kapitalet är mycket väl motiverat. Det grundläggande kravet är att de åtgärder som kommunen eller landstinget rent allmänt vidtar måste vara förenliga med god ekonomisk hushållning.” (Prop. 2003/2004:105, ”God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting” avsnitt 4.1).

Stora tillfälliga merkostnader 2023–2024

Kostnaderna för kommunernas och regionernas avtalspensioner ökar dramatiskt, särskilt åren 2023–2024.

Mellan 2022 och 2024 fördubblas pensionskostnaderna för sektorn. Det är främst den höga inflationen som ligger bakom kostnadsökningarna. Enligt aktuella prognoser från SKR och KPA minskar dock pensionskostnaderna rejält 2025 och 2026, vilket är avhängigt den snabba nedgång i inflationstakten som förväntas. Jämfört med 2022 är Region Skånes pensionskostnader 4,3 miljarder kronor högre 2023 och ytterligare cirka 1,2 miljarder kronor 2024. Den inflationsrelaterade kostnaden av tillfällig karaktär 2023 är i nivå med det negativa balanskravsresultatet.

Bedömning och hantering för Region Skåne

Den avgörande frågan är hur underskott som uppstår på grund av ändrade beräkningsparametrar för pensioner samt väldigt snabba kostnadsökningar ska hanteras kopplat till balanskravet och god ekonomisk hushållning.

Som nämnts ovan är god ekonomisk hushållning det överordnade lagkravet medan balanskravet är den lägst acceptabla resultatnivån. Det ska dock noteras att de båda målen har olika tidshorisont. Balanskravet är ett årligt mått,

medan god ekonomisk hushållning tar sikte på att ekonomin ska konsolideras i ett längre perspektiv utifrån bland annat den viktiga principen om rättvisa mellan generationer. Enligt förarbetena är det angeläget att riktlinjerna för god ekonomisk hushållning (11 kap 1 § KL) tar sikte på det strategiska, mer långsiktiga perspektivet, det vill säga längre än det budgetperspektiv på ett år eller den plan för tre år som behandlas i 11 kap. 4 § KL. Av detta följer, att det under speciella omständigheter, faktiskt kan vara så att en strikt tillämpning av reglerna för balanskrav och återställande av underskott kan stå i motsatsförhållande till god ekonomisk hushållning.

De tillfälliga kostnaderna 2023 och 2024 relaterade till ändrade parametrar för beräkning av pensionsåtaganden är av den storleksordningen att det krävs mycket långtgående åtgärder för att efterkomma reglerna för balanskrav inklusive återställande av underskott. Att till exempel via tillfällig skattehöjning öka intäkterna eller genom kraftfulla kostnadsreduktioner kompensera för de tillfälliga merkostnaderna 2023–2024 är enligt Region Skånes mening inte förenligt med god ekono-

BALANSKRAVSBERÄKNING

Miljoner kronor	2019 Bokslut	2020 Bokslut	2021 Bokslut	2022 Bokslut	2023 Bokslut
Årets resultat enligt resultaträkningen	1 056	958	-764	2 897	-4 035
Justering för redovisning enl blandmodell	-95	-349	-182	-645	202
Resultat enligt blandmodell	961	608	-946	2 252	-3 832
Justering för realisationsvinster	-28	-9	-5	-5	-49
Orealiserade kursförluster i värdepapper	-7	0	0	0	0
Resultat efter balanskravsjusteringar	926	599	-950	2 247	-3 832
Reservering till RUR				-1 015	
Ianspråktagande av RUR					1 015
Balanskravsresultat	926	599	-950	1 232	-2 867
Ingående återställningskrav	-1 808	-882	-282	-1 232	0
Synnerliga skäl för att inte behöva återställa ett negativt resultat					2 867
Utgående återställningskrav	-882	-282	-1 232	0	0
Återstående reservering RUR				1 015	0

misk hushållning. Tvärtom skulle det skapa en ryckighet i planering och styrning av både ekonomi och verksamhet som måste beaktas, om man ska uppnå lagstiftarens andemening med vad god ekonomisk hushållning i grunden innebär. Värdesäkring av pensionerna påverkar heller inte likviditeten förrän om många år. De tillfälliga kostnadsökningarna uppstår direkt men är hänförliga till en post som till sin natur är långsiktig. De stora ingrepp i verksamheten, kraftiga skattehöjningar som skulle krävas för att återställa underskottet inom tre år, skulle medföra mycket negativa effekter för både Region Skåne och på samhälls nivå, vilket inte står i proportion till nyttan med att strikt följa balanskravet. Sådana åtgärder strider därför mot god ekonomisk hushållning, som är den överordnade princi-

pen för den ekonomiska hanteringen i kommunsektorn.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang är det därför Region Skånes uppfattning, att ett återopande av synnerliga skäl för att inte återställa underskott inom tre år utan på längre sikt relaterade till ändrade beräkningsparametrar för pensioner, är förenligt med god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

De tillfälliga kostnaderna 2023 och 2024 relaterade till ändrade parametrar för beräkning av pensionsåtaganden är av den storleksordningen att det krävs mycket långtgående åtgärder för att efterkomma reglerna för balanskrav inklusive återställande av underskott.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang är ett återopande av synnerliga skäl för att inte återställa under-

skott 2023 inom tre år utan på längre sikt förenligt med god ekonomisk hushållning.

Genom att från och med budgetåret 2026 återgå till strikt följsamhet mot de finansiella målen, inkluderande en resultatnivå på 2 procent av skatter, utjämnings- och generella statsbidrag, kommer Region Skånes balansräkning successivt att återställas, innebärande att de ackumulerade årsresultaten 2026–2028 ska täcka de 2,8 miljarder kronor som är föremål för återopande av synnerliga skäl i årsredovisningen för 2023.

Med beaktande av att ingående återställningskrav saknas, att resultatutjämningsreserven (RUR) upplöses och att synnerliga skäl återropas enligt resonemanget ovan, finns inget återställningskrav kvar vid utgången av 2023.

Förväntad utveckling

De senaste årens höga inflation och de högre räntorna har urholkat köpkraften för hushåll och pressat lönsamheten i delar av näringslivet. Detta är en huvudorsak till att den globala tillväxten bromsats in. Den svenska konjunkturen har under 2023 försvagats rejält och konjunkturedgången väntas fortsätta 2024. Att BNP-tillväxten i Sverige 2023–2024 blir så svag – svagare än i tillväxten omvärlden – beror i hög grad på den höga räntekänslighet som präglar svensk ekonomi. Skatteunderlaget fram till 2027 beräknas nominellt öka i linje med det historiska genomsnittet. 2024 beräknas dock en kraftig inbromsning ske jämfört med 2023, i högsta grad avhängigt den nedgång för antalet arbetade timmar som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) räknar med. Från 2025 och framåt antas en återhämnning för sysselsättningen efter en inledande snabb uppgång

dämpas därefter tillväxten för antalet arbetade timmar. Den köpkraft som skatteunderlaget innebär för kommuner och regioner dämpas dock genom stora prisuppgångar (i kommunsektorn). På sektornivå beräknas skatteunderlaget i reala termer urholkas kraftigt 2023 och 2024. Framförallt 2024 står ut som ett unikt svagt år – det reala skatteunderlaget beräknas då minska med 1,8 procent. Även 2023 visar prognosen på en real nedgång av skatteunderlaget med 1,1 procent. Skatteunderlaget har inte fallit i reala termer sedan 2003. Att det gör det två år i rad har inte hänt sedan år 2000 enligt tillgängliga data.

Sammantaget riskerar skatteunderlaget att inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i linje med den senaste tioårsperioden. Därtill är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare och de i

arbetsför ålder behöver försörja allt fler (yngre och äldre). För Region Skåne bedöms de ökade behoven av omsorg och vård av äldre kräva allt större resurser. Tillsammans med det makroekonomiska läget riskeras obalans mellan framtida kostnader och intäkter, vilket medför svårigheter att finansiera verksamhet och planerade och beslutade investeringar.

Sammanfattningsvis innebär detta att Region Skånes arbete med kostnadseffektiviseringar i kombination omställning genom ständiga verksamhetsförbättringar är avgörande för uthållig balans mellan kostnads- och intäktsutvecklingen. Detta är nödvändigt för att kommande generationer ska kunna erbjudas god service och samhällsnytta och inte behöva drabbas av ökad ekonomisk belastning eller drastiska kvalitetsförsämringar.

FINANSIELLA TABELLER

RESULTATRÄKNING

REGION SKÅNE		ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL		ENLIGT BLANDMODELL	
Miljoner kronor	Not	2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	12 616	12 865	12 616	12 865
Verksamhetens kostnader	2	-62 941	-56 677	-64 109	-57 760
Avskrivningar	3	-1 779	-1 774	-1 779	-1 774
Verksamhetens nettokostnader		-52 104	-45 586	-53 272	-46 669
Skatteintäkter	4	39 101	36 875	39 101	36 875
Kommunalekonomisk utjämning	5	7 630	7 739	7 630	7 739
Generella statliga bidrag	6	4 730	4 845	4 730	4 845
Verksamhetens resultat		-643	3 873	-1 811	2 790
Finansiella intäkter	7	246	95	246	95
Finansiella kostnader	8	-158	-124	-158	-124
Värdesäkring av pensionsskuld	8	-3 479	-946	-2 109	-508
Resultat efter finansiella poster		-4 035	2 897	-3 832	2 252
Extraordinära poster		0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	9	-4 035	2 897	-3 832	2 252

KONCERN		ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL		ENLIGT BLANDMODELL	
Miljoner kronor	Not	2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	13 024	13 260	13 024	13 260
Verksamhetens kostnader	2	-63 249	-56 972	-64 417	-58 055
Avskrivningar	3	-1 825	-1 822	-1 825	-1 822
Verksamhetens nettokostnader		-52 050	-45 534	-53 218	-46 617
Skatteintäkter	4	39 101	36 875	39 101	36 875
Kommunalekonomisk utjämning	5	7 630	7 739	7 630	7 739
Generella statliga bidrag	6	4 730	4 845	4 730	4 845
Verksamhetens resultat		-589	3 925	-1 757	2 842
Finansiella intäkter	7	242	94	242	94
Finansiella kostnader	8	-147	-123	-147	-123
Värdesäkring av pensionsskuld	8	-3 506	-953	-2 136	-515
Resultat efter finansiella poster		-4 001	2 942	-3 798	2 297
Extraordinära poster		0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	9	-4 001	2 942	-3 798	2 297

KASSAFLÖDESANALYS

Miljoner kronor	Not	ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL				ENLIGT BLANDMODELL			
		REGION SKÅNE	KONCERN	2022	2023	2022	REGION SKÅNE	KONCERN	2022
LÖPANDE VERKSAMHET									
Årets resultat	9,19	-4 035	2 897	-4 001	2 942	-3 832	2 252	-3 798	2 297
Justering för ej likviditetspåverkande poster ¹		7 122	407	7 281	452	6 919	1 052	7 078	1 097
Realisationsvinster/förluster	1,2	-39	1	-39	5	-39	1	-39	5
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		3 048	3 305	3 241	3 400	3 048	3 305	3 241	3 400
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	16	270	-1 537	265	-1 529	270	-1 537	265	-1 529
Ökning (-)/minskning (+) av förråd och varulager	15	-8	12	-8	12	-8	12	-8	12
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	23	-1292	2 517	-1 354	2 452	-1 292	2 517	-1 354	2 452
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 018	4 298	2 144	4 335	2 018	4 298	2 144	4 335
INVESTERINGSVERKSAMHET									
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-352	-359	-352	-361	-352	-359	-352	-361
Investering i materiella anläggningstillgångar		-4326	-3 940	-4 360	-3 978	-4 326	-3 940	-4 360	-3 978
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		300	1	300	1	300	1	300	1
Erhållna investeringsbidrag		4	5	4	5	4	5	4	5
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		0	0	-13	0	0	0	-13	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0	0	0	0	0
Medel från investeringsverksamheten		-4 373	-4 294	-4 421	-4 333	-4 373	-4 294	-4 421	-4 333
FINANSIERINGSVERKSAMHET									
Nyupptagna lån	22,23	4 900	0	4 900	0	4 900	0	4 900	0
Amortering av lån	22	-1 688	-1 014	-1 688	-1 014	-1 688	-1 014	-1 688	-1 014
Amortering leasing	22	-731	-48	-731	-48	-731	-48	-731	-48
Förändring av koncernlån		101	1	17	5	101	1	17	5
Ökning av långfristiga fordringar	13	-459	4	-452	3	-459	4	-452	3
Amortering av långfristiga fordringar	13	0	0	0	0	0	0	0	0
Medel från finansieringsverksamheten		2 123	-1 057	2 045	-1 054	2 123	-1 057	2 045	-1 054
Utbetalning av bidrag till infrastruktur		0	-70	0	-70	0	-70	0	-70
ÅRETS KASSAFLÖDE		-232	-1 122	-232	-1 122	-232	-1 122	-232	-1 122
Likvida medel vid periodens början	17,18	1 996	3 118	1 997	3 119	1 996	3 118	1 997	3 119
Likvida medel vid periodens slut	17,18	1 764	1 996	1 765	1 997	1 764	1 996	1 765	1 997
1. Specifikation av ej likviditetspåverkande poster									
Justering för av- och nedskrivningar	3,8	1 779	1 774	1 825	1 822	1 779	1 774	1 825	1 822
Justering för avsättningar		4 082	14	4 111	16	3 880	659	3 908	661
Justering för upplösning av bidrag till infrastruktur		38	38	38	38	38	38	38	38
Justering för kortfristiga finansiella poster		1 259	-1 384	1 344	-1 388	1 259	-1 384	1 344	-1 388
Justering för periodiserade reavinster		2	5	2	5	2	5	2	5
Justering för periodiserade investeringsbidrag		-35	-37	-35	-37	-35	-37	-35	-37
Justering för periodiserade hyresintäkter		-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Justering för bidrag till infrastruktur		0	0	0	0	0	0	0	0
Justering nedskrivning finansiell anläggningstillgång		0	0	0	0	0	0	0	0
Justering för bokföring mot Eget kapital		0	0	0	0	0	0	0	0
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		0	0	0	0	0	0	0	0
Summa		7 122	407	7 281	452	6 919	1 052	7 078	1 097

BALANSRÄKNING

Miljoner kronor	Not	ENLIGT FULLFONDERINGSMODELL				ENLIGT BLANDMODELL			
		REGION SKÅNE		KONCERN		REGION SKÅNE		KONCERN	
		2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR									
Immateriella anläggningstillgångar	10	1 690	1 345	1 695	1 355	1 690	1 345	1 695	1 355
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	23 045	21 658	23 045	21 658	23 045	21 658	23 045	21 658
Maskiner och inventarier	12	9 756	8 852	9 944	9 046	9 756	8 852	9 944	9 046
Finansiella anläggningstillgångar	13	1 154	695	991	526	1 154	695	991	526
Anläggningstillgångar		35 645	32 550	35 675	32 585	35 645	32 550	35 675	32 585
Bidrag till infrastruktur	14	641	679	641	679	641	679	641	679
Förråd och varulager	15	361	353	361	353	361	353	361	353
Kortfristiga fordringar	16	6 419	6 690	6 407	6 672	6 419	6 690	6 407	6 672
Kortfristiga placeringar	17	0	0	0	0	0	0	0	0
Kassa och bank	18	1 764	1 996	1 765	1 997	1 764	1 996	1 765	1 997
Omsättningstillgångar		8 544	9 039	8 533	9 022	8 544	9 039	8 533	9 022
SUMMA TILLGÅNGAR		44 830	42 268	44 849	42 286	44 830	42 268	44 849	42 286
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER									
Eget kapital	19	-19 893	-15 859	-19 796	-15 795	-4 491	-658	-4 393	-594
– Därav årets resultat		-4 035	2 897	-4 001	2 942	-3 832	2 252	-3 798	2 297
– Därav resultatutjämningsreserv		0	-1 015	0	-1 015	0	-1 015	0	-1 015
Avsättningar för pensioner	20	40 905	36 824	41 155	37 045	25 503	21 624	25 752	21 845
Andra avsättningar	21	27	26	27	26	27	26	27	26
Avsättningar		40 932	36 850	41 182	37 071	25 529	21 650	25 779	21 871
Långfristiga skulder	22	10 081	6 274	10 081	6 274	10 081	6 274	10 081	6 274
Kortfristiga skulder	23	13 711	15 003	13 381	14 736	13 711	15 003	13 381	14 736
Skulder		23 792	21 277	23 462	21 009	23 792	21 277	23 462	21 009
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		44 830	42 268	44 849	42 286	44 830	42 268	44 849	42 286
Ansvarförbindelser									
Pensionsåtagande inklusive löneskatt intjänade före 1998	20	0	0	0	0	15 403	15 200	15 403	15 200
Borgensåtaganden ¹	24	1 843	1 904	1 593	1 683	1 835	1 904	1 585	1 683
Övriga ansvarförbindelser	25	3 445	3 627	3 445	3 627	3 445	3 627	3 445	3 627
1. Varav borgen med regressrätt		351	366	351	366	351	366	351	366

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Undantag är till viss del gjord i förhållande till 5 kap 4§ i lagen om kommunal bokföring och redovisning. Se pensionsförpliktelser nedan.

Värderings- och omräkningsprinciper

Fordringar och skulder i utländsk valuta omräknas enligt växelkursen på balansdagen.

Lager och förråd värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Finansiella tillgångar och skulder

Region Skåne följer rekommendationerna i RKR R7 vid redovisning av finansiella tillgångar och skulder. Redovisning sker på affärsdagen, det gäller även uppföljning av riskpositioner. Lägsta värdets princip följs när det gäller finansiella omsättningstillgångar. Finansiella omsättningstillgångar värderas kollektivt varför nedskrivning endast sker om hela portföljen uppvisar negativt värde. Vid försäljning av identiska räntebärande värdepapper som inköpts vid olika tillfällen tillämpas metoden att det värdepapper som inköpts först säljs först. Vid stängning/nedskrivning av valutaterminer utnyttjas termin med närmast förfallodatum.

Effektivräntemetoden används för finansiella tillgångar och skulder. Region Skåne tillämpar säkringsredovisning enligt RKR R8 Derivat och säkringsredovisning.

Anläggningstillgångar

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar som är avsedda för stadigarvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassi-

ficeras som anläggningstillgång, om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 1 prisbasbelopp för materiella anläggningstillgångar. Utgifter för rivning och evakuering kostnadsförs.

För att få en mer rättvisande redovisning samt minska gränsdragningsproblematiken mellan investeringar och planerat underhåll, särredovisas komponenter inom fastighetsområdet.

Gränsen för mindre värde har satts till minst 1 miljon kronor för komponenter.

För aktivering av finansiella leasingavtal som anläggningstillgångar, har en gräns satts till 1 miljon kronor vilket avviker från rekommendationen, som anger att samma bedömning bör användas som för förvärvade tillgångar. Gränsen har valts för att fånga de väsentliga beloppen och samtidigt hålla administration av leasingavtal på en rimlig nivå. Effekten av en högre aktiveringsgräns är försumbar.

En viss försiktighet ska tillämpas vid redovisning av immateriella tillgångar. Därför har Region Skåne valt att tillämpa en beloppsgräns på 1 miljon kronor.

Bestämd mängd och fast värde

För textilier som används inom sjukvården tillämpas regeln om bestämd mängd och fast värde. Textillagret redovisas därför som en anläggningstillgång med fast värde. Inköp till lagret kostnadsförs som materialinköp.

Anskaffningsvärde

Materiella anläggningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för nedskrivningar och ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet för fastigheter och tåg ingår länekostnader.

Bedömning av nedskrivningsbehov görs när det finns omständigheter som pekar på att redovisat värde är för högt.

Vid redovisning av immateriella tillgångar tillämpas en viss försiktighet. Därför görs en prövning av immateriella tillgångar huruvida de kommer att generera troliga framtida ekonomiska fördelar. Prövning görs löpande under året vid bedömning av nya objekt och av samtliga redovisade objekt i delårs- och årsbokslut. Om en immateriell tillgång har ett värde som understiger det redovisade värdet skrivs värdet ned om värdenedgången kan antas vara bestående.

Avskrivningsmetod

Planenliga avskrivningar görs från den tidpunkt anläggningstillgången tas i bruk och sker linjärt med lika stora årliga avskrivningar på investeringens avskrivningsbara belopp ned till ett bedömt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst, pågående arbeten och tillgångar som redovisas till fast mängd och mindre värde görs inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Avskrivningstiden baseras på verklig nyttjandeperiod. En samlad bedömning av nyttjandeperioden görs för respektive tillgångstyp. Nyttjandeperioden ligger normalt inom intervallen:

AVSKRIVNINGSTIDER

	Period
Byggnader	30–50 år
Byggnadsinventarier	10–15 år
Byggnadskomponenter	10–50 år
Immateriella anläggningstillgångar	3–10 år
Markanläggningar	20–40 år
Medicintekniska produkter	8–12 år
Medicinteknisk utrustning	3–12 år
Om- och nybyggnationer	20–30 år
Tåg	25 år
Vindkraftskomponenter	10–30 år
Övriga maskiner och inventarier	3–10 år

Omrövning av materiella anläggningstillgångars nyttjandeperiod sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt. För immateriella tillgångar görs en särskild prövning av nyttjandeperiod för samtliga redovisade objekt i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Då nyttjandeperioden bedöms till längre tid än fem år beror det på att den följer avtalsperioden samt att den beräknade livslängden är mer än fem år. IT-system inom stora organisationer med många användare har generellt lång livslängd eftersom det är stora kostnader förknippade med att byta ut ett sådant system. Avtalen med leverantörerna brukar därför också sträcka sig över många år.

Avsättningar

Avsättningar för tvister där rättsliga förhandlingar pågår har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Åtagandena är då nuvärdesberäknade med påslag för ränta enligt räntelag (1975:635) 6§.

Avsättningar för infrastrukturella bidrag har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Åtagandena är nuvärdesberäknade med påslag för Trafikverkets index E84 litt 251.

Pensionsförpliktelser

Region Skåne tillämpar från och med 2010 den så kallade fullfonderingsmo-

dellen vid redovisning av pensionsförpliktelser, vilket är ett avsteg från Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)5 kap 4§. Lagparagrafen reglerar att endast pensionsförmåner intjänade från 1998 ska redovisas i balansräkningen, den så kallade blandmodellen. Fullfonderingsmodellen innebär att alla pensionsförmåner redovisas som en kostnad och avsättning direkt vid intjänandet. Region Skånes bedömning är att det ger en mer rättvisande bild av verklig balansomslutning. I ekonomidelen i årsredovisningen presenteras både blandmodell och fullfonderingsmodell.

Pensionsskuld för förtroendevalda som ger rätt till visstidspension redovisas som avsättning när det är troligt att den kommer att leda till utbetalningar. Diskonteringsräntorna för nuvärdesberäkning av Region Skånes pensionsskuld är beräknade enligt RIPS - SKRs riktlinjer för beräkning av pensionsskuld.

Skuld till personalen

Region Skånes skuld till personalen, det vill säga semesterskuld, inarbetad ersättning för övertid, jour och beredskap och därpå upplupen arbetsgivaravgift, har värderats och redovisats som kortfristig skuld i löneläget på balansdagen.

Jämförelsestörande poster

I Region Skånes årsredovisning tas i normalfallet endast jämförelsestörande

poster upp som uppgår till minst 60 miljoner kronor. Jämförelsestörande poster framgår av särskild not.

Sammanställda räkenskaper

Region Skånes sammanställda räkenskaper följer Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R16 och omfattas av Folktandvården Skåne AB och moderbolaget Region Skåne Holding AB. Den förstnämnda är av särskild ekonomisk betydelse medan den sistnämnda är med för att fånga upp koncernbidrag inom den koncernen, som i vissa fall går via moderbolaget. Bolagen konsolideras proportionellt utifrån ägd andel, vilket är 100 procent. Inga justeringar för skillnader i redovisningsprinciper är gjorda.

Övriga koncernbolag är av obetydlig omfattning i förhållande till Region Skånes omsättning och omslutning. I RKR R16 rekommenderas att bolag undantas om dess andel av omsättning eller omslutning är mindre än 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Särredovisning tandvård

Särredovisning av tandvård har upprättats av Folktandvården Skåne AB, Skånes universitetssjukhus käkkirurgi och hälso- och sjukvårdsnämnden som är beställare av tandvård. Särredovisningen finns tillgänglig hos Region Skåne, Koncernkontoret, Enheten för koncernekonomi, 291 89 Kristianstad.

NOTER TILL RESULTATRÄKNING, BALANSRÄKNING OCH KASSAFLÖDESANALYS

Miljoner kronor	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
NOT 1. VERKSAMHETENS INTÄKTER				
Patientavgifter	485	474	975	946
Trafikantavgifter	3 887	2 968	3 887	2 968
Försäljning hälso-, sjuk och tandvård	1 781	1 576	1 910	1 692
Försäljning medicinska tjänster	413	548	397	536
Försäljning övriga varor och tjänster	1 654	1 540	1 456	1 352
Specialdestinerade statsbidrag	2 984	4 516	2 984	4 516
Realisationsvinster	49	5	49	5
Övriga bidrag och intäkter	1 363	1 238	1 366	1 246
SUMMA	12 616	12 865	13 024	13 260
NOT 2. VERKSAMHETENS KOSTNADER				
Lönekostnader	18 342	17 307	18 879	17 822
Arbetsgivaravgifter	5 666	5 224	5 833	5 380
Pensioner och löneskatt				
– Fullfondering	4 128	2 328	4 191	2 360
– Blandmodell	5 295	3 411	5 358	3 443
Övriga personalkostnader	424	372	446	399
Aktiverat arbete Egen personal	-134	-140	-134	-140
Kostnader för inhyrd personal	701	529	702	533
Köp av verksamhet	4 061	3 591	4 055	3 585
Köpt vård hälsovalet	2 848	2 894	2 848	2 894
Köpt tandvård	1 150	1 073	500	458
Trafikkostnader	4 891	5 461	4 891	5 461
Verksamhetsanknutna tjänster	1 370	1 285	1 364	1 282
Material och varor	3 037	2 834	3 117	2 909
Läkemedel	6 562	5 956	6 567	5 961
Fastighetskostnader	2 300	2 130	2 314	2 145
Lämnade bidrag	1 489	1 466	1 406	1 372
Reaförluster	13	5	13	5
Bolagsskatter	0	0	-5	-1
Övriga kostnader	6 093	4 360	6 263	4 545
SUMMA fullfondering	62 941	56 677	63 249	56 972
SUMMA blandmodell	64 109	57 760	64 417	58 055
Varav kostnader för räkningsrevision	3	1	3	2
NOT 3. AVSKRIVNINGAR				
Immateriella anläggningstillgångar	7	21	12	27
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	731	636	731	636
Maskiner och inventarier	1 003	961	1 042	1 002
Nedskrivningar				
Immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	38	157	38	157
Maskiner och inventarier	0	0	1	0
SUMMA	1 779	1 774	1 825	1 822

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
NOT 4. SKATTEINTÄKTER				
Preliminärskatt	38 229	35 656	38 229	35 656
Prognos slutavräkning bokslutsår	648	948	648	948
Justeringspost föregående bokslutsår	224	271	224	271
SUMMA	39 101	36 875	39 101	36 875
Avräkningsbelopp per invånare, kronor				
Prognos slutavräkning bokslutsår	459	677	459	677
Slutavräkning föregående bokslutsår	160	195	160	195
NOT 5. KOMMUNALEKONOMISK UTJÄMNING				
Inkomstutjämningsbidrag	7 700	7 288	7 700	7 288
Kostnadsutjämningsavgift	-673	-468	-673	-468
Införandebidrag	0	0	0	0
Regleringsavgift	0	0	0	0
Regleringsbidrag	603	919	603	919
SUMMA	7 630	7 739	7 630	7 739
Bidrag/avgift per invånare, kronor				
Inkomstutjämningsbidrag	5 449	5 202	5 449	5 202
Kostnadsutjämningsavgift	-476	-334	-476	-334
Införandebidrag	0	0	0	0
Regleringspost	427	656	427	656
NOT 6. GENERELLA STATLIGA BIDRAG				
Statsbidrag för läkemedelsreformen	4 706	4 569	4 706	4 569
Återbäring till staten, läkemedelsrabatter	23	-4	23	-4
Övriga generella statliga bidrag	0	280	0	280
SUMMA	4 730	4 845	4 730	4 845
NOT 7. FINANSIELLA INTÄKTER				
Ränta på placeringar och bankmedel	88	20	88	19
Kreditivränta	137	53	137	53
Övriga finansiella intäkter	21	22	17	21
SUMMA	246	95	242	94
NOT 8. FINANSIELLA KOSTNADER				
Värdesäkring avsättning till pensioner				
– Fullfondering	3 479	946	3 506	953
– Blandmodell	2 109	508	2 136	515
Låneräntor	154	54	154	54
Ränta finansiell leasing	6	7	6	7
Övriga finansiella kostnader	-2	63	-13	62
SUMMA fullfondering	3 638	1 070	3 653	1 076
SUMMA blandmodell	2 267	632	2 283	638

NOTER

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Miljoner kronor				
NOT 9. ÅRETS RESULTAT				
Jämförelsestörande poster				
Nedskrivning byggnad 23, Helsingborg	0	157	0	157
SUMMA	0	157	0	157
NOT 10. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Redovisat värde vid årets början	1 345	1 008	1 355	1 026
Årets investeringar	352	359	352	361
Årets försäljningar och utrangeringar	0	-1	0	-5
Årets avskrivningar	-7	-21	-12	-27
Redovisat värde vid årets slut	1 690	1 345	1 695	1 355
Tillgångarnas anskaffningsvärde	2 174	1 824	2 200	1 849
Ackumulerade avskrivningar	-445	-438	-465	-454
Ackumulerade nedskrivningar	-39	-41	-39	-41
SUMMA bokfört värde	1 690	1 345	1 695	1 355
- varav pågående investeringar	1 648	1 307	1 648	1 307
- varav medicintekniska informationssystem	1 625	1 296	1 630	1 306
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	14 år	6 år	14 år	6 år
Specifikation immateriella anläggningar				
SDV Skånes digitala vårdssystem	1 619	1 294	1 619	1 294
CAFM Regionservice	48	48	48	48
Raindance ekonomisystem	17	0	17	0
SDI Skånes digitala infrastruktur	6	0	6	0
Patientövervakning	0	2	0	2
HR-Fönster Personalsystem	0	1	0	1
Carita Journalsystem Tandvård	0	0	5	10
Summa bokfört värde	1 690	1 345	1 695	1 355
NOT 11. MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR				
Redovisat värde vid årets början	21 658	19 766	21 658	19 766
Årets investeringar	2 406	2 685	2 406	2 685
Årets försäljningar och utrangeringar	-249	0	-249	0
Årets avskrivningar	-731	-636	-731	-636
Årets nedskrivningar	-38	-157	-38	-157
Redovisat värde vid årets slut	23 045	21 658	23 045	21 658
Tillgångarnas anskaffningsvärde	34 581	32 743	34 581	32 743
Ackumulerade avskrivningar	-9 980	-9 566	-9 980	-9 566
Ackumulerade nedskrivningar	-1 557	-1 518	-1 557	-1 518
SUMMA bokfört värde	23 045	21 658	23 045	21 658
- varav pågående investeringar	10 906	11 122	10 906	11 122
- varav byggnader med finansiell leasing	76	330	76	330
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	32 år	34 år	32 år	34 år

forts. ▶

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
NOT 11. FORTS.				
Lånekostnader som under året har aktiverats i fastigheternas anskaffningsvärden				
Årets lånekostnad	135	53	135	53
Genomsnittlig räntesats	1,50%	0,55%	1,50%	0,55%
NOT 12. MASKINER OCH INVENTARIER				
Redovisat värde vid årets början	8 852	8 563	9 046	8 761
Årets investeringar	1 917	1 255	1 952	1 293
Årets försäljningar och utrangeringar	-13	-6	-13	-6
Årets överföringar (från eller till annat slag av tillgång)	2	0	2	0
Årets avskrivningar	-1 003	-961	-1 042	-1 002
Årets nedskrivningar	0	0	-1	0
Redovisat värde vid årets slut	9 756	8 852	9 944	9 046
Tillgångarnas anskaffningsvärde	18 937	17 491	19 418	17 940
Ackumulerade avskrivningar	-9 112	-8 569	-9 403	-8 824
Ackumulerade nedskrivningar	-70	-70	-71	-70
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	9 756	8 852	9 944	9 046
- varav pågående investeringar	1 493	1 157	1 495	1 158
- varav medicinteknisk apparatur	2 008	1 794	2 113	1 897
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	17 år	17 år	17 år	17 år
NOT 13. FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Aktier i majoritetsägda bolag ¹	201	201	91	78
Aktier i intressebolag och andra bolag ²	28	28	28	28
Långfristig utlåning (exklusive Trafikverket)	634	174	580	128
Långfristig räntefri utlåning till Trafikverket	106	106	106	106
Övriga finansiella anläggnings-tillgångar	186	186	186	186
SUMMA	1 154	695	991	526

1. Aktier i majoritetsägda bolag	Org. nr	Ägd andel
Region Skåne Holding AB	556936-0877	100 %
2. Aktier i intressebolag och andra bolag		
ALMI Företagspartner i Skåne AB	556488-1208	49 %
Öresundståg AB	556794-3492	40 %
Science Village Scandinavia AB	556788-3680	35 %
Hälsostaden Ängelholm Holding AB	556790-5723	33,3 %
Samverkansprojektet E22 AB	556715-0205	20 %
AB Busspunkten i Helsingborg	556653-6487	52 %
AB Transitio	556033-1984	5 %
Inera AB	556559-4230	0,2 %
Samtrafiken i Sverige AB	556467-7598	2 %

Region Skåne Holding AB är moderbolag i en koncern för Region Skånes helägda bolag, se vidare avsnittet gällande Region Skånes bolag. I den sammanställda koncernredovisningen ingår Region Skåne Holding AB och Folkvandervården Skåne AB.

NOTER

Miljoner kronor	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
NOT 14. BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR				
ESS Eric				
800 miljoner kronor. Enligt beslut 2016-06-20 av regionfullmäktige. Utbetalt 2016, upplöses under 25 år.	544	576	544	576
<i>Enligt beslut 2008:</i>				
Trafikverket, Södra Stambanan, Hjärup				
50 miljoner kronor. Indexuppräknat 2016 till 57 miljoner kronor. 25 års upplösning från 2016.	39	41	39	41
Trafikverket, Södra Stambanan, Åkarp-Arlöv				
75 miljoner kronor. Indexuppräknat 2016 till 86 miljoner kronor. 25 års upplösning från 2016.	58	62	58	62
SUMMA	641	679	641	679
NOT 15. FÖRRÅD OCH VARULAGER				
Hjälpmedel	157	162	157	162
Material Covid	13	12	13	12
Läkemedel Covid	0	0	0	0
Sjukvårdsmaterial och övrigt	190	179	190	179
SUMMA	361	353	361	353
NOT 16. KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Kundfordringar	768	713	750	699
Fordringar på staten	925	847	936	852
Mervärdesskatt	428	463	428	463
Upplupna skatteintäkter	1 820	2 135	1 820	2 135
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 268	2 336	2 261	2 332
Fordran internbank koncernbolag	0	10	0	3
Övriga kortfristiga fordringar	210	185	212	187
SUMMA	6 419	6 690	6 407	6 672
NOT 17. KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
<i>Vid årsskiftet fanns inga placeringar.</i>				
NOT 18. KASSA OCH BANK				
Kassa	1	1	1	1
Bank	1 763	1 995	1 764	1 996
SUMMA	1 764	1 996	1 765	1 997
NOT 19. EGET KAPITAL				
Enligt fullfonderingsmodellen				
Ingående eget kapital	-15 859	-18 756	-15 795	-18 737
Justering mot eget kapital	0	0	0	0
Årets resultat	-4 035	2 897	-4 001	2 942
SUMMA	-19 893	-15 859	-19 796	-15 795
Enligt blandmodellen				
Ingående eget kapital	-658	-2 911	-594	-2 892
Justering mot eget kapital	0	0	0	0
Årets resultat	-3 832	2 252	-3 798	2 297
SUMMA	-4 491	-658	-4 393	-594

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
NOT 20. AVSÄTTNING FÖR PENSIONER				
Pensionsskuld exklusive löneskatt	32 919	29 635	33 169	29 856
Löneskatt	7 986	7 189	7 986	7 189
SUMMA fullfondering	40 905	36 824	41 155	37 045
Specifikation avsättningar till pensionsförpliktelser 2023:				
		PA-KL skuld ≤1997	KAP-KL skuld ≥1998	PBF-KL PRF-KL OPF-KL
Ingående värde 2023-01-01		12 233	17 349	53
Nyintjänad pension		0	1 848	-1
Värdesäkring		1 076	1 719	
Årets pensionsutbetalningar		-913	-450	5
Summa		12 396	20 467	57
Löneskatt		3 007	4 965	14
Total pensionskuldsåtagande		15 403	25 432	70
<i>Pensionsförpliktelser som avser 1997 och tidigare redovisas som en ansvarsförbindelse vid redovisning enligt blandmodell och som en avsättning vid fullfonderingsmodellen. Aktualiseringsgraden är 99 procent.</i>				
SUMMA blandmodell	25 503	21 624	25 752	21 845
NOT 21. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR				
Avsatt för riskreserv				
Redovisat värde vid årets början	26	602	26	602
Nya avsättningar	0	26	0	26
lanspråktagna avsättningar	0	-550	0	-550
Outnyttjat belopp som återförts	-9	-52	-9	-52
Utgående avsättning	17	26	17	26
Avsatt för infrastrukturella bidrag				
Redovisat värde vid årets början	0	60	0	60
lanspråktagna avsättningar	0	-60	0	-60
Förändring av nuvärdet	0	0	0	0
Utgående avsättning	0	0	0	0
<i>Består av nuvärdesberäknad avsättning för infrastrukturella bidrag till Trafikverket för utbyggnad av Södra Stambanan, Hjärup samt Åkarp/Arlöv.</i>				
Övriga avsättningar				
Redovisat värde vid årets början	0	1	0	1
Nya avsättningar	10	0	10	0
lanspråktagna avsättningar	0	-1	0	-1
Utgående avsättningar	10	0	10	0
SUMMA	27	26	27	26
NOT 22. LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Lån i banker och kreditinstitut, MTN-program	9 729	5 817	9 729	5 817
Långfristig leasingsskuld	0	70	0	70
Förutbetalda investeringsbidrag	344	375	344	375
Förutbetalda långfristiga intäkter	8	11	8	11
SUMMA	10 081	6 274	10 081	6 274

forts. ▶

NOTER

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
Miljoner kronor				
NOT 22. FORTS.				
Specifikation total låneskuld				
Bilaterala lån	2 000	800	2 000	800
MTN-lån, inklusive överkurser	8 729	6 717	8 729	6 717
Finansiell leasing	70	801	70	801
Certifikatslån	0	498	0	498
SUMMA	10 800	8 817	10 800	8 817
– varav kortfristig del, nästa års amortering	–1 070	–2 929	–1 070	–2 929
– varav långfristig låneskuld	9 729	5 888	9 729	5 888
Förändring från föregående år	1 983	–564	1 983	–564
Årets förändring total låneskuld				
Nyupptagna långfristiga lån	4 900	0	4 900	0
Årets amortering, långfristiga lån	–1 700	–1 000	–1 700	–1 000
Nyupptagen finansiell leasing	0	0	0	0
Årets amortering, finansiell leasing	–731	–48	–731	–48
Nyupptagna certifikatslån		498		498
Årets amortering certifikatslån	–498	0	–498	0
Periodisering överkurser, MTN-lån	12	–14	12	–14
Årets förändring total låneskuld	1 983	–564	1 983	–564
– varav förändring kortfristig del, nästa års amortering	–1 858	1 881	–1 858	1 881
– varav förändr långfristig låneskuld	3 841	–2 445	3 841	–2 445
Förutbetalda intäkter återstående antal år (snitt)				
Offentliga investeringsbidrag	12 år	12 år	12 år	12 år
Periodiserad vinst vid försäljning av fastigheter	5 år	6 år	5 år	7 år
Externa hyror	–	2 år	–	2 år
NOT 23. KORTFRISTIGA SKULDER				
Leverantörsskulder	3 947	4 207	3 922	4 173
Upplupna löneskulder	1 531	2 251	1 559	1 549
Källskatt och arbetsgivaravgifter	1 997	1 798	2 033	1 824
Skuld internbank koncernbolag	535	444	132	119
Kortfristig del av långfristig låneskuld	1 000	1 700	1 000	1 700
Kortfristig del av finansiell leasing	70	731	70	731
Upplupna pensionskostnader, individuell del	845	755	868	778
Förutbetalda skatteintäkter	0	0	0	0
Övriga kortfristiga skulder	3 786	3 117	3 797	3 862
SUMMA	13 711	15 003	13 381	14 736
NOT 24. BORGENSÅTTAGANDEN				
Stiftelsen Regionmuseet i Skåne	7	8	7	8
Folktandvården Skåne AB:s pensionsutfästelse	250	221	0	0
Hälsostaden Ängelholm AB	1067	1131	1 067	1 131
Stiftelsen Skånes Djurpark	4	4	4	4
AB Transitio, proprieborgen	14	17	14	17
AB Transitio, efter regress	150	157	150	157
Summa	1 492	1 538	1 242	1 317

forts. ▶

	REGION SKÅNE		KONCERN	
	2023	2022	2023	2022
NOT 24. FORTS.				
Säkerhet för borgen till Hälsostaden i Ängelholm utgörs av underborgen för 2/3 av åtagandet från Wihlborgs Fastigheter AB och Peab Sverige AB. Säkerhet för borgen till Folktandvården Skåne AB pensionsutfästelse utgörs av spärrade medel på koncernkontot.				
Borgen AB Transitio, solidarisk borgen				
Region Skåne har tecknat borgen för AB Transitios lån och leasingavtal enligt följande (utestående krediter): Handelsbanken Finans (10691201), 7 tåg: 334 miljoner kronor Bedömda termineringskostnader: 17 miljoner kronor				
Summa AB Transitio med regressrätt	351	366	351	366
Borgensåtagandena har tecknats solidariskt av AB Transitios ägare vilka utgörs av regioner och kommunalförbund. Borgensteckningen har skett i enlighet med det fullmäktigebeslut om borgensutfästelse och det regressavtal som ingicks när Region Skåne beslut om delägarskap i AB Transitio.				
SUMMA INKLUSIVE BORGEN MED REGRESSRÄTT	1 843	1 904	1 593	1 683
NOT 25. ÖVRIGA ANSVARFÖRBINDELSER				
Ansvarförbindelse Löf, regionernas ömsesidiga försäkringsbolag	1 847	2 012	1 847	2 012
Region Skåne ansvarar, som delägare i Löf regionernas ömsesidiga försäkringsbolag, för bolagets förbindelser till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie regionen har att erlägga för vart år som förlust har uppkommit i patientförsäkringen. År 2023 uppgår premien till 184,7 miljoner kronor och 2022 till 201,2 miljoner kronor.				
Visstidspension				
Förtroendevaldas vistidspension före aviserad avgång	8	13	8	13
Bashyresåtagande				
AB Busspunkten i Helsingborg (556653-6487)	32	37	32	37
Jernhusen verkstäder AB (556616-7408)	20	25	20	25
Om hyresgäst saknas garanterar Skånetrafiken bashyresintäkten.				
Återköpsklausuler				
Nobina (556576-4569)	1 247	1 247	1 247	1 247
Arriva (556351-9437)	49	49	49	49
Transdev (556042-4391)	10	0	10	0
Bergkvarabuss (556294-9973)	232	232	232	232
Vid avtalsförfall finns klausul som stipulerar att Region Skåne ska köpa bussar ifall entreprenören vill det. Avser bussflottans restvärde vid avtalsförfall. Fördelning av återköpsklausulernas förfall: År 2024: 31 miljoner kronor År 2027: 791 miljoner kronor År 2029: 205 miljoner kronor År 2030: 500 miljoner kronor SUMMA: 1 537 miljoner kronor				
SUMMA	3 445	3 614	3 445	3 614

LEASINGREDOVISNING

	FÖRFALLOTIDPUNKT		
	Inom 1 år	Senare än 1 år men inom 5 år	> 5 år
Framtida minileasavgifter per 2023-12-31			
NOT 1. OPERATIONELL LEASEGIVNING Icke uppsägningsbara avtal överstigande 1 miljon kronor.			
Fastigheter, extern uthyrning	160	266	390
SUMMA	160	266	390
NOT 2. OPERATIONELL LEASING Icke uppsägningsbara avtal överstigande 1 miljon kronor.			
Mark och byggnader	14	46	19
Fastigheter, extern inhyrning	989	2 810	3 491
MT-utrustning	83	206	0
Övriga maskiner och inventarier	67	69	0
SUMMA	1 154	3 130	3 510
NOT 11, 12. FINANSIELL LEASING Finansiella leasingåtaganden, avtal tecknat fr o m 2003-01-01, avtal överstigande 1 miljon kronor			
Parkeringshus Helsingborg	70	0	0
SUMMA	70	0	0
<i>Leasingavgifter för finansiella leasingavtal 2023 uppgick till 6 miljoner kronor, och snitträntan uppgår vid årets slut till 5,18 procent.</i>			

JÄMFÖRELSE MED ANDRA

Källa: SKR och SCB

REGION	LÅNGSIKTIG KAPACITET				KORTFRISTIG BEREDSKAP			
	Justerad landstings- skattesats	Soliditet	Kostnads- nivå	Finansiella netto- tillgångar	Självfinan- sieringsgrad invest.	Finans- netto	Resultat efter finansiella poster	Nettokostn. utveckling per invånare
Stockholm (koncern)	11,95	19 %	31 872	-28,0 %	36,2 %	-1 627	-1,0 %	7,9 %
Västra Götaland (koncern)	11,29	20 %	28 250	28,0 %	39,3 %	-605	-1,4 %	11,8 %
Skåne (koncern)	11,42	-10 %	29 009	-2,0 %	-48,2 %	-1 421	-7,4 %	13,4 %
Medelvärde regioner i Sverige	11,62	27%	29 301	37,0 %	22,1 %	-257	-3,1 %	13,4 %

Definitioner Finansiella nyckeltal

Justerad landstingskattesats: Landstingens skattesats justeras för olikheter i verksamhetsansvar baserat på landstingens faktiskt redovisade kostnader för kollektivtrafik, hemsjukvård, färdtjänst och utbildning, framtagen av SKR.

Soliditet: Eget kapital – pensionsförmåner intjänade före 1998 samt löneskatt som redovisas utanför balansräkningen/totala tillgångar.

Kostnadsnivå: Kronor/invånare. Strukturjusterad kostnad för hälso- och sjukvård = nettokostnad/behovsindex. Motsvarar måttet som finns i öppna jämförelser.

Finansiella nettotillgångar: (Finansiella tillgångar–finansiella skulder)/skatter och generella bidrag. Omfattar räntebärande tillgångar och skulder exklusive pensionsskuld.

Självfinansieringsgrad investeringar: Resultat och avskrivningar i relation till bruttoinvesteringar.

Resultat efter finansiella poster: Resultat efter finansiella poster/skatter och bidrag.

Nettokostnadsutveckling/invånare: Årlig förändring av nettokostnader per invånare.

Finansnetto: Kronor/invånare (finansiella intäkter–finansiella kostnader)/antal invånare.

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

REGION	Primär- vård	Spec. somatisk vård	Spec. psyk. vård	Övrig hälso- o sjukvård	Politisk verk. HoS	Läkem. inom förmån	TOTAL HoS exkl tandvård	Tand- vård	TOTAL HoS inkl tandvård	TOTAL Regional utveckl.	Trafik och infrast.
Stockholm	5 286	16 161	2 729	2 233	92	2 895	29 146	499	29 206	4 953	4 654
Västra Götaland	6 852	13 217	2 390	2 840	13	2 738	27 831	617	29 645	4 619	3 382
Skåne	4 731	16 500	2 478	1 846	132	2 537	28 450	756	28 448	3 014	2 322
Medelvärde regioner i Sverige	5 264	17 262	2 557	2 585	188	3 065	30 730	832	29 872	2 886	2 160

DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

FOTO: © ERIK LEO

DRIFTREDOVISNING

I avsnittet om driftredovisning redovisas hur utfallet för driftverksamheten förhåller sig till den budget som regionfullmäktige fastställt för den löpande verksamheten för nämnder och styrelser. Redovisningen är ett stöd för fullmäktiges uppföljning och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Den innehåller information för alla intresserade om hur resurser fördelas och används i verksamheten.

Driftredovisningen är en totalsumering av kostnader och intäkter för året. Driftredovisningen innehåller interna poster vilket möjliggör jämförelser mot den slutliga budget som regionfullmäktige beslutat om. För 2023 har inga beslut rörande omDispositioner eller tilläggsanslag fattats. I förvaltningsberättelsen kommenteras utfallet i förhållande till budget och föregående år.

Driftredovisningen för Region Skåne framgår av tabellen på nästa sida och är uppräddad i enlighet med rekommendation RKR R14 från Rådet för kommunal redovisning.

Ekonomiskt resultat och utveckling sektor regional utveckling

Sektorn regional utveckling redovisar ett sammanlagt resultat på +154 miljoner kronor för år 2023 i förhållande till budget jämfört med +58 miljoner kronor 2022. Det positiva resultatet är kopplat till kollektivtrafiknämnden, övriga nämnder redovisar ett nollresultat.

Kulturnämndens budget uppgick till 587,6 miljoner kronor, varav regionbidraget uppgick till 346,8 miljoner kronor under 2023. Den statliga finansieringen inom ramen för kultursamverkansmodellen uppgick enligt beslut av Statens kulturråd i januari till 238,8 miljoner kronor. Resultatet för 2023 uppgick till 40 000 kronor. Kulturnämnden har under året haft en ekonomi i balans och inga extra åtgärder har behövts för att säkerställa det.

Kollektivtrafiknämndens resultat för helåret 2023 uppgick till 154 miljoner kronor. Intäkterna uppgick till 8,1 miljarder kronor och av dessa stod regionbidraget för 3,7 miljarder kronor.

Budget för biljettintäkter uppgick till 3,2 miljarder kronor och utfallet blev 3,8 miljarder kronor. Biljettpiserna höjdes i februari 2023 och trots att resandet inte kom upp i målet för året så är intäkterna högre än budgeterat. Biljetter över Öresundsbron är en av de stora anledningarna till det höga utfallet på intäkterna. Övriga intäkter budgeterades till 415 miljoner kronor och utfallet blev 473 miljoner kronor. Största anledningen till de högre utfallet där härleds till intäkter för färdtjänst, vilket motsvarar kostnadsökningarna.

Kostnaderna för helår 2023 budgeterades till 7,4 miljarder kronor och utfallet blev 7,9 miljarder kronor. I utfallet för både intäkter och kostnader fanns 2023 det nya Köpenhamnsavtalet med vilket innebär att intäkter och kostnader för den danska delen också redovisas. Totalt påverkar det intäkt- och kostnadssidan med 579 miljoner kronor. Upphandlad trafik budgeterades till 5,4 miljarder kronor och utfallet blev 5,5 miljarder kronor. Kostnaderna för tågtrafiken blev 144

DRIFTREDOVISNING

Miljoner kronor	Regionbidrag		Verksamhetens intäkter		Verksamhetens kostnader		Intäkter och kostnader utanför verksamheten		Resultat		Budgetavvikelse	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
REGIONAL UTVECKLING												
Kulturnämnden	347	339	250	241	-597	-580	0	0	0	0	0	0
Kollektivtrafiknämnden	3 709	3 530	4 535	3 641	-8 040	-7 048	-49	-66	154	58	154	58
Regionala utvecklingsnämnden	309	269	72	72	-381	-340	0	0	0	0	0	0
<i>Eliminering av interna poster</i>			0	-1	0	1						
Summa regional utveckling	4 364	4 139	4 856	3 953	-9 017	-7 969	-49	-66	154	57	154	57
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD												
Sjukhusstyrelse Kristianstad	1 598	1 908	1 165	847	-3 197	-2 923	-2	-2	-436	-170	-436	-170
Sjukhusstyrelse Hässleholm	473	683	338	103	-919	-832	0	0	-108	-47	-108	-47
Sjukhusstyrelse Helsingborg	2 328	2 923	1 475	847	-4 357	-4 024	-3	-3	-557	-257	-557	-257
Sjukhusstyrelse Ängelholm	457	486	154	144	-668	-661	0	0	-57	-32	-57	-32
NORV, Medicinsk service	567	599	2 078	2 109	-2 643	-2 706	-2	-2	0	0	0	0
Sjukhusstyrelse Sus	9 815	11 286	6 229	4 584	-17 929	-16 576	-10	-9	-1 895	-714	-1 895	-714
Sjukhusstyrelse Ystad	807	993	349	179	-1 360	-1 256	0	0	-204	-84	-204	-84
Sjukhusstyrelse Trelleborg	451	567	228	105	-842	-730	0	0	-164	-59	-164	-59
Sjukhusstyrelse Landskrona	242	292	169	100	-457	-413	0	0	-45	-22	-45	-22
Psykatri, habiliterings- och hjälpmedelsnämnden	4 000	3 835	549	547	-4 711	-4 372	-1	-1	-163	9	-163	9
Primärvården Skåne ¹	580	670	4 499	4 570	-5 223	-5 144	-1	-1	-145	94	-182	57
Vårdval Primärvård ¹	6 352	0	1 999	346	-8 488	-6 817	0	0	-137	-6 471	-137	-6 471
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	14 688	17 836	1 267	943	-15 927	-11 990	0	0	28	6 789	28	6 789
Kognitiv medicin	27	0	3	0	-37	0	0	0	-7	0	-7	0
<i>Eliminering av interna poster</i>			-15 677	-10 838	15 677	10 838						
Summa hälso- och sjukvård	42 385	42 079	4 827	4 585	-51 081	-47 606	-20	-19	-3 889	-962	-3 926	-999
VERKSAMHETSSTÖD OCH ÖVRIGA												
Fastighets- och servicenämnden	0	0	5 750	5 267	-5 683	-5 151	-138	-124	-72	-9	-72	-9
Regionstyrelsen exkl kognitiv medicin	1 889	2 014	489	465	-2 289	-2 178	1	0	90	301	90	301
Södra Regionvårdsnämnden	0	0	37	19	-37	-19	0	0	0	0	0	0
Personalnämnden	197	183	5	7	-178	-187	0	0	23	3	23	3
Digitalisering och IT och MT, NORV	0	0	2 371	2 296	-2 461	-2 293	-2	-1	-91	2	-91	2
Patientnämnden	18	18	0	0	-17	-17	0	0	1	2	1	2
Revisionen	19	19	0	0	-18	-17	0	0	2	3	2	3
<i>Eliminering av interna poster</i>			1 248	-1 167	1 248	1 167						
Summa verksamhetsstöd/övriga	2 124	2 234	9 901	6 887	-9 436	-8 694	-139	-126	-47	301	-47	301
<i>Eliminering av interna poster</i>			-6 538	-5 959	6 538	5 959						
SUMMA NÄMNDER OCH STYRELSE	48 872	48 451	13 046	9 467	-62 995	-58 310	-208	-211	-3 781	-603	-3 819	-640
Central finansiering	-48 872	-48 451	2 067	3 398	-1 725	-141	48 277	48 695	-253	3 500	623	2 525
<i>Eliminering av interna poster</i>			0	0	0	0			0	0		
SUMMA REGION SKÅNE	0	0	15 113	12 865	-64 720	-58 451	48 069	48 483	-4 035	2 897	-3 195	1 884
Bolag före bokslutsdispositioner												
Folk tandvården Skåne AB	0	0	1 323	1 255	-1 290	-1 217	-16	-5	17	33	0	0
Region Skåne Holding AB	0	0	83	94	-78	-93	-1	-1	4	0	12	32
Koncernelimineringar och bokslutsdispositioner												
			-998	-954	1 015	967	-5	-1	12	12	12	12
SUMMA KONCERNEN	0	0	15 520	13 260	-65 074	-58 794	48 048	48 476	-4 001	2 942	-3 171	1 928

1. För Vårdval Primärvård och hälso- och sjukvårdsnämnd har det skett en organisationsförändring mellan 2022 och 2023. Verksamhet som bedrivs i Vårdval Primärvård tillhörde 2022 hälso- och sjukvårdsnämnden. En översättning av berörda ansvar har gjorts för att skapa jämförelse mellan åren.

FOTO: © ERIK LEO

miljoner kronor högre än budget vilket främst beror på Open-books-avtalet och högre priser på drivmotorström. Kostnaderna för busstrafiken blev 124 miljoner kronor lägre än budget och en anledningarna till det är lägre kostnader för resandeincitament. Övriga verksamhetskostnader uppgick till 1,16 miljarder kronor mot budgeterat 1,27 miljarder kronor. Konsult- och personalkostnader var 82 miljoner kronor lägre än budget.

Regionala utvecklingsnämnden redovisar ett balanserat resultat för 2023. Totala intäkter 2023 är 380,7 miljoner kronor. På intäktssidan avviker utfallet mot budget med 49,4 miljoner kronor. Den enskilt största kostnads-posten är lämnade bidrag som uppgick till 257,2 miljoner kronor och utgör 68 procent av de totala kostnaderna jämfört med 74 procent 2022. Personalkostnaderna i nämnden uppgick till 19 procent av de totala kostnaderna, totalt 71,7 miljoner kronor (2022: 15 procent). Verksamhetens kostnader står totalt sett för en negativ avvikelse mot budget om -49,4 miljoner kronor. De största avvikelserna finns för lämnade bidrag (-64,9 miljoner kronor). Avvikelsen beror huvudsakligen på att det funnits utrymme för fler beslutade bidrag med anledning av positiv avvikelse av övriga kostnader. Totalt har 14 redovisningsmässiga projekt avslut-

ats under året och den totala resultat-effekten av dessa är 4,4 miljoner kronor i överskott.

Ekonomiskt resultat och utveckling sektor hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårdssektorn redovisar ett sammanlagt resultat på -3 889 miljoner kronor, vilket är 2 927 miljoner kronor sämre än samma period föregående år och 3 926 miljoner kronor sämre än budget. I resultatet ingår all offentligt finansierad vård, såväl privat som offentlig drift.

Den stora budgetavvikelsen förklaras av höga kostnadsökningar till följd av inflation. Ett uppdämt vårdbehov efter nedstängningarna under pandemin påverkar också kostnadsökningarna i egen regi, samt behovet av att köpa vård i privat regi.

Regionbidraget till hälso- och sjukvårdssektorn har ökat med 306 miljoner kronor jämfört med 2022. Externt såld vård ökade med 204 miljoner kronor jämfört med föregående år och genererar intäkter till framför allt Skånes universitetssjukhus (Sus).

De totala kostnaderna överskrider budget med 4 679 miljoner kronor, vilket motsvarar 10,2 procent. Personalkostnaderna, som enbart avser vård i egen regi och utgör knappt 50 procent av de totala kostnaderna, överskrider budget med 9,6 procent och är en ökning

med 6,0 procent mot föregående år. Kostnaderna för inhyrd personal har ökat med 36,9 procent jämfört med 2022.

Köp av verksamhet, material och tjänster har ökat med 5,9 procent jämfört med föregående år och överskrider budget med 1 713 miljoner kronor. Den främsta orsaken är köpta vårdtjänster från privata vårdutförare och framför allt upphandlade avtal kopplat till samordning av vårdgarantipatienter. Detta då verksamheten i egen regi inte har kunnat genomföra planerade besök och åtgärder. Utfallet för läkemedelskostnader är 10,0 procent högre än föregående år och 4,7 procent över årets budget.

Ekonomiskt resultat och utveckling sektor verksamhetsstöd övriga

Sektorn för verksamhetsstöd redovisar ett sammanlagt resultat på -47,0 miljoner kronor för 2023.

Fastighets- och servicenämnden redovisar ett resultat på -71,6 miljoner kronor. Underskottet inom regionfastigheter beror främst på omvärldsfaktorer som ökade elpriser och stigande inflation. Merparten av region-service underskott för 2023 beror på ofinansierade poster i budget, kostnadsökningar samt omställnings- och projektrelaterade kostnader som har uppstått under året.

Regionstyrelsen redovisar ett överskott på 90,1 miljoner kronor. Överskottet avser i huvudsak drifts- och utvecklingsmedel inom koncernkontoret och regionstyrelsen samt förtroendemannaorganisationen.

Personalnämndens resultat uppgår till 23,1 miljoner kronor. Överskottet avser i huvudsak anslaget för utbildningsanställningar/utbildningslön vid utbildning av specialistsjuksköterska. Budgeterad utbildningsvolym har inte uppnåtts. Den faktiska lönekostnaden har varit lägre än prognosticerat samt andelen som studerar på deltid har ökat.

Digitalisering IT och MT redovisar ett underskott på -91,3 miljoner kronor. Jämfört med total omsättning innebär resultatet en avvikelse med -3,9 procent.

De största budgetavvikelserna avser ökade driftskostnader för applikationer och infrastruktur. Den enskilt största budgetavvikelsen avser inköp av hårdvara till PC-arbetsplats. På världsmarknaden för hårdvara uppgår prisökningarna till cirka 30 procent. Under året har förvaltningen minskat lagerhållningen av datorer markant för att minska kostnaderna. Lagerhållningen har tidigare varit stor på grund av omfattande inköp som gjordes under och direkt efter pandemin för att säkra en robust försörjning.

INVESTERINGSREDOVISNING

Budgeten för Region Skånes investeringar under 2023 var 5 648 miljoner kronor och utfallet blev 4 677 miljoner kronor. Budgetavvikelsen 2023 blev 971 miljoner kronor och av överskottet kan 860 miljoner kronor kopplas till

bygginvesteringar. I nedanstående text är utgångspunkten belopp i budget 2023 men för jämförelse finns även budgetbelopp för 2024 års budget med.

Bygginvesteringar

Inför budget 2023 beräknades investeringarna i bygginvesteringar till 3 266 miljoner kronor, varav huvuddelen inom hälso- och sjukvården och framför allt inom de strategiska investeringarna i sjukhusområdena Malmö, Helsingborg och Hässleholm. Dessutom avsattes medel i budgeten för större byggprojekt utanför hälso- och sjukvården, bussdepåer i Malmö och Lund. Det samlade utfallet för bygginvesteringar inklusive kreditivränta blev 2 406 miljoner kronor.

Nedan beskrivs status för objekt med en investeringsbudget på över 100 miljoner kronor. Mer detaljerade

beskrivningar av statusen för de strategiska sjukvårdsinvesteringarna har under 2023 lämnats till regionstyrelsen i mars, september och december.

Pågående bygginvesteringar inom kollektivtrafiken

• Bussdepåer Malmö och Lund

Region Skåne har i avsiktsförklaringar med Lunds kommun och Malmö stad konstaterat att den fortsatta utvecklingen av städerna förutsätter etablering av nya och moderna bussdepåer. Tillsammans med städerna skapas de bästa förutsättningarna för att etableringen av nya bussdepåer sker på geografiskt optimal plats med minsta möjliga miljöpåverkan och bästa trafikekonomin.

I Lund har en befintlig bussdepå på Gastelyckan i Lund förvärvat och

INVESTERINGAR

Miljoner kronor	BUDGET		UTFALL	
	Total investeringsutgift (total projektbudget)	därv 2023	Totalt utfall t o m 2023	därv 2023
BYGGINVESTERINGAR				
Bygginvesteringar över 100 miljoner kronor				
Summa pågående bygginvesteringar kollektivtrafik	865	142	220	52
Summa pågående bygginvesteringar hälso- och sjukvård	20 652	2 184	15 983	1 759
Summa pågående bygginvesteringar servicenämnd	182	57	93	84
Bygginvesteringar under 100 miljoner kronor				
Ej använd ram hälso- och sjukvård	–	63	–	–
Servicenämnd	1 418	434	924	325
Regleringspost för utrustning budgeterat som bygg	–	–	–	–181
SUMMA BYGGINVESTERINGAR	23 908	3 181	17 607	2 269
UTRUSTNINGSPROJEKT				
UTRUSTNINGSPROJEKT				
Pågående strategiska investeringar kollektivtrafik	1 108	664	758	629
Pågående strategiska investeringar utrustningsobjekt hälso- och sjukvård	4 287	675	2 900	712
Pågående strategiska utrustningsobjekt servicenämnd	120	2	4	4
Pågående ej strategiska utrustningsobjekt hälso- och sjukvård	1 951	670	1 096	676
Ej använd ram utrustning hälso- och sjukvård	–	62	–	–
Pågående ej strategiska utrustningsobjekt kollektivtrafik	93	46	82	40
Pågående ej strategiska utrustningsobjekt servicenämnd	–	34	–	6
Regleringspost för utrustning budgeterat som bygg	–	–	–	181
SUMMA UTRUSTNINGSPROJEKT	7 559	2 153	4 840	2 247
Ej använd ram regionstyrelsen bygg och utrustning	–	230	24	24
SUMMA REGIONSTYRELSEN	–	230	24	24
SUMMA INVESTERINGAR TOTALT	31 467	5 563	22 471	4 541
Kreditivränta, bygg	–	85	–	137
Kreditivränta, tåg	–	0	–	0
INVESTERINGAR, inklusive kreditivränta	31 467	5 648	22 471	4 677

STRATEGISKA INVESTERINGAR

Miljoner kronor	PLANERINGS- UTRYMME	BUDGET (medelstillelät)		UTFALL		PROGNOS	
	Budget 2023	Totalt	2023	Totalt	2023	Totalt	2023
BYGGINVESTERINGAR							
Bussdepåer Lund Malmö ¹	1 400	865	142	220	52	1 729	67
Summa kollektivtrafik	1 400	865	142	220	52	1 729	67
Nya sjukhusområdet i Malmö	12 294	12 294	1 574	10 767	1 430	11 976	1 448
Nya sjukhusområdet i Helsingborg	3 658	3 619	41	3 665	46	3 688	50
Åtgärder befintligt sjukhus Helsingborg	762	762	103	23	23	763	28
Nytt sjukhus Östra Ramlösa i Helsingborg ²	1 732	514	98	42	22	514	22
Nya sjukhusområdet i Lund ³	849	807	16	778	2	816	2
Neonatal/kvinnoklinik/infektion i Lund	364	618	12	24	12	684	12
Forth (Framtidens ortopedi i Hässleholm) ⁶	1 388	1 388	193	294	116	2 394	128
Klinisk kemi	238	238	49	246	41	264	47
Psykiatri/habilitering och hjälpmedel/palliativ, m m Malmö	235	195	31	25	17	195	15
Barn- och ungdom Malmö	212	212	68	120	49	146	49
Akutmottagning Kristianstad ⁴	3	3	0	0	0	3	1
Akutmottagning Ystad ⁴	2	2	0	0	0	2	1
Summa hälso- och sjukvård	21 736	20 652	2 184	15 983	1 759	21 445	1 801
Måltidsproduktion	182	182	57	93	84	213	88
Centrallager (extern förhyrning)	300	0	0	0	0	0	0
Summa servicenämnd	482	182	57	93	84	213	88
UTRUSTNINGSPROJEKTER							
Öresundståg ⁵	670	670	610	684	624	670	610
European Rail Traffic Management System (ERTMS)	438	438	54	74	5	438	6
Summa kollektivtrafik	1 108	1 108	664	758	629	1 108	616
Nya sjukhusområdet i Malmö	1 943	1 943	305	1 013	366	1 981	423
Nya sjukhusområdet i Helsingborg	278	228	12	182	2	188	2
Åtgärder befintligt sjukhus Helsingborg	82	82	5	0	0	82	1
Nytt sjukhus Östra Ramlösa i Helsingborg	0	0	0	0	0	0	0
Nya sjukhusområdet i Lund ³	33	39	0	33	0	33	0
Neonatal/kvinnoklinik/infektion i Lund	34	52	0	0	0	52	1
Forth (Framtidens ortopedi i Hässleholm)	190	190	10	16	6	255	6
Klinisk kemi	32	32	10	31	11	46	12
Barn- och ungdom Malmö	15	15	16	7	4	23	8
Psykiatri/habilitering och hjälpmedel/palliativ, m m Malmö	0	0	7	0	0	0	0
Akutmottagning Kristianstad ⁴	0	0	0	0	0	0	0
Akutmottagning Ystad ⁴	0	0	0	0	0	0	0
SVD (Skånes digitala vårdssystem)	1 706	1 706	310	1 618	324	1 706	350
Summa hälso- och sjukvård	4 314	4 287	675	2 900	712	4 366	803
Måltidsproduktion	62	62	2	4	4	62	5
Centrallager (extern förhyrning)	50	58	0	0	0	0	0
Summa servicenämnd	112	120	2	4	4	62	5
TOTAL STRATEGISKA INVESTERINGAR	29 153	27 214	3 724	19 959	3 240	28 922	3 379

1. Avser beslutade medel till och med 2024, resterande planeringsutrymme ligger i regionstyrelsens medel att avropa.
2. Planeringsutrymme för åren till och med 2025 att avropa med beslut i regionstyrelsen.
3. Planeringsutrymme kopplat till neonatal/kvinnoklinik/infektion samt vägval nytt sjukhusområde i Lund.

4. Akutmottagningar i Kristianstad och Ystad. Det pågår förstudie kring insatser som krävs, återkommer i budget 2024.
5. Avsatta medel under regionstyrelsen för utlösen av leasade tåg.
6. FORTH enligt tidigare beslutad ram. Upphandling avbruten och medel reserveras under regionstyrelsen för ny upphandling.

ytterligare förvärv av kringliggande tomter har gjorts för att möjliggöra en utbyggnad. Under våren 2023 beslutade regionstyrelsen om medelstillelning för det kvarvarande arbetet. Byggproduktion startade under hösten 2023 och ny- och ombyggnad av befintlig depå bedöms vara färdig hösten 2024, expansionen på förvärvade tomter kommer vara färdig hösten 2025.

Sedan tidigare har mark förvärvats genom köp av bolag för etablering av den centrala bussdepån i Malmö. I september beslutade regionstyrelsen om medelstillelning för genomförandet av etableringen av depån baserat på programhandlingen. Upphandling av totalentreprenad beräknas vara färdig sommaren 2024 och byggproduktion bedöms starta kring årsskiftet 2024/2025 med ett färdigställande kring årsskiftet 2026/2027.

För den större depån i Malmö i Lockarp är den fortsatta processen baserat på fastställande av detaljplan. Kommunfullmäktige i Malmö fastställde i juni 2023 en detaljplan men denna upphävdes av Länsstyrelsen under hösten 2023. Malmö stad har tagit fram en reviderad detaljplan som beslutades i kommunfullmäktige i december 2023. Länsstyrelsen har förklarat sig nöjda med dessa ändringar men detaljplanen har överklagats av en privatperson. För Region Skånes del är programhandling färdigställd men beslut om medelstillelning och nästa steg i processen avvaktas tills ny detaljplan vunnit laga kraft. Förvärv av tomt från Malmö stad beräknades genomföras innan årsskiftet 2023/2024. På grund av överprövningsprocessen har köpet inte genomförts. Det fördröjda fastställandet av detaljplan innebär en försening jämfört med tidigare planering.

Programhandlingsarbetena som har legat till grund för de medelstillelningar som genomförts under 2023 och för den avseende Lockarpsprojektet har inneburit uppdateringar av projektkalkylerna som baserats på tidigare års prisläge. Depåerna har påverkats av den kraftiga indexutveck-

ling som påverkar den samlade ekonomin. Den genomförda upphandlingen av depån i Lund har bekräftat denna högre prisbild. Den samlade investeringsutgiften för de tre bussdepåerna bedöms med reviderad indexmodell till 1,7 miljarder kronor jämfört med 1,4 miljarder kronor inför 2023. Utfallet för 2023 blev 52 miljoner kronor och totalt är utfallet uppe i 220 miljoner kronor.

Pågående bygginvesteringar inom servicenämnden

- *Anläggning för måltidsproduktion i Kristianstad*

Servicenämnden ställde sig i maj 2020 bakom ett inriktningsbeslut om att uppföra ett produktionskök i Kristianstad med inriktning på kallmatsproduktion. I maj 2022 beslutade regionstyrelsen om en sammanlagd medelstillelning bygg och utrustningsinvestering med 238 miljoner kronor inklusive anpassning av 151 avdelningskök. Byggproduktionen i Kristianstad startade i slutet av sommaren 2023 efter genomförd upphandling och beräknas vara färdig till årsskiftet 2024/2025. Utfallet 2023 blev 84 miljoner kronor och totalt utfall är uppe i 93 miljoner kronor. Prognos för projektet baserat på upphandlingen är drygt 260 miljoner kronor.

- *Centrallager*

Som ett led i arbetet med robust försörjning beslutade regionstyrelsen i juni 2022 att utlösa en option på nyuppförd externt förhyrd centrallagerbyggnad i Burlöv. I mars beslutade regionstyrelsen att godkänna hyresavtalet och utrustningsinvestering om 58 miljoner kronor. Den nuvärdesberäknade hyran motsvarar 150 miljoner kronor. Det nya centrallagret beräknas överlämnas för inflyttning första kvartalet 2025.

Pågående bygginvesteringar inom hälso- och sjukvårdssektorn

- *Nya sjukhusområdet i Malmö (NSM)*

Arbetet med utvecklingen av det norra sjukhusområdet i Malmö börjar närma sig slutfasen efter mer än ett decennium sen inriktningen fastställdes av regionstyrelsen. En större etablering av ersättningsbyggnader genomfördes på två platser på sjukhusområdet vilket möjliggjorde att äldre byggnader kunde lämnas och rivras för att bereda plats för två nya vårdbyggnader och en servicebyggnad. Samtidigt har sjukhusets kulvertsystem byggt ut vilket möjliggör att stora delar av transportflödena på området flyttar under jord. Under senhösten 2021 stod ett nytt bårhus klart och i maj 2023 invigdes servicebyggnaden. De båda vårdbyggnaderna kommer tas i bruk 2024 respektive 2025.

Projektet NSM har en byggbudget om 12,3 miljarder kronor och en utrustningsbudget om 1,9 miljarder kronor. Den senaste prognosen innebär att projektet kommer hålla sin samlade ram. Under året har 1,4 miljarder investerats i byggnader inom ramen för NSM vilket är 144 miljoner kronor mindre än budget för 2023. I utrustning har investerats 366 miljoner kronor vilket är 61 miljoner kronor mer än budget för 2023. Hittills har projektet i Malmö inneburit investeringar på 11,8 miljarder kronor i bygg- och utrustningsinvesteringar.

Utöver de insatser som beskrivs i regionfullmäktiges beslut om nya sjukhuset i Malmö pågår ett antal större projekt i olika skeden på sjukhusområdet i Malmö:

- *Koncentration barn- och ungdomsmedicin i Malmö*

Barn- och ungdomsmedicin i Malmö är i dag fysiskt uppdelat på att antal platser, där särskilt den del som finns kvar på det södra sjukhusområdet har en besvärlig lokalsituation. Projektet innebär att långsiktigt etablera en sam-

manhållen verksamhet i långa raden. Projektet medelstilleddes under hösten 2020 och är nu i produktions-skede. Investeringen är budgeterad till knappt 230 miljoner kronor inklusive utrustning och beräknas vara färdigställt våren 2024 vilket är ett och ett halvt års förskjutning jämfört med ursprunglig plan. Projektets prognos indikerar ett slutligt utfall på drygt 160 miljoner kronor inklusive utrustning. Utfallet för 2023 uppgick till 49 miljoner kronor i bygg och 4 miljoner kronor i utrustning. Totalt är utfallet uppe i 127 miljoner kronor.

- *Psykiatri/palliativ/habilitering & hjälpmedel, med mera, i Malmö*

Ett fördjupat utredningsarbete pågår avseende lokaler för barn- och vuxenpsykiatri, habilitering och hjälpmedel, palliativ verksamhet, med mera. Omfattningen av lokalbehoven för dessa verksamheter är mycket stora samtidigt som dagens lokaler har dålig standard. Ett antal lösningsförslag utreds. Under hösten 2019 tog regionstyrelsen ett inriktningsbeslut om att framtida etablering av nya lokaler ska

ske på det södra sjukhusområdet i Malmö. I början av 2022 fastställde regionstyrelsen en avsiktsförklaring med Malmö stad om det fortsatta arbetet. Detaljplanearbete pågår och 2023 har en projektorganisation etablerats. Omfattningen av projektet är fortfarande osäkert men det handlar om flera miljoner. Parallellt med planeringsinsatser för de nya lokalerna genomför regionfastigheter genom riktade medel för fastighetsägarinvesteringarna åtgärder för att förlänga livslängden i befintliga lokaler. Under 2023 uppgick utfallet till 17 miljoner kronor och är totalt uppe i 25 miljoner kronor.

- *Nya sjukhusområdet i Lund*

Arbetet med att utveckla sjukhusområdet i Lund har hittills haft karaktären av ett fördjupat planeringsarbete för fastighetsutveckling. Flera fastigheter på sjukhusområdet i Lund är äldre och det finns problem som inte kan avvaktas en långsiktig lösning för sjukhusområdet. Förutsättningarna för neonatalverksamheten, kvinnosjukvården samt för infektionsverksamheten är särskilt bekymmersamma. Det har under en längre tid bedrivits ett arbete med syfte att skapa bättre förutsättningar för dessa verksamheter. I budget 2023 sattes 400 miljoner kronor av baserat på en mycket tidig beräkning. Inom ramen för det fortsatta planeringsarbetet under vintern 2022/2023 framkom att dessa medel inte skulle vara tillräckliga. Regionstyrelsen beslutade hösten 2023 om medelstilleddning baserat på en framtagna programhandling med ett samlat belopp om 670 miljoner kronor (bygg och utrustning) baserat på den tidigare indexmodellen. Produktion bedöms pågå från hösten 2024 till sommaren 2027. I budget 2024 reviderades byggbudgeten baserat på ny indexmodell vilket innebär att den samlade investeringen (bygg och utrustning) beräknas till knappt 700 miljoner kronor. Utfallet under 2023 uppgick till 12 miljoner kronor och totalt är utfallet uppe i 24 miljoner kronor.

Parallellt med dessa insatser pågår arbetet med att ta fram en långsiktig

VISUALISERING SMÖRLYCKAN ILLUSTRATION: © JREGION SKÅNE/FOJAB

plan för ersättningslokaler för sjukhuset i Lund. Under våren 2022 färdigställdes en fördjupad lokaliseringstudering avseende Skånes universitetssjukhus i Lund. Regionstyrelsen beslutade om en bred remissrunda som avslutas under senhöst 2022. I utredningen redovisas för- och nackdelar med i huvudsak tre alternativ, utveckling av befintligt sjukhusområde, placering på Smörlyckan eller placering på Brunnsåsen. En sammanställning av resultatet av remissrundan har överlämnats till regionstyrelsen under våren 2023. I december 2023 tog regionstyrelsen ett inriktningsbeslut om framtida placering av Skånes universitetssjukhus i Lund på Smörlyckan. Utfallet under 2023 uppgick till 2 miljoner kronor och totalt utfall inklusive tidigare insatser för laboratoriemedicin, reservkraft och infrastruktur på befintligt sjukhusområde uppgick till 811 miljoner kronor.

• *Laboratiemedicin på sjukhusområdet i Lund*

En bärande idé i den sammanhållna laboratiemedicinska verksamheten

har varit att koncentrera delar av verksamheten till Lund. Under den senaste femårsperioden har delar av detta genomförts genom ombyggnationer av befintliga lokaler för bland annat mikrobiologi, patologi och klinisk genetik. Under våren 2020 beslutade regionstyrelsen om medelstilldelning till det avslutande projektet som innebär att nya lokaler skapas för klinisk kemi med dess basenhets 24/7-plattform samt för en koncentration av specialkemi som i dag finns i Malmö och Lund. Byggstart var i september 2021. Under hösten 2022 färdigställdes den första huvudetappen innebärande bland annat lokaler för laboratiemedicins nya 24/7-plattform. I anslutning till detta påbörjades produktionen av den avslutande delen innefattande laboratiemiljö och administrativa lokaler. Denna del slutbesiktigades i december 2023. Under det första halvåret 2024 pågår återställande markarbete som avslutar projektet. Projektets budget omfattar inklusive utrustning 270 miljoner kronor. Projektets prognos är 309 miljoner kronor. Utfallet inklusive utrustning för 2023

blev 52 miljoner kronor och det samlade utfallet är nu uppe i 277 miljoner kronor.

• *Nya sjukhusområdet i Helsingborg*

Sedan 2012 har ett arbete genomförts med syfte att förnya sjukhusstrukturen på det befintliga sjukhusområdet i Helsingborg. Projektet har haft återkommande omstarter utifrån ny information som framkommit. Under våren 2021 beslutade regionstyrelsen om att gå vidare med att etablera ett nytt sjukhusområde framför att fortsätta att utveckla det befintliga. Tillsammans med Helsingborgs stad har nu ett arbete påbörjats med avsikt att etablera ett nytt sjukhus i Östra Ramlösa.

Fastighets- och servicenämnden har fått i uppdrag att genomföra förprojektering och detaljplanprocess rörande placering av ett nytt sjukhus inom området Östra Ramlösa. Sjukhusets dimensionering kommer avgöra investeringens omfattning. Det är därför för tidigt att i nuläget göra en samlad bedömning av denna. Regionstyrelsen beslutade i december 2022

om medelstilldelning för de tidiga skedena. Utfallet 2023 för arbetet med ett nytt sjukhusområde blev 22 miljoner kronor. Detta innebär att det totala är utfallet är uppe i 42 miljoner kronor.

Som en konsekvens av beslutet, att inte fullfölja det befintliga strategiska projektet nya sjukhusområdet i Helsingborg (NSH) har en plan tagits fram för avslut av projektet. Arbetet i de delar som måste avslutas inom ramen för projektet sträcker sig in under 2024. Utfallet för denna del av projektet i Helsingborg uppgick 2023 till 46 miljoner kronor i byggkostnader och 2 miljoner kronor i utrustning. Totalt är utfallet uppe i 3,8 miljarder kronor.

Byggtiden för ett nytt sjukhus bedöms initialt till 11-13 år. Det innebär att det befintliga sjukhuset i Helsingborg kommer att fungera som akut-sjukhus under många år framåt. I stora delar av befintlig huvudbyggnad finns eftersatt behov där åtgärder planerats inom ramen för det strategiska projektet NSH. En samordnad plan för behovet av kortsiktiga insatser på sjukhusområdet har tagits fram. Regionstyrelsen beslutade i maj 2023 om medelstilldelning av det samlade projektet (bygg och utrustning) med 763 miljoner kronor för bygg och 82 miljoner kronor för utrustning. Detta kopplat till åtgärder inom befintligt sjukhusområde, i syfte att verksamheten ska fungera tills nytt sjukhus i Östra Ramlösa står klart. I budget 2024 justerades byggbudgeten upp till 842 miljoner kronor baserat på ny indexmodell. Utfallet 2023 blev 23 miljoner kronor i byggkostnader. Projektet bedöms pågå 2023–2027.

• *Framtidens ortopedi i Hässleholm (FORTH)*

I Hässleholm pågår arbetet med att skapa ett nytt operationshus med mottagning och vårdavdelning, servicecentral och infrastruktur på sjukhusområdet. Under hösten 2019 beslutade regionstyrelsen om en medelstilldelning om 1,6 miljarder inklusive utrustning. I projekterings-

arbetet identifierades ett antal frågor som innebar en översyn av programhandlingen. Under våren 2022 genomfördes en upphandling av entreprenad för huvudprojektet. De inkomna anbuden överskred den beslutade budgeten väsentligt och regionstyrelsen beslutade därför att avbryta upphandlingen. Ytterligare medel sattes av i budget 2023. En ny upphandling enligt samverkansmodellen har genomförts och avtal har tecknats under våren 2023. Samverkansmodellen innebär att Region Skåne tillsammans med entreprenören tar fram ett riktpolis vilket var klart kring årsskiftet 2023/2024. Beslut om medelstilldelning utifrån den nya tidplanen och det nya riktpolis beslutades i regionstyrelsen i februari 2024. Det innebär en samlad projektbudget om 2,6 miljarder kronor med ett färdigställande 2028. Utfallet under 2023 uppgick till 116 miljoner kronor för bygg och 6 miljoner kronor för utrustning vilket gör att det samlade utfallet nu är uppe i 310 miljoner kronor.

• *Akutmottagningar i Kristianstad och Ystad*

Regionstyrelsen beslutade i maj 2022 att ge fastighets- och servicenämnden i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för akutmottagningarna i Kristianstad och Ystad. Förstudiearbetet färdigställdes våren 2023 men har under hösten kompletterats med ytterligare alternativ avseende Ystad och för Kristianstad. För Kristianstad är bedömningen att det är möjligt att gå vidare med genomförandet av en nybyggnation. För Ystad är bedömningen att en fördjupad utredning behöver genomföras avseende förutsättningarna för nybyggnationer på sjukhusområdet och att det på kort sikt sätts av medel för att åtgärda den problematik som finns på akuten. Dessa åtgärder skall särskilt beakta relationen mellan akutmottagningen och primärvården.

Bygginvesteringar under 100 miljoner kronor inom hälso- och sjukvårdssektorn

Inom ramen för bygginvesteringar under 100 miljoner kronor inom hälso- och sjukvården sätts av medel för mindre objekt. Utrymmet för övriga insatser sattes under 2023 till 364 miljoner kronor, av detta utgjorde 169 miljoner kronor lokala potter till hälso- och sjukvårdens förvaltningar. Utfallet under året blev 230 miljoner kronor varav potter utgjorde 153 miljoner kronor. Det låga utfallet beror bland annat på externa förhållningar avräknade investeringsbudgeten med 18 miljoner kronor som inte ger utfall. Fler större planerade objekt så som Läkemedelsförsörjningsplan, avancerade terapiläkemedel (ATMP) samt sterilcentral i Landskrona med ett sammanlagt värde i budget 2023 med 95 miljoner kronor, har haft betydligt lägre utfall än budget under året beroende på försenade produktionsstartar.

• *Servicenämnden*

Ramen för fastighetsägarinvesteringar används för att förbättra, förnya och anpassa befintliga byggnader eller deras befintliga tekniska system i de fall där förändringen inte huvudsakligen beror på verksamhetsförändringar hos hyresgästen. Sedan 2020 ingår även 40 miljoner kronor per år för energieffektiviseringar i ramen. Fastighetsägarinvesteringarna disponeras av servicenämnden och uppgick under 2023 till 434 miljoner kronor. Det samlade utfallet för dessa områden under året blev 325 miljoner kronor.

Utrustningsinvesteringar Utrustningsinvesteringar inom hälso- och sjukvårdssektorn

• *Skånes digitala vårdssystem (SDV)*

SDV är en del i genomförandet av Region Skånes e-hälsostراتيجية och ett omfattande arbete pågår inför driftsättning av systemet som var tänkt att börja hösten 2021. Regionstyrelsen beslutade i september 2017 om medelstilldelning för investeringen med drygt 1 miljard kronor under 2018–2022.

Detta kompletterades i budget 2021 med ytterligare medelstilldelning om 0,7 miljard kronor och i budget 2024 med ytterligare cirka 1,1 miljard kronor till sammanlagt 2,9 miljard kronor. En reviderad tidplan fastställdes 2022 som innebär att en första driftstart sker våren 2025 på bland annat Ystads lasarett. Hösten 2026 bedöms merparten av utrustningen vara genomförd. Utfallet för 2023 blev 324 miljoner kronor och totalt är investeringen i SDV uppe i 1,6 miljard kronor.

Urustning strategiska bygg- investeringar hälso- och sjukvården

Urustning för de strategiska investeringarna inom hälso- och sjukvården budgeterades till 365 miljoner kronor under året varav NSM stod för 305 miljoner kronor. Det sammanlagda utfallet blev 388 miljoner kronor och underskottet är till största del kopplat till projektet i Malmö som har ett utfall under 2023 på 366 miljoner kronor.

Övrig utrustning hälso- och sjukvården

Resterande medel 670 miljoner kronor, har avsatts för huvudsakligen ny- och reinvestering i medicinteknisk utrustning men även annan utrustning som är nödvändig för driften av hälso- och sjukvården.

Det totala utfallet för 2023 blev 676 miljoner kronor, varav 389 miljoner kronor i lokala potter och 287 miljoner kronor i objekt över 8 miljoner kronor. Under 2023 har utbyte till ett för Region Skåne gemensamt patientövervakningssystem kommit igång och med en reviderad budget och tidplan har arbetet pågått under hösten. I Ystad, Trelleborg och Landskrona har arbetet genomförts och resterande sjukhus följer under 2024 och 2025. Utfallet för detta blev 78 miljoner kronor under 2023. Ett större antal datortomografer har bytts ut under året kopplat till en regional samupphandling. På samma sätt har en samupphandling av operationsrobotar lett till utbyte av tre äldre utrustningar under året. I Lund har ett tredje ablationslab

tagits i bruk för att öka kapaciteten för hjärtarytmipatienter. Under året har även läkemedelsautomater börjat placeras ut i sjukvården som en del i läkemedelsförsörjningsstrategin.

Kollektivtrafiknämnden

Kollektivtrafiknämnden disponerar under planperioden 40 miljoner kronor årligen i syfte att förbättra informationen till resenärerna, genomföra anpassningar för funktionshindrade och för att öka framkomligheten för busstrafiken. Utfallet under året blev 40 miljoner kronor.

Regionstyrelsen beslutade i november 2019 om medelstilldelning med 438 miljoner kronor för installation av European Rail Traffic Management System (ERTMS). Ett standardiserat europeiskt säkerhetssystem för järnvägar med syftet att möjliggöra effektiv gränsöverskridande tågtrafik. Årets budget för ERTMS var 54 miljoner kronor varav huvuddelen avsåg Öresundstågen. Installation av ERTMS i Öresundstågen har dock skjutits fram och utfallet blev därför endast 5 miljon

Under 2023 köptes tio stycken Öresundståg från Danmark. Utfallet för dessa blev 624 miljoner kronor.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen disponerar utrymme för byggnads- och utrustningsinvesteringar inom dess verksamheter, resultatneutrala investeringar, samt oförutsedda behov. Här avsätts medel för servicenämnden och kollektivtrafiknämnden att avropa från regionstyrelsen. Budgeten för 2023 var satt till 1 188 miljoner kronor. Under året har beslut för cirka 958 miljoner kronor tagits. Exempelvis har medel avsatts för köp av tio Öresundståg för 610 miljoner kronor, 30 miljoner kronor till projektet Raindance 2.0 och 239 miljoner kronor till ett par olika strategiska byggprojekt inom hälso- och sjukvården.

PRINCIPER FÖR EKONOMI-STYRNING OCH INTERNREDOVISNINGSPRINCIPER

Region Skåne har under de år som gått sedan bildandet arbetat med ett antal olika modeller för budgetering och ersättning till hälso- och sjukvården. Sedan några år tillbaka ersätts sjukhusvården i huvudsak genom anslag. För verksamheter med vårdval finns andra ersättningskonstruktioner.

Ersättningsmodeller för verksamheter med vårdval

Region Skåne har fyra vårdval inom primärvård och ytterligare fyra inom specialiserad sjukvård, två inom tandvård och ett inom området habilitering och hjälpmedel.

Vårdvalens styr- och ersättningsmodell ska ge förutsättningar för att tillgodose en jämlik vård utifrån behov och främja långsiktighet för patient, verksamhet och huvudman. Det finns två typer av ersättningsmodeller inom vårdvalen, dels en kapitationsersättning som innebär att vårdgivaren får en fast årlig ersättning per invånare som vårdgivaren ansvarar för, oavsett hur många besök som görs, dels rörlig ersättning för specifika åtgärder i samband med ett besök hos en vårdgivare.

Ersättningsmodell för sjukhusvård

Ersättningsmodellen för sjukhusvård och psykiatri i Region Skåne baseras i huvudsak på fast ersättning eller anslag, det vill säga ett på förhand fastställt totalbelopp som utbetalas utan direkt koppling till utförd produktion. Denna modell infördes med syftet att stödja utvecklingen av öppna vårdformer och andra strukturella förändringar och samtidigt bidra till ökad kostnadskontroll. Förändringen avsåg också ge ökad möjlighet att styra på effektivitet och mot resultat och stimulera förvaltningarna att optimera sina vårdprocesser.

Inför 2023 infördes en ny ersättningsmodell för sjukhusens opererande verksamheter. Alla operationer har ingått i modellen med undantag av

operationer inom vårdvalen, utomlänsvården samt den högspecialiserade vården. Sjukhusstyrelserna har erhållit rörlig ersättning från hälso- och sjukvårdsnämnden baserat på genomförda operationer.

Budgetmodell för läkemedel

Budgetmodellen för läkemedel innebär att läkemedel inom förmånshanteringen delas upp i:

- Basläkemedel (läkemedel som förskrivs främst inom primärvården) med ett befolkningsbaserat kostnadsansvar.
- Klinikläkemedel (läkemedel som förskrivs främst av specialister på sjukvårdsförvaltningar) med ett förskrivarbaserat kostnadsansvar.

I introduktionsskedet av denna budgetmodell delades kostnadsansvaret för basläkemedel mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och hälsovalsenheterna. Avsikten är att kostnadsansvaret succesivt ska utökas för att till slut helt ligga på hälsovalsenheterna. För 2023 kvarstår hälsovalsenheternas kostnadsansvar på samma nivå som 2020, det vill säga 80 procent.

Kostnadsansvaret för rekvisitionsläkemedel, vilka framför allt ges till ineliggande patienter, ligger på rekviderande sjukhus och finansieras via uppdragsersättning.

Solidariskt finansierade läkemedel definieras nationellt och berör främst genetiska sjukdomstillstånd, vilka inte anses ha jämn geografisk utbredning. Förskrivningen sker på sjukvårdsförvaltningarna men kostnadsansvaret delas mellan förskrivande förvaltning (10 procent) och hälso- och sjukvårdsnämnden (90 procent) för att skapa incitament för förskrivare att ta kostnadsansvar även för dessa läkemedel.

Vissa dyra läkemedel ingår av olika skäl inte i läkemedelsförmånen, vilket kan leda till stora kostnader för patient eller verksamhet. En fastställd process reglerar de krav som ställs för att regional finansiering ska kunna komma i fråga. Budgeten för regionalt finansierade läkemedel ligger sedan 2019 samlat

på hälso- och sjukvårdsnämnden (100 procent).

Affärs- och prissättningsmodell för serviceverksamheterna inom Region Skåne

Affärs- och prissättningsmodell för serviceverksamheter omfattar medicinsk service, medicinsk teknik, IT-verksamhet, regionservice, regionfastigheter och koncernkontoret (regionarkivet) samt bild- och funktionsmedicin.

Serviceverksamheterna finansieras av de beställande verksamheterna genom en kombination av fast årsdebitering och månadsvis styckedebitering.

Månadsvis styckedebitering tillämpas för de tjänsteområden där en fast årsdebitering inte är möjlig, då den riskerar att snedvräta konkurrensen och där Region Skåne i övrigt förväntas verka för att uppträda konkurrensneutralt på marknaden.

Region Skånes hyresmodell

Syftet med hyresmodellen är att hantera en kostnadsfördelning som är transparent och upplevs som förutsägbar och enkel att förstå samt en hyresfördelning som bättre harmonierar med ersättningsmodellen för hälso- och sjukvård. Det finns även incitament till ekonomiskt ansvarstagande för investeringar och effektivt nyttjande av lokaler. Hyresmodellen uppfyller också de krav på konkurrensneutralitet som uppkommit i och med förändringar till följd av lagen om valfrihetssystem (LOV) samt outsourcing av verksamheter.

Fastighet och servicenämnden (genom regionfastigheter) har ansvar för all lokalförsörjning i Region Skåne och är hyresvärd för samtliga ägda och inhyrda lokaler. Det innebär att nämnder och styrelser inte äger rätt att teckna hyreskontrakt med fastighetsägare, utan tecknar andrahandskontrakt med regionfastigheter. Nämnder och styrelser har heller inte rätt att hyra ut i andra eller tredje hand. Fördelning av hyreskostnad sker enligt två principer:

FOTO: © LARS DAREBERG

- Hyresfördelning för ej konkurrensutsatt verksamhet sker enligt principen hyra som tjänst och lika hyra för lika typ av lokal. Hyran debiteras utifrån information på rumsnivå med hjälp av koefficienter som beskriver rummet utifrån komplexitet och funktionalitet.
- Hyreskostnad för konkurrensutsatt verksamhet bygger på prissättning enligt marknadspris samt marknadslika kontrakt. Hyresnivån regleras årligen med konsumentprisindex (KPI).

En översyn av hyresmodellen genomfördes 2021 och en reviderad hyresmodell gäller från 2022.

Affärsmodell i kollektivtrafiken

Inom kollektivtrafiknämnden (genom Skånetrafiken) pågår förändringsarbetet kring affärsrelationen till trafikföretagen. Syftet är att trafikföretagen ska bli mer delaktiga i och påverkas av kundernas val. Fler och mer nöjda kunder ska ge bonus för trafikföretagen. Intäktsutvecklingen och resandeutvecklingen, oavsett om den är positiv eller negativ, ska tydligare påverka det ekonomiska utfallet. Samtidigt ökar Skånetrafiken kraven på trafikföretagens leverans, så att kunderna erhåller den kvalitetsnivå som anges i trafikavtalen.

Den dialog som Skånetrafiken och trafikföretagen inledde 2017 i syfte att utveckla avtalsformerna pågår allttjämt. Målsättningen är att både tågtrafik och busstrafik ska omfattas. Helsingborgs stad har upphandlats enligt den nya modellen och avsikten är att kommande avtal ska upphandlas på liknande sätt. Det finns dock lokala förutsättningar som gör att parametrarna inte kan vara helt lika.

Även den översyn som inleddes 2017 i syfte att stärka och utveckla samverkan inom ramen för affärsområde Buss fortgår. För att stärka och utveckla samverkan har trafikföretagen inom affärsområdet Buss fått ett utökat ansvar och mandat för trafik- och tidtabellsplanering. Trafikföretagen ansvarar även för lokal marknads-

föring inom respektive trafikuppdrag. Grunden för samverkan är en gemensam affärsplan med mål, aktiviteter och övriga åtgärder som arbetas fram i samråd med trafikföretagen.

Internredovisning

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla styrelsens/nämndernas ekonomiska relation till sin omvärld, där de andra nämnderna utgör en del av omvärlden. Region Skåne tillämpar interndeckningar för service- och fastighetstjänster som utförs av fastighets- och servicenämnden samt nämnden för operativ gemensam verksamhet. Det innebär att dessa nämnders intäkter till den allra största delen består av internöverföringar från övriga nämnder. Samma förhållande gäller den offentliga delen av vårdvalen inom specialistvård och hälsovalen inom primärvård, där intäkterna kommer från hälso- och sjukvårdsnämnden respektive primärvårdsnämnden. För att möjliggöra jämförelse med ursprunglig budget innehåller sammanställningen en eliminering av interna poster per sektor.

Det finns poster i driftredovisningen som simulerats kalkylmässigt. Dessa poster är följande:

- Ett schablonberäknat personalomkostnadspålägg läggs ut på alla lönekostnader i verksamheten. Påslaget ska täcka regionens årskostnader för arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. För huvuddelen av våra anställda uppgår påslaget 2023 till 47,02 procent. Påslaget är lägre för medarbetare <25 år samt >66 år.
- Kapitalkostnader utgörs av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Avskrivningar beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av månadsvis linjär avskrivning av anläggningstillgångens anskaffningsvärde under anläggningens livslängd. Som ersättning för använt kapital belastas verksamheterna med internränta på bokförda värden för investeringar. Internräntan beräknas på anskaffningsvärdet reducerat med avskrivningar. Internräntan var 2 procent för 2023. Kapitalkostnaderna påförs från och med månaden efter ianspråktagandet av investeringen.

Investeringsbudget

Investeringarna har en treårig planeringshorisont i budget men flertalet strategiska projekt sträcker sig över längre tid och därför används i lång-

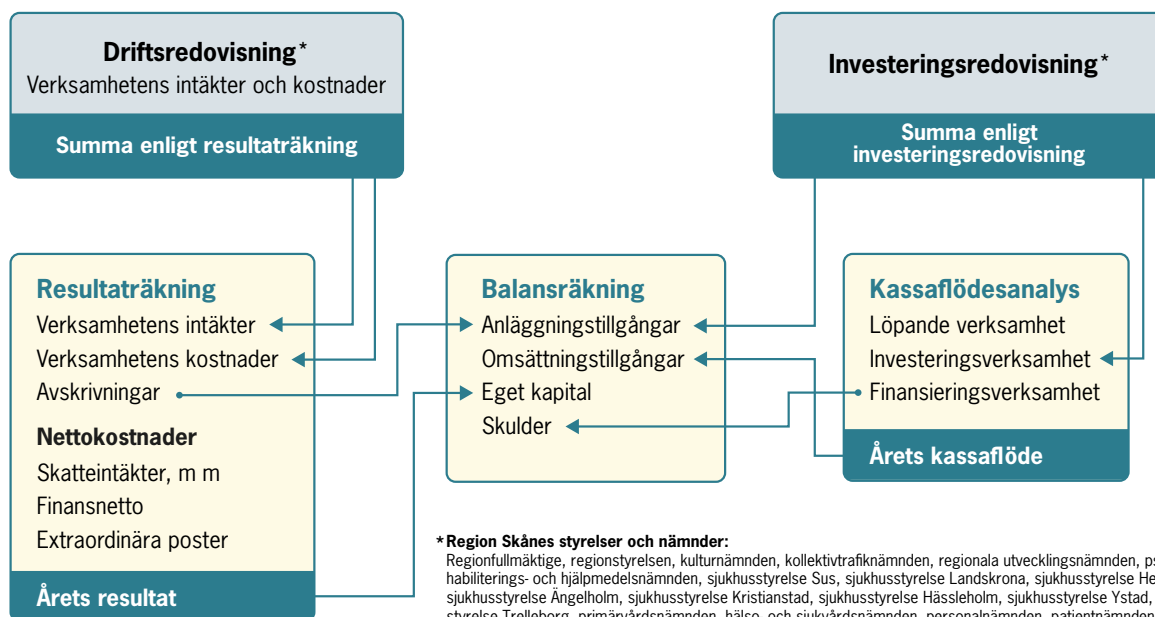
tidskalkyler ett perspektiv som sträcker sig över minst tio år. Den huvudsakliga uppdelningen i investeringsbudgeten är strategiska och ej strategiska investeringar. Under 2023 har gränsen för strategiska investeringar legat på 100 miljoner kronor. I budget 2024 har beslut fattats om att sänka gränsen för strategiska bygginvesteringar till 50 miljoner kronor. Ramarna i investeringsbudgeten är uppdelade på strategiska och ej strategiska investeringar. Bygg respektive utrustning med en uppdelning på ansvarsområdena för hälso- och sjukvården, fastighets- och servicenämnden, kollektivtrafiknämnden samt regionstyrelsens egen verksam-

het. Regionstyrelsen förfogar över medel för strategiska objekt som inte är medelstilleddade och respektive facknämnd avropar medel när tillräcklig beslutspunkt har uppnåtts. Regionstyrelsen utformar anvisningar för investeringsprocessen och den gällande anvisningen fastställdes i april 2020. Regionstyrelsen kommer under våren 2024 fastställa uppdaterade anvisningar för investeringsprocessen.

Drift- och investering-redovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar illustreras i bilden nedan:

Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Utdrag ur revisionsberättelsen

Region Skånes resultat 2023 uppgick till -4 035 miljoner kronor, vilket motsvarar -7,8 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Det kortsiktiga resultatmålet och det lagstadgade balanskravet uppfylldes därmed inte. Resultatnivån för 2023 innebär att resultatmålet inte uppfylls för 5-årsperioden 2019–2023.

Efter ianspråktagande av 1 015 miljoner kronor från resultatutjämningsreserven (RUR) uppgår balanskravsresultatet 2023 till -2 867 miljoner kronor. Region Skåne åberopar synnerliga skäl att inte återställa underskottet för 2023 inom tre år. Bedömningen är att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, givet den nuvarande ekonomiska situationen, är rimligt motiverade och beaktar kravet om god ekonomisk hushållning.

Med beaktande av att ingående återställningskrav saknas, att RUR upplöses och att synnerliga skäl åberopas, finns inget återställningskrav kvar vid utgången av 2023.

Vi bedömer att Region Skånes ekonomiska situation sammantaget inte är förenlig med den långsiktigt starka ekonomi som fullmäktige har beslutat om. Region Skåne har i år, liksom tidigare år, redovisat resultat som inte uppfyller målet med god ekonomisk hushållning, vilket vi framfört upprepad kritik mot.

Vi ser mycket allvarligt på Region Skånes ekonomiska situation. Flera av revisionens genomförda granskningar visar på förbättringsområden inom verksamhetsstyrning och intern kontroll.

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett inte helt ändamålsenligt sätt då resultatet av nämndens uppdrag kopplat till den samlade hälso- och sjukvården i Region Skåne inte har medfört att målen uppnås, till exempel vad avser tillgängligheten. Den interna kontrollen är inte helt tillräcklig.

Utifrån grundläggande granskningar bedöms sjukhusstyrelserna Hässleholm, Kristianstad och Trelleborgs interna kontroll som tillräcklig. Utifrån grundläggande och fördjupade granskningar bedöms sjukhusstyrelserna Sus, Ystad, Landskrona, Helsingborg och Ängelholms interna kontroll som inte helt tillräcklig. Måluppfyllelsen inom samtliga sjukhusstyrelser har varit fortsatt svag där huvuddelen av målen inte har uppnåtts eller bara delvis uppnåtts. Vidare har sjukhusstyrelserna under året bedrivit verksamheterna utifrån en ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt.

Vår granskning av psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning av primärvårdsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är inte helt tillräcklig.

Vår granskning av nämnden för operativ regiongemensam verksamhet visar

att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är inte helt tillräcklig.

Vår granskning av regionala utvecklingsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning av kollektivtrafiknämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är inte tillräcklig.

Vår granskning av kulturnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning av fastighets- och servicenämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Vår bedömning är att den interna kontrollen inte har varit helt tillräcklig.

Vår granskning av personalnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från

ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll bedöms som tillräcklig.

Vår granskning av patientnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vår granskning av gemensam nämnd för fastighets- och arbetsplatsanknutna tjänster, som gjorts tillsammans med revisionen i Kristianstad kommun, visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vi tillstyrker att regionfullmäktige godkänner årsredovisningen. Vi tillstyrker att regionstyrelsen och samtliga nämnder samt dessas enskilda förtro-

endevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret, även om vi riktar kritik mot regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, samtliga sjukhusstyrelser, psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden, primärvårdsnämnden, nämnden för operativ regiongemensam verksamhet, kollektivtrafiknämnden och fastighets- och servicenämnden. Vi tillstyrker att gemensam nämnd för fastighets- och arbetsplatsanknutna tjänster samt dess enskilda ledamöter beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

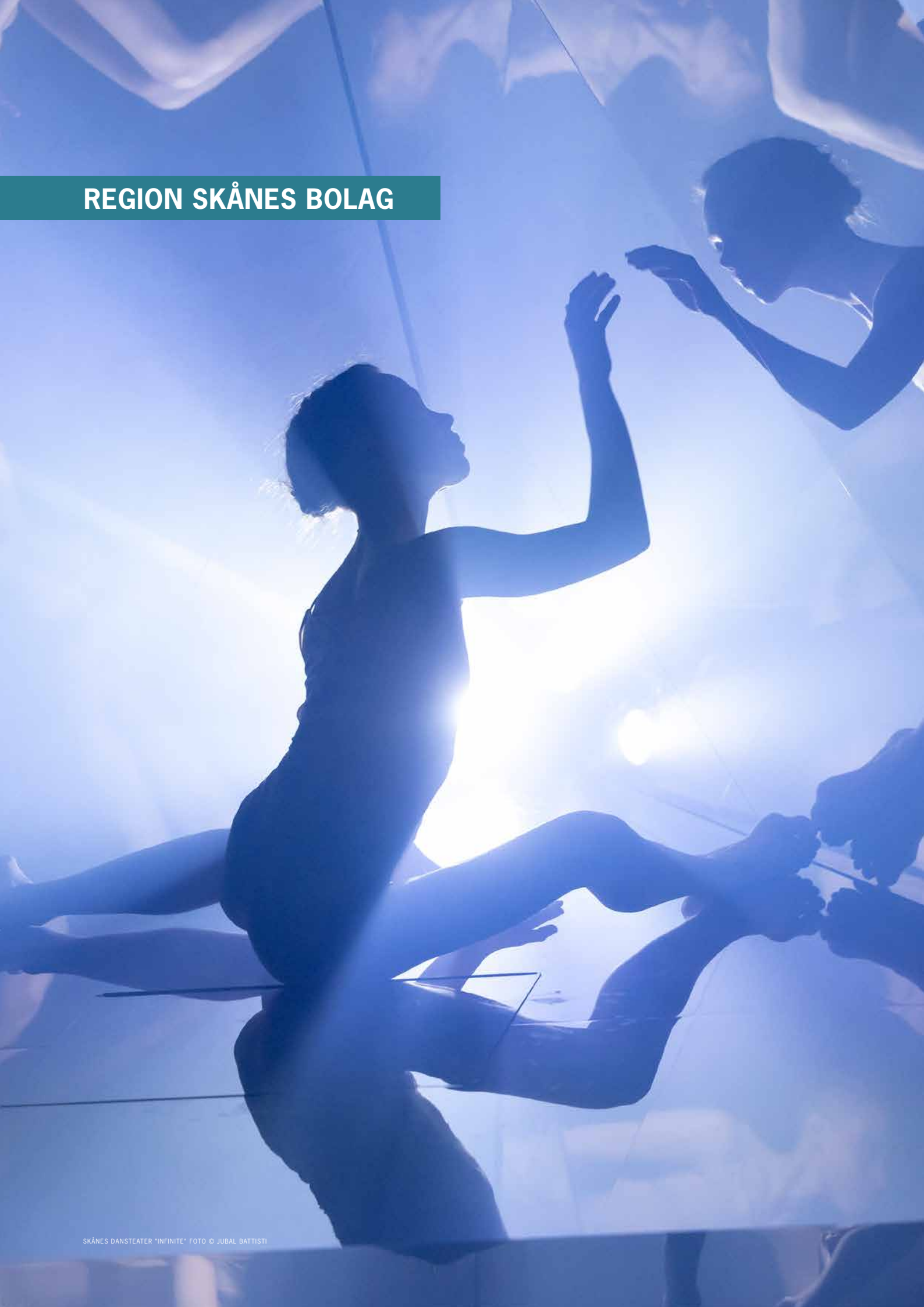
Österslöv den 4 april 2024

REGION SKÅNES REVISORER

Peter J Olsson	Yvonne Augustin
Kristina Bendz	Eskil Engström
Gustavo Garcia	Conny Johansson
Per-Ingvar Johnsson	Ingrid Lennerwald
Kerstin Lingebrant Vinka	Louise Rehn Winsborg
Niklas Sjöberg	Orvar Turegård
Inger Åbonde	

Den fullständiga revisionsberättelsen finns att tillgå på Rådhus Skåne, Kristianstad alternativt på hemsidan: www.skane.se/revisionen

REGION SKÅNES BOLAG

Region Skånes bolag

KONCERNEN

Regionfullmäktiges beslut från juni 2022 innebär en ny bolagsorganisation från och med 2023 enligt följande:

- Invest in Skåne AB har avvecklats som aktiebolag och verksamheten bedrivs nu i förvaltningsform inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde.
- Business Region Skåne AB, Tourism in Skåne AB och Event in Skåne AB har fusionerats till ett gemensamt bolag, Visit Skåne AB, som rapporterar direkt till Region Skåne Holding AB.
- Film i Skåne AB är nu ett dotterbolag direkt under Region Skåne Holding AB.

Därutöver har bolagsstrukturen ändrats genom förvärv av Fastighets AB Region Skåne 1 (namnändrat från LB Kiel Pildammen AB) respektive Fastighets AB Region Skåne 2 (namnändrat från HSN N CRC Malmö AB). Dessa bolag, som äger byggnader på sjukhusområdet i Malmö, förvärvades av Region Skåne 2023-03-31 respektive 2023-04-28 baserat på sedan länge angångna avtal i samband med upplägg och finansieringslösning vid de aktuella byggnadernas uppförande. 2023-06-13 övertogs ägandet av

Region Skåne Holding AB genom en regionintern transaktion. Dessa organisatoriska förändringar har implementerats och i övrigt hanterats enligt plan.

2023-08-28 beslutade styrelsen för Innovation Skåne AB att göra en översyn av bolagets verksamhet med extern konsultmedverkan. Efter dialog med ägaren och Innovation Skåne AB har detta arbete genomförts av extern konsult med avrapportering i december 2023. Diskussion pågår om eventuella åtgärder med anledning av detta.

Samtliga bolag redovisar årsresultat som minst innebär en balanserad ekonomi. Därtill har moderbolaget lämnat koncernbidrag om 3,7 miljoner kronor till Malmö Opera och Musikteater AB. Skåne Care AB har lämnat koncernbidrag om 0,9 miljoner kronor till Skånes Dansteater AB.

BOLAGENS REDOVISNING

» Region Skåne Holding AB

Region Skåne Holding AB är moderbolag i Region Skånes bolagskoncern och ska äga och förvalta aktier i bolag som Region Skåne äger för att bedriva verksamhet som är till nytta för Skåne och dess medborgare. Bolaget ska, inom ramen för ägarens kompetens

leda, samordna och utveckla dotterbolagens verksamheter på ett för Skånes invånare värdeskapande sätt.

Viktiga händelser under perioden

Bolaget har, genom sina dotterbolag, under året på uppdrag av Region Skåne utfört insatser för marknadsföring av Skåne, utveckling och etablering av företag samt insatser som syftar till att Skåne ska utvecklas som en innovativ region. 2023-06-13 övertogs ägandet av HSN N CRC Malmö AB respektive LB Kiel Pildammen AB genom en regionintern transaktion.

Gemensamma möten med samtliga ordföranden och VD i koncernen har planenligt genomförts i enlighet med gällande principer för ägarstyrning. Därutöver har separata dialoger genomförts med ordförande och VD i bolagen samt i särskild ordning med representanter för Innovation Skåne AB med anledning av den översyn av detta bolags verksamhet som genomförts med extern konsultmedverkan.

Ekonomi

Region Skåne Holding redovisar ett resultat på 3,7 miljoner kronor. Motsvarande belopp tillförs Malmö Opera och Musikteater som koncernbidrag.

KONCERNEN

Procent	Nettoomsättning		Årets resultat		Eget kapital		Resultat före disp och skatt		Koncernbidrag, m m	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Region Skåne Holding AB	82,6	93,8	0,0	0,0	197	197	3,7	0,3	-3,7	-0,3
Region Skåne Bussdepå Malmö AB	0,3	0,3	0,0	0,1	5,9	5,8	0,0	0,1	-	-
Fastighets AB Region Skåne 1	14,4	10,4	-0,2	0,0	10,3	10,5	0,6	0,8	-	-
Fastighets AB Region Skåne 2	30,7	27,2	0,5	-3,0	1,7	1,2	2,1	0,8	-	-
Folk tandvården Skåne AB	1 322,6	1 255	16,5	33,0	274	258	16,5	32,0	-	-
Innovation Skåne AB	63,0	59,7	1,4	1,1	5,8	4,4	1,4	0,1	-	1,0
Skåne Care AB	49,7	66,4	0,3	2,2	12,3	11,9	1,2	7,0	-0,9	-3,8
Malmö Opera och Musikteater AB	364,0	374,3	11,4	16,0	49	38	7,7	13,9	3,7	2,1
Skånes Dansteater AB	59,2	56,3	1,1	1,1	9	7,9	0,1	0,1	0,9	1,0
Visit Skåne AB	52,3	-	0,0	-	2,1	-	0,1	-	-	-
Film i Skåne AB	37,9	34,6	0,0	0,0	1,1	1,1	0,0	0,0	-	-

» Folk tandvården Skåne AB

Folk tandvården Skåne AB bedriver allmän- och specialisttandvård vid 67 kliniker på 44 orter runtom i Skåne. Årligen väljer 82 procent av alla barn och unga vuxna, 3–23 år, samt 27 procent av de vuxna att få tandvård hos Folk tandvården Skåne.

Viktiga händelser under året

Från januari har Folk tandvården Skåne haft uppdraget att ensamt ansvara för akuttandvård på helg i Skåne, något som tidigare delades med privata aktörer. Ett gemensamt telefonnummer och tre fasta kliniker samt tillgång till digital rådgivning vid behov har inneburit en ökad tillgänglighet och gjort det enklare för patienten att söka hjälp.

Folk tandvården Skåne har en tydlig ambition att verka för en bättre munhälsa hos skåningarna. Ett led i detta är en utökad intern satsning på forskning. Folk tandvården Skåne har också tillsammans med Odontologiska fakulteten vid Malmö universitet tagit initiativ till ett utvecklat samarbete inom forskning och utbildning, med syfte att främja munhälsan.

Arbetet med att praktiskt omsätta den nya affärs- och verksamhetsplanen för 2023–2026 pågår för fullt. Bland sjösatta aktiviteter kan nämnas garanti för fyllningsterapi och återstart av digitala tandvårdsbesök.

Ekonomi

Bolaget redovisar för helåret 2023 ett resultat på 16,5 miljoner kronor, vilket överträffar förväntningarna. Omsättningen uppgår till 1 323 miljoner kronor, vilket är en ökning med drygt 5 procent mot föregående år.

» Skåne Care AB

Skåne Care AB är ett helägt dotterbolag till Region Skåne Holding AB som i sin tur är helägt av Region Skåne. Bolaget har i uppdrag att bedriva vårdexport. Bolagets arbete tar stöd i offentlig, exportfrämjande verksamhet på regional och nationell nivå. Utvecklingsbehov inom hälso- och sjukvården hos våra kunder styr bolagets verksamhetsinriktning och sammansättning av tjänster i samklang med tillgänglighet och kompetens i den skånska sjukvårdsorganisationen och hos våra andra partners.

Viktiga händelser under året

Skåne Care har en bredd i sin verksamhet vilket skapar förutsättningar att hantera svängningar i konjunktur och marknad. Under året har planerad vård och då framför allt samarbetet med Island varit en viktig del av verksamheten. Utbildningen av specialistläkare, specialisttandläkare samt fellowship i samarbete med Region Skåne har också varit central.

Bolaget har under året fortsatt satsa på marknadsföring och närvaro hos kund för att bygga långsiktiga partnerskap. Startsträckan för konsultprojekt är lång och några nya affärsavtal på det området har inte slutits under året. Skåne Care ser med tillförsikt på framtiden. Vårdexport och bolagets uppdrag är viktigt.

Ekonomi

För 2023 redovisar bolaget en nettoomsättning på 49,7 miljoner kronor och ett resultat efter finansiella poster på 1,2 miljoner kronor. Resultatet motsvarar 2,5 procent av nettoomsättningen. Bolaget lämnar ett koncernbidrag på 0,9 miljoner kronor till Skånes Dansteater AB.

» Innovation Skåne AB

Innovation Skåne AB ska stödja utvecklingen av innovationer och entreprenörskap i Skåne med särskild inriktning mot innovativa uppstarts-företag med stor tillväxtpotential samt stödja utvecklingen av innovationer och förbättringsaktiviteter med ursprung i Region Skånes verksamheter. Bolaget ska främja och utveckla möjligheter till tester av ny teknik och införande av innovativa lösningar i Region Skånes verksamheter med särskilt fokus på lifescience.

Viktiga händelser under året

Under 2022 startades flera stora projekt som under 2023 kommit i full produktion. I största innovationsområdet Hälsa drivs ett antal EU-finansierade projekt tillsammans med Region Skåne med inriktning mot att förbättra innovationsförmågan i hälso- och sjukvården som till exempel Invest4Health, Procure4Health och Carematrix. Inom Mobilitet startades projektet Green Mobility Shift för att stötta grön omställning och tillsammans med Region Skåne och regional utveckling drivs arbetet med Transportstrategiskt underlag. Riktat mot tillväxt drivs HealthTech Nordic och inom Foodtech erhöles finansiering för att fortsätta utveckla Foodtech Innovation Network. I nätverken finns nu hundratals startups. Innovation Skåne driver AI Swedens sydnod samt AI-projekt inom valda områden.

Styrelsen beslutade att entlediga VD Lotta Törner från sin tjänst per 2023-08-28. Lars Edström, bolagets ekonomichef, utsågs samtidigt till tillförordnad VD. Samma datum beslutade styrelsen också att göra en översyn av bolagets verksamhet med extern konsultmedverkan. Efter dialog med ägaren har detta arbete genomförts och avrapporterats i december 2023. I oktober 2023 utsågs Stefan Nyrinder till interim VD i avvaktan på

slutliga effekter av ovannämnda genomlysning och rekrytering av VD på permanent basis.

Ekonomi

Verksamheten hade en omsättning på 63,0 miljoner kronor med ett grunduppdrag finansierat från Region Skåne på 19,2 miljoner kronor. Resultat 2023 blev +1,4 miljoner kronor.

» Malmö Opera och Musikteater AB

Bolaget ska utöva teaterverksamhet med huvudsaklig inriktning på opera och musikteater i hela dess bredd. Bolaget ska med en bred och varierad repertoar med hög konstnärlig kvalitet tillgängliggöra opera och musikteater för Skånes medborgare.

Viktiga händelser under året

Ett tidigt beslut från ägaren om bibehållet verksamhetsbidrag, har gjort att bolaget haft möjlighet att fortsätta arbeta med framförhållning och tillverka, planera och producera för framtiden. Trots ökade hyreskostnader, en högre lönerrevision än budgeterat samt generellt ökade råvarukostnader, har bolaget lyckats leverera ett positivt resultat för helåret. Biljettförsäljningen under året har, trots lågkonjunkturen i samhället, varit god med några få undantag. För dem som ej haft möjlighet att ta sig till operahuset i Malmö, fanns möjlighet att ta del av Malmö Operas verksamhet i Region Skåne. Under 2023 besöktes 29 av Skånes 33 kommuner med någon av Malmö Operas produktioner på turné.

Bolaget har under året haft två olika tillförordnade direktörer innan en permanent VD, Christina Hörnell, tillträdde den 31 oktober.

Ekonomi

Under året har bolaget, för att ges goda förutsättningar för återstart efter pandemin, fått bibehålla verksamhetsbidrag från ägaren om 7,5 miljoner

kronor som ej var inkluderat i ursprunglig budget. Detta stöd är en av anledningarna till att bolaget presenterar ett positivt resultat om 11,4 miljoner kronor för helåret 2023. I resultatet är ett koncernbidrag om 3,7 miljoner kronor inkluderat. Omsättningen för perioden är 364 miljoner kronor. Biljettintäkterna under räkenskapsåret uppgick till 60 miljoner kronor, medan övriga intäkter uppgick till 30 miljoner kronor. Fritt eget kapital uppgår vid årets slut till 29,1 miljoner kronor.

SKÅNES DANSTEATER

» Skånes Dansteater AB

Skånes Dansteater AB ägs av Region Skåne Holding AB. Uppdraget är att producera, främja och utveckla danskonst i regionen, främst med egen ensemble och med Malmö som bas.

Viktiga händelser under året

Verksamhetens utveckling med ambitionen att etableras som en betydelsefull plats inom den samtida dansen nationellt, manifesterades med ett nytt tioårigt hyresavtal med hyresvärden Wihlborgs. Avtalet möjliggör en utökning av lokalerna i Västra Hamnen, viket på sikt också bidrar positivt på stadsplanering och flöden.

Konstnärligt präglades 2023 av generösa samarbeten, destinations-tänk, inspirerande möten med barn och unga samt den hållbara metodiken att erbjuda koreografier ett långt liv över flera säsonger. Under året presenterades tolv koreografier, varav sex världspremiärer, på hemscen, på turné eller i samarbete med andra institutioner och fria scenkonstaktörer. Utöver ensembleproduktionerna presenterades 12 produktioner som gästspel och samarbeten.

Dialogverksamheten utvecklade arbetet med dans och hälsa, integration, danskunskapande och eget skapande. Första generationen av Kreativa Europa-projektet inom området dans och funktionsvariationer, Europe Beyond Access avslutades

och ett nytt fyraårigt projekt med utökat konsortium beviljades med Skånes Dansteater som ledande partner.

Sammanlagt 40 557 (30 720) personer, varav 13 508 (6 004) barn och unga under 18 år, deltog i någon av de 499 (469) aktiviteterna varav 3 (8) livestreamades digitalt. Utöver laddades Podcast-avsnitt och kortfilmer ner av sammanlagt 2 281 (2 344) unika användare.

Ekonomi

Bolagets styrelse beslutade om en budget i balans. Trots kostnadsökningar och den uteblivna uppräknings lyckades verksamheten nå det önskade resultat. Besparingar och effektivisering av rutiner tillsammans med ekonomisk återhållsamhet präglade året. Årets omslutning var 59,2 miljoner kronor. Resultatet för 2023 uppgår efter koncernbidrag till 1,1 miljoner kronor.

VISIT | skåne

» Visit Skåne AB

Bolagets huvuduppdrag är att främja en balanserad och hållbar tillväxt i den skånska besöks-, evenemangs- och kongressnäringen genom insatser inom kunskapspridning, destinations- och platsutveckling, marknadsföring, gränsöverskridande innovation samt värkning av evenemang, kongresser, utställningar och mässor.

Viktiga händelser under året

- Bra genomslag i internationell media, främst riktat mot bolagets prioriterade marknader: Danmark, Nederländerna och Tyskland.
- Verksamhet och projekt enligt plan, i god samverkan med pågående partnerskap och partnerkommuner.
- Fler spännande insatser med stort fokus på innovationsarbete, grön omställning och att utifrån uppdraget bidra till lösningar på samhällsutmaningar.
- Starkt evenemangsår med flera stora internationella mästerskap som bidrog med miljoner till näringslivet och aktiverade tusentals barn och unga i

sociala satsningar.

- Ökad internationell närvaro genom aktivt deltagande i nätverk, projekt och expertgrupp.
- Stärkt samverkan med Skånes alla kommuner genom lansering av Nätverket för ett skånskt partnerskap.
- Stärkt möjlighet till effektivt verkställande och uppbyggnad av bolaget i och med tillträde av rekryterad VD samt genom tydlig strategisk riktning i beslutad affärsplan 2024–2026.

Ekonomi

Bolaget avslutar året med ett resultat på 45 000 kronor och en nettoomsättning på cirka 52 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på cirka 17 miljoner kronor.

film i skåne

» Film i Skåne AB

I samverkan med Skånes kommuner, näringsliv och andra relevanta aktörer främjar Film i Skåne filmkulturell och filmpedagogisk verksamhet i Skåne, deltar i samproduktion av film samt attraherar filmproduktion till Skåne.

Viktiga händelser under året

Film i Skåne fortsatte utvecklingen av virtual-production i Ystad Studios. Den 25 januari genomförde bolaget en branschträff som lockade filmfolk från hela Skandinavien för att se hur virtual-production kan genomföras i Ystad Studios.

Under året gjorde Film i Skåne insatser i filmproduktion med 16,4 miljoner kronor vilket resulterade i en spendering i Skåne med 55 miljoner kronor i samband med att filmerna spelades in.

Utöver filmfinansieringen gjordes insatser i filmfestivaler med 2,2 miljoner kronor och talangutvecklingsprogrammet Talent to Watch med 2,1 miljoner kronor. Talangutvecklingen var en del av det interregionala samarbetet inom Regionsamverkan Sydsverige som under året även omfattade filmpedagogiska aktiviteter och nätverksträffar för filmfestivaler.

Samarbetet med Greentime om hållbar filmproduktion utökades under 2023 till att även omfatta några av Skånes större filmfestivaler som med stöd av Film i Skåne kunde ta del av utbildnings- och planeringsverktyget hållbart evenemang. I december slöt Film i Skåne ett samarbetsavtal med Malmö Stad om delfinansiering av filmproduktioner som genomförs i Malmö och/eller av Malmöbaserade produktionsbolag under 2024–2026.

Ekonomi

Bolaget avslutar året med ett resultat på cirka -16 000 kronor och en nettoomsättning på cirka 38 miljoner kronor. Balansomslutningen ligger på cirka 15 miljoner kronor.

» Region Skåne Bussdepå Malmö AB

Region Skåne Holding AB förvärvade bolaget 2020 med anledning av att Region Skåne planerar att uppföra en underhållsdepå för bussar på fastigheten som detta bolag äger.

Under 2020–2022 har en del förberedande arbete påbörjats. Detta kommer att intensifieras under 2023 och framåt. Bolaget och Region Skåne har ingått avtal som ger Region Skåne nyttjanderätt till fastigheten.

Bolaget bedriver inte någon operativ verksamhet, eftersom arbetet med exploatering och byggnation genomförs av Region Skåne inom regionfastigheters ansvarsområde. Bolaget redovisar ett nollresultat med en omsättning på 0,3 miljoner kronor.

» Fastighets AB Region Skåne 1 (namnändrat från LB Kiel Pildammen AB)

Bolaget, som äger en byggnad på sjukhusområdet i Malmö, förvärvades av Region Skåne 2023-04-28 baserat på sedan länge angånget avtal i samband med upplägg och finansieringslösning vid den aktuella byggnadens uppförande. 2023-06-13 övertogs ägandet av Region Skåne Holding AB genom en regionintern transaktion.

Bolaget bedriver inte någon operativ verksamhet utan har som enda uppgift att vara ägare till en byggnad på

sjukhusområdet i Malmö. De åtgärder som vidtages gällande denna byggnad genomförs i regionfastigheters regi.

Bolaget redovisar ett resultat på -0,2 miljoner kronor vid en omsättning på 14,4 miljoner kronor.

» Fastighets AB Region Skåne 2 (namnändrat från SN N CRC Malmö AB)

Bolaget, som äger en byggnad på sjukhusområdet i Malmö, förvärvades av Region Skåne 2023-03-31 baserat på sedan länge angånget avtal i samband med upplägg och finansieringslösning vid den aktuella byggnadens uppförande. 2023-06-13 övertogs ägandet av Region Skåne Holding AB genom en regionintern transaktion.

Bolaget bedriver inte någon operativ verksamhet utan har som enda uppgift att vara ägare till en byggnad på sjukhusområdet i Malmö. De åtgärder som vidtages gällande denna byggnad genomförs i regionfastigheters regi.

Bolaget redovisar ett resultat på 0,5 miljoner kronor med en omsättning på 30,7 miljoner kronor.

INTERN KONTROLL

Region Skåne olding AB har utarbetat en riskanalys och riskhanteringsplan av övergripande karaktär, vilken beslutades av styrelsen 2023-03-08.

Dotterbolagen har gjort motsvarande arbete inom sina ansvarsområden. Risker har identifierats och kopplats till planer för hantering. Det innefattar både passiva delar (risker som accepteras och risker där befintliga åtgärder/inbyggda kontroller bedöms tillräckliga) samt mera aktiva insatser (risker som bevakas/följs under året, risker som granskas samt risker som föranleder åtgärd).

Riskanalyser och riskhanteringsplaner för dotterbolagen har rapporterats för att hålla ägaren underrättad samt med anledning av regionstyrelsens uppsiktsplikt.

Med beaktande av utvecklingen under 2023 kan noteras att arbetet fortskrider enligt befintliga åtgärder/inbyggda kontroller och att de tidigare bedömda risknivåerna synes vara fortsatt relevanta.

Ekonomisk ordlista

Anläggningstillgång

Tillgång avsedd för stadigvarande innehav, såsom fastigheter och inventarier.

Avskrivning

Planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela anskaffningskostnaden över tillgångens livslängd.

Avsättning

De betalningsförpliktelser som är säkra eller sannolika till sin existens, men där det finns osäkerhet beträffande beloppets storlek eller tidpunkten för betalning, till exempel avsättning för pensioner.

Balanskrav

Balanskrav innebär att årets resultat ska överstiga noll. Från och med verksamhetsåret 2005 infördes en ändring i kommunallagen som innebär att negativa resultat ska återställas senast tre år efter att underskottet uppkommit. Om synnerliga skäl finns behöver resultatet inte återställas.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid verksamhetsårets slut uppdelat på tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder.

Blandmodell

Innebär att pensionsförpliktelser hänförliga till perioden före 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen och de beräknade framtida utbetalningarna för dessa pensioner redovisas som en ansvarsförbindelse. Pensionsförpliktelser som intjänats från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Diskonteringsränta

Kalkylränta, är den räntesats som uttrycker avkastningskrav på kapital.

Eget kapital

Skiltnaden mellan totala tillgångar och avsättningar och skulder enligt balansräkningen det vill säga nettoförmögenheten.

Emittent

Utgivare av värdepapper.

Extraordinära intäkter/kostnader

Saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet och är av sådan art att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet samt uppgår till väsentligt belopp.

Finansiellt leasingavtal

Ett leasingavtal vari de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Fullfonderingsmodell

Innebär att hela den framtida pensionsskulden redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Immateriell tillgång

En tillgång som är identifierbar men icke-monetär. Tillgången är en resurs som förväntas ge ekonomiska fördelar i framtiden.

Infrastrukturell investering

Byggnad av väg eller järnväg som staten ansvarar för. Lämnade bidrag till infrastrukturell investering kan dock inte avse att helt finansiera en viss investering.

Intern ränta

Kalkylmässigt beräknad räntekostnad grundad på anläggningstillgångarnas bokförda värde.

Jämförelsestörande poster

Viktiga händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men viktiga att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder och mellan olika regioner.

Kassaflödesanalys

Visar kassaflöden från den löpande verksamheten, investerings- och finansieringsverksamheten samt förändring av rörelsekapital. Summa av dessa komponenter utgör förändringen av likvida medel.

Kortfristiga fordringar och skulder

Fordringar och skulder som förfaller till betalning inom ett år efter balansdagen.

Kreditivränta

Kalkylmässigt beräknad räntekostnad under byggnadstid.

Leasingavtal

Ett avtal enligt vilket en leasegivare på avtalade villkor under en avtalad period ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalningar.

Likvida medel

Kontanter eller tillgångar som kan omsättas på kort sikt, till exempel kassa- och banktillgångar, postväxlar samt värdepapper som statsskuldväxlar, bankcertifikat.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt. Kan uttryckas i olika mått, exempelvis rörelsekapital och ställas i relation till externa utgifter.

Långfristiga fordringar och skulder

Fordringar och skulder som förfaller till betalning senare än ett år efter balansdagen.

Omsättningstillgångar

Tillgång som beräknas innehas kortvarigt, exempelvis kundfordringar och förrådsartiklar.

Produktionsmix

Ett sammanvägt mått, mätt i antal poäng, för att mäta vårdproduktionen hos Region Skånes egna vårdgivare.

Resultaträkning

Redovisning av samtliga intäkter och kostnader under en viss period, till exempel verksamhetsåret.

Resultatutjämningsreserv (RUR)

I kommunallagen (2017:725) finns en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv, RUR. Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel.

RIPS

Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld. Pensionsskulden räknas som nuvärdet av alla framtida pensionsutbetalningar. Den diskonteringsränta som används för att beräkna pensionsskulden avstäm utifrån utvecklingen av den tioåriga statsobligationsräntan. För att räntan ska vara stabil finns ett toleransintervall på \pm en procent kring den fastställda diskonteringsräntan.

Ränteswap

Swappar är finansiella instrument som innebär ett byte av kassaflöden mellan två parter på ett underliggande nominellt belopp.

Rörelsekapital

Den del av kapitalet som står till förfogande för finansiering av utgifter, det vill säga skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

Sammanställda räkenskaper

Sammanställning av resultaträkningar och balansräkningar för olika juridiska personer i vilka Region Skåne har ett betydande inflytande. Ger en helhetsbild av ekonomiska åtaganden oavsett i vilken juridisk form verksamheten bedrivs.

Skattekraft

Är ett mått på skatteunderlag per invånare.

Skattekrona

Enhet för beräkning av kommunal skatt. En skattekrona motsvarar 100 kronor i beskattningsbar inkomst.

Skatteunderlag

Det underlag man använder för beräkning av regionens skatteinkomster (består av personers och företags beskattningsbara inkomster och personers förmögenheter).

Soliditet

Långsiktig betalningsförmåga, uttrycks vanligen som eget kapital i förhållande till totala tillgångar.

Vårdkonsumtion

Den vård som Region Skåne finansierar produceras av Region Skånes egna vårdgivare, privata vårdgivare eller i annan region. Vårdkonsumtion är den vård som produceras till Region Skånes Invånare oavsett var vården sker.

Vårdproduktion

Den vård som produceras av Region Skånes egna vårdgivare till regionens invånare och till invånare i andra regioner och huvudmän.

Region Skåne
291 89 Kristianstad
Telefon: 044-309 30 00
www.skane.se
www.skane.se/kontakt

